

Джек Лондон

Морският вълк

Глава I

Просто не зная откъде да започна, макар че понякога на шега хвърлям цялата вина върху Чарли Фъръсет. Той притежаваше малка вила в Мил Вели¹, в самото подножие на планината Тамалпаис, но прекарваше в нея само зимните месеци, когато нямаше друга работа и искаше да почете Ницше или Шопенхауер, за да отмори ума си. Лятно време пък предпочиташе да се поти в задухата и праха на града и да работи непрекъснато. Ако не бях свикнал да го посещавам всяка събота след обед и да оставам до понеделник сутринта, аз нямаше да пътувам през залива Сан Франциско в това паметно януарско утро.

Не мога да кажа, че плавах с несигурен кораб, защото „Мартинец“ беше нов пътнически параход, който правеше своя четвърти или пети рейс между Саусалито и Сан Франциско. Гъстата мъгла, която покриваше залива, криеше в себе си опасност, но като сухоземен жител, аз не се досещах за нея. И наистина, спомням си как спокойно и весело се настигах на горната палуба, на носа на парахода, точно под кабината на кормчията, и как пленителната тайна на мъглата завладя моето въображение. Подухваше свеж бриз и за известно време стоях сам сред влажния сумрак, впрочем не съвсем сам, тъй като смътно усещах присъствието на кормчията и на още някой друг, вероятно капитана, в остъклената кабина, която се издигаше над главата ми.

Спомням си, че мислех колко удобно нещо е разделението на труда, което ме бе избавило от необходимостта да изучавам мъглите, ветровете, приливите, отливите, изобщо мореплаването, та сега да мога да посетя приятеля си, който живееше от другата страна на залива. Добре е, че съществуват специалисти, разсъждавах аз. Специалните познания на кормчията и капитана служат на хиляди хора, които са запознати с морето и мореплаването не по-добре от мене. От друга страна, вместо да хабя сили за изучаването на множество различни предмети, аз мога да ги съсредоточа върху няколко по-специални въпроса като например – мястото на Едгар По в американската литература, по който въпрос, казано между другото, в последния брой на „Атлантик“ се появи една моя статия. Когато се качих на парахода и минах през салона, с голямо удоволствие забелязах един пълен джентълмен, който четеше същия брой на „Атлантик“, отворен тъкмо на моята статия. И ето, същото това

1. Долината на мелниците – Б. пр.

разделение на труда – специалните знания на кормчията и капитана – позволяваше на този пълен джентълмен да чете моите специални познания за По, докато го превозваха сигурно с парахода от Саусалито до Сан Франциско.

В това време един мъж със зачервено лице блъсна силно вратата на салона след себе си и като пристъпи тежко по палубата, прекъсна размишленията ми; но аз все пак успях да си съставя мислено плана на моята нова статия, която реших да назова „Необходимостта от свободата: слова в защита на художника“. Червеноликият пътник хвърли поглед към кабината на кормчията, огледа обкръжаващата ни мъгла, закуцука нагоре-надолу по палубата (той очевидно имаше протези на двата си крака) и се спря неподвижен край мене с широко разкрячени крака. Лицето му изразяваше пълно блаженство. Не се бях излъгал като предположих, че той е прекарал целия си живот по море.

– От такова мръсно време човек побелява преждевременно! – избърбори той, като кимна към кабината на кормчията.

– Не мисля, че това им коства някакви особени усилия – отвърнах аз. – Изглежда просто като две и две четири. Компасът им определя посоката, разстоянието и скоростта им са също известни. Според мене това не е нищо повече от едно просто математическо изчисление.

– Усилия! – разфуча се той. – Просто като две и две четири! Математическо изчисление!

Той се изпъна, отметна тялото си назад и втренчи поглед в мене.

– Ами какво ще кажеш за отлива, който се втурва навън през Златните врата? – попита или по-скоро изрева той. – Каква е скоростта на водното течение? Накъде се оттегля, а? Сега послушайте. Чувате ли тревожния сигнал на камбаната²? А ние вървим право срещу нея! Виждате ли, променят курса!

Откъм мъглата долетя тъжен камбанен звън и аз можах да видя как кормчията завъртя бързо руля. Камбаната, която сякаш се намираше право пред нас, сега зазвънтя някъде отстрани. Свирката на нашия параход пишеше до пресипналост, а от време на време писъкът и на други сирени пронизваше мъглата.

– Това е някакъв пътнически параход – забеляза червеноликият, като сочеше надясно, откъдето долиташе свиренето. – А там! Чувате ли? Свирят с обикновен рог! Навярно някаква плоскодънна гемия.

2. Специална шамандура с камбана, която се поставя на опасните места. От люлеенето на вълните тя звъни. – Б. пр.

Внимавайте там, господин капитанчо! А, така си и мислех! Ей сега някой ще иде по дяволите!

Невидимият параход надаваше сигнал след сигнал, а рогът му отговаряше с тревожно смущение.

– А сега си разменят любезности и се опитват да се разминат – продължи червеноликият пътник, когато неспокойните сигнали замлъкнаха. Лицето му сияеше и очите му блестяха от възбуждение, докато ми обясняваше на разбираем език разговора между роговете и сирените.

– Това там, отляво, е параходна сирена. А по-нататък, чувате ли, сякаш някой кряка! Доколкото разбирам, това е някаква парна гемия, която навлиза в залива срещу отлива.

Изведнъж току пред самите нас се разнесе кратко, но пронизително, сякаш налудничаво свирене. „Мартинец“ отвърна с удари на гонг. Колелата на нашия параход спряха, пулсиращият им ритъм замря, а след това отново се завъртяха. Пронизителното свирене, напомнящо цвъртене на щурец посред рева на огромни зверове, долетя сега отстрани от мъглата и бързо взе да затихва. Аз погледнах въпросително спътника си.

– Някоя отчаяно смела моторница – обясни ми той. – Трябваше да я потопим, тая малка черупка! Те причиняват само беди! А и за какъв ли дявол са? Седне някой осел на борда, подкара я през куп за грош и току свири ли. свири до проглушаване, сякаш иска да каже на целия свят, че ето, „той иде, сам не може да се опази! Да, той пътува! А вие – внимавайте, правете му път! Трябва да има елементарна вежливост“... но те много разбират от вежливост!

Този с нищо неоправдан гняв ми се стори много забавен и докато моят събеседник възмутен куцукаше нагоре-надолу по палубата, аз отново се поддадох на романтичното обаяние на мъглата. А в нея наистина имаше романтика – в тая мъгла, разстлала се над въртящата се прашинка, наречена земя, като сива сянка; а хората, тия искрици светлина, обхванати от ненаситна жажда за дейност, препускат на своите коне, направени от дърво и стомана, право през самата сърцевина на тази тайна, търсят слепешката път през невидимото, шумят и крещят самонадеяно, сърцата им тръпнат от неувереност и страх.

Гласът на моя спътник ме върна отново в действителността и ме накара да се усмихна. Ето че и аз се лутам, опипвам пътя, докато си мисля, че уверено препускам през същата тайна.

– Охо! Някои иде насреща ни! – рече червеноликият. – Чувате ли? Иде много бързо и право срещу нас! Изглежда, че не са ни чули.

Вятърът духаше насреща ни.

Северният бриз духаше право в лицата ни и аз можах съвсем ясно да чуя свиренето отстрани и пред нас.

– Пътнически ли е? – попитах аз. Червеноликият кимна и прибави:

– Да, иначе не би летял така стремглаво! Нашите там горе се изплашиха! – изкиска се той.

Погледнах нагоре. Капитанът, подал глава и рамене от кабината на кормчията, се вираше напрегнато в мъглата, сякаш се надяваше да я пониже със силата на волята си. Лицето му издаваше тревога. Тревога бе изписана и върху лицето на моя спътник, който закуцука до перилата и със същата напрегнатост започна да се вира по посока на невидимата опасност.

Всичко се случи с невероятна бързина. Мъглата се разкъса, сякаш разсечена с нож и пред нас изникна носът на параход; от двете му страни се влачеха гирлянди от мъгла, като морски водорасли около хрилете на Левиатан. Успях да видя кабината на кормчията и показалия се от нея белобрад старик. Той беше облечен в синя униформа и аз добре си спомням спретнатия му и спокоен вид. При дадените обстоятелства неговото хладнокръвие изглеждаше ужасно. Той не възропта срещу съдбата, погледна я в лицето и хладнокръвно зачака удара. Навеждайки се напред, той ни изгледа спокойно, изпитателно, сякаш искаше да определи в коя точка ще стане сблъскването, и не обърна никакво внимание на нашия кормчия, който, побелял от гняв, изрева:

– Добре я свършихте!

Сега, като си спомням миналото, разбирам, че тази очевидна забележка не се нуждеше от никакъв отговор.

– Хванете се за нещо и се дръжте здраво! – извика ми червеноликият. Неговата разпаленост угасна и той сякаш сам се зарази от това свръхестествено спокойствие. – Чувате ли как пищят жените? – мрачно, почти с горчивина промълви той и на мене ми се стори, че подобно нещо не му се случваше за първи път.

Корабите се сблъскаха преди да успея да се възползувам от неговия съвет. Изглежда че нашият параход бе ударен в средата, но аз нищо не виждах, тъй като насрещният кораб беше извън полето на моето зрение. „Мартинец“ силно се наклони, разнесе се трясък и пукот на счупени дъски и греди. Строполих се по очи върху мократа палуба и преди още да бях успял да се изправа на крака, дочух викове на жени. Това бяха неописуеми, смразяващи кръвта писъци, които ме хвърлиха в панически страх. Спомних си, че спасителните пояси се намираха в салона и се

отправих нататък, но пред вратата ме посрещна и отхвърли назад поток от обезумели мъже и жени. Не си спомням какво се случи в следващите няколко минути, но в моето съзнание се запази съвсем ясно как свалям спасителните пояси от рафтовете над главата ми, а червеноликият ги завързва около телата на изпадналите в истерика жени. Тази картина като никога друга се запечата в паметта ми с ярки и резки черти. И сега като че е пред очите ми – зъбестите краища на дупката в стената на салона, през която на кълба нахлува сива мъгла; празните кресла, отрупани с разни пакети, чанти, слънчобрани и наметала, разхвърляни по време на внезапното бягство; дебелият джентълмен, който бе чел статията ми, опакован в корк и брезент, все още със списанието в ръка, който с монотонна настойчивост ме пита дали според мене няма никаква опасност; червеноликият господин, който се поклаща бодро на изкуствените си крака и надява спасителни пояси на всички, които влизат в салона; спомням си накрая писъците на обезумелите жени.

Тъкмо тия женски писъци разстроиха най-много нервите ми. Навярно те бяха подействували и върху нервите на червеноликия господин, защото пред очите ми и сега се мярка една картина, която никога не ще забравя. Дебелият джентълмен тъпче списанието в джоба на палтото си и с любопитство се озърта наоколо. Струпани накуп жени с изопнати бледи лица и разтворени уста реват като хор на загубени души, а червеноликият господин, с лице, станало сега лилаво от гняв, с ръце, вдигнати над главата, като някой гръмовержец, крещи:

– Млъкнете! Млъкнете де!

Спомням си как от тази сцена изведнъж ме напуши смях, но само миг по-късно разбрах, че и самият аз съм изпаднал в истерика, защото жените около мене бяха същите като моята майка и сестрите ми – жени, изпълнени със страх от смъртта, жени, които не желяеха да умрат. Спомням си, че техните отчаяни писъци ми напомнях квиченето на свине под ножа на касапина и тая прилика бе така очебийна, че ме изпълни с ужас. Тия жени, способни на най-възвишени чувства, на най-нежна привързаност, сега пишяха с широко разтворени уста. Те искаха да живеят и ридяха, защото бяха безпомощни като плъхове в капан!

Тия ужаси ме прогониха на палубата. Прилоша ми, зави ми се свят и аз седнах на една пейка. Като насън гледах и слушах как хората тичаха и викаха и как някои се мъчеха да спускат лодките. Всичко ставаше така, както го описват в книгите. Макарите не се въртяха. Нищо не беше в изправност. Спуснаха една лодка, на която бяха забравили да поставят запушалката, и тя се напълни със жени и деца, а после с вода и се

преобърна. Друга лодка успяха да спуснат само от единия край, другият увисна на скрипеца и така си остана. А параходът, причинил тази катастрофа, изчезна безследно, макар и да разправяха наоколо, че от него непременно щели да ни изпратят спасителни лодки.

Слязох на долната палуба. „Мартинец“ бързо потъваше, водата достигаше почти до палубата. Мнозина пътници скачаха през борда. Други, паднали вече във водата, крещяха да ги вдигнат обратно на парахода. Ала никой не им обръщаше внимание. Разнесе се вик: „Потъваме!“ Обхванат от настъпилата всеобща паника, аз полетях заедно с другите зад борда. Как се случи това, не си спомням, макар че отлично, и то веднага разбрах защо хората, които се намираха във водата, тъй много искаха да се докопат обратно до парахода. Водата беше ледена, болезнено ледена. Когато цопнах в нея, прониза ме остра болка, като от огън, която проникна чак до мозъка на костите ми. Сякаш бях попаднал в лапите на самата смърт. Задъхвайки се от неочаквания удар и страха, аз погълнах значително количество вода, преди още спасителният пояс да ме издигне на повърхността, и едва си поемах дъх от горчиво-солената течност, заседнала в гърлото и дробовете ми.

Но от всичко най-ужасен бе студът. Чувствувах, че не ще мога да издържа повече от няколко минути. Във водата около мене се блъскаха хора, чувах как отчаяно си подвикваха едни на други. Чувах също и плясък на весла: види се, неизвестният параход бе ни изпратил лодките си. Времето течеше и аз непрестанно се чудех, че съм още жив. Краката си съвсем не усещах. Ледено вцепенение пълзеше по тялото и проникваше право в сърцето ми. Малки вълни със злобно пенещи се гребени непрекъснато се разбиваха над мене, водата нахлуваше в устата ми и аз още повече се задушавях.

Шумът и виковете скоро заглъхнаха, но все пак можах да чуя далечния отчаян вопъл от човешки писъци и разбрах, че „Мартинец“ бе потънал. По-късно – колко време бе минало, не зная – дойдох на себе си и ужасът отново ме завладя. Бях сам. Не чувах вече ни писъци, нито виковете за помощ – само плясъка на вълните, който отекваше тайнствено и глухо в мъглата. Паниката, която обхваща човек, когато се намира сред тълпата и дели една и съща участ с нея, не е толкова ужасна, както страхът, изпитван, когато сме сами, а тъкмо такъв страх изпитвах аз тогава. Накъде ли ме носят вълните? Червеноликият пътник казваше, че Отливът се отдръпвал през Златните врата. Нима ще ме отнесе в открито море? А какво ще стане със спасителния пояс, който ме държи над водата? Няма ли всеки миг да се разпадне на парченца? Бях чувал, че тия пояси

понякога се правели от картон и тръстика, които бързо се просмуквали с влага и загубвали своята издръжливост над водата. А аз съвсем не умеех да плувам! И ето ме сам всред сивата предвечна пустош, тласкан неизвестно накъде. Трябва да си призная, че ме обхвана лудост и аз започнах да крещя, така както крещяха жените, и да удриям по водата с вкочанени ръце.

Колко време продължи всичко това, не зная, изпаднах в някаква забрава, за която си спомням само толкова, колкото човек си спомня за някакъв мъчителен и тревожен сън. Когато се съвзех, стори ми се, че бяха изминали векове. Почти над самата си глава видях как из мъглата изплува носът на кораб и три триъгълни платна, поставени едно зад друго и надути от вятъра. Водата се пенеше и клокочеше там, където я пореше носът на кораба, и аз, както изглеждаше, се намирах право на пътя му. Опитах се да извикам, но няха вече сили. Носът се гмурна надолу и едва не ме закачи, като плисна водната струя над главата ми. След това край мене започна да се хлъзга дългият черен корпус на кораба – толкова близко, че бих могъл да го докосна с ръце. Опитах се да се докопам до него, с безумното решение да се впия с нокти в дървото, но ръцете ми бяха натежали и станали безчувствени. Помъчих се още веднъж да извикам, ала от гърлото ми не излезе никакъв звук.

Задната част на кораба профуча край мене и изчезна в бездната между вълните и аз за миг видях един мъж, застанал зад руля, и друг, който най-спокойно пушеше пура. Видях дима, който излизаше от уста-та му, когато мъжът бавно извърна глава и се загледа във водата по посока към мене. Това беше един небрежен, непреднамерен поглед, какъвто хората хвърлят, когато нямат друга работа, и го правят само защото са живи и трябва да вършат нещо.

За мене в тоя поглед имаше живот или смърт. Мъглата отново погълна кораба и аз видях вече гърба на кормчията и главата на другия мъж, когато той бавно, много бавно се обърна, погледът му се плъзна по водата и съвсем случайно се насочи към мене. Лицето му имаше разсеяния израз на дълбоко замислен човек и аз се побоях, че дори ако погледът му попадне върху мене, той пак няма да ме забележи. Но очите му се взряха право в моите. Той ме забеляза, избута другия мъж настрана, впусна се към руля, завъртя го бързо няколко пъти с двете си ръце, като същевременно почна да дава някакви заповеди. Корабът направи остър завой и почти веднага се скри в мъглата.

Чувствавах, че отново губя съзнание и като напрегнах цялата си воля³, опитах се да се боря срещу убийствената пустота и тъмнина,

които се разстилаха около мене. Не след дълго дочух бързо приближаващия се плясък на весла и нечий човешки глас. Когато беше съвсем близо, наоколо се разнесе сърдит вик:

– Защо, по дяволите, не извикахте?

„Това се отнася до мене“ – помислих си аз и в същото време потънах в пустота и мрак.

Глава II

Стори ми се, че някаква сила ме издига в пространството и ме залюля с мощни тласъци. Светли точки се пръскаха и летяха край мене. Досегах се, че това са звезди и огнени комети, които съпровождаха моя полет във всемира. Когато в своето извисяване достигнах върха на амплитудата и вече се готвех да се спусна по обратния път, някъде удари и прозвънята огромен гонг. За един безкраен период от време, обгърнат от безмълвната вечност, аз се наслаждавах и опиянявах от исполинския си полет.

Но настана някаква промяна и разбрах ясно, че това беше сън. Амплитудата на моя полет ставаше все по-къса и по-къса. Почнаха да ме люлеят от една страна на друга с дразнеща бързина. Едва успях да си поема дъх – с такава решителност ме тласкаха из небесното пространство. Гонгът гърмеше все по-често и по-яростно. Аз почнах да очаквам всеки негов удар с неизразим ужас. После ми се стори, че ме влачат по хрускащ пясък, побелял и затоплен от слънцето. Това чувство скоро отстъпи място на непоносими болки. Кожата ми пламна. Гонгът кънтеше като погребална камбана. Светлите точки летяха в безкраен поток край мене, сякаш цялата звездна система потъваше в небитието. С мъка поех въздух, въздъгнах и отворих очи. Двама мъже, застанали на колене, се занимаваха с мене. Това, което бях взел за мощен тласък, се оказа люленето на кораба, ужасният гонг – голям тиган, окачен на стената, който потракаваше и подрънкваше при всеки наклон. Стържещият жарещ пясък се превърна в коравите, груби длани на някакъв човек, който разтриваше оголената ми гръд. Аз простенах от болки, понадигнах глава и погледнах зачервеното тяло, покрито с кървави кръгчета, които се показваха през изподраната и възпалена кожа.

– Достатъчно, Йонсън! – рече единият мъж. – Не виждаш ли, дявол да го вземе, че съвсем протърка кожата на господина?

Мъжът, когото нарекоха Йонсън, едър скандинавец, престана да ме разтрива и някак тромаво се изправи на крака. Другият, който бе проговорил, се оказа истински кокни⁴ – той имаше нежни, гладки, почти женствени черти на лицето, по които можеше да се предполага, че заедно с майчиното си мляко е всмукал и звуците от камбаните на „Мери Боу“⁵.

4. Cockney – кореняк лондончанин. Така обикновено биват наричани хората от лондонското простолудие. – Б. пр.

Мазната платнена шапка на главата и нечистата груба престилка около мършавите му бедра говореха, че той е кок⁶ в очевидно мръсната корабна кухня, в която се намирах.

– Е, как се чувствувате сега, сър? – попита ме той с мазна, угодническа усмивка, наследена от множество поколения хора, свикнали да подлагат ръка за бакшиш.

Вместо отговор аз с мъка се надигнах и седнах, а после с помощта на Йонсън се изправих на крака. Дрънченето на подскачащия тиган ми действуваше ужасно на нервите. Не можех да събера мислите си. Като се подпирах на дървената стена на кухнята, която се оказа толкова мазна и замърсена, че неволно стиснах зъби от отвращение, аз се пресегнах над горещата готварска печка към непоносимия прибор, свалих го от гвоздеа и го запокитих в сандъка с въглища.

Забелязвайки тази моя проява на нервност, готвачът се ухили, пъхна в ръцете ми някаква чаша с димящо питие и рече:

– Опитайте, ще ви стане по-добре!

Това беше отвратителен буламач – корабно кафе, – но то все пак ме стопли и съживи. Докато гълтах горещото питие, успях да разгледам ожулените си окървавени гърди и се обърнах към скандинавеца.

– Благодаря ви, мистър Йонсън – рекох аз. – Но не мислите ли, че взетите от вас мерки бяха прекалено героични?

Той едва ли почувствува упрека в моите думи, но затова пък бе забелязал израза на лицето ми, когато разглеждах гърдите си, и сега протегна дланта си. Това бе необикновено мазолеста длан. Аз прокарах пръсти по роговите й издатини и отново стиснах зъби от противното дращещо усещане.

– Аз се казвам Джонсън, а не Йонсън – рече той на правилен английски език, като произнасяше думите бавно, с едва доловим акцент.

В светлосините му очи се четеше кротък протест, същевременно в тях личеше и някаква искреност и мъжественост, които изведнъж ме предразположиха към него.

– Благодаря ви, мистър Джонсън! – поправих се аз и му подадох ръка.

Той се поколеба, запристъпва смутено и тронаво от един крак на друг, сетне с решителност улови моята ръка и най-сърдечно я раздруса.

5. „Мери Боу“ – църква в Лондон, построена от прочутия архитект Рен; говори се, че всеки, който се е родил в района на звучите от камбаните ѝ, може да се смята за „истински лондончанин“ или кокни. – Б. пр.

6. Cook (англ.) – готвач. – Б. пр.

– Нямате ли някакви сухи дрехи, с които бих могъл да се преоблека? – обърнах се аз към готвача.

– Ще се намерят, сър – отвърна той с необикновено оживление. – Ще изтичам долу и ще поровя из сандъка си, разбира се, ако нямате нищо против да облечете мои дрехи.

Той се измъкна или по-право се изхлузи през кухненската врата с някаква бързина и ловкост, която ми се стори не толкова котешка, колкото на човек, намазан целия с масло. И действително, тая негова „мазност“, както отпосле се убедих, представляваше и най-забележителната черта на характера му.

– А къде се намирам? – обърнах се аз към Джонсън, когото основателно бях сметнал за един от матросите. – Какъв е тоя кораб и накъде плува?

– Недалеч от Фаралонските острови, на югозапад от тях – отвърна той бавно и методично, като се мъчеше да говори правилно на английски и да спазва реда на моите въпроси. – Корабът се казва „Призрак“. Плуваме към бреговете на Япония на лов за тюлени.

– А кой е капитанът? Трябва да го видя веднага щом се облека.

По лицето на Джонсън изведнъж се изписа смайване и смущение. Той се запъна, докато подбираше щателно думите и мислено съставяше изчерпателния си отговор.

– Капитанът се казва Вълка Ларсен, поне така го наричат хората. Истинското му име никога не съм чувал. Но вие говорете с него по-внимателно. Тая сутрин той е бесен. Щурманът⁷...

Джонсън не довърши. В кухнята се промъкна готвачът.

– По-добре се измитай оттук, Йонсън! – извика той. – Старият ще те търси на палубата, а ако днес не му угодиш, чака те беда!

Джонсън ПОСЛУШНО се отправи към вратата и през рамото на готвача ми смигна с необичайна тържественост и с важен вид, сякаш искаше по този начин да изрази онова, което не бе успял да изкаже, и още веднъж ми напомни, че с капитана трябва да говоря внимателно.

Върху ръката на готвача бяха преметнати няколко раздърпани, мръсни дрипи, от които се разнасяше миризма на кисело.

– Бяха още мокри, когато ги прибрах – счете той за нужно да ми обясни. – Но трябва някак си да си послужите с тях, поне докато изсуша вашите дрехи на огъня.

Като се опирах о дървените стени, залитайки от силното клатене на

7. Щурман – помощник-капитан. – Б. пр.

кораба, с помощта на готвача аз успях някак да нахлузя върху себе си една груба вълнена долна риза. И тутакси от допира на грубата материя по тялото ми сякаш запълзяха мравки. Забелязал моето неволно настърхане, готвачът се ухили:

– Е, надявам се, че не ще стане нужда да свиквате с такива парцали. Вие имате дяволски нежна кожа, също като на някоя госпожичка. Щом ви видях, веднага познах, че сте благородник!

Този човек не ми се понрави още от първия миг и сега, докато ми помагаше да се облека, моята неприязън към него порасна още повече. Дори в докосването му имаше нещо противно и гадно. Аз се отдръпвах от ръцете му, цялото ми тяло потръпваше от възмущение. Тия неприятни усещания, както и миризмите, излизащи от разните гърнета, които клокочеха на кухненския огън, ме накараха по-скоро да изляза на чист въздух. Освен това трябваше да намеря капитана и да поговоря с него за възможностите да бъда свален на брега.

С непрестанни обяснения и извинения аз бях пременен в евтина памучна риза с оръфана яка и избеляла предна част, зацапана с нещо, което напомняше стари петна от кръв. Чифт матроски ботуши обвиха краката ми, а вместо панталон ми надянаха някога светлосин, но сега изгубил цвета си работен комбинезон, на който единият крачол беше тъкмо десет инча⁸ по-къс от другия. Като гледаше късия крачол, човек можеше да помисли, че дяволът бе стиснал лондончанина за крака, но като не успял да вземе душата му, задоволил се с парче плат.

– Бих искал да зная кому да благодаря за тази любезност – попитах аз, изправен вече в пълна премяна. На главата ми стоеше малка фуражка, а вместо палто на моите рамене се мъдреше мръсна памучна куртка на райета, достигаща до кръста, и с ръкави, едва закриващи лактите ми. Готвачът се изправи и отдръпна някак самодоволно; по лицето му затрептя умолителна усмивка. Знаех от опит как се държи прислугата на презокеанските параходи, когато приближава последното пристанище, и можех да се закълна, че той очакваше бакшиш. Ала по-нататъшното ми познанство с тоя субект ме увери, че позата му е била несъзнателна. Тя се дължеше без съмнение на наследствено раболепие.

– Мъгридж, сър – отвърна ласкателно той и изнежените му черти се разплуха в мазна усмивка. – Томъс Мъгридж, сър, е на вашите услуги!

– Добре, Томъс – рекох аз – Не ще ви забравя, когато дрехите ми изсъхнат.

8. Инч – 25,40 мм. – Б. пр.

Лицето му засия, очите му заблестяха, сякаш гласовете на неговите прадеди прозвучаха дълбоко в душата му и му напомниха смътно за бакишишите, които бяха получавали някога, приживе.

– Благодаря ви, сър! – каза той с искрена признателност и смирение.

Аз отворих вратата, а готвачът моментално отскочи встрани, и излязох на палубата. Чувствувах се още слаб от продължителното стоене във водата. Посрещнат от порива на вятъра, аз залитнах по люлеещата се палуба и направих няколко несигурни крачки към ъгъла на кормилната кабина, о който се опрях. Силно наклонен на една страна, корабът подскачаше и се гмуркаше в тихоокеанските вълни. Ако той наистина пътуваше на югозапад, както бе казал Джонсън, тогава вятърът – според мене – духаше почти откъм юг. Мъглата се бе разнесла и по повърхността на водата искреше слънцето. Обърнах се на изток, дето трябваше да се намира Калифорния, но видях само нисколежащи пластове мъгла; несъмнено това бе същата мъгла, която бе причинила гибелта на „Мартинец“ и ме бе докарала до това положение. На север, не много далеч от нас, от морето се показаха няколко голи скали, на една от които успях да различа фар. На югозапад, почти по посока на нашия път, се мяркаха пирамидалните очертания на няколко корабни платна.

След като разгледах хоризонта, аз насочих погледа си към окръжаващата ме обстановка. Първата ми мисъл бе, че човек, който е преживял корабкрушение и се е борил със смъртта, заслужава по-голямо внимание от това, което бе оказано на мене. Очевидно никой не се интересуваше от мене освен матроса при руля, който ме поглеждаше с любопитство през покрива на кабината.

Изглежда, че всички бяха заети с нещо, което ставаше в средната част на палубата. Там, върху покрива на люка, лежеше възник един едър мъж. Ризата на гърдите му беше раздрана и изпод нея не се виждаше нищо друго освен гъсти черни косми, които напомняха рунтавата козина на куче. Лицето и вратът му бяха обрасли с черна, но вече прошарена брада – тя би била остра и щръкнала, ако не беше просмукана с вода, която се оттичаше от нея на струйки. Очите му бяха затворени, той навярно бе изпаднал в безсъзнание, устата му обаче беше широко разтворена и гърдите му шумно и тежко се повдигаха, като че ли се задушаваше и се бореше за въздух. От време на време един матрос спокойно и методично, като че ли вършеше най-обикновена работа, спущаше в морето брезентова кофа, завързана на въже, изтегляше я и я изливаше върху проснатата фигура.

Близо до люка, като дъвчеше свирепо края на пурата си, се разхождаше напред-назад мъжът, чийто случаен поглед ме бе спасил от удавяне. Той беше висок навярно пет фута⁹ и десет или десет и половина инча, но не това ми направи първоначално впечатление, а неговата сила.

И макар че имаше тяло на атлет, с широки рамене и изпъкнали гърди, аз не бих нарекъл неговата сила чисто физическа. Тя бе по-скоро жилавата, възловата сила, присъща на слабите, но издръжливи хора, която благодарение на здравето му телосложение придаваше на този човек вид на голяма горила. Съвсем не искам обаче да кажа, че той приличаше на горила. Искам само да опиша тая сила като нещо отделно, което не зависи от физическия строеж. Подобен род Сила ние обикновено сме свикнали да свързваме с първобитния живот, с дивите зверове, с ония създания, в които виждаме нашите предполагаеми прадеди, които са живели по дърветата. Тая сила е дива, свирепа, съдържаща в себе си самото жизнено начало, същността на живота, като потенция на движението и първичната материя, от която са произлезли различните форми на живот. С една дума, силата, която кара змията да се гърчи и след като ѝ отрежат главата, когато самата змия престане да съществува, или силата, която все още трепти в безформения къс месо от костенурката, което се огъва и трепти при докосване с пръст.

Тъкмо такова впечатление на сила ми направи този човек, който крачеше напред-назад по палубата. Той стоеше здраво на краката си, стъпваше твърдо и уверено, всяко движение на неговите мускули – от помръдването на раменете до свиването на устните около пурата – издаваше решителност и сякаш бе родено от неудържима, изумителна сила. Но тая сила, проявена във всяко негово движение, като че бе само отзвук на друга, още по-огромна сила, която се притайваше и дремеше в него, помръдвайки само от време на време, която би могла да се пробуди всеки миг, страшна и неукротима като свирепостта на лъва или яростта на урагана.

Готвачът подаде глава от вратата на кухнята и насърчително се усмихна, като същевременно посочи с пръст човека, който се разхождаше около люка. Разбрах, че това е капитанът или както го наричаше готвачът – „старият“, човекът, когото трябваше да обезпокоя с молбата да ме свали някъде на брега. Аз току-що се бях отправил към него, за да свърша по-скоро с предстоящото обяснение, което според мене щеше да

9. фут = 0,305 м. – Б. пр

бъде твърде бурно, когато нещастният мъж, който лежеше възник на палубата, бе обхванат от нов пристъп на задушаване. Той почна да се извива и гърчи конвулсивно. Долната му челюст, покрита с мокра черна брада, щръкна право нагоре, мускулите на гърба му се изопнаха, а гърдите му се издуха в несъзнателно, инстинктивно усилие да поемат повече въздух. Аз не можех да видя лицето му, скрито под гъстите бакенбарди, но знаех, че кожата му бе започнала да става моравочервена.

Капитанът, или Вълка Ларсен, както го наричаха матросите, престана да се разхожда и се взря в умиращия мъж. Тая последна схватка със смъртта беше тъй жестока, че матросът спря да го полива с вода, като не сваляше любопитния си поглед от него. В това време водата от леко наклонената брезентова кофа се изцеждаше бавно върху палубата. Умиращият барабанеше с токове по покрива на люка, сетне протегна крака и застина в последно и чудовищно напрежение, докато главата му се мяташе от една страна на друга. Но ето че мускулите му се отпуснаха, главата престана да се мята и от устата му се изтръгна въздишка на дълбоко облекчение. Челюстта му увисна, горната му устна се повдигна, оголвайки два реда пожълтели от тютюна зъби. Чертите на лицето му сякаш замряха в сатанинска усмивка над този свят, който бе надхитрил и напуснал.

И тогава именно се случи нещо неочаквано. Изведнъж капитанът подобно на мълния се спусна върху мъртвеца. От устата му рукна непрекъснат порой от ругатни. Това не бяха ругателства или неприличия. Всяка дума бе богохулство и тия думи не бяха малко. Те избухваха и трещяха като електрически заряди. Никога през живота си не бях чувал, нито пък можех да си представя подобно нещо. Аз обичах литературните изрази и имах слабост към силните образи и фрази, затова смея да кажа, че можех по-добре от всички присъстващи да оценя необичайната живост и сила и нечуваното кощунство на метафорите му. Доколкото можах да разбера, причината за всичко това беше, че този мъж, бивш щурман, се запил преди да потеглят от Сан Франциско и след това проявил неблагодарумието да умре в самото начало на пътешествието, оставайки по този начин Вълка Ларсен без помощник, без дясна ръка.

Смятам за излишно да уверявам, поне моите приятели, че бях страшно възмутен. Ругатните и сквернословията винаги са ми били противни. Създето ми се сви, главата ми се завъртя. За мене смъртта винаги е била свързана с някаква тържественост и достойнство. Тя се появяваше тихо и свещенодействуваше около своите жертви. Дотогава не познавах тия низки и ужасни прояви на смъртта. И макар че оценявах,

както вече казах, силата на страшните проклетия, които се изскубваха от устата на Вълка Ларсен, аз бях неизразимо възмутен. Този огнен поток от думи можеше да изпепели дори и лицето на самия покойник. И нямаше да остана изненадан, ако мократа черна брада се бе извила, настръхнала и изчезнала в дим и пламък. Но мъртвецът си лежеше най-спокойно, и продължаваше да се зъби в злорада усмивка, пълна с цинична подигравка и презрение. Той бе господар на положението.

Глава III

Вълка Ларсен престана да ругае така внезапно, както бе и започнал. Той запали отново изгасналата си пура и се озърна наоколо. Погледът му падна върху готвача.

– Е, Куки? – започна той любезно, ала в гласа му се чувствуваше студенината и твърдостта на стоманата.

– Слушам, сър! – отвърна тутакси готвачът с примирително раболепие, сякаш се извиняваше за нещо.

– Не мислиш ли, че ще ти се изкриви вратът от зяпане? Знаеш ли, това не е здравословно? Щурманът умря и аз не бих искал да остана сега и без тебе. Ти, Куки, трябва много, много да внимаваш за здравето си! Разбра ли?

Последните му думи, в които нямаше и помен от любезността на предишните, прозвучаха рязко, като удар от камшик. Готвачът се сви уплашено.

– Да, сър – чу се покорен отговор и главата на провинилия се готвач изчезна в кухнята.

След тоя бегъл укор, който уж се отнасяше само до готвача, другите матроси от екипажа престанаха да се интересуват от мъртвеца и се заловиха за работата си. Неколцина мъже обаче, които не изглеждаха да са матроси, останаха на площадката между кухнята и люка и продължаваха да разговарят полугласно помежду си. По-късно узнах, че това бяха ловци, които убиваха тюлените и които се считаха за хора с много високо положение сред обикновените матроси.

– Йохансен! – извика Вълка Ларсен. Един матрос покорно излезе напред. – Вземи иглата и заший този просяк! Потърси в склада някое старо платнище. Само че по-живо!

– Ами какво да вържа на краката му, сър? – попита матросът след обичайното: „Тъй вярно, сър!“

– После ще видим! – отвърна Вълка Ларсен и като повиши глас, извика: – Куки!

Томъс Мъгридж изхвъркна от кухнята като пружинена играчка от някоя кутийка.

– Иди долу и напълни един чувал с въглища! – Сетне, като се обърна към ловците, капитанът попита: – Момчета, има ли някой от вас библия или молитвеник?

Ловците поклатиха глава, а един от тях подхвърли някаква шега, която не успях да чуя и която предизвика Всеобщ смях.

Вълка Ларсен се обърна със същия въпрос и към матросите. Изглежда, че библията и молитвеникът бяха тук голяма рядкост. Един от матросите се нае да потърси писанията между своите свободни от вахта колеги, ала след малко се върна с празни ръце.

Капитанът сви рамене.

– В такъв случай ще го спуснем зад борда без излишен брътвеж, освен ако оня, корабокрушенецът, когото извадихме от водата, не отслужи опелото наизуст. Прилича ми на поп.

При тези думи капитанът се обърна и се взря в мене.

– Вие сте проповедник, нали? – попита той.

Всички ловци – а те бяха шестима – се обърнаха като един и също започнаха да ме разглеждат. Имах болезнено чувство, че приличам на градинско плашило. Моят вид предизвика силен смях, който не отслабваше и не се смекчаваше от присъствието на проснатия пред нас на палубата мъртвец; смях суров, груб и пряк като самото море; смях, роден от груби схващания и притъпена чувствителност; смях на хора, които не познават нито учтивост, нито благородство.

Вълка Ларсен не се смееше, макар в сивите му очи да блестяха искрици на удоволствие; и в тоя миг, като се приближих съвсем близо до него, аз получих първото си непосредствено впечатление от този човек, от човека, взет отделно от неговото тяло и от пороя руга гни, които току-що бе избълвал. Лицето му – доста пълно, макар и ъгловато, с едри и остри, но правилни черти – изглеждаше на пръв поглед масивно. Но това първо впечатление от масивността на неговото лице, както и от цялата му фигура, изглежда, като че изчезваше и отстъпваше място на убеждението, че в този човек се крият изключителни умствени и духовни сили, които дремят в дълбочината на съществуването му. Челюстта, брадата, челото, доста високо и тежко надвиснало над очите – всички тия черти, сами по себе си необикновено изразителни, сякаш говореха за огромна жизнена енергия, за мъжество на духа и лежаха нейде в дълбините, недостъпни за погледа. Тая мощ не можеше да се измери, нито да се определи, нито пък да се причисли към някаква установена класификация.

Очите, които съдбата бе ми определила да опозная добре, бяха големи и красиви, широко раздалечени, като у истински художник; над тях беше надвиснало високо чело и гъсти черни вежди. Самите очи имаха оня изменчив, непостоянен сив цвят, който преминава през

множество отсенки, като блестяща на слънцето коприна – цвят, който е едновременно и сив, и тъмносив, и светлосив, и зеленикавосив, а понякога и с цвета на ясения лазур на дълбокото море. Тия очи прикриваха душата като постоянно сменящи се маски и понякога, много рядко, тя като че проглеждаше през тях и те се разтваряха, оставяйки я да се впусне из широкия свят подир някакво чудно приключение. Същите тия очи можеха да бъдат мрачни като безнадеждно оловно небе, можеха да изпускат искри и огнени лъчи като силно размахнат меч, можеха да станат строги и мразовити като полярните простори или топли и нежни, изпълнени с огъня на любовта; мъжествени и властни, те можеха едновременно да примамват и заповядват, да омайват и покоряват жените, докато последните им се предадат с възторга, с радостта и облекчението на щастливи жертви.

Но да се върнем към разказа. Казах на капитана, че за нещастие не съм проповедник и не разбирам от погребения; но той остро ме прекъсна:

– А с какво си изкарвате хляба?

Трябва да призная, че никой още не беше ми задавал такъв въпрос, нито пък сам се бях замислял върху това. Аз бях ударен от гръм и преди да успее да се съвзема, се запънах най-глупаво:

– Аз ... аз съм благородник!

Устните на Вълка Ларсен се изкривиха в подигравателна усмивка.

– Но аз ... работя! – извиках нетърпеливо, като че ли се намирах пред съдия и трябваше да се оправдавам, но същевременно съзнавах ясно каква голяма глупост извърших, като започнах да обсъждам този въпрос.

– За хляба ли?

Въпросът прозвуча тъй властно и заповеднически, че аз съвсем се смутих – „обърках конците“, както би се изразил Фъръсет – и застанах като разтреперан от страх ученик пред строг учител.

– Кой ви храни? – бе следният въпрос.

– Имам доходи – смело отвърнах аз и за малко не прехапах езика си. – Но всичко това, извинете, няма нищо общо с работата, за която исках да поговоря с вас.

Капитанът обаче не обърна никакво внимание на моя протест.

– Ами кой е спечелил тия доходи? А? Така си и мислех! Баща ви! Вие не стоите на собствените си крака, а лежите на гърба на един мъртвец. Никога не сте и стояли на краката си. Не бихте могли да преживеете самостоятелно и едно денонощие, не можете и да напълните сам

стомаха си три пъти на ден. Дайте си ръката!

Чудовищната сила, скрита в тоя човек, влезе в действие бързо и безпогрешно; преди да успее да се опомня, той пристъпи две крачки напред, грабна дясната ми ръка в своята, повдигна я и започна да я разглежда. Опитах се да я издърпам, но пръстите му се свиха без никакво видимо усилие и аз помислих, че ще смажат моите. Трудно е да запазиш достойнството си при подобни обстоятелства. Едва ли можех да се дърпам и бия като ученик, нито пък можех да се боря с такова чудовище, което можеше да счупи ръката ми само с едно извиване. Не ми оставаше нищо друго, освен да си стоя мирно и да понеса унижението. В това време, както успях да забележа, джобовете на мъртвеца бяха вече изпразнени и всичките му вещи сложени на палубата, а трупът и озъбеното му лице бяха увити с брезент, чиито краища матросът Йохансен зашиваше с груби бели конци, като прокарваше иглата с помощта на някакво кожено приспособление, прикрепено към широката му длан.

Вълка Ларсен отпусна ръката ми с презрителна гримаса.

– Нежността на тая ръка е запазена от същия мъртвец! Нея едва ли ще я бива за нещо друго, освен да мие съдове.

– Искам да ме свалите на брега! – твърдо казах аз, тъй като бях успял да се овладее. – Ще ви платя колкото поискате за труда и за закъснението.

Той ме изгледа с любопитство. В очите му блесна подигравка.

– А аз имам съвсем друго предложение, за ваше добро. Моят шурман ни остави и сега на кораба ще има редица повишения. Един от матросите ще заеме мястото на шурмана, юнгата ще стане матрос, а вие ще бъдете назначен за юнга и ще подпишете наемните условия за този рейс – двадесет долара на месец и храна. Е, какво ще кажете? И помнете, това е за ваше собствено добро! Ще станете човек. След време ще се научите да стоите на собствените си крака и може би – да походвате с тях.

Аз обаче не обърнах внимание на думите му. Платната на кораба, който бях забелязал на югозапад, растяха все повече и се виждаха по-ясно. Изглежда, че те принадлежаха на някоя шхуна от типа на „Призрак“, въпреки че корпусът и, доколкото виждах, беше по-малък. Красива гледка представляваше този кораб, подскачайки и летейки към нас по вълните. Той по всяка вероятност щеше да мине съвсем близо до нас. Вятърът непрестанно се усилваше, слънцето блесна сърдито няколко пъти и се скри. Морето доби мрачен оловносив оттенък, вълните наразнаха и започнаха да подхвърлят към небето бяла клокочеща пяна. Нашият кораб летеше все по-бързо и се навеждаше все повече встрани.

Веднъж поривът на вятъра така наклони кораба, че бордът се зарови под вълните и от тази страна на палубата нахлу вода; това накара ловците, застанали до люка, да отдръпнат бързо краката си.

– Тоя кораб скоро ще мине край нас – забелязах аз след известно мълчание. – Тъй като пътува в противоположна посока, вероятно е да отива за Сан Франциско.

– Твърде е възможно – съгласи се Вълка Ларсен и като се извърна от мене, извика: – Куки! Ей, Куки!

Готвачът изскочи веднага от кухнята.

– Къде е момчето? Каж ми, че го викам!

– Слушам, сър! – Томъс Мъгридж стремглаво се втурна назад и потъна в стълбището при руля. Само след миг той се показа отново на палубата, подире му се влачеше един нисък и набит момък, осемнадесет или деветнадесетгодишен, със зла, лукава физиономия.

– Ето го, сър! – каза готвачът.

Но без да го удостои с повече внимание, Вълка Ларсен се обърна направо към юнгата:

– Как се казваш, момчето ми?

– Джордж Лийч, сър – отвърна мрачно момчето. Неговото държане явно говореше, че то бе разбрало защо го викат.

– Не е ирландско име – отсече капитанът. – О'Тул или Мак Карти би отивало къде по-добре на твоята ирландска мутра. Освен ако майка ти е имала вземане-даване с някой ирландец.

Видях как при тая обида момчето сви юмруци и вратът му почервеня.

– Но да оставим това – продължи Вълка Ларсен. – Ти можеш да имаш основателни причини да забравиш името си, на мене това ми е все едно, стига да си гледаш работата. Навярно си от Телеграф Хил¹⁰. Това е написано върху цялата ти мутра заедно с вашия инат и двойно по-мръсния ви характер. Познавам вашия джинс. Но докато си на моя кораб, добре е да забравиш всичко това. Разбра ли? Е, кой те нареди да постъпиш при мене?

– Маккреди и Суансън...

– Сър! – изгърмя Вълка Ларсен.

– Маккреди и Суансън, сър – поправи се момчето и в очите му блесна злобно пламъче.

– И кой получи аванса?

10. Телеграфният хълм – ирландски квартал в Сан Франциско. – Б. пр.

– Те, сър.

– Така си и мислех! И ти сигурно на драго сърце си им отстъпил. Бързал си да изчезнеш, защото вероятно си дочул, че известни господа те търсят.

Момчето в миг се преобрази в някакъв дивак. Цялото му тяло се сви, готово сякаш за скок, лицето му стана свирепо като на звяр и то изрева:

– Това е...

– Какво? – попита Вълка Ларсен с необикновена нежност в гласа, сякаш умираше от любопитство да чуе недоизречената дума.

Момчето се поколеба, сетне укроти гнева си.

– Нищо, сър. Вземам си думите назад.

– С което ми доказваш, че съм прав! – усмихна се доволно капитанът. – На колко си години?

– Току-що навърших шестнадесет, сър.

– ЛъЖеш! Ти си на повече от осемнадесет! И без това изглеждаш много голям за тая възраст. Имаш мускули като на жребец. Прибери си нещата и върви в кубрика на бака. Ще бъдеш гребец. Повишен си, разбира ли?

Без да дочака съгласието на момчето, капитанът се обърна към матроса, който току-що бе свършил неприятната си работа около зашиването на трупа в брезента.

– Йохансен, разбираш ли нещо от мореплаване?

– Не, сър.

– Е, все едно. Сега ще бъдеш шурман! Прибери си нещата и заеми мястото на шурмана.

– Слушам, сър! – отвърна весело Йохансен и хукна надолу.

Юнгата все още стоеше неподвижен на мястото си.

– А ти какво чакаш? – попита го Вълка Ларсен.

– Аз не съм нает за гребец, сър. Постъпих като юнга. Не искам да греба.

– Стягай се и върви на бака!

Този път заповедта на Вълка Ларсен прозвуча властно и грозно. Момчето злобно се начумери, ала не мръдна от мястото си. Тогавя Вълка Ларсен отново показа своята чудовищна сила. Всичко стана съвсем неочаквано, и то за по-малко от две секунди. С един скок, не по-малък от шест фута, капитанът се намери при момчето и го удари с юмрук в корема. В същия миг и аз почувствах остра болка под лъжичката, сякаш бяха ударили мене. Споменавам това, за да изтъкна колко

чувствителни бяха по онова време нервите ми и доколко не бях свикнал с подобни грубости и жестокости. Юнгата – а той тежеше не по-малко от сто шестдесет и пет фунта – се прегъна одве. Тялото му безпомощно се уви около юмука на капитана като мокър парцал около тояга. Сетне отхвъркна във въздуха, описа къса крива линия и се строполи по глава и рамене на палубата до мъртвеца, дето и остана да лежи и се гърчи от болка. – Е? – обърна се към мен Ларсен. – Решихте ли?

Хвърляйки набързо поглед към приближаващия кораб, аз забелязах, че той почти се бе изравнил с нашия и че ни делят не по-малко от двеста ярда. Това беше твърде спретната и стройна шхуна. Върху едно от платната ѝ различих голям черен номер и тъй като бях виждал картини на разни плавателни съдове, предположих, че това е лоцманска гемия.

– Какъв е този кораб? – попитах аз.

– Лоцманската гемия „Леди Майн“ – отвърна мрачно Вълка Ларсен. – Стоварила е всичките си лоцмани и сега се връща обратно към Сан Франциско. С тоя попътен вятър тя ще бъде там след пет-шест часа.

– Тогава бъдете добър и дайте сигнал, за да ме вземе на борда.

– За съжаление изтървал съм си сигналната книга в морето – отвърна той и ловците тутакси се ухилиха.

Аз се поколебах за миг, като го гледах право в очите. Бях видял как жестоко се разправи той с юнгата и знаех, че и мене очаква същата участ, ако не и по-лоша. Както вече казах, аз се поколебах, но сетне направих нещо, което и до ден-дневен смятам за най-мъжествената постъпка в живота си. Аз се затичах към борда и започнах да махам с ръце и да викам:

– Ей, „Леди Майн“, вземете ме на борда! Давам хиляда долара, ако ме закарате на брега.

Зачаках и наблюдавах с нетърпение двамата мъже, изправени до руля. Единият от тях управляваше, а другият поднесе рупора до устните си. Не обърнах глава, макар че всеки миг очаквах убийствения удар на човека-звяр, който стоеше зад мене. Най-сетне – стори ми се, че бяха изминали векове – аз не можах да издържа повече на напрежението и се извърнах. Ларсен не се беше помръднал. Той стоеше в същата поза, поклащаше се леко в ритъма на кораба и палеше нова пура.

– Какво има? Случило ли се е нещо? – викнаха от „Леди Майн“.

– Да! – изкрещях аз с все сила. – Въпрос на живот или смърт. Давам хиляда долара, ако ме изведете на брега!

– Момчетата ми попрекалиха във Фриско¹¹! – извика в отговор

Вълка Ларсен. – Ето тоя – и той ме показа с палец – сега му се привиждат разни морски дракони и маймуни.

Човекът от „Леди Майн“ се закикоти в рупора и корабът премина бързо край нас.

– Дай му да разбере и от наше име! – разнесе се последният вик от „Леди Майн“ и двамата мъже размахаха ръце за сбогом.

В отчаянието си аз се наведох над перилата и гледах как студената бездна на океана между стройния малък кораб и нас бързо се увеличава. И той вероятно ще стигне в Сан Франциско само след пет-шест часа! Главата ми сякаш щеше да се пръсне. В гърлото нещо ме свиваше, като че сърцето ми се бе преместило там. Една пенеста вълна удари о борда и пръсна върху лицето ми солена морска влага. Вятърът изведнъж се усили, „Призрак“ се наклони и бордът му се зарови под вълните. Чух как водата нахлу по палубата.

Когато след миг се озърнах, видях как юнгата с мъка се изправяше на краката си. Лицето му беше мъртвешки бледо и изкривено от болка. Очевидно момчето се чувствуваше много зле.

– Ей, Лийч, ще идеш ли на бака? – попита Вълка Ларсен.

– Да, сър! – отговори укротеният дух.

– Ами вие? – и капитанът се обърна към мене.

– Ще ви дам хиляда ... – започнах аз, ала бях прекъснат.

– Оставете това! Ще поемете ли длъжността на юнга, или ще трябва да се заема и с вас?

Какво можех да сторя? Каква полза щеше да има, ако ме набиеха зверски или ме убиеха? Взрях се решително в жестоките сиви очи. Те изглеждаха като изваяни от гранит – тъй малко човешка светлина и топлина имаше в тях. В очите на някои хора се отразява тяхната душа, но тия бяха безстрастни, студени и сиви като самото море.

– Е!

– Добре! – казах аз.

– Кажете: добре, сър!

– Добре, сър – поправих се аз.

– Как се казвате?

– Ван Уейдън, сър.

– А малкото ви име?

– Хъмфри, сър. Хъмфри Ван Уейдън.

– Възраст?

– Тридесет и пет, сър.

– Достатъчно! Идете при готвача, той ще ви покаже какво трябва да вършите.

Ето как попаднах на принудителна служба при Вълка Ларсен. Той бе по-силен от мене, и нищо повече! Всичко ми се струваше невероятно тогава. Дори и сега, когато се ровя в миналото си, всичко ми изглежда също така невероятно. За мене това приключение ще си остане винаги чудовищно и невъобразимо, като някакъв невероятен кошмар ...

– Почакайте още малко!

Аз се спрях покорно посред пътя към кухнята.

– Йохансен, извикай момчетата! Сега вече всичко е готово, така че можем да се заловим с погребението и да изчистим палубата от ненужната смет.

Докато Йохансен събираше екипажа, двама матроси под ръководството на капитана поставиха защитото в брезента тяло върху капака на люка. От двете страни на палубата, до самите перила, лежаха с дъната нагоре няколко лодки. Матросите вдигнаха дъсчения капак заедно с ужасния товар, отнесоха го към подветрената¹² страна и го положиха върху една от лодките с крака към морето. За краката му вързаха чувала с въглища, донесен от готвача.

Винаги си бях представял погребението в морето като извънредно тържествен, внушаващ благоговение обред, но скоро бях разочарован, поне от това погребение. Един от ловците, дребен, черноок мъж, когото другарите му наричаха Смок, разправяше някакъв анекдот, щедро поръсен с псувни и мръсотии, и през всяка една-две минути ловците избухваха в гърлест смях, който звучеше в ушите ми като вой на вълци или лай на бесни кучета. Матросите се събираха с шум на палубата, някои от свободните от вахта търкаха сънените си очи и тихо разговаряха. Лицата им имаха зловещ и загрижен израз. Очевидно не им се нравеше много пътуването под командата на такъв капитан и особено с такива предзнаменования още в началото. От време на време те поглеждаха крадешком към Вълка Ларсен и разбирах, че се страхуваха от него.

Капитанът се приближи към мъртвеца и всички насваляха шапки. Обгърнах с поглед екипажа – двадесет души на брой, двадесет и двама с кормчията и мене. Това мое любопитство бе оправдано, тъй като беше ясно, че ми предстоеше да прекарам заедно с тия хора в техния миниатюрен плаващ свят бог знае колко седмици или месеци. Повечето от

12. Запазената от вятъра страна. – Б. пр.

матросите бяха англичани или скандинавци с мрачни, безизразни лица. Ловците, от друга страна, имаха по-одухотворени и разнообразни лица с остри черти и със следи от необуздани страсти. И странно нещо, но аз изведнъж забелязах, че лицето на Вълка Ларсен не носеше печата на бурните страсти. В него нямаше нищо порочно. Бръчки, разбира се, имаше, но това бяха бръчки на решителност и твърда воля. Лицето му изразяваше по-скоро искреност и прямота, което впечатление се подсилваше от обстоятелството, че то бе гладко избръснато. Трудно можех да повярвам – поне до следващия инцидент, – че това лице принадлежеше на същия човек, който се бе отнесъл така жестоко към юнгата.

И тъкмо когато капитанът се готвеше да заговори, вятърът връхлетя върху кораба, наклони го силно и зарева като звяр между въжетата. Някои от ловците погледнаха тревожно нагоре. Подветрената страна на кораба, където лежеше покойникът, се зарови в морето и когато „Призрак“ се изправи, водата нахлу на палубата и ни измокри до глезените. Изведнъж над нас започна да се изсипва пороен дъжд, едрите капки ни заудряха тежко като град. Когато силата му попремина, Вълка Ларсен почна да говори, а матросите, гологлави, се олюляваха заедно с клатещия се кораб.

– Аз си спомням само едно място от службата – рече той, – а именно: „И тялото да се хвърли в морето!“¹³. Така че хвърлете го!

Капитанът млъкна. Матросите, които придържаха капака с мъртвеца, се поколебаха – краткостта на церемонията, види се, ги смути. Но той яростно се нахвърли върху тях:

– Дигнете там оня край, дявол да ви вземе! Какво чакате?

Побързвайки някак объркано, те повдигнаха единия край на дъската и мъртвецът подобно на куче, изхвърлено зад борда, се хлъзна в морето с краката напред. Чувалът с въглищата, вързан за краката му, го дръпна надолу и той изчезна от погледите ни.

– Йохансен! – кресна Ларсен на новия шурман. – Задръж моряците, докато са още на палубата. Изпрати ги да свият топселите¹³ и кливера¹⁴ и по-живо! Ще трябва да чакаме югозападен вятър. Докато са тук, нека свият също и грота¹⁵!

За миг на палубата всичко се раздвижи. Йохансен викаше и даваше заповеди, а матросите дърпаха и отпускаха най-различни въжета; и

13. Топсел – горното платно на грот-мачтата (грот-топсел) и на фок-мачтата (фор-топсел). – Б. пр.

14. Кливер – средното от трите платна пред фок-мачтата. – Б. пр.

15. Грот – голямото долно платно на грот-мачтата (втората мачта). – Б. пр.

всичко това изглеждаше тъй объркано и непонятно за един сухоземен жител като мене. Но най-много ме порази тяхната безсърдечност. Човешката смърт беше за тях незначителен епизод, отминал във вечността заедно със защития в платното труп и чувал с въглища, докато корабът продължаваше да лети по своя път и работата на него не спираше. Никой не изглеждаше развълнуван. Ловците вече се смееха на новия виц, който Смок им разказваше: матросите теглеха и разпускаха въжетата, а двама от тях се катереха нагоре по мачтите. Вълка Ларсен, изправен срещу вятъра, се взираше в облачното небе. А в това време покойникът, завършил тъй жалко земните си дни и погребан тъй недостойно, се спускаше все по-дълбоко и по-дълбоко.

Изведнъж върху мене се стовари жестокостта на морето, цялата му неумолимост и ужас. Животът ми се стори евтин и тягостен, животински и безсмислен, някакво нечовешко движение в лепкава тиня. Аз се придържах о перилата близо до самите ванти¹⁶, и се взирах над разярените пенести вълни към надвисналата в далечината мъгла, която скриваше от нас Сан Франциско и бреговете на Калифорния. От време на време насреща ми врълхиташе силен дъжд и тогава мъглата изчезваше от погледа ми. А нашият странен кораб със своя чудовищен екипаж, притиснат между вятъра и морето, подскачаше нагоре-надолу и се носеше устремно на югозапад, сред пустинните простори на Тихия океан.

16. Ванти – въжета, придържащи мачтите, които се спускат полегато към борда на кораба. Имат напречни въженца, които служат за стъпенки: фор-ванти – ванти на фок-мачтата и грот-ванти – ванти на грот-мачтата. – Б. пр.

Глава IV

Всички мои старания да се приспособя към новата за мене среда на тюленоловния кораб „Призрак“ представляваха непрекъсната верига от унижения и страдания. Готвачът, когото екипажът наричаше „доктор“, ловците – Томи, а Вълка Ларсен – Куки, изведнъж стана съвсем друг човек. Промяната в моето положение рязко повлия и на неговото отношение към мене. Колкото раболепен и подмилкващ се беше преди, толкова сега проявяваше деспотизъм и нахалство. За него аз не бях вече изтънчен благородник с „нежна като на госпожица кожа“, а най-обикновен и за нищо негоден юнга.

Той настояваше, колкото и да беше глупаво, да го наричам „мистър Мъгридж“, а държането и обноските му, когато ме въвеждаше в длъжностите ми, бяха непоносимо груби. Освен работата в каюткомпанията с нейните четири малки каюти аз трябваше да помагам в кухнята и моето пълно невежество в такива прояви като белене на картофи или миене на мръсни тенджери бе за него неизчерпаем източник на учудване и подигравки. Той отказваше да вземе под внимание какъв съм бил дотогава и на какъв живот бях свикнал. Изглеждаше, че това съвсем не го интересува. И трябва да призная, че преди още да се свърши денят, аз вече го мразех по-силно, отколкото съм мразил когото и да било през живота си.

Този първи ден ми се стори още по-тежък, защото „Призрак“ с прибрани платна (с подобни термини се запознах едва по-късно) летеше под напора на „виещия югоизточен вятър“, както го наричаше мистър Мъгридж. В пет и половина под негово ръководство аз подредих масите в каюткомпанията, сложих поставките, които се употребяваха при лошо време, а след това започнах да пренасям чая и храната от кухнята. Във връзка с това не мога да не разкажа за моите първи преживявания при силното люлеене на кораба.

– Отваряй си очите или ще се залееш! – посъветва ме мистър Мъгридж, когато излизах от кухнята с голям чайник в едната ръка и с няколко пресни хляба под другата. Един от ловците, висок, разпуснат момък на име Хендерсън, тъкмо в тоя момент възлизаше от „трета класа“ (така те наричаха на шега своето място за спане в средната част на кораба) към каюткомпанията. Вълка Ларсен стоеше на кърмата с неизбежната пура в уста.

– Ето я, иде! Дръж се! – извика готвачът.

Спрях, тъй като не знаех какво именно идеше и чух как вратата на кухнята с трясък се тръшна зад мене. Сетне видях как Хендерсън като луд се хвърли към грот-вантите, по които се покатери и за миг се озова високо над главата ми. Видях също как една грамадна вълна, като се въртеше и пенеше, се надвеси застрашително над борда. Аз се намирах точно срещу нея. Умът ми работеше бавно – всичко ми беше така ново, непознато и странно. Разбрах само, че съм в опасност и застанах треперещ на мястото си. Тогава Вълка Ларсен ми извика от кърмата:

– Улови се за нещо!... Ах ти, Хъмп¹⁷!

Но беше вече късно. Спуснах се към вантите, за които бих могъл да се хвана, обаче в това време водната стена падна отгоре ми. Какво се случи след това и на мене самия не ми бе ясно. Намерих се под водата, задушавах се, потъвах. Палубата изчезна изпод краката ми и аз полетях нанякъде, като се обърнах няколко пъти през глава. Два-три пъти се блъснах в твърди предмети, а веднъж се ударих страшно в коляното. След това вълната изведнъж се оттегли и аз отново задишах чист въздух. Бях отнесен от наветрената¹⁸ страна на борда през кухнята, покрай стълбата за кубрика към подветрената страна, до дупките на палубата, през които изтичаше водата. Почувствавах адски болки в удареното си коляно. Не можех да стъпя на този крак или поне така ми се стори – бях уверен, че кракът ми е счупен. Но готвачът викаше след мене от вратата на кухнята:

– Ей, ти! Цяла нощ ли ще се бавиш навън? Къде е чайникът? Зад борда ли го изтърва? Жалко! По-добре да беше си строшил главата!

Успях криво-ляво да се изправа на крака и закуцуках към кухнята. Огромният чайник се намираше все още в ръката ми и аз го подадох на готвача. Но той започна да негодува или по-право престори се, че негодува.

– Ех, че си глупак! Бих желал да знам за какво те бива! А? Не може и малко чай да занесе, без да го разлее! Сега ще трябва отново да топля вода. Но защо подсмърчаш такъв? – нахвърли се той срещу мене в нов пристъп на ярост. – О, ударило си крачето, клетото мамино детенце!

Не подсмърчах, не охках, макар че лицето ми сигурно е било изкрито от болка. Събрах всички сили, стиснах зъби и почнах да подскочам от кухнята до каюткомпанията и обратно без по-нататъшни инциденти.

17. Хъмп – съкращение от името Humphrey, означаващо „гръбльо“ и „зубрач“, а в същото време и намек за гърбавостта на хората на умствения труд. – Б. пр.

18. Наветрена страна – страната откъм вятъра. – Б. пр.

Последиците от тази случка за мен бяха две: първо, удареното коляно, което никой не превърза и от което страдах дълги месеци, и, второ, прякорът „Хъмп“, с който Ларсен ме нарече от кърмата. След това никой вече не се обръщаше към мене другояче; самият аз дотолкова свикнах с новото си име, че почнах мислено да се наричам Хъмп, да мисля за себе си като за Хъмп, като че ли бях кръстен така още от рождение.

Съвсем не беше лесно да се прислужва на масата, около която седяха Вълка Ларсен, Иохансен и шестимата ловци. Преди всичко каюткомпанията бе тясна и аз с мъка се движех из нея, още повече, че корабът яростно се клатушкаше от една страна на друга. Но от всичко най-много ме огорчаваше пълното равнодушие на хората, които обслужвах. Усещах през дрехите си как коляното ми отичаше все повече и повече и от болки ми се виеше свят. В огледалото, окачено на стената на каюткомпанията, от време на време виждах собственото си бледо, изкривено от болка лице. Навярно всички добре забелязваха моето окаяно положение, но никой не заприказва с мене, никой не ми обръна внимание, така че по-късно, когато миех съдовете, бях почти благодарен на Вълка Ларсен, който каза:

– Не се тревожете от такава дребна работа! След време ще свикнете! Може и да си останете малко куц, но все ще се научите да ходите! – И добави: – Това вие бихте нарекли парадокс, нали?

И той, види се, остана доволен, когато му кимнах с обичайното:

– Да, сър!

– Предполагам, че сте що-годе вещ по някои литературни въпроси? А? Добре! Друг път ще поговоря с вас!

И без да ми обръне внимание, той ми даде гръб и се изкачи на палубата.

Вечерта, след като бях извършил безкрайно много работа, ме изпратиха да спя в кубрика при ловците, дето се настанях на един свободен нар. Радвах се, че се отървах от отвратителното присъствие на готвача и че ще мога да дам отмора на краката си. За моя изненада дрехите бяха изсъхнали на гърба ми, ала аз не забелязах в себе си никакви признаци на простуда – нито от последната морска баня, нито пък от продължителното стоене във водата след потъването на „Мартинец“. При обикновени обстоятелства след всичко преживяно навярно би трябвало да остана на легло и да прибегна до грижите на опитна болногледачка.

Но болката в удареното коляно ставаше все по-непоносима. Доколкото можах да разбера от силното подуване, капачето на коляното се бе изместило. Докато седях на нара и разглеждах коляното си (и

шестимата ловци бяха в кубрика, пушеха и високо разговаряха), Хендерсън му хвърли бегъл поглед.

– Мръсна работа! – забеляза той. – Вържи го с някакъв парцал и ще мине!

И нищо повече. А ако това ми се бе случило на сушата, аз бих лежал в меко легло, за мене би се грижил някои хирург, който несъмнено би предписал пълна почивка. Но все пак трябва да отдам нужната справедливост на тия хора: колкото безразлични бяха към моите страдания, толкова безразлични бяха те и към себе си, когато ги сполетеше някаква беда. Това според мене се дължеше преди всичко на навика и после на обстоятелството, че те не бяха тъй чувствително устроени. Напълно съм убеден, че човек с по-изтънчена нервна система и с по-силна чувствителност би страдал двойно или тройно повече от тях при едно и също нараняване.

Макар и да бях капнал от умора, болката в коляното не ми позволяваше да заспя. С голяма мъка успях да задържа стенанията си. У дома, разбира се, аз бих се отпуснал на воля, но тази нова и примитивна обстановка неволно ме принуждаваше да бъда суров и сдържан. Хората около мене, подобно на диваците, се отнасяха стоически към важните неща, а що се отнася до дребните, бяха като деца.

По-късно имах случая да видя как Керфут, един от ловците, си загуби пръста, който беше смазан на пихтия, и все пак човекът не издаде никакъв звук, не се промени дори и изразът на лицето му. Но вместо това много пъти виждах същия този Керфут да изпада в дива ярост за най-малките дреболии.

Ето го и сега – кряска, реве, размахва ръце и отчаяно ругае, и то само защото не могат да се споразумеят с друг един от ловците дали малките тюленчета знаят да плуват още от рождение. Керфут твърдеше, че това умение малките тюленчета притежавали още с появяването си на този свят, а другият ловец, Латимер, мършав янки с хитри, силни, опънати очи, поддържаше обратното – че малките тюленчета именно затова се раждали на сушата, защото не умеели да плуват, и че майките им трябвало да ги учат на този мурафет точно тъй, както и птиците учат своите птичета да летят.

През това време останалите четирима ловци – кой облегнат върху масата, кой излегнат на леглото – бяха оставили двамата противници да спорят. Но те слушаха с голям интерес и от време на време страстно вземаха страна в спора. Понякога всички почваха да говорят изведнъж и тогава гласовете им се блъскаха насам-натам в тясното помещение и

звучаха като театрален гръм. И колкото по-несъществен беше предметът на техния спор, толкова по-наивни и детински бяха техните доводи. Или по-право, доводите бяха малко, дори никакви. Техният метод на спор се състоеше в това да отстояват, потвърждават или да отричат. В това се и състоеше цялото им изкуство да спорят. Дали новородените тюленчета знаят да плуват, или не, ловците се опитваха да докажат просто като изказваха собственото си мнение с войнствен вид и го съпровождаха с остри нападки срещу своя противник, като не забравяха да атакуват неговото мнение, умствените му способности, произхождение-то и неговото минало. Противното мнение биваше изказвано по съвършено същия начин. Разказвам всичко това, за да покажа умствения уровень на хората, с които бях принуден да общувам. Интелектуално те бяха деца, макар и външно да приличаха на възрастни мъже.

И през цялото време непрекъснато пушеха – пушеха евтин, злово-нен тютюн. В кубрика просто не можеше да се гледа от дим; този дим заедно със силното клатушкане на борещия се с вълните кораб несъмнено биха ме тръшна-ли на леглото от морска болест, ако бях предразположен към нея. Аз и без това чувствавах, че ми се повръща, при все че причината за това гадене можеше да бъде както болката в крака ми, така и крайната ми преумора.

Лежах и размишлявах и естествено мислите ми се въртяха преди всичко около самия мене и положението, в което бях изпаднал. Наистина, невероятно, нечувано! Аз, Хъмфри Ван Уейдън, учен и с ваше позволение любител на изкуствата и литературата, съм принуден да се търкалям тук в някакъв си кораб, който пътува на лов за тюлени в Берингово море. Юнга! Никога в живота си не бях извършвал каквато и да е тежка физическа работа, а още по-малко – кухненска работа! Бях водил спокоен, лишен от събития заседнал живот – живот на учен и самотник със сигурен и приличен доход. Бурните преживявания и разните видове спорт никога не ме бяха привличали. Винаги съм бил книжен червей, както и ме наричаха моите сестри и баща ми още когато бях дете. Само веднъж в живота си тръгнах на излет, но напуснах компанията още в началото и се върнах към удобствата на заседналия живот. И ето че сега пред мене се откриваше нерадостната и безкрайна перспектива да нареждам масата, да беля картофи и да мия съдове. А и физически не бях здрав. Лекарите непрекъснато ме уверяваха, че имам великолепно тяло, което обаче никога не съм развивал чрез упражнения. Мускулите ми бяха слаби и меки като у жена – така поне ми казваха лекарите, когато се опитваха да ме убедят, че трябва да се захвана сериозно с

гимнастически упражнения. Но аз предпочитам да развивам мозъка вместо тялото си и ето – сега се намерих съвсем неподготвен за суровия живот, който ми предстоеше.

Това беше само една част от нещата, които премислих, и то с цел да се оправдая предварително във връзка с жалката и безпомощна роля, която ми бе съдено да играя. Мислех също за майка си и сестрите си и си представях тяхната мъка. Та нали и аз съм една от жертвите на потъналия „Мартинец“, един от безследно изчезналите! Пред очите ми изпъкваха ясно заглавията на вестниците, виждах как приятелите ми от университетския клуб клатят глави и казват: „Горкият момък!“. Виждах и Чарли Фърсет в минутата, когато си вземах сбогом през онова паметно утро, как той, излегнат в халат върху кушетката до прозореца, изричаше като оракул своите песимистични епиграми.

А в това време корабът „Призрак“ се гмуркаше, изкачваше се по движещите се водни възвишения, потъваше в разпенени долини и си проправяше път все по-далеч и по-далеч към сърцето на Тихия океан, като отнасяше и мене на борда си. Слушах как навън бучи вятърът. Неговият глух вой едва долиташе до слуха ми. От време на време по палубата над главата ми се разнасяше тропот на нечии стъпки. Около мене всичко скърцаше непрекъснато, дървените подпори и съоръжения пъшкаха, стенеха и се оплакваха на хиляди гласове. Ловците все още продължаваха да спорят и да крещят като някакви човекоподобни земноводни същества. Въздухът беше пълен с ругатни и непристойни думи. Виждах възбудените им гневни лица, чиято грубост се подчертаваше от бледожълтата светлина на лампите, полюшваше се насам-натам заедно с кораба. През облаците дим нарове изглеждаха като леговища на животни в някаква менажерия. По стените висяха непромокаеми дрехи и морски ботуши, а тук-там върху рафтовете лежах карабини и сачмалийки. Всичко това ми напомняше картини из живота на пирати и морски разбойници от преди много години. Моето въображение се разгорещи и не ме остави да заспя. А това беше дълга, дълга, досадна и тъжна, и много дълга нощ.

Глава V

Моята първа нощ, прекарана при ловците, се оказа и последна. На другия ден новият шурман Йохансен бе изгонен от Вълка Ларсен и изпратен да спи в кубрика на ловците. На мене бе заповядано да се настана в малката каюта, която още в първия ден на пътуването бе сменила вече двама квартиранти. Ловците скоро узнаха причината за тази промяна и не закъсняха да дадат израз на своето недоволство. Оказа се, че през нощта Йохансен преживявал отново всички събития от изтеклия ден. Непрестанните му разговори, викове и командване на сън не се понравили на Вълка Ларсен и той решил да поднесе това „удоволствие“ на ловците...

След безсънната нощ аз осъмнах съвсем без сили, изтощен и измъчен; тъй започна вторият ден от пребиваването ми на „Призрак“. Томъс Мъгридж ме вдигна от нара в пет и половина, и то така, както Бил Сайкс¹⁹. Навярно е вдигал от сън кучето си, но за грубостта си към мене мистър Мъгридж заплати Достойно, дори с лихвите. Излишният шум, който бе вдигнал (аз бях лежал цяла нощ с отворени очи), изглежда бе събудил едного от ловците, защото в полумрака профуча тежък ботуш и мистър Мъгридж изпищя от болка и най-смирено запроси извинение от всички. По-късно в кухнята забелязах, че ухото му е ожулено и подуто. То никога вече не можа да придобие първоначалния си вид и матросите почнаха да го наричат „карфиоленото ухо“.

Този ден ми донесе най-различни неприятности. Предната вечер бях прибрал от кухнята изсъхналите си дрехи и първата ми работа сега бе да се отърва от парцалите на готвача. Потърсих кесията си. Освен няколкото дребни монети (а аз имам отлична памет за такива неща) в нея имаше сто осемдесет и пет долара в злато и банкноти. Кесията си намерих, ала съдържанието ѝ – освен няколкото дребни монети – беше изчезнало. Казах това на готвача, когато се качих в кухнята да започна работа, и макар че предварително очаквах да чуя груб отговор, никак не бях подготвен за свирепата реч, която трябваше да чуя.

– Я слушай, Хъмп! – изхриптя той и в очите му засвяткаха зли пламъчета. – Искаш ли да ти разбия носа? Ако смяташ, че съм крадец, то запази това за себе си, иначе здравата ще си изпатиш за грешката! Що за благодарност е това, дявол да го вземе? Дотътри се тука – изхвърлена

19. Разбойник от романа „Оливър Туист“ на Дикенз – Б. пр.

мръсна отрепка, – прибрах те в моята кухня, държа се с теб като човек и ето какво получавам в награда! Да бях те оставил да вървиш по дяволи-те, ето що! Но и сега не е късно...

При тия думи той сви юмруци и запристъпва към мене. За мой срам, трябва да призная, аз се отдръпнах от пътя му и изтичах навън от кухнята. И какво друго можех да сторя? На тоя проклет кораб царуваше силата, само грубата сила! Моралното убеждение беше нещо съвсем непознато. Представете си сами: човек със среден ръст, доста мършавичък, със слаби, недоразвити мускули, привикнал на спокоен, мирен живот, останал чужд на всякакво насилие... Какво би могъл да стори тук такъв човек? Да се опълчвам срещу тия озверени хора, би било така безсмислено, както и да се впусна в бой с някой разярен бик.

Ето как разсъждавах аз на времето, в желанието си да се самооправдая и да успокоя собствената си съвест. Но такова оправдание не ме задоволяваше: дори и днес, когато си спомням за всички тези случаи, все още се чувствавам не напълно реабилитиран. Положението, в което бях изпаднал, се намираше извън общоприетите норми на поведение и изискваше много повече от бездушното заключение на фактите. Погледнато строго логично, нямаше нищо, от което да се срамувам, и все пак аз се срамувам всеки път, когато си спомням за всички тия преживявания, и в името на моята мъжка гордост чувствавам, че тя беше безброй пъти омърсена и унижена.

Но все едно, това не се отнася до разказа. Бързината, с която избягах от кухнята, ми причини адски болки в коляното и аз се строполих безпомощно върху платформата на задната палуба. Готвачът обаче не ме преследваше.

– Виджте го, виджте го как бяга! – чувах виковете му. – И то с такъв крак! Върни се, милото ми мамино детенце. Няма да те закачам, не бой се!

Върнах се и продължих работата си. Макар че с това нашето спречкване завърши, то има своите последствия след време. Приготвих масата в каюткомпанията и в седем часа поднесох закуската. През нощта бурята бе поутихнала, ала морето все още се вълнуваше и вятърът продължаваше да лудува. Платната бяха вдигнати от моряците от първа вахта, така че сега „Призрак“ плуваше с всички платна освен двата топсела и бом-кливера²⁰. Тези три платна, както долових в разговора, трябваше също да бъдат вдигнати веднага след закуската. Узнах също така, че Вълка

20. Бом-кливер – първото от наклонените триъгълни платна на носа на кораба. – Б. пр.

Ларсен желаеше да използва добре бурята, която ни тласкаше на югозапад в оная част на морето, дето той очакваше да срещнем североизточния пасат. С помощта на този благоприятен вятър Ларсен се надяваше да пропътува по-голямата част от разстоянието до Япония, като свърне на юг към тропиците, и след това на север, като наближи бреговете на Азия.

След закуска изпаднах в ново незавидно положение. Като измих съдовете, аз изчистих печката в каюткомпанията и изнесох пепелта на палубата, за да я изхвърля през борда. Вълка Ларсен и Хендерсън се бяха изправили близо до руля и оживено разговаряха. Матросът Джонсън направляваше кораба. Когато се запътих към наветрената страна, видях как той ми кимна с глава, но помислих, че ме е познал и ме поздравява с добро утро. А всъщност той искал да ми каже да изхвърля пепелта откъм подветрената страна на кораба. Без да съзнавам грешката си, аз ми нах покрай Вълка Ларсен и ловеца и изсипах пепелта право срещу вятъра. Вятърът я отвя обратно и посипа не само мен, но и Хендерсън и Ларсен. В същия миг капитанът ме ритна тъй жестоко, както се рита някое паленце. Никога не бях предполагал, че един ритник може да причини такава болка! Търкулнах се назад и се блъснах в стената на кормилната кабина, едва ли не изпаднал в безсъзнание. Пред очите ми всичко се завъртя, прилоша ми. Почувствавах, че ми се повръща, и едва успях да се дотъртя до края на борда. Но Вълка Ларсен вече ме бе забравил. Като отърси пепелта от дрехите си, той продължи да разговаря с Хендерсън. Йохансен, който бе видял всичко от юта²¹, изпрати двама матроси да изметат пепелта.

Малко по-късно същата сутрин се натъкнах на нова изненада от съвсем друг характер. Изпълнявайки нарежданията на готвача, аз се запътих към каютата на Ларсен, за да я разтребя и да оправя леглото. На стената над самото легло висеше етажерка, пълна с книги. С удивление забелязах имена като Шекспир, Тенисън, По и Де-Куинси. Тук имаше също и научни трудове, между които и такива, писани от автори като Тиндал, Проктор и Дарвин. Имаше и книги по астрономия и физика, а открих и „Векът на мита“ от Бълфинч, „История на английската и американската литература“ от Шоу и „Естествена история“ на Джонсън в два големи тома. Намираха се също и няколко граматика – от Меткалф, Рийд и Келог. Не можах да не се усмихна, когато пред очите ми попадна един екземпляр от „Английски език за проповедници“.

21. Ют – задната част на долната палуба. – Б. пр.

Никак не можех да свържа присъствието на тези книги с човека, когото познавах, и се чудех дали той наистина може да ги чете. Но когато започнах да оправям леглото, намерих между одеялата пълно събрание на съчиненията на Браунинг в един том, кембриджско издание – очевидно Ларсен я бе чел, преди да заспи. Книгата беше разтворена при стихотворението „На балкона“ и аз забелязах, че тук-там някои редове бяха подчертани с молив. В това време корабът подскочи, аз изпуснах книгата и видях, че от нея изпадна лист хартия – целият изпъстрен с геометрични чертежи и разни изчисления.

Ясно бе, че този ужасен човек съвсем не беше глупав невежа, както би могло да се предположи от неговите груби обноски. Той изведнъж стана за мене загадка. Взети поотделно, едната или другата страна от характера му бяха лесно разбираеми, но съчетанието на двете беше съвсем обърквашо. Бях забелязал вече, че езикът на Ларсен е великолепен и само тук-там страда от малки неправилности. Разбира се, че в обикновения си разговор с матросите и ловците той доста често правеше грешки, които се обуславяха от самия жаргон, но няколкото фрази, които бе разменил с мене, се отличаваха със своята чистота и правилност.

Това случайно запознаване с неговата друга страна ме окуражи и аз реших да поговоря с капитана за изгубените си пари.

– Ограбиха ме – казах му аз малко по-късно, когато го сварих да се разхожда сам напред-назад по палубата.

– Сър – поправи ме той не грубо, но настойчиво.

– Ограбиха ме, сър – поправих се аз.

– Как се случи това? – попита той.

Разказах му цялата история: как дрехите ми бяха оставени да съхнат в кухнята и как по-късно готвачът за малко не ме наби, когато му споменах за парите.

Вълка Ларсен ме изслуша и се усмихна.

– Задигнали са ги, значи – заключи той. – Готвачът ги е задигнал. Ами как мислите, няма вашият жалък живот не струва толкова пари? Впрочем нека това ви послужи за урок! С течение на времето ще се научите сам как трябва да пазите парите си. Предполагам, че досега вместо вас това е правил адвокатът или финансовият ви посредник.

Почувствувах насмешката в неговите думи, но все пак попитах:

– Как мога да получа парите си обратно?

– Това си е ваша работа. Сега нямате ни адвокат, ни финансов посредник, така че ще трябва да се упоавате само на себе си. Падне ли ви в ръката някой долар, стискайте го здраво. Човек, който оставя наоколо

парите си, както сте направили вие, заслужава и да ги загуби. При това сте извършили и грях – нямате право да изкушавате ближния си. Съблазнили сте готвача и той е прегрешил. Изложили сте на опасност неговата безсмъртна душа. Впрочем, вярвате ли в безсмъртието на душата?

При този въпрос клепачите му лениво се повдигнаха, сякаш някаква завеса се вдигна пред очите ми и аз можах да надзърна в душата му. Но това бе само илюзия. Уверен съм, че никой никога не бе успял да надникне дълбоко в душата на Вълка Ларсен, нито дори да я зърне. По-късно се убедих, че това беше една много самотна душа, която никога не се разкриваше, макар че от време на време обичаше да си играе на откровеност.

– Аз виждам безсмъртието в очите ви – отвърнах аз, като пропуснах думата сър. Това сторих само за опит, защото предполагах, че интимността на нашия разговор ще разреши това.

Ларсен действително не обърна внимание на този пропуск.

– Вие, предполагам, искате да кажете, че виждате в тях нещо живо, което няма непременно да живее вечно.

– Виждам нещо повече от това – смело продължих аз.

– В такъв случай виждате съзнанието. Виждате съзнанието на живота, което живее, докато трае и самият живот, и нищо повече. Вие не можете да видите безкрайността на живота.

Колко ясна мисъл имаше той и как умело излагаше това, което мислеше! Като ме погледна с любопитство, Ларсен се обърна и отправи взор срещу вятъра над оловното море. Очите му потъмняха, линиите на устата му станаха сурови и строги. Очевидно той бе изпаднал в песимистично настроение.

– А и защо ли? – сприхаво попита той, като се обърна отново към мене. – Дори да съм безсмъртен, какво от това?

Аз мълчах. Как бих могъл да обясня идеализма си на тоя човек? Как можех да изразя с думи онова, което само се чувствава, което прилича на музика, слушана насън. Онова, което, макар и да е напълно убедително, не се подава на изразяване?

– Но в какво вярвате тогава? – отговорих аз с въпрос.

– Вярвам, че животът е една страшна бъркотия – отговори незабавно той. – Прилича на мая, на фермент, който се движи минута, час, година, сто години, но рано или късно това движение престава. Големите изяждат малките, за да продължат да се движат; силните изяждат слабите, за да запазят силата си. Тези, които имат късмет, изяждат по много и се движат по-дълго... И нищо повече! Как ще обясните всичко това?

Той махна нетърпеливо с ръка към неколцината матроси, които се занимаваха с някакво въже посред палубата.

– Ето, те се движат, но така се движи и медузата. Движат се, за да ядат, и ядат, за да продължават да се движат. Нищо повече! Живеят за стомаха си, а стомахът съществува за тях. Омагьосан кръг, по който никъде не ще стигнеш, както не стигат и те. Впрочем, накрая те спират. Престават да се движат. Умират.

– Но те имат блянове – прекъснах го аз. – Лъчезарни, светли мечти

...

– Да лапат! – поучително възрази той.

– И нещо повече...

– Да лапат! Мечтаят да имат по-голям апетит и по-големи успехи в задоволяването му! – Гласът му прозвуча рязко и съвсем сериозно. – Ето що: те мечтаят да извършат успешни пътувания, които да им донесат повече пари, за да станат шурмани или да открият някое съкровище – с една дума, мечтаят така да устроят живота си, че да могат по-лесно да ограбват ближните си, да пиянствуват по цели нощи, да плюскат, а мръсната работа да оставят на други. И ние с вас сме също като тях. Няма никаква разлика освен може би тая, че ние ядем повече и по-добре. Сега аз ги поглъщам, поглъщам също и вас. Но в миналото вие сте яли повече от мене. Спали сте на меки легла, носили сте фини дрехи, яли сте вкусни ястия. Но кой е създал тия легла, тия дрехи, тия ястия? Не вие! Вие никога нищо не сте създали с пот на челото си. Живеете с доходи, спечелени от баща ви. Приличате на птицата фрегат, която напада глупавите морски гарвани и им отнема уловената от тях риба. Вие принадлежите към оная пасмина хора, които съставляват така наречената управляваща класа, които властвуват над всички хора и изяждат храната, добита от други хора – храна, която те самите с охота биха яли. Вие се обличате в топли дрехи. А хората, които създават тия дрехи, зъзнат в парцали и отгоре на всичко са принудени да молят за работа – вас или вашия адвокат, или вашия финансов посредник.

– Но това е друг въпрос! – възкликнах аз.

– Съвсем не! – Капитанът заговори бързо, очите му искряха. – Това е свинщина, но тъкмо това е животът! Каква полза, какъв смисъл има тогава безсмъртието на тая свинщина? Коя е крайната цел? За какво е нужно всичко това? Вие не създавате никаква храна, обаче храната, която сте изяли или изхабили, би могла да спаси живота на десетки бедняци, които са създали храната и не са я яли. На каква безсмъртна цел служите вие? Или те? Да вземем нас двамата. Колко струва вашето

прехвалено безсмъртие, когато животът ви се сблъсква с моя? На вас ви се иска да стъпите отново на сушата, която представлява много по-благоприятна почва за вашия род свинщина, но по мой каприз вие оставате на кораба, където пък процъфтява моята свинщина. И аз ще ви задържа – или ще ви превъзпитам, или ще ви смажа. Вие може да умрете днес, тая седмица, идущия месец. Бих могъл да ви убия още сега, само с един замах на юмука си, защото сте жалък слабак! Но ако ние сме безсмъртни, тогава какъв смисъл има всичко това? Да живееш по свински, както ние с вас сме живели през целия си живот – това ли е подобавашо занятие за безсмъртни? И пак изниква въпросът: За какво е всичко това? Защо ви задържам тук?

– Защото сте по-силен – промърморих смутен аз.

– А защо съм по-силен? – продължи той веднага с безкрайните си въпроси. – Защото в мене има по голяма доза от маята, отколкото у вас. Не разбирате ли? Не разбирате ли?

– О, колко безнадеждно е всичко това! – запротестирах аз.

– Съгласен съм с вас – отвърна той. – Тогава защо изобщо е необходимо това движение, което е и същността на живота? Ако спрем да се движим и престанем да бъдем частица от тази жизнена мая, тогава не би съществувала и никаква безнадеждност. Но работата е там, че ние искаме да живеем и да се движим независимо от цялата безсмисленост, искаме, защото това е нашата природа – да живеем и да се движим, и да живеем. Ако не бе така, животът би престанал. И именно по причина на този живот, скрит у вас, вие мечтаете за вашето безсмъртие! Жив е скритият у вас живот, който иска да живее вечно. Ха-ха! Вечност на свинщината!

Той изведнъж се обърна и закричи по палубата, но когато стигна до края на кърмата, спря се и ме извика при себе си.

– Впрочем, кажете ми, колко пари ви задигна готвачът?

– Сто осемдесет и пет долара, сър – отвърнах аз.

Вълка Ларсен кимна с глава. Само минута по късно, когато слизах в каюткомпанията да наредя масата за обед, го чух как високо ругаеше някого от матросите.

Глава VI

На другата сутрин бурята бе утихнала и „Призрак“ леко се люлееше върху спокойната морска шир. От време на време обаче във въздуха се чувствуваше леко раздвижване и Вълка Ларсен неспирно крачеше по кърмата, с очи, обърнати на североизток, откъдето трябваше да се появи по пътния пасат.

Всички моряци бяха на палубата и трескаво приготвяваха лодките си за предстоящия ловен сезон. На борда имаше седем лодки: шест за ловците и една малка за капитана. Екипажът на всяка лодка се състоеше от трима души: ловец, гребец и кормчия. На борда на кораба гребците и кормчиите принадлежаха към общия екипаж. Ловците също стояха на вахта и трябваше да се подчиняват на капитана.

Всичко това, както и много други неща, научих отпосле. „Призрак“ минаваше за най-бързия кораб в търговските флоти на Сан Франциско и Виктория. Впрочем някога той е бил частна яхта, строен с оглед на бързоходството. Неговите очертания и принадлежности – макар че аз не разбирах нищо от тях – говореха сами за себе си. Снощи, по време на втората вечерна вахта, ние с Джонсън си побъбрихме малко и той ми разказа някои неща за нашия кораб. Джонсън говори с голям възторг и с такава любов към хубавите кораби, каквато други хора изпитват към конене. Но той не очакваше нищо добро от нашето пътуване и ми даде да разбере, че Вълка Ларсен се ползувал с много лошо име сред своите колеги. Само желанието му да плава с „Призрак“ накарало Джонсън да подпише наемния договор, за което той вече почнал да съжалява.

Джонсън ми каза, че „Призрак“ е осемдесеттонен кораб с превъзходна конструкция. Ширината му бе двадесет и три фута, а дължината – малко повече от деветдесет. Необикновено тежкия му оловен кил²², чието тегло било неизвестно, му придавал голяма устойчивост и му позволявал да носи огромна площ корабни платна. От палубата до връхната наставка на грот-стенгата²³ имало около сто фута, докато фок-мачтата заедно със стенгата, била само с осем до десет фута по-къса. Изнасям всички тия подробности, за да можете да си представите размерите на този малък плавателен свят, който носеше на себе си двадесет и двама

22. Кил – най-долната надлъжна част на кораб. – Б. пр.

23. Стенга – брус, който служи за удължение на мачтите; фок – стенга – стенга на фок-мачтата; грот-стенга – стенга на грот-мачтата.

души. Това бе наистина много малък свят, пращинка, точица, и аз се чудех как хората се осмеляваха да се впуснат по море с такова мъничко и чупливо приспособление.

Вълка Ларсен се ползувал с името на безумно смел мореплавател. Дочух как Хендерсън и един друг от ловците – калифорниецът Стендиш – разговаряха по този въпрос. Преди две години при силна буря в Берингово море Ларсен изгубил всички мачти на „Призрак“; след това били поставени сегашните мачти – по-здрави и по-тежки. Когато ги поставяли, Ларсен заявил, че предпочитал кораба̀т му да потъне, отколкото да загуби отново мачтата си.

С изключение на Йохансен, опиянен донякъде от своето повишение, всички матроси имаха по някакво извинение за постъпването си на „Призрак“. Половината от екипажа се състоеше от мъже, заети в далечни плавания, които уверяваха, че не знаели нищичко за „Призрак“, нито за неговия капитан. А някои от матросите, които знаеха как стоят работите, потихом говореха, че ловците – наистина прекрасни стрелци – били тъй известни със своите наклонности към заядливост и пакостничество, че не могли да постъпят на никой що-годе благоприличен кораб.

Запознах се с още един матрос, на име Луис – кръглолик и весел ирландец от Нова Скотия, много общителен момък, готов да бърбри по всяко време, стига да има кой да го слуша. След обяд, когато готвачът отиде долу да спи, а аз останах да беля вечните картофи, Луис се отби в кухнята да си „почеше езика“. Той обясняваше своето пребиваване на кораба с това, че бил пиян, когато подписал договора, и ме уверяваше многократно, че за нищо на света не би направил това в трезво състояние. Доколкото разбрах, от дванадесет години насам той ходел на лов за тюлени всеки сезон и минавал за един от най-добрите кормчии на лодки в двете флоти.

– Да, момчето ми – мрачно закима той с глава към мене, – това е най-мръсният кораб, който си могъл да избереш, макар че не си бил пиян като мене! Излизането на лов за тюлени е същински рай за матроса, само че с други кораби. Щурманът си отиде пръв, но помни ми думата: ще видим още неколцина мъртъвци до края на плаването. Казано между нас двамата и тая там мачта, Вълка Ларсен е същински дявол, а „Призрак“ се е превърнал в сатанински кораб, откакто той се разпорежда в него. Като че ли не зная аз! Нима не помня как преди две години в Хаколат на кораба му избухна бунт и той застреля четирима от хората си! Та нали тогава работех на „Ема Л“ и бяхме хвърлили котва на триста ярда от „Призрак“! През същата година той уби и друг човек, само с един

удар на юмука си. Да, сър, тръшна го мъртъв на място! Главата му се пръсна като черупка на яйце! А веднъж губернаторът на остров Купа заедно с тамошния полицейски началник – и двамата японски джентълмени – му отишли на гости на борда на „Призрак“, като водели и жените си – дребнички, хубавички създания, каквито ги рисуват по ветрилата. И какво мислиш? Той вдигнал котва, като оставил уж случайно предачите съпрузи сами в тяхната лодка. И едва след една седмица свалил горките женички на брега, от другата страна на острова, и ги оставил да се върнат у дома през планината с малките си сламени сандали, които не могли да издържат дори и една миля. Не зная ли аз! Ето какъв звяр е този Вълк Ларсен! Същият огромен звяр, за който се говори в Апокалипсиса. От него не можеш да очакваш нищо добро! Но не забравяй: все едно, че нищо не съм ти казвал! Никога не съм ти пошепвал нито думичка! Старият дебел Луис ще се върне жив и здрав от този рейс, па ако ще би вие всички да отидете при рибите.

– Вълка Ларсен! – изсумтя той след миг. – Ти само чуй думата. Вълк, ето какво е той! Някои хора имат сърце от камък, но у него изобщо няма никакво сърце! Вълк, същински вълк! Такъв е той! Как ти се струва, добре ли са го кръстили?

– Но щом всички знаят какво представлява – полюбопитствувах аз, – тогава как намира хора да плават с него?

– Ами как се намират хора за каквато и да е работа, било на суша, било по вода! – възрази Луис с келтска разгорещеност. – Нима ти би ме видял на този кораб, ако не бях пиян като свиня, когато подписвах името си? Има някои, като ловците, които не могат да попаднат при по-добри капитани, и други, като горкичките матросчета от бака, които още не знаят къде се намират. Но те скоро ще узнаят! Съвсем скоро и ще почнат да проклинат деня, в който са се родили. Жал ми е за тях, просто ми се плаче за тия клетки момчета, ала аз съм длъжен преди всичко да мисля за дебелия стар Луис и за неприятностите, които го очакват. Само внимавай, аз не съм ти пошушнал нито думица, чу ли? Нито думица! Тия ловци са цяла напаст! – отново започна той, сякаш страдаше от органическа бърбровост. – Почакай само, докато спуснат лодките и размахат лопатите! Тогава Ларсен здравата ще ги попритисне! Само той може да всели страх божи в изгнилите им сърца. Вземи например моя ловец Хорнър, Джок Хорнър, както го наричат. Изглежда тъй спокоен и вежлив, говори меко като момиче, сякаш от устата му ще покапе мед и масло. А не уби ли той именно своя кормчия миналата година? Нарекоха го нещастен случай, и туй то! Но аз срещнах самия гребец в Йокохама и

той ми откри цялата истина. А онзи малък черен дявол Смок – та нали той прекара цели три години в сибирските солни мини за браконьерство, извършено на Медния остров, който се намира под руска охрана? Там ги оковали във вериги заедно с другаря му – ръка за ръка и крак за крак. И след като по време на работа между тях изникнал някакъв спор, Смок започнал да изпраща приятеля си на повърхността на мината заедно с изкопаната сол, само че – на части: днес крак, утре ръка, в други ден глава, и тъй нататък.

– Нима това е истина! – извиках аз ужасен.

– Кое да е истина? – прекъсна ме рязко той. – Аз не съм ти казвал нищо! Аз съм глух и ням, бъди такъв и ти, ако ти е мил животът. Ако някога съм си отворил устата, то е било само да ги похваля, и тях, и него. Господ да прокълне душата му! Нека той гние в чистилището десет хиляди години, а след това да потъне в най-дълбоката преизподня!

Джонсън, матросът, който едва не ми съдра кожата от разтриване, когато попаднах на борда, ми се стори най-искрен от всички членове на екипажа. В него нямаше никаква престореност. Човек изведнъж остава поразен от неговата искреност и мъжественост, смекчавани все пак от известна скромност, която лесно би могла да се вземе за боязливост. Но Джонсън съвсем не беше боязлив. Той имаше смелост да отстоява убежденията си и имаше чувство за достойнство. Това именно самочувствие го накара още в началото на нашето запознанство да протестира, когато го нарекох Йонсон. За всички тия негови особености, както и за самия него, Луис говореше с уважение и справедливост и думите му звучаха някак пророчески.

– Славен момък е тоя скандинавец Джонсън, най-добрият матрос на бака! Гребец е на моята лодка. Но той ще се съдърпа с Вълка Ларсен – това е в кърпа вързано! Не зная ли аз! Виждам как бурята се надига. Говорих му вече като на брат, но той не желае да изгаси огъня, нито да подава фалшиви сигнали. Когато нещо не е по волята му, почва да ръмжи, а тук винаги се намира по някой доносчик, който да го наклевети пред Вълка. А Вълка е силен и неговата вълча порода не може да търпи сила у други; у Джонсън той вижда сила, а не подмазване и не готовност да каже: „Тъй вярно, сър! Благодаря ви, сър, за псувнията и за ритника!“. О, бурята се надига! Надига се! Един бог знае къде ще си намеря друг гребец! А знаеш ли какво прави тоя глупак, когато капитанът го нарича Йонсон? „Моето име е Джонсън, сър!“ – отвърща той и почва да изговаря думата буква по буква. Трябва да видиш тогава лицето на стария. Веднъж помислих, че ще го повали на място. Ала той не се помръдна.

Но потърпи, Вълка ще превие врата на този упорит скандинавец или аз не знам нищо за живота на хората в открито море.

Томъс Мъгридж стана непоносим. Принуди ме след всяка дума да го наричам мистър и сър. Една от причините за това бе, както се вижда, че Вълка Ларсен проявяваше някакво особено благоволение към него. Доколкото разбирах, това бе нещо нечувано: един капитан да любезничи със своя готвач! Но тъкмо това правеше Ларсен! Два-три пъти той надникна в кухнята и побъбри най-радушно с Мъгридж, а днес след обяд си шушна с него цели петнадесет минути във на юта. Когато свършиха разговора и Мъгридж се върна в кухнята, цялото му лице сияеше от удоволствие, по време на работа той си тананикаше с нестроен фалцет матроски песни – нещо, което действуваше ужасно на нервите ми.

– Аз винаги се разбирам добре с началството – каза ми той с доверчив тон. – Зная как да се държа с тях и да ги накарам да ме ценят. Така беше и с последния ми шкипер²⁴: колко пъти съм се отбивал в каютата му да си побъбрим приятелски и да се почерпим! „Ей, Мъгридж – казваше ми той, – ти си сгрешил призванието си!“ – „Как тъй?“ – питам го. – „Трябвало е да се родиш благородник, та да не става нужда да работиш за насъщния си“. Господ да ме убие, Хъмп, ако той не ми каза точно така, дума по дума, когато се бях разположил като у дома си в неговата каюта; пушех от неговите пури и пиех от неговия ром.

Тия глупави хвалби просто ме вбесяваха. Никога не бях чувал помразен глас. Мазният му, подлизурски тон, гадната му усмивка и чудовищната самоувереност тъй разстройваха нервите ми, че понякога започвах целия да треперя. Без съмнение той бе най-отвратителната и омразна личност, която някога бях срещал. Неговата мръсотия при готвене не можеше да се опише и тъй като той приготвяваше цялата храна, която се ядеше на борда, аз бях принуден да ям с крайна предпазливост и да избирам от най-малко мръсните неща.

Моите ръце, несвикнали с физически труд, ми причиняваха големи неприятности. Ноктите се начупиха и почерняха, а кожата така се замърси, че не можеше да се изчисти дори и с четка. След това се заредиха безкрайни болезнени мехури, а на ръката ми под лакътя се появи рана от изгорено, тъй като веднъж при люшкането на кораба се подпрях на кухненската печка. Коляното също продължаваше да ме боли. Отокът не спадаше и капачето все още не беше се наместило. Шетането на крак от сутрин до вечер съвсем не облекчаваше положението му.

24. Шкипер – капитан на търговски кораб. – Б. пр.

Трябваше да почивам, ако исках коляното ми да се оправи.

Почивка! По-рано дори не подозирах значението на тази дума. Бях почивал цял живот, без да съзнавам това. А сега, ако можех да поседна спокойно поне половин час и да не върша нищо, да не мисля за нищо, бих изпитал най-голямото щастие на света. И всичко това беше за мене като някакво откровение. Да: сега вече по-лесно ще мога да разбирам хората на труда. Никога не бях и сънувал, че работата бе толкова страшно нещо! От пет и половина сутрин до десет вечерта аз бях роб на всички и на всекиго и нямах никакво свободно време освен кратките мигове, които понякога си открадвах към края на втората вечерна вахта. Достатъчно бе да се застоя само за миг, за да погледна блесналото под слънцето море или някой матрос, който пълзеше нагоре към гафелите²⁵ на топселите или се катереше по букшприта²⁶, и тутакси зад мене се разнасяше омразният глас: „Е, Хъм, стига си зяпал! Или мислиш, че не те виждам?“.

В кубрика на ловците настроението се влошаваше и до ушите ми долетя слухът, че Смок и Хендерсън са стигнали до бой. Хендерсън минаваше за най-способния между ловците: той беше флегматичен момък и трудно се разпалваше, ала изглежда, че сега наистина го бяха изкарали из търпение, защото Смок се разхождаше с посиняло и подуто око и когато дойде на вечеря, приличаше на разярен звяр.

Преди вечеря бях свидетел на едно жестоко зрелище, което говори ясно за безсърдечността и грубостта на тези хора. На борда имаше и един новак на име Харисън, неугледен, тромав селски момък, когото по всяка вероятност само жаждата за приключения бе накарала да се впусне в това свое първо плаване. При такъв слаб и непостоянен вятър нашата шхуна трябваше много да лавира. В такива случаи платната се пренасяха от единия борд на другия и един матрос биваше изпращан горе да премести фор-топсела. И ето че когато Харисън беше на вахта, възето се оплете около скрипеца, намиращ се в края на гафела. Доколкото можях да разбера, имаше само два начина да се оправи: или да се спусне фокът, което би било сравнително лесно и безопасно, или пък някой да се покатери по тънкото въже до самия край на гафела – твърде рисковано начинание.

Йохансен извика на Харисън да се качи по възето. На всички беше

25. Гафел – наклонена къса греда, която с единия си край се опира в мачтата и служи за издигане на топсела. – Б. пр.

26. Букшприт – дървена греда, поставена хоризонтално или леко наведено на носа на кораб, за която се привързват долните предни ъгли на бом-кливера. – Б. пр.

ясно, че момъкът се страхува. И в това нямаше нищо чудно – предстоеше му да се издигне осемдесет фута над палубата и да повери живота си на тия тънки, люлеещи се въжета. При по-равномерен бриз опасността не би била тъй голяма, но сега „Призрак“ подскачаше от вълна на вълна и при всеки негов наклон платната се развяваха и плющяха, а въжетата ту се разхлабваха, ту се опъваха до скъсване. Те биха могли да изтърсят човека тъй неочаквано, както кочияшът поваля муха с камшика си.

Харисън чу заповедта и разбра какво се изисква от него, но все още се колебаеше. Навярно за пръв път в живота си трябваше да се катери по мачта. Йохансен, който се беше заразил от господарския маниер на Вълка Ларсен, почна да изсипва град от обиди и ругатни.

– Достатъчно, Йохансен! – прекъсна го рязко капитанът. – Не знаете ли, че на тоя кораб ругаенето е моя работа? Ако имам нужда от вашата помощ, ще ви кажа.

– Да, сър! – покорно отвърна шурманът.

В това време Харисън вече се катереше по въжетата. Аз го наблюдавах от кухненската врата и забелязах, че той целият трепери като маларичен. Придвижваше се нагоре много бавно и предпазливо. Неговата фигура се открояваше ярко на ясното синьо небе и напомняше огромен паяк, запълзлял по тънките нишки на своята паяжина.

Наистина Харисън трябваше да се изкачва по доста слаб наклон, а и въжетата, съединявайки различни части на гафела и мачтата, му предлагаша опора за ръцете и краката. Но бедата се състоеше в това, че слабият и непостоянен вятър лошо издуваше платното. Когато момъкът беше вече изминал половината път, „Призрак“ силно се наклони, отначало към наветрената страна, после на обратната страна, и попадна в бездната между две вълни. Харисън замря на едно място и стисна здраво въжето. Застанал цели осемдесет фута под него, аз видях как мускулите му отчаяно се напрегнаха в борба за живот. Платното увисна празно, гафелът се залюля към средата на кораба, въжето се разхлаби и макар че всичко стана само за миг, аз видях как то се огъна под тежестта на матроса. После гафелът внезапно и бързо се върна встрани, в предишното си положение, голямото платно се наду и избумтя като топ, а трите реда риф-щерти²⁷, заудряха по платнището като пушечен залп. Харисън, вкопчил се за въжето, полетя шеметно във въздуха. Но полетът се прекрати внезапно. Въжето изведнъж се опъна и това именно бе ударът на камшика, който поваля мухата. Харисън не издържа. Едната му ръка отпусна

27. Риф-щерта – петлица на корабно платно. – Б. пр.

въжето. Другата го стискаше отчаяно още секунда, но и тя се отпусна. Младият матрос отхвъркна и полетя надолу, но по някакво чудо успя да се спаси, като се задържа с нозе за въжето. Тялото увисна с главата надолу. С последни усилия той се преви нагоре и ръцете му отново се вкопчиха във въжето. Трябваше обаче да измине доста време, докато най-после зае предишното си положение и остана да виси на въжето като жалка топчица.

– Обзалагам се, че това ще убие апетита му за вечеря! – чух гласа на Вълка Л арсен, който долетя иззад ъгъла на кухнята. – Стой настрана, Йохансен! Пази се! Сега ще повърне!

И наистина Харисън се чувствуваше зле, като да го бе хванала морската болест. Той висеше, стиснал здраво въжето, и не се осмеляваше да се придвижи по-нататък. Йохансен обаче продължаваше яростно да го подканва да изпълни задачата си докрай.

– Срам и позор! – изръмжа Джонсън бавно и с усилие, но произнасяйки правилно английските думи. Той бе застанал до грот-вантите на няколко крачки от мене. – Момчето е прилежно. Ще се научи лека-полека. Но това е...

Джонсън млъкна преди още да изкаже мнението си с думата убийство.

– Пссст! Тихо! – прошепна му Луис. – Дръж си езика, ако не ти е дотегнал животът!

Но Джонсън продължаваше да наблюдава и да мърмори.

– Слушайте! – обади се ловецът Стендиш, обръщайки се към капитана. – Това е моят гребец и аз не искам да го загубя!

– Добре, Стендиш! – последва отговорът. – Той е твой гребец, когато е при тебе, в лодката, но на кораба е мой матрос и аз мога да правя с него каквото си ща, дявол да го вземе!

– Това още не значи ... – започна отново Стендиш.

– Няма нужда от повече приказки! – отвърна му троснато Ларсен. – Аз си казах думата и край! Той е мой матрос и ако искам, мога да си сготвя от него супа и да ям.

Зли огънчета засвяткаха в очите на ловеца, ала той се обърна изведнъж, отправи се към кубрика²⁸ и като застана на стълбището, погледна нагоре. Всички матроси се бяха струпали на палубата с устремени нагоре погледи, където се водеше борба на живот и смърт. Безсърдечието на тия хора, на които съвременният промишлен строй бе дал правото да

28. Кубрик – помещение в кораб за екипажа, когато няма каюти. – Б. пр.

властвуват над живота на други, ме ужаси. На мене, който бях стоял винаги далеч от водовъртежа на живота, дори и на ум не ми бе идвало, че трудът на човека може да бъде свързан с такива опасности. Човешкият живот винаги бе представлявал за мене нещо особено свято, но тук не струваше нищо, тука той беше само някаква цифра в търговското счетоводство. Трябва обаче да добавя, че самите матроси проявяваха съчувствие, както Джонсън например, но началствата – капитанът и ловците – проявяваха пълно равнодушие. Дори и Стендиш се застъпи за момъка само затова, защото не искаше да загуби гребца си. Ако се отнасяше за гребца на някоя друга лодка, той би погледнал на случката както и останалите – тя само би го позабавлявала и нищо повече.

Но нека се върнем към Харисън. Цели десет минути трябваше Йохансен да обижда, да хули нещастника, докато най-сетне го накара да помръдне от мястото си. Младият матрос се добра някак си до края на гафела, където, след като обкрачи самата греда, му стана по-лесно да се задържи. Той успя да оправи въжето и можеше вече да се върне обратно по въжетата и да се спусне надолу по мачтата. Но момъкът бе изгубил присъствие на духа. Той не искаше да смени сегашното си, макар и несигурно положение с още по-несигурното спускане.

Харисън разгледа ефирния път, който трябваше да измине високо във въздуха, сетне отправи поглед към палубата. Очите му бяха разширени от ужас, а цялото му тяло трепереше страшно. Никога не ми се бе случвало да видя смъртен страх, тъй дълбоко изписан върху човешко лице. Йохансен напразно му подвикваше да слиза. Всеки миг Харисън можеше да бъде запокитен долу от гафела, ала той беше просто вцепенен от ужас и не се помръдваше. Вълка Ларсен се разхождаше нагоре-надолу по палубата, разговаряше със Смок и не обръщаше повече внимание на Харисън, само веднъж троснато извика на кормчията:

– Излязъл си от курса, приятелю! Внимавай, ако искаш да ти е мирна главата!

– Слушам, сър! – отвърна кормчията, като завъртя малко руля.

Неговата вина се състоеше в това, че се бе отклонил едва-едва от установения курс, за да даде възможност на слабия вятър да произведе платната и да ги задържи в едно и също положение. По този начин той се бе опитал да помогне на нещастния Харисън, рискувайки същевременно да си навлече гнева на Вълка Ларсен.

Времето минаваше и напрежението ставаше все по-непоносимо. Томъс Мъгридж обаче намираще случката за много забавна и непрекъснато подаваше глава от кухнята и пускаше разни шеговити забележки.

О, как го мразех. И как в тези тежки минути моята ненавист към него взе исполински размери! За пръв път в живота си изпитвах желание да убия човек – „замириса МІН на кръв“, както се изразяват някои от нашите писатели и любители на цветисти образи. Животът изобщо може би си оставаше все още свято нещо, но специално животът на Томъс Мъгридж се превърна за мене в нещо много скверно, заслужаващо презрение. Почувствувах тая жажда за убийство, аз се поуплаших и през ума ми мина мисълта: няма съм вече заразен от грубостта на обкръжаващата ме среда? Та нали аз винаги бях твърдял, че смъртното наказание е несправедлива и недопустима мярка, дори и при най-тежките престъпления!

Измина не по-малко от половин час, когато забелязах, че Джонсън и Луис разпалено се препират за нещо. Спорът завърши едва когато Джонсън се отскубна от Луис, който се опитваше да го задържи, и тръгна бързо нанякъде. Той прекоси палубата, добра се до фор-вантите и започна да се катери към върха. Но това не убягна от острия взор на Вълка Ларсен.

– Ей, ти, къде си тръгнал? – извика той.

Джонсън се спря на място. Той погледна капитана право в очите и отвърна бавно:

– Отивам да сваля момчето.

– Слизай веднага от вантите, дявол да те вземе! Чуваш ли? Долу, по-скоро!

Джонсън се поколеба, ала дългогодишният му навик да се подчинява на капитаните на корабите надделя, той се спусна на палубата и се отпрати с помрачено лице към носа на кораба.

Към пет и половина часа аз слязох в каюткомпанията да приготвя масата за вечеря, но едва ли съзнавах какво върша – пред очите ми все още стоеше мятащият се гафел и впилият се в него блед, разтреперан матрос, който отдолу изглеждаше като някаква смешна буболечка. Когато в шест часа тръгнах за кухнята да взема вечерята и излязох на палубата, видях Харисън все още в същото положение. Около масата разговаряха за съвсем други неща. Изглежда, че никой не се интересуваше за живота на този човек, подхвърлен на смъртна опасност за тоя дето духа. Но когато малко по-късно изтичах без нужда към кухнята, за моя най-голяма радост видях как Харисън, залитайки, се придвижваше с усилие от вантите към входа на кубрика. Най-сетне той беше събрал достатъчно кураж и се бе спуснал от върха на мачтата.

Преди да приключа с този епизод, ще ми се да предам поне част от

разговора, който имах с Вълка Ларсен в каюткомпанията, където бях останал да измия съдовете.

– Тая вечер ми изглеждате някак неразположен – започна той. – Какво ви е?

Видях, че той добре разбираше защо се чувствавам почти тъй зле, както самият Харисън, и че иска да изпита моята откровеност, затова отговорих:

– Разстрои ме това жестоко отнасяне с момчето.

Ларсен се усмихна.

– Изглежда, че това у вас е нещо като морска болест. Някои хора страдат от нея, други не.

– Не съм съгласен – възразих аз.

– Защо не? – продължи той. – Сушата е така пълна с жестокости, както морето е пълно с движение. На някои хора им прилошава от едното, на други – от другото. Това е цялата работа!

– Но вие така се надсмивате над човешкия живот! Наистина ли за вас той няма никаква цена?

– Цена ли? Каква цена? – Той ме погледна и макар че погледът му бе неподвижен, в очите му сякаш заигра някаква Цинична усмивка. – За каква цена говорите? Как я определяте? Кой цени живота?

– Аз го ценя! – отвърнах аз.

– В такъв случай как го оценявате? Имам предвид чуждия живот. Колко според вас струва той?

Цената на живота? Как можех да определя тази цена? И ето че аз, който можех винаги ясно и свободно да излагам мислите си, сега в пристъпното на Вълка Ларсен не можех да намеря подходящите думи. Покъсно дойдох до заключението, че това се дължеше отчасти на самата му личност, но главната причина все пак се криеше в неговия коренно различен мироглед. За разлика от другите материалисти, които бях срещал и с които съм намирал нещо общо, поне в началото на спора, с Ларсен аз няхах никакви допирни точки. А може би ме смушаваше също така и първичната простота на ума му – той пристъпваше направо към същността на въпроса, оставяше настрана всички излишни подробности и говореше така самоуверено, че сякаш губех почва под себе си и затъвах все по-дълбоко. Цената на живота? Как можех току-тъй изведнъж да отговоря на този въпрос? Аз приемах светостта на живота като аксиома. Че той е ценен сам по себе си – това за мене бе безспорна истина, в която никога не можех да се усъмня. А когато той подложи на съмнение тази безспорна истина, аз сякаш онемях.

– Ние с вас си поговорихме за това вчера – продължи той. – Аз изказах мнение, че животът е нещо като ферментите, които поглъщат живот, ,за да могат да живеят, и твърдах, че животът е чисто и просто една сполучлива свинщина. И от гледна точка на предлагането и търсенето той е най-евтиното нещо на света. Количеството на водата, на сушата, на въздуха е ограничено, обаче животът, който чака да се роди, е безграничен. Природата е прахосница! Вземете рибите и техните милиони зрънца хайвер. Пък ако искате, вземете и нас двамата. В нашите хълбоци се намира зародиш за милиони живота. Ако само имахме време и възможност да използваме докрай всяка частица от заложения в нас нероден живот, ние бихме могли да станем бащи на цели народи и да населим цели континенти. Живот? Ха-ха! Той няма никаква цена. От всички евтини неща той е най-евтиното. Той стърчи пред всяка врата като просяк. Природата го разлива с щедра ръка. Където има място само за един живот, тя посява хиляди живота и навсякъде един живот изяжда друг, докато остане най-силният и най-свинският живот.

– Вие сте чели Дарвин – забелязах аз, – но криво сте го разбрали, като стигате до извода, че борбата за съществуване оправдава вашето своеволно разрушаване на живота.

Той сви рамене.

– Вие очевидно имате пред вид само човешкия живот, защото дивеча, птиците и рибите вие унищожавате не по-зле от мене или който и да е друг човек. А човешкият живот с нищо не се различава от всеки друг живот, макар че вие намирате някаква разлика и си мислите, че разбирате от какво произлиза тя. А защо трябва аз да щадя живота, който е така евтин и няма никаква стойност? Има повече матроси, отколкото са необходими за всички кораби по моретата, и повече работници, отколкото са нужни за всички фабрики и машини. Вие, които живеете на сушата, много добре знаете, че колкото и да притискате бедняците в покрайнините, в най-затътените квартали, изложени на епидемии и глад, колкото и да ги оставяте да умрат от липса на корица хляб и парче месо (което представлява също разрушен живот), то все пак остават толкова много бедняци, че просто не знаете какво да ги правите. Виждали ли сте някога как лондонските докери се борят, също като диви зверове, за да могат да се настанят на някаква работа?

Вълка Ларсен се отправи към стълбата на каюткомпанията, но извърна глава, за да каже последната си дума:

– Знаете ли, че единствената цена, която животът има, е цената, която той сам си придава? Разбира се, и тази цена е преувеличена, тъй

като животът е по необходимост пристрастен към себе си. Вземете например матроса, когото днес оставих да виси горе на мачтата. Тъй много му се искаше да живее, като че ли представлява кой знае каква скъпоценност, някакво съкровище, по-скъпо от всички елмази и рубини. Но има ли този матрос за вас някаква стойност? Не! За мене? Никаква. За себе си? Да! Обаче аз не приемам неговата собствена оценка, той прекомерно се надценява. В света има твърде много живот, който очаква възможността да се роди. Ако днешният момък бе паднал като мед от пита и бе пръснал мозъка си на палубата, светът нямаше да изгуби нищо. За света той не струва пукната пара. Предлагането е твърде голямо. Той представлява някаква стойност само в своите собствени очи, а доколко тази стойност е нереална, говори обстоятелството, че веднъж мъртъв, той дори не ще съзнава своята собствена загуба. Той сам се е ценил по-скъпо от елмазите и рубините. Но ето че тия елмази и рубини са изчезнали, разпилели са се по палубата, за да бъдат отпратени в океана с помощта на една кофа морска вода, а той дори няма да узнае за тяхното изчезване. Той не губи нищо, тъй като, загубвайки себе си, загубва и съзнанието за загуба. Не разбирате ли това? Е, какво ще кажете?

– Че поне сте последователен – успях само да отвърна и продължих да мия съдовете.

Глава VII

Най-последно, след тридневни променливи ветрове, попаднахме под североизточния пасат. Излязох на палубата, бях се наспал добре, въпреки болките в коляното си, и видях, че „Призрак“, изопнал всички платна освен кливера и бом-кливера, лети сред пенести вълни, сякаш понесен от криле. Откъм кърмата духаше свеж бриз. О, какви чудеса прави този мощен пасат! Цял ден се носехме напред и цяла нощ, и така през следващите дни, а постоянният силен вятър духаше всякога откъм кърмата. Шхуната сама летеше напред, нямаше нужда да се събират и отпускат въжетата и платна, нито да се мести топселът от една страна на друга – за матросите нямаше никаква работа, освен да стоят на вахта на руля. Вечер, след залез слънце, поразхлабваха въжетата, а сутрин, след като ги оставеха да изсъхнат от нощната роса, отново ги изопваха. И това беше всичко.

Плувахме със скорост десет, единадесет, а понякога и с дванадесет възли в час. А по пътния вятър духаше непрекъснато от североизток и ние изминавахме по двеста и петдесет мили в избраната от нас посока за едно денонощие. Мене ме огорчаваше и радваше бързината, с която оставяхме зад гърба си Сан Франциско и се приближавахме към тропиците. Всеки ден времето ставаше чувствително по-топло. При втората вечерна вахта матросите излизаха на палубата съблечени и се обливаха един друг с морска вода. Започнаха да се мяркат и хвърчащи риби, ношеш дежурните матроси пълзяха по палубата и преследваха попадналиите на борда риби. А сутрин, след като Томъс Мъгридж получише припадация му се бакшиш, в кухнята се разнасяше приятната миризма на пържена риба. Но всички – и началството, и матросите – се радваха на месото на делфините, когато на Джонсън се удадеше случай да хване от носа на кораба някой от тия красавци.

Джонсън, изглежда, прекарваше там цялото си свободно време или пък се изкачваше на салинга²⁹ и наблюдаваше как „Призрак“ пори водата под натиска на платната. Страст и обожание светеха в очите му, той се движеше като в някакъв транс и наблюдаваше с възхищение издутите платна на кораба, пенестата му следа по водата, неговото изкачване и спущане по водните хълмове, които препускаха заедно с нас във

29. Салинг – дървен бруст, прикрепен напреди на мачтата, който служи за привързване на въжетата и за опора на стенгите. – Б. пр.

величествена процесия.

Денят и нощта бяха просто „чудо и необузвано възхищение“ и макар че поради скучната работа на мене ми оставаше малко свободно време, аз все пак успявах да открадна по някоя минутка и да се любувам ненаситно на тази безкрайна тържествена красота, за чието съществуване по-рано не бях и чувал. Небето над нас бе безупречно синьо – синьо като самото море, което под носа на кораба блестеше с оттенъка на лазурен атлас. Целият хоризонт бе осеян с бели пухкави облачета, неизменни, неподвижни като сребърна украса върху яркото синьо небе.

Няма да забравя онази нощ, когато, вместо да спя, аз лежах на палубата и наблюдавах призрачната игра на пяната, която носът на кораба отхвърляше встрани. Шумът на вълните напомняше бълбукането на поточе, което се плъзга върху мъхести камъни в някоя тиха, самотна долина. Този монотонен напев ме пренесе някъде далеч и полека-лека забравих, че съм юнгата Хъмп или пък Ван Уейдън – човекът, който бе прекарал тридесет и пет години в мечти сред книгите. Но ето че зад мене неочаквано се разнесе глас, който ме върна в действителността. Това бе гласът на Вълка Ларсен, глас, пълен със сила и несломима увереност и с необичайна мекота и възторг от думите, които произнасяше.

О, нощ тропична, жарка! Зад нас следата ярка
съперничи дори с небето,
а корабът лети, лети по шир, огряна от звезди,
и стреснат кит бразди морето.

На слънце обшивката цяла гори,
росата изпъва въжата в зори,
а ние вървим по стария път, по нашия път,
вървим все на юг по дългия път, вечно новия път.

– Е, как ти харесва това, Хъмп? – попита той след паузата, която се налагаше от думите и обстановката.

Погледнах го в лицето. То беше озарено от светлина, а очите му блестяха под звездната нощ.

– Просто съм изненадан, за да не кажа нещо повече, че вие сте способен да проявявате такъв ентузиазъм.

– А защо не? Та това значи да живееш, това е самият живот! – възкликна той.

– Евтино нещо, което няма никаква цена – подхвърлих му обратно неговите собствени думи.

Той се засмя и аз за пръв път долових в гласа му нотки на искрена

веселост.

– Ех, все не мога да ви обясня, да ви втъпя в главата какво всъщност представлява този живот. Разбира се, животът няма цена освен сам за себе си. И мога да ви кажа, че моят живот точно сега е твърде ценен ... за мене. Той е просто безценен, макар и това на вас да ви звучи като страшно надценяване. Но какво да се прави? Моят живот сам определя своята стойност.

Той помълча, сякаш избираше думи, за да изрази по-добре мисълта си, сетне отново заговори:

– Знаете ли, в този миг изпитвам някакъв чуден подем на духа. Като че ли долавам в себе си ехото на всички времена и всички сили ми принадлежат. Сякаш познавам истината, различавам доброто от злото, правдата от неправдата. Погледът ми е ясен и пронизателен. Почти съм готов да повярвам в бога. Но... – гласът му се промени и светлината на лицето му угасна – какво ли е това състояние, в което се намирам? Каква е тази радост от живота? Това вдъхновение, както бих могъл да го нарека? То се явява, когато храносмилателната система на човека е в изправност, когато стомахът му е здрав, апетитът – добър и всичко останало е в ред. Това е възторгът на живота, шампанското на кръвта, броженето на фермента – ето кое кара някои хора да се посвещават на свети мисли, а други да виждат бога или да го създават, когато не могат да го видят. Това е всичко – опиянението, шупненето и разливането ма заваската, радостният шепот на живота, който се е побъркал от съзнанието, че съществува. Но, уви! Утре ще плащам за това, както плаща пияницата. Утре ще се опомня, ще знам, че трябва да умра – най-вероятно по време на плаване, – че ще спра да се движа по своя воля, за да стана част от движението на морето, че ще се превърна в мърша, в храна за други, че силата и подвижността на мускулите ми ще премине в перките, люспите и вътрешностите на рибите. Уви, и пак уви! Шампанското вече изветря, мехурчетата и искриците му изчезнаха и то стана безвкусно.

Ларсен си отиде така внезапно, както се бе появил, скачайки по палубата леко и безшумно като тигър. „Призрак“ летеше по пътя си. Забелязах, че клокоченето при носа на кораба много напомняше сподавено хъркане, заслушах се в него и лека-полека впечатлението, което произведе в мене внезапният преход на Вълка Ларсен от екстаз към отчаяние, бавно ме напусна. Изведнъж някъде по средата на кораба се разнесе звучен тенор. Един матрос подхвана „Песен на пасата“:

Аз вятър любим съм на всеки моряк, надежден и мощен другар съм

Морският вълк

желан: със облаци соча им аз моя бяг над южния, ширния, син океан.

По хлад и във пек след кораба лек препускам аз, яхнал вълна; сред светлия зрак и в нощния мрак издувам му всички платна.

Глава VIII

Понякога странните настроения и прищевки на Вълка Ларсен ме карат да мисля, че той е побъркан или поне полупобъркан. През останалото време аз виждам в него зачатъци на велик човек, гений, но останали недоразвити. И накрая се убеждавам, че той е най-съвършеният първобитен човек, роден със закъснение от хиляди години или поколения, жив анахронизъм в нашия век на висока цивилизация. Безспорно той е завършен индивидуалист и разбира се, много самотен. Между него и другите обитатели на кораба нямаше нищо общо. Необикновената му физическа сила, както и умствените му способности го отделяха от всички. Той гледаше на тях като на деца, като не правеше изключение дори и за ловците, отнасяше се с тях като с деца, принижаваше се по необходимост до тяхното равнище и си играеше с тях като с кученца. Понякога ги изследваше с жестоката си ръка на вивисектор, човъркаше в умовете им, ровеше в душите им, сякаш искаше да узнае от какъв материал са направени.

Много пъти виждах на трапезата как той насочваше студения си и съсредоточен поглед към този или онзи от ловците, оскърбяваше го, а сетне с такова любопитство очакваше неговия отговор или по-скоро изблика на безсилния му гняв, че на мен, страничния наблюдател, който разбираше в какво се състои работата, ми ставаше смешно. Що се отнасяше до неговите собствени избухвания, убедих се, че те не бяха искрени, че понякога са само опити, но най-вече са навик на едно държане, което той бе сметнал за необходимо да заеме по отношение на окръжаващите го. След смъртта на шурмана аз всъщност не бях виждал Ларсен наистина разярен и да си признава, не бих желал да бъда свидетел на истинския му гняв, когато се проявява цялата негова чудовищна сила.

Отваряйки дума за прищевките му, аз ще разкажа какво се случи с Томъс Мъгридж в каюткомпанията и с това ще завърша с произшествието, за което споменах вече няколко пъти.

Един ден след обяд, когато бях вече привършил с почистването и подреждането на каюткомпанията, Вълка Ларсен и Томъс Мъгридж слязоха в нея по стълбата. Макар че за бърлогата на готвача се минаваше оттук, Мъгридж не смееше да остава в каюткомпанията без нужда и се мяркаше тъдява само един-два пъти на ден като някаква сянка.

– Ти, значи, играеш на „наполеон“! – рече Вълка Ларсен с тон, от

който лъхаше доволство. – Но, разбира се, нали си англичанин, трябва да знаеш. Самият аз научих тази игра по английските кораби.

И тоя жалък глупак Томъс Мъгридж съвсем пошурия от възторг – тъй много бе поласкан от приятелското държане на капитана. Важният вид, който той доби, мъчейки се да се държи свободно като човек, роден да заема почетно място в живота, би бил просто противен, ако не беше така глупаво смешен. Той съвсем забрави за мене, или по-скоро не бе в състояние да ме види. Воднистите му безцветни очи се разплуха като ленива лятна вълна и аз не можах да си представя какви блажени виде-ния се мяркаха пред него.

– Донеси картите, Хъмп! – заповяда Вълка Ларсен, когато двамата седнаха до масата. – Донеси ни и пури, и уиски – ще ги намериш в моя долап.

Върнах се в каюткомпанията тъкмо навреме, за да чуя как готвачът разправяше надълго и нашироко за някаква тайна, свързана с неговия произход, намеквайки, че той уж бил „блудният“ син на благородни родители или нещо подобно, и още, че бил изгонен от Англия и че дори му плащали пари, за да не се връща там.

– Добре ми плащат, сър – поясни той. – Добре ми плащат, за да си свивам опашката и да я държа свита.

Донесох от обикновените чашки за ликьор, но Вълка Ларсен се намръщи, поклати глава и ми направи знак с ръка да донеса големи чаши. Той напълни чашите почти догоре с неразредено уиски.

– Господарско питие! – забеляза Томъс Мъгридж. Те чукнаха чаши в чест на славната игра „наполеон“, запушиха пури и почнаха да разбъркват и раздават картите.

Играеха на пари, като през цялото време увеличаваха залозите. Пиеха уиски, и то чисто, и когато изпразниха бутилката, донесох им нова. Не знам дали Вълка Ларсен шмекеруваше, или не – а беше способен на това, – но така или иначе, той винаги печелеше. Готвачът често се отправяше към килера си за пари и всеки път се олюляваше все по-силно и по-силно, но никога не донасяше повече от два-три долара наведнъж. Той бързо се опи, започна да фамилиарничи, не можеше да разпознава картите и едва седеше на стола си. Преди да се отправи на нова разходка до килера, готвачът пхна мазния си показалец в илика на Ларсеново-то палто и безсмислено повтори няколко пъти:

– Аз имам пари! Имам пари! Казвам ви, че съм син на благородник.

Вълка Ларсен не беше пиян, макар че пиеше чаша след чаша и наливаше повече на себе си, отколкото на готвача, в него не се

забелязваше никаква промяна. Дори не го забавляваха и странните приумици на партньора му.

Най-сетне, заявявайки тържествено, че умее да губи като джентълмен, готвачът заложи и последните си пари – и загуби. След това отпусна глава на ръцете си и заплака. Вълка Ларсен го изгледа с любопитство, сякаш се готвеше да му направи вивисекция и да го изследва, но бързо промени решението си, стигнал навярно до заключението, че тук изобщо няма какво да се изследва.

– Хъмп – обърна се той към мене с подчертана учтивост, – бъдете тъй добър да вземете мистър Мъгридж под ръка и да го заведете на палубата. Той не се чувства много добре – Сетне добави съвсем тихо: – И кажете на Джонсън да го залее с няколко кофи студена вода!

Оставих мистър Мъгридж на палубата в ръцете на неколцина усмихнати се матроси, които бяха извикани за тая цел. Мистър Мъгридж продължаваше да ломоти сънливо, че е син на благородник. Когато слизах към каюткомпанията да почистя масата, аз чух как той изрева, като го заляха с първата кофа морска вода.

Вълка Ларсен пресмяташе печалбата си от играта.

– Точно сто осемдесет и пет долара – каза той гласно. – Така си и мислех. Тоя просяк дойде на борда без пукната пара.

– И това, което вие спечелихте, е мое, сър! – смело заявих аз.

Той ме удостои с подигравателна усмивка.

– Някога и аз изучавах граматика, Хъмп, и смятам, че „вие бъркате глаголните времена. Би трябвало да кажете:

„беше мое“, а не „е мое“.

– Това е въпрос не на граматика, а на етика – възразих аз.

Измина цяла минута, преди той да отговори.

– Знаете ли, Хъмп – бавно и сериозно започна той, с едва доловима скръб, в гласа, – че сега за пръв път в живота си чувам думата етика от устата на човек. Ние с вас сме единствените хора на този кораб, които разбират нейното значение.

– В моя живот имаше един период – продължи той след нова пауза, – когато мечтаех да беседвам с хора, които говорят ей такъв език, мечтаех някой ден да се издигна над средата, в която съм се родил, да общувам с хора, които умеят да разговарят върху такива неща като етиката. И ето, сега за пръв път чувам тази дума, Всичко това обаче казвам между другото. Защото вие не сте прав: това е въпрос на граматика и не на етика, а на факта!

– Разбирам – рекох аз. – Фактът е, че парите са у вас.

Лицето му засия, изглежда, че той остана доволен от моята проникателност.

– Но вие се отклонявате от истинския въпрос – продължих аз, – който лежи в областта на правото.

– Аха! – отвърна той, като сви устни в презрителна гримаса. – Виждам, вие все още вярвате в такива неща като „право“ и „Криво“.

– Нима вие не вярвате? ... Никак?

– Абсолютно никак. Правото – това е силата и нищо повече, слабостта пък е кривото. Това, разбира се, е само едно несполучливо изразяване на мисълта, че е добре да бъдеш силен и е лошо да бъдеш слаб. По-добре е да кажем така: приятно е да бъдеш силен, защото е изгодно, неприятно е да бъдеш слаб, защото не е изгодно. Ето например притежаването на тия пари е приятно нещо! Добре е да притежаваш пари. И като имам тая възможност да ги притежавам, аз бих постъпил несправедливо към себе си и към живота, скрит в мене, ако ги дам на вас и се откажа от удоволствието да ги притежавам.

– Но вие ми причинявате зло, като ги задържате – възразих аз.

– Нищо подобно! Човекът не може да причини зло на друг човек. Той може да причини зло само на себе си. Доколкото разбирам, аз постъпвам несправедливо винаги, когато държа сметка за интересите на другите. Не е ли ясно това? Могат ли две частици мая да си причинят зло една на друга, когато се опитват да се погълнат взаимно? Та тоя стремеж да поглъщат, както и стремежът им да не позволяват да бъдат погълнати, е тяхно вродено състояние. Когато отстъпват от това правило, те грешат.

– Значи вие не вярвате в алтруизма? – попитах аз. Думата навярно му се стори позната, но той все пак се позамисли над нея.

– Почакайте, това, тъй да се каже, има нещо общо със сътрудничеството, нали?

– Да, до известна степен има някаква връзка – отговорих аз, без да се учудвам вече на празнотите в неговия речник. Той сам бе придобил своите познания, без ничия помощ и ръководство. И като всеки самоук, много е размишлявал, но малко или никак не е беседвал. – Алтруистична постъпка наричаме тази, която е извършена за благополучието на другите. Тя е безкористна в сравнение с постъпката, направена за лично добро, която е егоистична.

Той поклати глава.

– О, да. Сега си спомням, срещал съм тази дума у Спенсер.

– У Спенсер! – възкликнах аз. – Нима сте чели Спенсер?

– Не много – призна той. – Поразбрах доста нещо от „Основни начала“, но пред неговата „Биология“ моите платна се свиха, а „Психологията“ ме отклони от курса за много дни. Открито казано, не мога да разбера какво иска той. Отдадох причината на моите ограничени умствени способности, но после реших, че просто ми липсва нужната подготовка. Нямах истинска основа. Само Спенсер и аз знаем колко много се мъчих над неговите книги. Но все пак извлякох нещичко от неговите „Данни на етиката“. Там именно срещнах думата алтруизъм и сега си спомням в какъв смисъл беше употребена.

Аз се учудих: какво ли е могъл да извлече този човек от подобно произведение? Добре си спомням философията на Спенсер и зная, че алтруизмът лежи в основата на неговия „идеал за висше човешко поведение“. Изглежда, че Вълка Ларсен се бе запознал с учението на великия философ през някакво сито, като е отхвърлял и подбирал мислите му съобразно своите нужди и желания.

– А какво още сте открили там? – попитах аз.

Веждите му излеко се свиха от усилието да намери подходяща форма за своите мисли, които не бе изразявал дотогава. Настроението ми се повиши. Сега аз започнах да се ровя в душата му, както той имаше обичай да се рови в душите на другите. Изследвах девствена област. И странно, странно и страшно зрелище се откри пред очите ми.

– Накратко казано – започна той, – Спенсер разсъждава приблизително така: първо, човек е длъжен да действа за своето собствено благополучие, да прави това, значи да бъде нравствен и добър. Второ, той трябва да действа за благополучието на децата си. И трето, трябва да действа за благополучието на цялото човечество.

– И най-възвишената, най-разумната и правилна постъпка е тази – прекъснах го аз, – с която може да облагодетелствува едновременно и себе си, и децата си, и човечеството.

– С това не мога да се съглася – отвърна той. – Не виждам тук нито необходимостта, нито здравия смисъл. Изключвам човечеството и децата. Не бих пожертвувал нищо за тях. Това са само лигави сантиментални измислици – поне за този, който не вярва в задгробния живот – и вие навярно добре разбирате какво искам да кажа. Ако мене наистина ме очакваше безсмъртие, тогава алтруизмът би бил изгодна търговска сделка. Аз бих могъл да извия душата си на каквато искате висота. Но тъй като не виждам нищо вечно пред себе си, а само смърт и тъй като изпитвам само за кратък срок това кипене и разливане на маята, наричана живот, аз бих постъпил безнравствено, ако извърша каквато и да е

постъпка, която може да бъде сметната за жертва. Всяка жертва, която, би ме лишила дори и само за миг от възможността да се движа, би била не само глупава, несправедлива спрямо мене, но и порочна. Аз не бива да спирам да пълзя и да мърдам нито за минутка, ако искам да използвам най-добре маята на живота. Освен това вечната неподвижност, която ме очаква, не ще стане за мене нито по-лека, нито по-тежка от това дали съм правил жертви, или съм действувал егоистично, докато съм се движил и кипял.

– В такъв случай вие сте индивидуалист, материалист и следователно хедонист!

– Големи думи! – усмихна се той. – Но какво значи хедонист?

Ларсен одобрително кимна с глава, когато чу моето определение.

– И освен това – продължих аз – вие сте човек, на когото не може да се разчита, не може да се вярва и за най-малката дреболия, в която би могъл да се вмъкне егоистичен интерес.

– Ето, сега почват да ме разбирате! – рече той зарадван.

– Вие сте човек, напълно лишен от това, което светът нарича морал.

– Именно.

– Човек, от когото трябва винаги да се боят...

– Съвсем вярно!

– Както се боят от змия, тигър или акула!

– Сега вече ме знаете – продума той. – И ме знаете такъв, какъвто ме знаят всички. Затова ме наричат Вълка.

– Вие сте някакво чудовище – смело добавих аз. – Нещо като Калибан³⁰, който размишлявал върху Сетевос³¹ и който в свободните си минути постъпвал така, както постъпвате вие – от прищявка или каприз.

Ларсен не разбра какво исках да кажа с това сравнение и се понамръщи; на мене тукаткси ми стана ясно, че той не познава поемата.

– Аз сега чета Браунинг – призна си той, – но ми се струва доста мъчен. Прочел съм само няколко страници и все още не мога да се съсредоточа.

Нека кажа накратко, че донесох книгата от неговата каюта и му

30. Калибан – уродливо човекоподобно същество, действащо лице в пиесата на Шекспир „Буря“, олицетворяващо грубата природна сила и нейното подчинение на човешкия разум. – Б. пр.

31. Сетевос (из митологията на южноамериканските индианци) – бог на враждебните на човека стихии. Намеква се за поемата на Роберт Браунинг „Калибан и Сетевос“.. или „Натургеология на острова“, по-специално за монолога на Калибан, разбунтувал се против всесиления на човешкия разум. – Б. пр.

прочетох на глас „Калибан“. Той остана възхитен. Разбираше отлично този първобитен начин на разсъждаване и гледане на нещата. През цялото време ме прекъсваше с разни обяснения и критически забележки. Когато свърших, накара ме да я прочета втори, а сетне и трети път. След това се впуснахме в спор върху философията, науката, еволюцията, религията. Неговите разсъждения се отличаваха с неточности, свойствени на всеки самоук, но същевременно издаваха и увереността и прямотата, присъщи на неговия първобитен ум. Силата му се криеше в самата примитивност на неговите съждения и материализмът му беше много убедителен от изтъчнения и сложен материализъм на Чарли Фъръсет. С това не искам да кажа, че той ме обори и накара да променя убежденията си – мене, закоравелия или както Фъръсет се изразяваше, „родения“ идеалист, – но Вълка Ларсен нападна последните устои на моята вяра с такава сила, която неволно внушаваше уважение, макар и да не можеше да ме разколебае.

Времето летеше. Наближи вечеря, но когато Томъс Мъгридж, побледнял и ядосан, се показа на входа и аз се наках да започна работа, Вълка Ларсен му извика:

– Куки, тази вечер ще трябва да потичаш сам. Имам работа с Хъмф. Справи се без него.

И пак се случи нещо необикновено. Нея вечер аз седях на масата заедно с капитана и ловците, докато Томъс Мъгридж ни прислужваше, а после изми и съдовете. Това бе прищявка, калибановска прищявка на Вълка Ларсен, която, предчувствах, ще ми създаде много неприятности. Но въпреки това ние с него разговаряхме и разговаряхме, за голямо неудоволствие на ловците, които не разбираха нито една дума.

Глава IX

Три дни почивка, три благословени дни почивка имах заедно с Вълка Ларсен! Хранех се на масата в каюткомпанията и нищо не работех, а само разговарях с него върху живота, литературата и вселената, докато Томъс Мъгридж пухтеше, беснееше и вършеше моята работа, както й своята.

– Очаквай буря! Туй е всичко, което мога да ти кажа – предупреди ме Луис, когато бяхме останали за малко сами на палубата, докато Вълка Ларсен уреждаше някаква свада между ловците. – Не зная какво ще се случи – продължи Луис в отговор на моята молба да говори по-ясно. – Стариат е изменчив като ветровете и морските течения. Никога не можеш да отгатнеш какво е намислил да прави. Тъкмо когато ти се струва, че го познаваш добре, че се разбираш с него, ето че той изведнъж се извърща, нахвърля се като хала върху тебе и разкъсва на парцали всичките ти платна, които си поставил в очакване на хубаво време.

Ето защо аз никак не се учудих, когато предсказаната от Луис буря се стовари върху ми. Ние водехме горещ спор – разбира се, за живота – и аз, станал прекалено смел, почнах жестоко да критикувам самия Вълк Ларсен, както и неговите постъпки. Всъщност аз ровех в душата му тъй основно и я изнасях на показ тъй безцеремонно, както той обичаше да прави с другите. Може би имам слабост да говоря доста рязко, но отхвърлих всяка предпазливост и сечах, и режах, докато той целият кипна. Бронзовото му лице посивя от гняв, очите му засвяткаха. От тях изчезна всяка яснота, всяко съзнание, остана само сляпата ярост на безумец. Пред себе си виждах вълк, и при това бесен. Като изрева глухо, той подскочи към мене и стисна ръката ми. Аз се приготвих да му се противопоставя, при все че вътрешно треперех, но чудовищната сила на тоя човек сломи моята воля. Той ме държеше за ръката над лакътя и когато пръстите му се свиха, аз се превих от болка и силно изохках. Нозете ми се подкосиха. Просто не можех да стоя повече прав и да понасям тази агония. Мускулите отказваха да ми служат. Чувствавах адски болки, сякаш ръката ми бе направена на пихтия.

Изведнъж Вълка Ларсен дойде на себе си: погледът му отново се избистри и той отпусна пръстите си, като нададе къс смях, приличен повече на ръмжене. Останал без сили, аз се свлякох на пода, а той седна, запали пура и почна да ме наблюдава така, както котка наблюдава някоя

мишка. Докато се гърчех от болка, успях да доловя в очите му онова любопитство, което не веднъж бях забелязвал – любопитство, недоумение и въпрос, вечния въпрос: за какво е всичко това?

Най-сетне се изправих някак на крака и се заизкачвах по стълбите. Но времето се беше развалило и на мене не ми оставаше нищо друго, освен да се върна в кухнята. Лявата ми ръка беше станала безчувствена, като парализирана, и трябваше да минат няколко дни, докато почна да си служи с нея, и после още няколко седмици, докато изчезнат окончателно вкочаняването и болката. А Ларсен не бе направил нищо. Той само я бе хванал и стиснал. Той не бе я извивал, нито дърпал, а само стиснал равномерно пръстите си. Каква пакост би могъл да ми стори, разбрах едва на другия ден, когато надникна в кухнята и в знак на възобновено приятелство ме попита как отива ръката ми.

– Можеше да бъде и по-зле! – усмихна се той.

Аз белех картофи. Той взе от кофата един картоф – голям, твърд и необелен. Сетне го стисна в юмрука си и между пръстите му потече рядка, слизеста каша. Като хвърли месестия остатък обратно в кофата, той се отдалечи, а пък на мене ми стана съвсем ясно какво би се случило с ръката ми, ако това чудовище би употребило истинската си сила. Обаче тридневната почивка все пак допринесе някаква полза, защото коляното ми получи отмората, от която се нуждаеше. Болката значително отслабна, подутината видимо намаля и капачето очевидно се бе върнало на мястото си. Но същевременно тази тридневна почивка ми донесе неприятностите, които бях предвидил. Изглежда, Томъс Мъгридж бе решил да ме накара да платя за почивката си. Държеше се отвратително с мене: ругаеше ме непрестанно и ме караше да върша и неговата работа. Един ден дори се осмели да вдигне юмрук срещу мене, но самият аз вече се бях озверил и изревах в лицето му така страшно, че той навярно се уплаши и отстъпи. Не особено приятна картина трябва да съм представлявал аз, Хъмфри Ван Уейдън, в тая мръсна корабна кухня, когато, превит над работата си, вдигнах лице срещу лицето на тая твар, която се готвеше да ме удари, и разтвори устни, ръмжах като куче, а в това време очите ми горяха от страх и безпомощност и от онова мъжество, което се ражда от страха и безпомощността. Не ми харесва тая картина! Напомняше ми много на мишка в капан. Предпочитам да я забравя, но и от нея все пак имаше някаква полза – издигнатият юмрук не се стовари върху мене.

Томъс Мъгридж отстъпи назад – и в неговите очи светеха същата ненавист и злоба, както и в моите. Ние бяхме също като два звяра,

затворени в една клетка

имаше само един нож, който така или иначе заслужаваше името си. От много употребление острието му бе станало дълго и тънко. Този нож имаше особено зловещ вид и отначало изтръпвах всеки път, когато трябваше да си служи с него. Готвачът зае от Йохансен един брус и с подчертана ревност започна да точи ножа, като през цялото време поглеждаше многозначително към мене. Точи го целия ден. Всяка свободна минута грабваше ножа и бруса и продължаваше да го точи. Ножът стана остър като бръснач. Мъгридж го изпробваше върху вътрешната страна на палеца си или върху нокътя. По едно време обръсна част от космите на ръката си, сетне, притворил очи оглеждаше внимателно острието – все намираще – или се правеше! че намира – по някоя малка щърбина. Тогава отново поставяше ножа върху точилото и почваше да го търка: вжин, вжин, вжин... А мене ме напушваше смях – тъй забавно ми се виждаше всичко.

Но работата можеше да стане и сериозна. Знаех, че готвачът е способен да употреби оръжие, знаех, че в него, както и в мен, се таи смелостта, предизвикана от страха, и че подтикван от тая отчаяна смелост, той би направил именно това, против което цялата му природа протестираше и от което той се боеше. „Готвачът точи ножа за Хъмп“ – се понесе шепот между матросите и някои от тях се заеха да му се надсмиват. Той понасяше всичко спокойно и само кимаше глава с някаква зловеща преднамереност и с доволен вид, докато Джордж Лич, предишният юнга, не пусна някаква остра шега по негов адрес.

Случи се тъй, че Лич бе един от матросите, на които бе заповядано да облеят Мъгридж с вода след играта на карти с капитана. Изглежда, че Лич бе изпълнил възложената му задача с особено старание – нещо, което готвачът все още не можеше да му прости. И сега, когато Лич му се присмя, Мъгридж отправи остри думи по адрес на неговите родители и прародители и го заплаши с ножа, който точеше за мене. Лич обаче не му остана длъжен, почна да го обсипва с най-цветисти ирландски ругатни и преди някой от нас да разбере какво става, ръката му бе разрязана от лакътя до китката с един бърз замах на ножа. Готвачът отскочи встрани с дяволски израз на лицето, като държеше ножа пред себе си, готов за отбрана. Но Лич се отнесе към всичко това доста невъзмутимо, макар че кръвта течеше върху палубата като вода от чешма.

– Аз ще си разчистя сметките с тебе, Куки! – промълви той. – Здравата ще ги разчистя, ще видиш! И няма защо да бързам. Когато те докопам, ножът няма да бъде в ръцете ти.

С тия думи той се обърна и спокойно закричи напред. Мъгридж пребледня от страх пред постъпката си и от това, което рано или късно го очакваше от матроса, когото бе наранил. С мене той почна да се отнася още по-жестоко. Въпреки страха от очакващата го разплата, той разбира, че за мене тая случка бе нагледен урок и стана още по-деспотичен и предизвикателен. Освен това при вида на кръвта, която бе пролята, в него се появи някаква жажда за убийство, граничеща с безумие. Почна да му се привижда кръв, накъдето и да погледнеше. Колкото и да беше сложна психологията на това състояние, аз все пак четях мислите му като в напечатана книга.

Изминаха няколко дни. „Призрак“ пореше вълните под натиска на пасата и аз бих могъл да се закълна, че лудостта все повече растеше в очите на Томъс Мъгридж. Признавам, че се уплаших, и то много. По цели дни готвачът точеше и точеше своя нож. Изразът на очите му, когато опитваше острието на ножа и ме поглеждаше, беше наистина като у някой хищник. Страхувах се да се обърна с гръб към него и когато напусках каютата, винаги крачех заднишком, за голямо удоволствие на матросите и ловците, които се събираха нарочно за тоя случай. Това напрежение бе пряко силите ми. От време на време ми се струваше, че ще полудея – нещо, което би било съвсем естествено за кораб, обитаван от безумни и озверени хора. Всеки час, всяка минута моят живот бе подложен на опасност. Смут и отчаяние царяха в душата ми, но на целия кораб не се намери нито един, който да ми изкаже някакво съчувствие и да ми се притече на помощ. Понякога бях готов да потърся помощта на Вълка Ларсен, но мисълта за дяволската насмешливост в очите му, с която той подхвърляше на съмнение живота и му се зъбеше, вземаше връх и ме караше да се въздържам. Друг път ме навестяваше мисълта за самоубийство и тогава ми бяха нужни всичките сили на моята оптимистична философия, за да не се хвърля зад борда през някоя тъмна нощ.

Няколко пъти Вълка Ларсен се опита да ме въвлече в разговор, но аз му отвърщах накратко и се мъчех да го избягвам. Най-после той ми заповяда да заема отново мястото си на масата в каюткомпанията и пак натовари готвача с моята работа. Тогава му разказах откровено какво трябваше да понасям от Томъс Мъгридж за трите дни, през които се бях ползувал от благоволенieto му. Вълка Ларсен ме гледаше с усмихнати очи.

- И тъй, вие се боите от него? – подигра ми се той.
- Да – отвърнах аз честно и предизвикателно, – боя се.
- Ето какви сте всички вие – извика той с досада. – Впускате се в

сантименталности за безсмъртните си души, а се боите да умрете! При вида на един остър нож в ръката на някакъв страхлив готвач вие се вкопчвате в живота и забравяте всичките си любими глупости. Но нали, мили мий, ще живеете вечно? Вие сте бог, а бог не може да бъде убит. Готвачът не може да ви причини никакво зло! Вие сте уверен, че ще възкръснете. От какво се плашите тогава? Пред вас е вечният живот, вие сте милионер в безсмъртието, и то милионер, чието богатство не може да бъде ограбено, защото е по-трайно от звездите и вечно като пространството и времето. Вие не може да намалите своя основен капитал. Безсмъртието няма начало, няма край. Вечността си е вечност и дори да умрете тук, още тая минута, вие ще продължавате да живеете и в бъдеще, на друго място. И колко е прекрасно това освобождение от плътта и този безпрепятствен полет на духа! Куки не може да ви причини никакво зло. Той може само да ви тласне в пътя, по който ще се носите вечно.

А ако не искате още да ви блъснат по този път, тогава защо вие не блъснете Куки? Според вашите разбирания той също е безсмъртен милионер. Вие не можете го накара да фалира. Неговите акции винаги ще се котират *alpari*³². Не можете да съкратите живота му, като го убиете, защото животът е без начало и без край. Тоя човек все още живее някъде и някак си. В такъв случай блъснете го! Мушнете го с ножа и пуснете духа му на свобода! Нали сега духът му се намира в отвратителен затвор и вие ще извършите едно добро дело, като счупите вратата? И, кой знае? От този отвратителен труп може да се понесе към синия лазур един прекрасен дух. Мушнете го с ножа и аз ще ви повиша на неговото място, а той получава четиридесет и пет долара на месец!

Не, от Вълка Ларсен не можех да очаквам нито помощ, нито съчувствие. Трябваше да се надявам само на себе си. И ето че смелостта на отчаянието ми подсказа какво да правя и аз реших да се боря срещу Мъгридж с неговото собствено оръжие. Взех назаем едно точило от Йохансен. Луис, кормчия на една от лодките, няколко пъти вече ми бе искал кондензирано мляко и захар. Тия деликатеси се намираха в склада под самата каюткомпания. Изчаквайки удобно време, аз откраднах пет тенекиени кутии мляко и още същата нощ, когато Луис беше на вахта, ги размених за една моряшка кама, също тъй страшна и тънка, както готварския нож на Томъс Мъгридж. Камата беше тъпа и ръждясала, но аз почнах да я точа на точилото, а Луис я лъсна и наостри. Тая нощ спях по-дълбоко и по-спокойно, отколкото друг път.

32. *Alpari* – равностойно, на покупна цена. – Б. пр.

Сутринта, след закуска, Томъс Мъгридж отново се залови със своя нож: вжин, вжин, вжин! Аз го погледнах предпазливо, тъй като бях на колене, зает с почистване на печката. Когато изхвърлих пепелта зад борда и се върнах в кухнята, той разправяше нещо на Харисън, чието открито и простодушно лице сияеше от възторг и учудване.

– Да, да! – разказваше Мъгридж. – И какво мислиш? Негово благородие ме осъди на две години затвор в Рединг! Но аз не исках и да зная! Нали наредих онзи подлец както му се полагаше! Трябваше да го видиш! Ножът бе също този. Забих го като в масло. А подлецът му ниедин като зарева! Ей богу, не ти трябва представление! – Готвачът хвърли поглед към мене, за да се увери, че го слушам, и продължи: – „Не съм искал да те обидя, Томи! – крещеше той. – Господ да ме убие, ако съм искал!...“ – „Ще те науча аз тебе!“ – рекох аз и се хвърлих наново отгоре му. Накълцах го на парчета, ето що! А той само пищи ли, пищи... По едно време хвана ножа, искаше да ми го вземе... стисна го с ръка. Че аз като го дръпнах, разрязах му пръстите чак до костите! Ех, как изглеждаше тогава. Да знаеш само, да знаеш!

Гласът на шурмана прекъсна тази кървава история. Харисън изтича към руля. Мъгридж приседна на високия кухненски праг и продължи да точи ножа си. Аз отместих лопатката и спокойно седнах върху сандъка за въглища – с лице срещу него. Той едва благоволи да вдигне пълните си с ненавист очи към мене. Запазвайки привидно спокойствието си – макар че сърцето ми биеше до пръсване, – аз извадих камата на Луис и почнах да я заострям на точилото. Очаквах, че готвачът все ще изрази яростта си по някакъв начин, но за голяма моя изненада той като че ли не забелязваше какво правя. Мъгридж продължаваше да точи ножа си. Същото правех и аз. Така ние седяхме цели два часа лице срещу лице и все точехме: вжин, вжин, вжин, докато новината се пръсна из кораба и едва ли не половината от екипажа се струпа на вратата да се полюбува на тази гледка.

От всички страни почнаха да се чуват разни насърчения и съвети. Дори и Джок Хорнър, спокойният и мълчалив ловец, който сякаш не можеше да убие и мравка, ме посъветва да не насочвам камата към ребрата, а да мушкам право в корема и там вече да направя тъй нареченото „испанско завъртане“ на острието. Лич, протегнал демонстративно своята превързана ръка, ме помоли да му оставя на разположение няколко късчета от готвача; Вълка Ларсен се спира един-два пъти на юта и с любопитство наблюдаваше това движение на маята – нещо, което той наричаше живот.

Трябва да кажа, че по онова време животът и за мене почна да придобива същата нищожна цена. В него нямаше нищо красиво, нищо божествено – само две уплашени същества, които седяха и остреха стома на върху камък, и други някакви създания, били те страхливи или безстрашни, които се трупаха наоколо и гледаха. Уверен съм, че половината от тях с нетърпение очакваха да видят как ние се разкъсваме един друг. Това би било за тях развлечение. И мисля, че нито един от тях не би ни разтървал, ако се впуснехме в борба до смърт.

От друга страна, всичко това изглеждаше много детинско и смешно. Вжин, вжин, вжин,.. Хъмфри Ван Уейдън точи камата си в една корабна кутия и опитва острието ѝ с палец! Можеше ли да си помисли човек нещо по-невероятно? Никой от моите близки не би ми повярвал, че това е възможно. Ненаправно цял живот мене ме наричаха „Си-си“³³ Ван Уейдън и това именно обстоятелство, че „Сиси“ Ван Уейдън е способен за такава работа, беше истинско откровение за Хъмфри Ван Уейдън, който не знаеше дали да ликува, или да се срамува.

Ала нищо особено не се случи. След два часа Томъс Мъгридж остана настрана ножа и камъка и ми протегна ръката си.

– За какъв ли дявол забавяваме тия мутри? – попита той. – Те не ни обичат и биха се радвали да видят как си прерязваме гърлата един на друг! Ти не си чак толкова лош, Хъм! В тебе има огън, както казвате вие, янките. И донякъде ми харесваш. Дай да си стиснем ръцете!

Колкото и да бях страхлив, все пак той беше по-страхлив от мене. Аз бях удържал решителна победа ѝ не исках да я омаловажа, като стисна неговата отвратителна ръка.

– Е, добре – проговори той, без да се обижда, – не трябва, щом не искаш! Ти все пак си славен момък! – И за да спаси положението, той се нахвърли яростно върху зрителите: – Марш от кухнята ми, пачаври такива!

И с тия си думи готвачът посегна към едно котле с вряла вода – матросите бързо се отдръпнаха настрана. За Томъс Мъгридж това бе нещо като победа, която му позволяваше да понесе по-спокойно нанесеното му от мене поражение, макар че той, разбира се, има благоразумието да не се опитва да прогонва и ловците.

– Е, дойде краят и на готвача! – дочух как Смок рече на Хорнър.

– Да-да! – бе отговорът. – Обзалагам се, че сега Хъм ще командува в кухнята, а готвачът ще си посвие опашчицата.

33. Сиси (амер.) – изнежен, префинен, мамин син. – Б. пр.

Мъгридж чу това и хвърли бърз поглед към мене, но аз се престорих, че думите не бяха стигнали до ушите ми. Не мислех, че победата ми е пълна и окончателна, но реших да не отстъпвам нито педя от завоюваното. С течение на времето пророчеството на Смок се изпълни. Готвачът почна да пълзи и да се подмазва пред Мене дори повече, отколкото пред самия Вълк Ларсен. Не го наричах вече нито мистър, нито сър, не миех мазните тенджери, нито пък белех картофи. Върших само моята си работа, и то когато и както си исках. По матроски обичай и аз почнах да нося камата в ножница на бедрото си, а спрямо Томъс Мъгридж се държах Така, че той да чувства винаги моята власт и презрение.

Глава X

Дружбата ми с Вълка Ларсен растеше – ако Можеха да се нарекат дружба отношенията между господар и слуга или още по-добре, между крал и шут. За него аз бях някаква кукла и той ме ценеше не повече, отколкото детето цени играчката си. Моето задължение бе да го забавлявам и докато можех да го забавлявам, всичко бе наред. Но щом му станеше скучно или пък изпаднаше в мрачно настроение, той веднага ме изпращаше от каюткомпанията в кухнята и щастие бе за мене, че успявах някак да се измъквам цял и невредим.

Полека-лека започнах да разбирам колко самотен бе този човек. На борда нямаше нито един човек, който да не го мрази или да не се бои от него, както нямаше и нито един, когото той, от своя страна, да не презира. Сякаш го изгаряше вложената в него чудовищна сила, която не можеше да намери друг начин за приложение. Такъв би бил и самият Луцифер, ако неговият горд дух бе заточен в едно общество от бездушни призраци, подобни на Томлинсън³⁴. Самотността е тягостна сама по себе си, ала за нещастие у Ларсен тя се подсилваше и от първичната меланхолия, свойствена на неговата раса. Познавайки го, аз започнах да разбирам по-добре древните скандинавски митове. Белокожите русокоци диваци, създали този страшен пантеон, са били направени от същото тесто като Ларсен. В него нямаше нито капка от лекомислието на веселите представители на латинската раса. Смехът му бе плод на някакъв свиреп хумор. Но той рядко се смееше, по-често бе тъжен. И тая тъга бе тъй дълбока, както са дълбоки и корените на неговата раса. Расово наследство бе тая негова тъга и тя именно е създала у скандинавците трезв ум, обич към чистотата и фанатична нравственост, която впоследствие намери своята завършеност в английския пуританизъм и лицето на мисис Грънди³⁵.

Всъщност главният отдушник на тази примитивна меланхолия е представлявала религията – в нейните най-жестоко фанатични форми. Но грубият материализъм на Вълка Ларсен не му позволяваше да се ползува от това утешение. Ето защо, когато изпаднаше в мрачно настроение, за него не оставаше нищо друго, освен да се държи като същински

34. Томлинсън – герой от едноименното стихотворение на Киплинг. – Б. пр.

35. Мисис Грънди – действащо лице из популярните пиеси на английския драматург Мортън (1764–1838), олицетворение на лицемерие. – Б. пр.

дявол. Ако този човек не беше тъй ужасен, аз бих могъл понякога да го съжалявам, както например сутринта преди три дни, когато влязох в неговата каюта, за да напълня каната му с вода, и неочаквано се натъкнах на него. Той не ме забеляза. Седеше, заровил глава в ръцете си, а раменете му конвулсивно потрепваха като от ридания. Изглеждаше измъчван от тежка скръб. Излизайки на пръсти, аз го чух да стене: „Боже, боже, боже!“ Той, разбира се, не призоваваше никакъв бог, но все пак това възклицание се изтръгваше от самата му душа.

По време на обедата той попита ловците дали нямат нещо против главоболие, а вечерта този тъй силен мъж се мяташе полубезчувствен от ъгъл на ъгъл в каюткомпанията. – Никога в живота си не съм боледувал, Хъмп – каза той, когато му помагах да се добере до каютата си. – Дори и глава не ме е боляла освен по времето, когато се съвземах от удара на макарата за вдигане на тежести, която ми пукна черепа цели шест инча.

Това ужасно главоболие продължи три дни и той страдаше, както страдат дивите животни и както, изглежда, е прието да страдат и хората на корабите – без роптане, без ничие съчувствие и в пълна самота.

Но ето че тая сутрин, когато влязох в каютата му да оправя леглото и да поразтребя, аз го намерих напълно здрав, задълбочен в някаква работа. Масата и леглото бяха отрупани с чертежи и изчисления. С пергел и триъгълник в ръка, наведен над огромен прозрачен лист хартия, той работеше над някакъв чертеж.

– Здравей, Хъмп! – любезно ме поздрави той. – Тъкмо нанасям последните щрихи. Искате ли да видите как се работи с него?

– Само че какво е това? – попитах аз.

– Приспособление, което ще облекчи труда на матросите и ще направи корабоплаването просто като детска играчка – отговори весело той. – От днес и децата ще могат да управляват кораби. Край на безкрайните сложни изчисления! По една-единствена звезда вие ще узнаете тутакси къде се намирате и в най-тъмната нощ. Ето, погледнете! Аз слагам прозрачната скица върху тая звездна карта и я завъртвам около Северния полюс. Върху скицата съм нанесъл кръгове на височината и линии на посоката. Трябва само да я сложа върху някоя звезда и да я въртя, докато се намери срещу ей тия цифри в края на картата – и готово! Точното местоположение на кораба е определено!

В гласа му отекнаха тържествени нотки и очите му, светлосини като морето през това утро, заблестяха.

– Вие трябва да сте силен по математика – забелязах аз. – Къде сте учили?

– За съжаление кракът ми никога не е стъпвал в училище – отвърна той. – Трябваше сам да се добера до всичко. А как мислите, защо избобретих всичко това? – рязко ме попита той. – От желание да оставя следа по пясъка на времето? – Той избухна в своя ужасен подигравателен смях. – Нищо подобно! Просто искам да получа патент, да спечеля пари и да се отдам на свинство по цели нощи, докато другите работят. Ето моята цел! Освен това самата работа над това нещо ми достави удоволствие.

– Творческо удоволствие – добавих аз. – Струва ми се, че така би трябвало да се нарича. А всъщност това е само още един начин за изиявяване радостта от живота, тържеството на движението над материята, на живия над мъртвия, гордостта на маята, че е мая и че кипи.

Махнах безпомощно с ръце в знак, че не одобрявам неговия закоравял материализъм, и се заех да оправям леглото. А той продължи да наанася линии и цифри върху прозрачния чертеж. Работата му изискваше голямо внимание и точност и аз не можех да не се учудвам на неговото умение да съдържа и разпределя силите си при изпълнението на такава тънка и сложна задача.

Като натъкмих леглото, аз неволно и някак възторжено се загледах в него. Той без съмнение беше хубавец – от него лъхаше мъжка красота. И още един път с удивление забелязах, че по лицето му нямаше никаква следа от злоба, слабост или порочност. Убедих се, че това бе лице на човек, който никога не бе извършил нещо лошо. Но, разбира се, аз не желая да бъда криво разбран: искам да кажа, че това бе лице на човек, който никога не бе действувал в разрез със своята съвест, или по-точно – на човек, лишен от всякаква съвест. Дори съм наклонен да приема повече последното предположение. Той бе великолепен образец на атавизъм – човек толкова примитивен, че можеше да бъде взет за представител на расата, появила се на земята дълго преди развитието на нравственото начало у хората. Той просто беше неморален, а не аморален. Както вече казах, той имаше красиво мъжко лице. То беше гладко избръснато и всяка негова черта се открояваше ясно като линиите на скъпоценен камък. Слънцето и морето бяха придали на светлата му по начало кожа тъмнобронзов оттенък, а това усилваше дивата красота на лицето и напомняше за дълга и упорита борба със стихииите. Устните му бяха пълни, но в тях имаше твърдост и дори рязкост, характерни по-скоро за тънките устни. Със също такива резки линии се отличаваха челюстите и брадата, както и носът, в които се чувствуваше свирепата неукротимост на семеца. Носът му напомняше донякъде орлов клон, нос на човек,

роден да заповядва и побеждава. Би могъл да се нарече гръцки, би могъл да се нарече римски нос, само че бе доста масивен за първия и доста тънък за втория. Но докато от овалното му лице лъхаше свирепост и сила, първобитната меланхолия, от която страдаше, като че ли задълбочаваше линиите на устата, очите и челото и придаваше на същото това лице пълнота и завършеност, които иначе биха отсъствували.

И тъй, аз забелязах, че стоя и го изучавам. Трудно ми е да предам колко силно ме заинтригува този човек. Кой бе той? Какво представляваше? Как бе станал такъв? Като че ли в него бяха заложени всички сили, всички възможности. А защо тогава бе останал само един неизвестен капитан на някакъв си тюленоловен кораб, прочут сред ловците на тюлени със своята необикновена жестокост? Моето любопитство се изля в цял поток от думи. – Защо не сте извършили нещо велико в този свят? С вродената у вас сила вие бихте могли да се издигнете на каквато искате висота. Лишен от съвест и от морален инстинкт, вие бихте могли да покорите целия свят, да го накарате да падне пред нозете ви! А ето че стигнал разцвета на своите сили, отдето започва надолнището, умирането, вие водите тъмно и жалко съществуване, ходите на лов за морски животни, за да удовлетворите нечия женска суета и жажда за украшения, затъвате в свинство – според вашите собствени думи, – а това във всеки случай съвсем не е блестящо занятие. Защо при вашата изумителна сила не сте създали нищо? Вас не ви е спирало нищо, нищо не би могло и да ви спре! Какво не ви е достигнало? Честолюбие ли ви е липсвало? Или сте били жертва на някакви изкушения? Какво ви е спряло? Какво ви е спряло?

Още в началото на моето избухване Ларсен бе вдигнал очи към мене и добродушно ме изчака, докато свърших и застанах пред него смутен и задъхан. Той почака още една минута, сякаш размишляваше откъде да започне, сетне заговори:

– Хъмп, знаете ли притчата за сеяча, който излязъл да сее? Ако си спомняте, едни семена , паднали на камениста почва, дето имало малко пръст, и веднага покарвали, защото земята била плитка. Когато слънцето изгряло, те почнали да съхнат и понеже нямали дълбоки корени, загинали. Други семена паднали сред тръни, тръните пораснали и ги задушили.

– Е, добре... – промълвих аз.

– Добре ли? – попита той полураздразнено. – Съвсем не е добре: аз бях едно от тия семена!

Ларсен наведе глава над скицата и продължи да чертае. Аз свърших

работата си и бях отворил вече вратата, когато той отново ме заговори:

– Хъмп, ако поразгледате на картата западния бряг на Норвегия, ще видите една вдлъбнатина, наречена Ромсдал-Фьорд. Аз съм се родил на сто мили от този тесен залив. По рождение обаче не съм норвежец, а датчанин. Баща ми и майка ми бяха датчани, аз и до ден днешен не зная как са попаднали на тази мръсна и студена ивица земя. Те никога не говореха за това. Във всичко останало няма никаква тайна. Родителите ми бяха бедни и неграмотни хорица, произлезли от бедни и неграмотни бащи, деди и прадеди – крайбрежни селяни, които изпращаха децата си по море от незапомнени времена. Няма друго нищо за разказване, това е всичко.

– Не, не е всичко – възразих аз. – Все още не ми е ясно...

– Но за какво да ви разказвам? – попита той доста разярен. – За прекараното в нищета детство ли? За сиромашката обстановка, за това, че нямаше какво друго да ядем освен риба? За това, че едва почнал да пълзя, и аз тръгнах с лодка по морето? За моите братя, които един след друг се отправиха към морето и вече не се върнаха? За това, как аз, станал пълнолетен на десет години, без да знам нито да чета, нито да пиша, работих като юнга на старите каботажни³⁶ кораби? За грубата храна и още по-грубите отношения, когато лягах и ставах с ритници и удари, които заменяха всяка човешка реч, а страхът, омразата и болката бяха единствените ми душевни преживявания? Не искам да си спомням за това! И сега още побеснявам само като си помисля за ония дни. Имаше такива каботажни шкипери, които бих се върнал да убия, когато вече възмъжах, ако съдбата не беше ме запокитила по далечни места. Неотдавна аз наистина се върнах там, но за съжаление всички шкипери бяха измрели освен един – който беше щурман по мое време и шкипер, когато го срещнах отново. Когато го оставих, той бе вече инвалид, който никога няма да проходи.

– Но вие никога не сте ходили на училище, а сте чели Спенсер и Дарвин. Как сте се научили да четете и пишете? – попитах аз.

– На английските търговски кораби. На дванадесет години бях помощник-юнга, на четиринадесет – юнга, на шестнадесет – обикновен матрос, на седемнадесет – старши матрос и пръв побойник на бака. Безпределно самолюбие и безизходна самотност, отникъде помощ, от нищо съчувствие. Всичко научих сам: и мореплаване, и математика, и естествени науки, и литература, и какво ли не? И каква полза от всичко

36. Каботажни кораби – за крайбрежно плаване. – Б. пр.

това? Станах собственик и капитан в разцвета на живота си, както вие се изразихте, когато почвам да слизам, да умирам, нали? И когато слънцето изгря, аз посърнах и понеже нямах корени – изсърнах!

– Но историята ни разказва за роби, които са се възвисявали до престоли.

– Но същата история говори и за благоприятните случаи, подпомогнали робите, които са се възвисявали до престоли – мрачно възрази той. – Човек не създава случая. Всички велики хора просто са умели да използват случая, когато им се е удавал. Използувал го е Корсиканеца. И моите мечти бяха не по-малко грандиозни от неговите. Аз не бих пропуснал благоприятния случай, но на мене той не ми се представи. Тръните израснаха и ме заглушиха. И ето какво ще ви кажа, Хъм, никой друг на света освен брат ми не ме познава по-добре от вас.

– А къде е вашият брат? И какъв е той?

– Стопанин на тюленоловния параход „Македония“. Ние вероятно ще се срещнем с него край бреговете на Япония. Хората го наричат Смъртта Ларсен.

– Смъртта Ларсен? – неволно извиках аз. – И той ли е като вас?

– Едва ли. Той е само едно тъпо животно без глава. И притежава всичкото мое... всичкото мое ...

– Зверство – подсказах аз.

– Да. Благодаря ви за думата ... Всичкото мое зверство, но едва ли знае да чете и да пише.

– И никога не е философствувал върху живота – добавих аз.

– Не – отвърна Ларсен с отенък на неизразима скръб. – И затова е много по-щастлив! Той живее и няма време да размишлява за живота. Аз направих грешка, когато за пръв път разтворих книга.

Глава XI

„Призрак“ достигна най-южната точка на дъгата, която описваше по Тихия океан, и вече захвана да извива към северозапад и да се отправя, както казваха, към някакъв уединен остров, където трябвало да се запасим с прясна вода, преди да започнем лова на тюлени около бреговете на Япония. Ловците използваха своите карабини и сачмалийки, докато останаха доволни от стрелбата им; гребците и кормчиите приготвиха своите платна, омотаха греблата с кожа, а вилките с платно, за да могат безшумно да се приближават до тюлените; изобщо всичко бе поставено в „бойна готовност“, както се изрази Лич.

Трябва да кажа, че ръката на Лич напълно заздравя, макар че белегът ще остане за цял живот. Томъс Мъгридж живееше в постоянен страх от него и не смееше да излиза на палубата, след като се мръкне. На бака станаха два-три забележителни скандали. Луис ми казваше, че матроските клюки стигали по някакъв начин до капитана и че двамина доносчици вече яли голям бой от другарите си. Той подозрително поклящаше глава, като се страхуваше от това, което може да сполети Джонсън, гребца на неговата лодка. Вината на Джонсън се състоеше в това, че развързал много езика си и два-три пъти се спречкал с Вълка Ларсен по въпроса за правилното произнасяне на фамилното му име. А Йохансен той порядъчно набил преди няколко вечери и оттогава шурманът го наричал с истинското му име. Но, разбира се, и дума не можеше да става, че Джонсън ще набие и Вълка Ларсен.

Луис ми съобщи и няколко допълнителни сведения за Смъртта Ларсен, които съвпадаха с кратката характеристика на капитана. Наистина твърде бе възможно да се срещнем със Смъртта Ларсен край бреговете на Япония. „Тогава очаквай буря – пророкуваше Луис, – те се мразят един друг като същински вълци!“

Смъртта Ларсен командувал „Македония“, единствения параход в цялата тюленоловна флота, който носел четиринадесет лодки, докато останалите шхуни имали само по шест. Носеха се слухове, че на борда му имало оръдие, че параходът извършвал някакви тайнствени нападения и експедиции, като се почне от незаконно внасяне на опиум в Щатите и оръжие в Китай до търговия с роби и открито пиратство. Аз бях склонен да вярвам на Луис, защото нито веднъж не бях го хванал в лъжа, а освен това той имаше енциклопедически познания за ловитбата на

тюлени и за хората, заети в тая професия.

На този сатанински кораб нямаше тихо или спокойно място: в кубрика на матросите или в кухнята, в кубрика на ловците или на юта – навсякъде все едно и също. Всички се биеха жестоко, за да запазят живота си. Ловците всяка минута очакваха престрелка между Смок и Хендерсън, които още не бяха уредили някаква стара сметка помежду си, а Вълка Ларсен решително заплаши да убие този, който оцелее от тази схватка, ако тя стане. Той открито заяви, че не се ръководи от никакви нравствени закони, че ловците могат спокойно да си прерязват гърлата един на друг, само че сега са му нужни живи за предстоящия лов. Ето защо той им обеща царско увеселение, ако се въздържат, докато свърши ловният сезон, когато ще могат да разчистят всичките си сметки, да изхвърлят зад борда падналите в боя и да съчинят каквито си щат истории за причините на тяхната гибел. Струваше ми се, че дори и ловците бяха ужасени от неговото жестоко хладнокръвие. Колкото и да бяха покварени, тези хора все пак се страхуваха от него.

Томъс Мъгридж пълзеше пред мене като кученце, а при това в дълбочината на душата си аз се страхувах от него. Смелостта му бе смелост, породена от страха – странно нещо, което аз сам добре опознах, – и всеки миг тя можеше да надвие страха и да го подтикне да посегне на живота ми. Състоянието на коляното ми значително се подобри, изтръпналостта на ръката ми, която Вълка Ларсен беше стискал, също минаваше полека-лека. Инак бях напълно здрав и се почувствувах просто великолепно. Мускулите ми наедряваха и ставаха все по-твърди. Ръцете ми обаче представляваха печална картина. Те изглеждаха като попарени с вряла вода, ноктите се изпочупиха и почерняха от мръсотия, кожицата около тях се оръфа, а по оголеното място се появиха някакви гъбести израстъци. Освен това измъчваха ме и циреи – по всяка вероятност следствие на храната, защото по-рано никога не бях страдал от такива.

Преди няколко дни доста се позабавлявах с Вълка Ларсен: заварих го вечерта да чете Библията, един екземпляр от която, след напразните дирения в началото на нашето пътуване, най-сетне бе намерен в сандъка на покойния шурман. Недоумявах какво можеше да намери в нея Вълка Ларсен. Но той ми прочете на глас няколко стиха от Екlesiаст. Струваше ми се, че той не чете, а изказва собствените си мисли и гласът му, отеквайки глухо и тъжно в каютата, ме очарова и прикова на място. Макар и човек без образование, той несъмнено умееше да чете изразително. Аз и сега още чувам и ще продължавам да чувам първичната,

вродена меланхолия, която трепереше в гласа му при четене. „Събрах си сребро и злато, и скъпоценности от царе и области; намерих си певци и певици, и това, що наслаждава синовете човешки – разни музикални инструменти. И станах аз велик и богат повече от всички, които бяха преди мене в Ерусалим; и мъдростта ми не ме напусна. И озърнах се, та погледнах всичките си дела, които бяха извършили ръцете ми, и труда, с който се бях измъчвал, докато ги вършех; и ето, всичко е суета и угнетение на духа и няма от нищо полза под слънцето.

На всекиго и на всички се случва същото: една е участта на праведника и на нечестивеца, на добрия и лошия, на чистия и нечистия, на онзи, който принася жертва, и на онзи, който не принася; както и на добродетелния, тъй и на грешния; както на този, който се къдне, тъй и на онзи, който се бои от клетва.

И тъкмо това е лошото на всичко, което става под слънцето, че една участ е за всички, и сърцата на синовете човешки са напълнени със зло, а също и с безумие, докато са живи; след това отиват при умрелите.

Който е между живите, има още надежда, тъй като да си живо куче е по-добре, отколкото да си мъртъв лъв.

Живите знаят, че ще умрат, а мъртвите нищо не знаят и вече няма за тях награда, понеже и поменът за тях е предаден на забравата.

И любовта им, и омразата им, и ревността им са вече изчезнали; и не ще имат вече никога дял в нищо, що се върши под слънцето.³⁷

– Ето на, Хъмп – каза той и затвори книгата, като постави пръста си между страниците, които четеше. – Мъдрецът, който царувал над израелския народ в Ерусалим, е мислил така, както мисля и аз. Вие ме наричате песимист. Но това не е ли най-черният песимизъм: „Всичко е суета и угнетение на духа“, „И няма от нищо полза под слънцето“, „Една е участта на всички“ – и на глупавия, и на умния, на чистия и на нечистия, на грешника и на светеца. И тази участ е смъртта – лошо нещо според мъдреца. Защото и той е обичал живота и не е искал да умре, когато е казал: „По-добре живо куче, отколкото мъртъв лъв!“ Той е предпочитал суетата и угнетението пред тишината и неподвижността на гроба. А също и аз. Да пълзиш е свинщина, но да не пълзиш, да бъдеш неподвижен като буца пръст – за това е неприятно дори да се мисли. То противоречи на живота вътре в мене, целият смисъл на който е движението, способността за движение, както и съзнанието за тази способност.

37. Библия, Книга на Еклесиаста или Проповедника, глава 2, стихове от 8 до 11. Прочее, Библията може да се изтегли в един файл от същото място. Б. на Виктор от bezmonitor.com

Самият живот не е никакво удовлетворение, но още по-малко може да ни удовлетвори мисълта за предстоящата смърт.

– Вие сте по-зле и от Омар Хаям – забелязах аз. – Той поне след обичайните мъки и съмнения, присъщи на младостта, се успокоил, намерил някакво удовлетворение и превърнал своя материализъм в източник на радост.

– А кой е този Омар Хаям? – попита Ларсен и аз не работих нито през този, нито на следния ден, нито на последния.

В безсистемното си четене той никога не бе се натъквал на „Рубаят“ и за него това бе като откриване на някакво ценно съкровище. Голяма част, може би две трети от тази поема, аз знаех наизуст, а лесно си припомних и останалото, което бях забравил. По цели часове ние разисквахме върху някоя строфа; той умееше да долавя в редовете някакъв вопъл на метежна скръб, която аз съвсем не можех да откроя. Възможно е да съм декламирам стиховете по моему, с несвойствена за тях жизнерадост, защото той – обладавайки отлична памет и запомняйки строфите още щом ги чуеше втори път, а понякога и само първия – ги повтаряше с някаква тревога и страстно възмущение в гласа, така че звучаха доста убедително.

Интересуваше ме кое четиристишие му харесва най-много и не се учудих, когато разбрах, че изборът му бе паднал върху един куплет, роден в минута на временно раздражение и неотговарящ на спокойната философия на персийците и на техния благороден поглед върху живота.

И хрумна ми: „Защо дошъл си на света?“ А сетне пък: „Какво те чака след смъртта?“ О, вино забранено! С тебе искам аз да заглуша на тез въпроси дързостта!

– Великолепно! – извика Вълка Ларсен. – Забележително! Това е всичко! Дързост! Поетът не би могъл да намери по-подходяща дума!

Напразно възразявах и отричах. Той ме заля, удави ме със своите доводи.

– Животът по същество не може и да бъде друг. Животът, щом като знае, че ще има край, винаги ще се бунтува. Това е неизбежно. Библейският мъдрец е стигнал до убеждението, че животът и делата на живота са суета, угнетение и зло! Но смъртта, тоест, прекратяването на суетата, на угнетението, той намира за още по-голямо зло. Във всяка глава, във всеки ред той скърби, измъчван от общата участ, която очаква всички ни. Същото е и с Омар Хаям, и с мене, даже и с вас – защото вие се възбунтувахте против смъртта, когато Куки почна да точи ножа си. Страхувахте се да умрете. Животът вътре във вас, който ви е формирал и който

е по-голям от вас, не пожела да умре. Вие ми говорихте за инстинкта за безсмъртие. Аз говоря за инстинкта за живот, който се състои в самото съществуване и който при вида на приближаващата смърт побеждава така наречения инстинкт за безсмъртие. Той победи и във вас – това не можете да отречете, – когато някакъв си смахнат готвач почна да си остри ножа.

Сега се страхувате от него. Страхувате се и от мене. Не можете да отречете това. Ако ви хвана за гърлото ей така – неговата ръка стисна гърлото ми, дишането ми спря – и почна да изцеждам от вас живота, ей така и ей така, тогава вашият инстинкт за безсмъртие ще захване да бледнее и гасне, а инстинктът ви за живот, който копнее за съществуване, ще затрепти, ще вземе връх и вие ще се борите, за да се спасите. Нали? Виждам вече страха от смъртта във вашите очи. Вие размахвате ръце във въздуха. Ето, вие напрягате всичките си жалки силици в борба за живот. Вашата ръка се опитва да стисне моята, а аз я усещам като някаква пеперудка. Гърдите ви се издигат, езикът ви се подава навън, кожата ви посинява, очите ви се обръщат. „Да живея! Искам да живея!“ – викате вие, но искате да живеете тук и сега, а не после, на онзи свят. Нима се съмнявате в своето безсмъртие? Ха-ха! Не сте много сигурен в него. Не искате да рискувате. Знаете, че само този живот е реален. Аха! Ето че пред очите ви става все по-тъмно и по-тъмно. Това е мракът на смъртта – край на битието, на чувствава нето, на движението, – той се сгъстява, притиска ви, издига се като стена около вас. Очите ви стават неподвижни, изцъклени. Моят глас ви се струва далечен и слаб. Вие не можете да видите лицето ми. И все пак се борите за живот. Ритате с крака. Тялото ви се гърчи като змия. Гърдите ви се задъхват и напрягат. Искам да живея! Да живея! Да живея!

Повече нищо не чувах. Съзнанието ми се обви в мрака, който той така картинно бе описал. Когато дойдох на себе си, видях, че лежа на пода, а той пуши пура и замислено ме наблюдава с познатото ми вече любопитство в очите.

– Е, как, убедих ли ви? – попита той. – На, пийнете от това. Искам да ви попитам нещо.

Аз отрицателно поклатих глава, все още легнал на пода.

– Вашите доводи са много ... твърде много силни – едва успях да прошепна аз, тъй като гърлото ужасно ме болеше.

– След половин час ще ви мине – успокои ме той. – И ви обещавам, че вече няма да прибягвам към физически демонстрации. А сега станете и седнете на стола.

И тъй като бях станал играчка в ръцете на това чудовище, нашите спорове за Омар Хаям и Мъдреца бяха възобновени и ние прекарахме будни до късно през нощта.

Глава XII

През последното денонощие на кораба се развихри някакъв карнавал на зверства и жестокости; те избухнаха от кърмата до бака като епидемия. Наистина не зная откъде да започна. Истинският виновник за всичко това беше Вълка Ларсен. Отношенията между хората, обтегнати поради свадите, разправиите и недоволствата, бяха в състояние на неустойчиво равновесие и злите страсти пламваха като сухата трева в прериите.

Томъс Мъгридж бе и подлец, и шпионин, и доносчик. Той се опита отново да спечели благоволение на капитана, като клеветеше матросите. Той именно, аз знаех това, бе издал на капитана нещичко от непредпазливото дрънкане на Джонсън. Оказа се, че Джонсън си бе купил непромокаеми дрехи от корабната лавка и ги намерил негодни за нищо. Той не се поколебал да изрази възмущението си. Корабни лавки има във всички тюленоловни плавателни съдове, там се продават вещи от първа необходимост за матроса. Стойността на купеното се спада впоследствие от изработеното, тъй като гребците и кормчиите, наравно с ловците, вместо заплаता получават „дялове“ за всяка кожа, добита на тяхната лодка.

Но аз не знаех нищо за недоволството, изразено от Джонсън в лавката, и това, на което бях свидетел, ме поразил с пълната си неочакваност. Току-що бях помел каюткомпанията и Вълка Ларсен ме въввлече в разговор за Хамлет, неговия любим Шекспиров герой, когато по стълбата се спусна Иохансен, следван от Джонсън. Джонсън свали шапка според матроския обичай, застана почтително сред каютата, като се полюляваше тежко и несръчно в такт с кораба и гледаше капитана в очите.

– Затвори вратата и спусни резето – заповяда ми Вълка Ларсен.

Изпълнявайки заповедта му, аз забелязах някакво тревожно пламъче в очите на Джонсън, но нямах представа в какво се състоеше работата. Не подозирах нищо от това, което щеше да се случи, но Джонсън знаеше от самото начало какво му предстои да изпита и очакваше своята участ, без да му мигне окоето. В неговото държане съзрях пълно опровержение на грубия материализъм на Вълка Ларсен. Матросът Джонсън бе одухотворен от идеята, принципа, истината и от увереността в своята правда. Той бе прав, знаеше, че бе прав и затова не се боеше. Беше

готов да умре за истината, но да остане верен на себе си и да не криви душата си. И в това именно бе отразена победата на духа над плътта, упоритостта и моралното величие на душата, което не признава никакви ограничения и в своето безсмъртие се издига над времето, над пространството и материята с такава сигурност и устойчивост, каквито могат да бъдат породени само от вечното и безсмъртното.

Но да се върнем към разказа. Аз забелязах тревожното пламъче в очите на Джонсън, но го отдадох на свойствената му срамежливост и смущение. Щурманът Йохансен стоеше на няколко крачки настрана от него, а на три ярда отпреде му, върху един от въртящите се корабни столове, седеше сам Вълка Ларсен. След като затворих вратата и спуснах резето, настъпи дълбоко мълчание, което продължи може би цяла минута. Наруши го Вълка Ларсен.

– Йонсон – започна той.

– Името ми е Джонсън, сър – смело го поправи матросът.

– Добре, нека бъде Джонсън, дявол да те вземе. Досещаш ли се защо те извиках?

– И да, и не, сър – беше бавният отговор. – Аз си гледам добре работата. Щурманът знае това и вие го знаете, сър. Така че не може да има някакво оплакване.

– И това ли е всичко? – попита Вълка Ларсен с глух, кротко мърморещ глас.

– Зная, че вие ми имате зъб – все тъй бавно и тежко продължи Джонсън. – Вие не ме обичате ... вие ... вие ...

– Продължавай – подтикна го Вълка Ларсен, – не се страхувай, че ще оскърбиш чувствата ми.

– Аз не се страхувам – отвърна матросът и слаба червенина на гняв се показа под загорялата му кожа. – Аз напуснах родината си не тъй отдавна както вас и затова още не мога да говоря по-бързо. Вие не ме обичате, защото имам човешко достойнство. Ето защо, сър!

– Искаш да кажеш, че това твое достойнство те кара да уважаваш повече себе си, отколкото корабната дисциплина, нали? Разбираш ли какво ти говоря?

– Аз зная английски и разбирам какво ми говорите, сър – отвърна Джонсън и червенината на лицето му стана още по-ярка от този намек за слабото му познаване на английски език.

– Джонсън – рече Вълка Ларсен с тон, с който сякаш искаше да сложи край на досегашния предговор и да премине към същността на въпроса, – доколкото разбрах, ти не си много доволен от

непромокаемите дрехи?

– Не, не съм доволен. Лоши са, сър!

– И ти си дрънкал за това пред всички?

– Аз говоря това, което мисля, сър – смело отвърна матросът, не пропускайки да спази корабната вежливост, която изискваше прибавянето на думата сър към всяка фраза.

В този миг аз случайно погледнах Йохансен. Огромните му юмруци се свиваха и разпущаха, лицето му придоби сатанински вид – така свирепо гледаше той към Джонсън. Под окото на Йохансен все още се забелязваше синьото петно, останало от удара, който бе получил преди няколко вечери от матроса. И едва сега започнах да се досещам, че се готви нещо ужасно, но какво именно, не можех да си представя.

– А знаеш ли какво става с хората, които говорят за моята лавка и за мене такива неща, каквито ти си казал? – попита настойчиво Вълка Ларсен.

– Знам, сър – беше отговорът.

– Какво точно? – попита Вълка Ларсен рязко и повелително.

– Това, което вие с шурмана се готвите да ми сторите, сър.

– Погледнете го, Хъмп – обърна се Вълка Ларсен към мене, – погледнете тази купчина одушевена пръст, тази натрупана материя, която мърда, диша и ме презира и която е напълно убедена, че представлява някаква ценност. Ръководейки се от някакви фиктивни понятия за справедливост и честност, тя иска да се придържа към тях въпреки неприятностите, които ще си навлече. Какво мислите за него, Хъмп? Какво мислите за него?

– Мисля, че той е по-добър човек от вас – отговорих аз, като исках да навлека по някакъв начин върху себе си част от гнева, който чувствавах, че ще се излее върху главата на Джонсън. – Неговите фиктивни понятия, както вие ги наричате, свидетелствуват за неговото благородство и мъжество. Вие нямате нито илюзии, нито мечти, нито идеали. Вие сте просяк!

Той кимна глава със свирепо удоволствие.

– Вие сте прав, Хъмп, съвсем прав! Аз нямам илюзии, които свидетелствуват за благородство и мъжество. По-добре живо куче, отколкото мъртъв лъв – казвам аз заедно с Мъдреця. Единствената моя доктрина е целесъобразността и тя ми помага да се преживее. Когато тая частица мая, която наричаме Джонсън, престане да бъде частица мая и се превърне в прах и пепел, в нея няма да има вече никакво благородство, като във всяка прах и пепел, докато аз ще продължавам да живея и бушувам.

А знаете ли какво смятам да направя сега? – попита той.

Аз поклатих глава.

– Смятам да използвам правото си да бушувам и да ви покажа колко пари струва благородството. Наблюдавайте!

Ларсен се намиреше на три ярда³⁸ от Джонсън и при това беше седнал. И ето, с един скок той отхвъркна от стола, без дори да се изправи на крака. Отхвъркна тъй, както си седеше, в същата поза, свит като див звяр, и като тигър прелетя над пространството, което го отделяше от Джонсън. Избликът на яростта му напомняше някаква лавина, която Джонсън напразно се опита да отблъсне. Той протегна едната ръка да защити корема си, а другата да предпази главата. Юмрукът на Вълка Ларсен се стовари някъде по средата, върху гърдите, с отекващ, съкрушителен удар. Дишането на Джонсън секна, от устата му се понесе хриплив звук като на човек, замахнал с брадва. Той се залюля ту на едната, ту на другата си страна и едва успя да се задържи на крака.

Не мога да ви предам по-нататъшните подробности на ужасната сцена, която последва – тя бе просто отвратителна! Дори и сега ми прилошава, като си спомня за нея. Джонсън се защищаваше твърде храбро, но как можеше да устои срещу Вълка Ларсен, а още повече срещу Вълка Ларсен и шурмана! Това беше наистина ужасно зрелище! Никога не бях допуснал, че едно човешко същество може да понесе, да изтърпи толкова много и все пак да остане живо и да се бори. А Джонсън продължаваше да се бие. Разбира се, той нямаше и най-малката надежда за победа и знаеше това не по-зле от мене, но притежаваше голяма мъжественост и не можеше да се предаде без борба.

Не бях в състояние да гледам повече. Чувствах че губя разсъдъка си и се втурнах към стълбището, за да избягам на палубата. Но Вълка Ларсен, оставяйки за миг своята жертва, с един от ужасните си скокове ме настигна и ме отхвърли в противоположния ъгъл на каюткомпанията.

– Това е едно от проявленията на живота! – подигравателно рече той. – Стойте тук и наблюдавайте! Ето ви случай да съберете данни за безсмъртието на душата. Впрочем нали ви е известно, че ние не можем да причиним никакво зло на Джонсъновата душа? Можем да разрушим само временната ѝ опаковка.

Стори ми се, че бяха изминали векове, а в действителност боят продължи не повече от десетина минути. Вълка Ларсен и Йохансен налагаха

38. Ярд (англ.) = 0,914 м.

здро̀во нещастника. Удряха го с юмруци, ритаха го с тежките си ботуши, тръшнаха го на пода и след това го изправяха на крака само за да го повалят отново. Очите му подпухнаха – Джонсън не виждаше нищо, а кръвта, която течеше от ушите, носа и устата му, превърна каюткомпанията в касапница. И когато той вече нямаше сили да се изправи, те все още продължаваха да го блъскат и ритат с крака.

– Стига, Йохансен, достатъчно! – рече най-после Вълка Ларсен.

Но събуденият в щурмана звяр отказваше да сложи край на своите изстъпления и Вълка Ларсен се принуди да го отстрани с опакото на ръката си. При все че той направи това доста внимателно, Йохансен отхвърча като тапа и главата му с трясък се удари о стената. Зашеметен, той се смъкна на пода, като дишаше тежко и мигаше глупаво с очи.

– Отвори вратата, Хъм! – заповяда ми Вълка Ларсен.

Аз се подчиних. И тия два звяра вдигнаха безчувственото тяло на Джонсън като чувал със смет и го изнесоха по тесните стълби горе на палубата. Кръвта, която струеше от носа му като червен поток, ороси нозете на дежурния кормчия – а това беше Луис, неговият другар по лодка. Луис невъзмутимо въртеше руля, без да вдигне очи от компаса. ,

Но не така се държеше Джордж Лич, предишният юнга. На кораба, от бака до юта, нищо не би могло да ни учуди така, както неговото понататъшно поведение. Той именно се отправи към кърмата и без никаква заповед дотътра Джонсън на носа, дето се зае, доколкото умееше, да превързва раните му и да го свестява. Джонсън просто не можеше да бъде познат! И не само това. За няколко минути, които бяха изминали, откакто започнаха да го бият, лицето му бе така посиняло и подпухнало, че бе загу̀било своя човешки облик.

Но да се върнем към поведението на Лич. Когато довърших почистването на каютата, той беше направил каквото можеше за Джонсън. Излязох на палубата да подишам свеж въздух и да се поуспокоя. Вълка Ларсен пушеше пура и разглеждаше механическия лаг³⁹, който обикновено висеше, спуснат зад кърмата, а сега, кой знае по каква причина, бе издърпан на борда. Изведнъж дочух гласа на Лич, треперещ и пресипнал от съдържана ярост. Обърнах се и видях, че Лич стои на палубата пред самия ют, вляво от кухнята. Лицето му бе бледо и изкривено от ярост, очите му святкаха, стиснатите юмруци се издигаха над главата му.

– Дано господ хвърли душата ти в ада, Вълк Ларсен! Само че и

39. Лаг – уред за измерване скоростта на кораб. – Б. пр.

адът е предобро място за тебе! Страхливец си ти, убиец, свиня! – ругаеше го открито той.

Аз стоях като ударен от гръм. Очаквах, че Лич ще бъде убит на място. Но по това време Вълка Ларсен нямаше настроение да убива. Той тръгна бавно към края на юта и като се подпря о ъгъла на кормилната кабина, замислен и с любопитство почна да разглежда възбудения момък.

А момъкът ругаеше Вълка Ларсен така, както никой не бе го ругал дотогава. Изплашените матроси се струпаха на купчина, гледаха и слушаха. Ловците наизскачаха шумно и безредно от кубрика, но аз забелязах, че лекомислието изчезна от лицата им, когато се вслушаха във виковете на Лич. Дори и те се изплашиха – не от страшните думи на момчето, а от неговата необикновена дързост. Изглеждаше невероятно, че някой може да хвърли в лицето на Вълка Ларсен подобни оскърбления. Самият аз бях изпълнен с възхищение от постъпката на момъка и видях в нея блестящо доказателство за безсмъртието на духа, който се издига над плътта и над страха от смъртта. Тоя момък ми напомни за древните пророчи, разобличаващи неправдите.

И как само умееше да изобличава! Той разголи цялата душа на Вълка Ларсен и я изложи на всеобщ позор. Той сипеше върху него проклетия от името на бога и небесата и вършеше това с жар, която напомняше сцена на отлъчване от църквата през средните векове. Той премина цялата гама на ругатни, като се издигаше в гнева си до нечувани висоти, а в безсилието си слизаше до най-гнусните и неприлични псувни.

Той сякаш се побърка от гняв. На устните му се показа лигава пяна. От време на време се задъхваше, в гърлото му нещо хриптеше и речта му ставаше нечленоразделна. И през всичкото това време, опрян на лакътя си, спокоен и безстрастен, Вълка Ларсен го гледаше отвисоко с голямо любопитство. Това диво кипене на жизнената мая, този страшен бунт и предизвикателство на движещата се материя го учуди и заинтересува.

И всички очаквахме всяка минута, че той ще скочи върху момъка и ще го изпрати на онзи свят. Но, кой знае защо, капитанът не беше в такова настроение. Пурата му изгасна, а той все още продължаваше да гледа, мълчалив и учуден.

Лич в своята безпомощност бе стигнал върха на гнева си.

– Свиня! Свиня! Свиня! – викаше той с все сила. – Защо не слезеш оттам да ме довършиш, убиецо? Ти можеш да го сториш. Аз не се страхувам! Никой няма да те спре! Хиляди пъти е по-добре да умра и да се

избавя от твоята власт, отколкото да остана жив в твоите лапи! Е, хайде, страхливецо! Ела! Убий ме, убий ме, убий ме!

Точно по това време грешната душа на Томъс Мъгридж го изгласка на сцената. Застанал на кухненската врата, той беше чул всичко и сега излезе напред, уж да изхвърли някакви остатъци зад борда, но с явното намерение да се полюбува на убийството, което според него неминуемо трябваше да стане. Той се усмихна мазно на Вълка Ларсен, който очевидно не го и забеляза. Това обаче не смути готвача, той също не беше на себе си и като се обърна към Лич, рече:

– Как смееш да ругаеш така? Засрами се!

Безграничният гняв на Лич намери най-после изход. За пръв път след тяхното жестоко скарване готвачът беше излязъл от кухнята без ножа си. Той още не бе доизрекъл думите си, когато Лич го тръшна на пода. Мъгридж се опита три пъти да стане и да се добере до кухнята, но всеки път момъкът го повалише.

– О, боже! – закрещя Мъгридж. – Помощ! Помощ! Помогнете! Защо стоите? Спрете го!

Ловците се смееха с чувство на облекчение. Трагедията бе свършила, започваше фарсът. Усмихнатите матроси се придвижиха смело напред, за да видят как пердашат омразния готвач. Дори и аз почувствувах изблик на радост в душата си. Трябва да си призная, че се наслаждавах на побоя, който Лич нанасяше на Томъс Мъгридж, макар че беше не помалко страшен и жесток от боя, нанесен върху Джонсън по вина на същия Мъгридж. Но лицето на Вълка Ларсен си остана невъзмутимо. Той дори и не промени стойката си и продължаваше да наблюдава надолу със същото голямо любопитство. Изглежда, че въпреки своя отявлен прагматизъм, той наблюдаваше играта и движенията на живота с надеждата да открие нещо ново, да долови в неговите безумни гърчения нещо, което досега беше убягнало от вниманието му – кЛюча към тайната на живота, който би му помогнал да си обясни и разбере всичко.

И какъв побой бе това! Той почти с нищо не се различаваше от онзи, на който бях свидетел в каюткомпанията. Мъгридж напразно се опитваше да се защити от ударите на разярения момък. Напразно се опитваше да избяга и се скрие в кухнята. Той се търкаляше към нея, когато го повалиха с юмруци. Ударите следваха със светкавична бързина. Лич го подхвърляше като топка, докато най-сетне готвачът се просна безпомощен на палубата, където продължаваше да бъде удрян и ритан, както неотдавна се бе случило с Джонсън. И никой не се намеси. Лич можеше и да го убие, но очевидно неговото желание за мъст се бе

изчерпало. Той се извърна и се отдалечи, оставяйки своя враг, прострян на палубата, да хленчи и квичи като кученце.

Но тия две произшествия бяха само прелюдия към понататъшните събития на деня. Следобед Смок и Хендерсън се спречкаха. От кубрика внезапно се разнесоха изстрели, докато останалите четирима ловци се втурнаха през глава нагоре към палубата. Гъст задушлив дим – каквото черният барут всякога издава – почна да излиза през открития вход на стълбището, където се втурна и изчезна Вълка Ларсен. До нас достигнаха звукове от удари и боричкане. Смок и Хендерсън се бяха наранили един друг, а Ларсен ги налагаше и двамата, задето не бяха изпълнили заповедта му и се бяха осакатили преди почването на ловния сезон. Наистина раните им се оказаха сериозни и след като ги напердаши, Вълка Ларсен веднага се зае да ги оперира по своему и да ги превързва. Аз му помагах, когато той сондираше и промиваше направените от куршумите дупки, и видях как двамата мъже без никаква упойка понасяха неговата груба хирургическа намеса, подкрепяйки силите си само с пълни чаши уиски.

Сетне по време на първата вечерна вахта избухна разпрания на бака. Повод за това бяха сплетните и доносничествата, които бяха причинили побоя над Джонсън. Шумът, който се разнасяше наоколо, както и обезобразените физиономии на матросите на следния ден ясно свидетелствуваха, че едната половина от екипажа бе набила порядъчно другата половина.

Втората вечерна вахта, както и самият ден, завършиха с нова схватка – този път между Йохансен и мършавия ловец Латимер, който приличаше на янки. Тя бе предизвикана от забележките на Латимер, че шурманът хъркал, викал и говорел насън. И макар че Йохансен яде боя, той не остави матросите да спят през останалото време на нощта – в блажените си сънища той наново и наново преживяваше всички подробности на сбиването.

Що се отнася до мен, аз бях измъчван от кошмари. Този ден измина като страшен сън. Зверските грубости се нижеха една подир друга, безумни страсти и хладнокръвни жестокости бяха подбуждали хората да посягат на живота на ближния си – да раняват, да осакатяват, да унищожават. Нервите ми бяха изопнати. Умът ми се възмушаваше. Целият ми живот бе протекъл в невежество относно животинската страна на човешката природа. Всъщност досега аз познавах само фазите на интелектуалния живот. Жестокости наистина бях срещал, но това бяха жестокостите на интелекта – язвителният сарказъм на Чарли Фърсет,

безмилостните епиграми и остротии на приятелите от клуба, както и ядовитите забележки на неколцина от моите професори през студентските ми години.

Това беше всичко. Но че хората могат да изкарват яда си към ближния, като проливат кръв и се обезобразяват един друг – това беше нещо ново за мене и ме изпълни с ужас. Ненаправно са ме наричали „Сиси“ Ван Уейдън, мислех си аз, докато се въртях неспокойно върху нара, измъчван от кошмари. Учудвах се на моето пълно непознаване на действителния живот и почнах да се смея горчиво над себе си – изглежда, бях вече готов да призная, че отвратителната философия на Вълка Ларсен дава по-правилно обяснение на живота, отколкото моята.

Изплаших се, когато забелязах какво направление вземаха мислите ми. Окръжаващите ме зверства почнаха да оказват своето отрицателно влияние, заплашващо да унищожи в мене всичко, което считах за добро и светло в живота. Моят разум ми подсказваше, че побоят, нанесен на Томъс Мъгридж, бе лошо нещо и все пак аз не можех да потуша чувството на радост в дълбочината на душата си. И дори когато бивах измъчван от този тежък грях – защото подобни чувства бяха грешни, – аз се кисках от безумно злорадство. Вече не бях Хъмфри Ван Уейдън. Бях станал Хъмп, юнгата на кораба „Призрак“. Вълка Ларсен ми бе капитан, Томъс Мъгридж и другите – мои другари и печатът, с който те бяха белязани, започваше да се появява и върху моето чело.

Глава XIII

Три дни вършех своята работа, а също и работата на Томъс Мъгридж и смело мога да се похваля, че изпълнявах добре и неговата длъжност. Зная, че заслужих одобрението на Вълка Ларсен, а и матросите не скриваха доволството си през време на моето кратко властвуване в кухнята.

– Това е първата чиста хапка, която съм хапнал, откак попаднах на кораба – ми каза Харисън още от вратата на кухнята, когато донесе съдовете от бака. – Гостбите на Томъс Мъгридж винаги миришат на гралясала лой и струва ми се, че той нито веднъж не си е сменил ризата, откакто сме напуснали Фриско.

– Така си е – отвърнах аз.

– Обзалагам се, че спи с нея – добави Харисън.

– И няма да загубите – съгласих се аз. – Той носи все една и съща риза и нито веднъж не я е сменил през всичкото това време.

Но Вълка Ларсен бе разрешил на готвача само три дни, през които да се съвземе от побоя. На четвъртия ден, куц и пребит, той бе смъкнат за яката от леглото и заставен да пристъпи към изпълнение на своите задължения. Очите му бяха така отекли, че почти не виждаше. Той въздишаше и хленчеше, ала Вълка Ларсен се показва неумолим.

– Гледай да не поднасяш и занаяд разни помии! – посъветва той готвача на излизане. – И внимавай да няма вече мръсотии наоколо! Слагай си и чиста риза от време на време, защото иначе ще те потопя в морето. Разбра ли?

Томъс Мъгридж закуцука с усилие из кухнята и първият лек тласък на „Призрак“ го накара да се олюлее. В желанието си да запази равновесие той протегна ръка към железните перила, които ограждаха печката и крепяха разните тенджери, но не ги улучи и ръката му, под цялата тежест на тялото, се залепи върху нажежената печка. Чу се съскане, разнесе се миризма на изгорено месо и остър, болезнен вик.

– О, боже! Боже! Какво направих? – изпищя той, като седна на сандъка за въглища и размахва във въздуха изгорената си ръка. – Защо ме сполетяха всичките тия беди? Не мога да понасям повече! Та нали аз се мъча да живея мирно и тихо, да не закачам никого.

Сълзите течаха по бледите му подпухнали бузи. Върху изкривеното му от болка лице се появи свиреп израз.

– О, как го мразя? Как само го мразя! – провикна се той.

– Кого? – попитах аз. Ала нещастникът започна отново да оплаква своите неволи. Впрочем по-лесно беше да се отгатне кого мрази, отколкото кого не мрази. Защото в този човек се бе вселил някакъв зъл дух, който го караше да мрази целия свят. Понякога дори ми се струваше, че Мъгридж мрази сам себе си – тъй чудовищно глупаво се бе отнесъл животът с него. В такива минути в мене се пораждаше топло съчувствие към него и ме досрамяваше, че съм могъл да се радвам на бедите и страданията му. Животът се беше отнесъл несправедливо към Томъс Мъгридж. Бе се пошегувал подло с него, създавайки го такъв, какъвто е, и оттогава не бе престанал да му се подиграва. Можеше ли Мъгридж някога да се промени, да стане друг човек? И като че в отговор на моите неизказани мисли той почна да вие:

– Мене никога, никога не ми е вървяло! Нима имаше някой да ме изпрати на училище, да ме нахрани, да ми избърше разкървания нос, когато бях дете? Нима някой е направил нещо добро за мене? Кой, кога? – питам аз!

– Не се отчайвай, Томи – продумах аз, слагайки успокояващо ръката си на рамото му. – Горе главата! Всичко ще се нареди в края на краищата. Ти ще живееш още много години и можеш да направиш от себе си каквото искаш.

– Това е лъжа! Подла лъжа! – изкрещя той в лицето ми, като отблъсна ръката ми от рамото си. – Ти сам знаеш, че е лъжа! Аз не мога да се променя, аз съм вече създаден, създаден от огризки и отпадъци. Тебе ти е лесно да приказваш така, Хъмп. Ти си се родил благородник. Ти не знаеш какво значи да си гладен и да заспиваш, изтощен от плач за това, че стомахът ти е празен и те гризе, гризе, сякаш в него се е сврял плъх. За мене няма вече никакво оправяне! Дори утре да станех президент на Съединените щати, ще си напълня ли стомаха и за онова време, когато бях малък и когато той беше празен? Как може да се поправи това?

Аз съм роден за скръб и мъка. Изпитал съм повече жестоки страдания, отколкото десет души заедно. Половината от моя проклет живот измина в болниците. Лежах от треска в Аспинвал, в Хавана, в Нови Орлеан. На Барбадос гних от скорбут цели шест месеца и едва не умрях. Шарка в Хонолулу, два пречупени крака в Шанхай, пневмония в Уналаска, три счупени ребра и изсипване във Фриско. И ето ме сега тук! Погледни ме само! Погледни ме! Ребрата ми пак са пречукани. Ще си изхрача кръвта до капка! Кой ще поправи всичко това и кой ще ми върне загубеното, питам те аз? Кой? Бог ли? Изглежда, здравата ме е

мразил този бог, когато ме е изпратил да плавам в този проклет свят.

Това възмущение от съдбата продължи повече от час, а сетне, като накуцваше и охкаше, Мъгридж започна работата си; в очите му гореше омраза към целия свят. Собствената му диагноза обаче се оказа правилна, тъй като от време на време му ставаше лошо, повръщаше кръв и страдаше от силни болки. И както той сам каза, изглежда, че господ наистина го мразеше толкова, че не му позволяваше дори да умре, защото в края на краищата той оздравя и стана още по-зъл от преди.

Минаха още няколко дни, Джонсън изпълзя на палубата и подхвана криво-ляво работата си. Той все още не се чувствуваше добре и аз няколко пъти забелязах с какво усилие се катереше по вантите към топсела или как уморено се привеждаше над руля. Но най-лошото бе това, че той съвсем отпадна духом. Почна да се подмазва пред Вълка Ларсен и едва не пълзеше пред Йохансен. Не такова бе държането на Лич. Той ходеше по палубата като млад тигър, като не скриваше омразата си към капитана и към Йохансен.

– А с тебе аз ще се разправя, кривокрак шведе! – чух го да казва една нощ на Йохансен горе на палубата.

Щурманът го изруга в тъмнината и в следния миг някакво сечиво удари с трясък стената на кухнята. Чуха се нови ругатни и подигравателен смях. Когато всичко утихна, аз се измъкнах лекичко навън и видях един масивен нож, който се бе забил цял инч в дебелия дъска. След няколко минути се зададе щурманът и заопипва наоколо за ножа, но аз го върнах скришом на Лич на следния ден. Той само се озъби, когато му го подадох, но в тая негова гримаса се криеше повече искрена благодарност, отколкото в многословните излияния, присъщи на представителите на моята класа.

За разлика от останалите членове на екипажа аз сега не бях скаран с никого, нещо повече – бях в отлични отношения с всички. Ловците, както изглежда, се отнасяха към мене със снизходително презрение, но във всеки случай никой от тях не ме мразеше. Смок и Хендерсън, чиито рани все още заздравяваха, пъшкаха и се клатушкаха денонощно на своите легла под един навес на палубата и ме уверяваха, че аз съм бил по-добър от която и да било болнична сестра и че те нямало да ме забравят в края на пътуването, когато си получат заплатите. (Като че ли аз имах нужда от техните пари! Та аз бих могъл да ги купя с парцалите им заедно, бих могъл да купя и кораба с всичките му съоръжения, дори двадесет такива кораба!) Но на мене се падна задачата да се грижа за тях, да превързвам раните им и аз върших това според силите си.

Вълка Ларсен имаше нов пристъп на главоболие, което продължи цели два дни. Сигурно страдаше ужасно, защото ме извика и се подчини на моите разпоредби като някое болно дете. Ала нищо, което предприемах, не му донасяше облекчение. По мой съвет той престана да пуши и да пие. Струваше ми се просто невероятно, че такова великолепно животно като него може да страда от главоболие.

– Това е божа работа, уверявам ви! – казваше Луис по този въпрос. – Наказание за неговите тъмни дела. И това още не е всичко, иначе ...

– Иначе какво? – прекъснах го аз.

– ... Господ дреме и не си гледа работата, макар че не бива да казвам това ...

Сбърках, когато заявих, че бях в добри отношения с всички. Томъс Мъгридж не само че продължаваше да ме ненавижда, но намери и нов повод да ме мрази. Не ми беше тъй лесно да узная в що се състои работата, ала накрая се досетих: той не можеше да ми прости, че съм се родил под по-щастлива звезда от него, че съм се „родил джентълмен“, както се изрази той.

– Е, какво става, не виждам никакви покойници! – подразних аз Луис, когато Смок и Хендерсън в другарски разговор правеха първата си разходка по палубата.

Луис ме погледна с хитрите си сиви очи и зловещо поклати глава.

– Бурята ще дойде, казвам ти, и когато се развилнее, всички ще се хванат за възетата и платната. Предчувствавам, отдавна предчувствавам, че ще има буря. Чувствавам я така силно, както чувствавам всички възета на кораба в тъмната нощ. Тя е близко, близичко!

– И кой ще загине пръв? – попитах аз.

– Във всеки случай не дебелият стар Луис, това мога да ти обещая! – засмя се той. – Аз имам вътрешно чувство, че идущата година по това време ще видя очите на старата си майка, която вече се умори да гледа към морето в очакване да се завърнат петте й сина, които тя изпрати в него.

– Какво ти разправяше той? – попита ме Томъс Мъгридж една минута по-късно.

– Че някой ден ще се върне у дома и ще види майка си – отговорих предпазливо.

– Аз никога не съм имал майка! – заоплакваше се той, като ме гледаше със своите безцветни и безнадеждни очи.

Глава XIV

Мина ми през ума, че никога не бях ценил както подобава женското общество, макар че, без да съм много влюбчив, целия си живот бях прекарал сред жени. Аз живеях заедно с майка си и със сестрите си и непрекъснато се опитвах да се освободя от тяхното опекуство. Те ме докарваха до отчаяние с грижите си за моето здраве и с периодическите си Нахлувания в стаята ми, където неизменно преобръщаха моя систематизиран безпорядък, с който се гордеех, в още по-голямо безредице и бъркотия, макар че нещата придобиваха по-благоприличен вид. Никога нищо не можех да си намеря, след като те си излизаха. А сега, уви! Колко добре би ми действувало тяхното присъствие, как бих се радвал да чуя шумоленето на фустите им, което тъй много ми досаждаше! Уверен бях, че ако някога се върна в къщи, никога вече не бих им се сърдил за нищо. Нека ме глежат и тъпчат с лекарства от сутрин до вечер, щом искат, нека оправят стаята ми през всяка минута на деня, нека бършат и метат – аз ще гледам спокойно на всичко това и ще благодаря на съдбата, че имам майка и сестри.

Всичко това ме накара да се позамисля и да се запитам: „Къде са майките на тия двадесет и няколко души от «Призрак»?“ Струваше ми се, че бе противоестествено и нездравословно тия мъже да бъдат съвсем откъснати от жени и да скитат сами по белия свят. Неизбежно следствие на това положение бяха грубостта и озверяването. Всичките тия мъже би трябвало да имат жени, сестри и дъщери. Тогава те биха знаели що е мекота, нежност и съчувствие. Но ето че никой от тях не бе женен. Дълги години никой от тях не бе изпитвал върху себе си спасителното влияние на добра жена, което тия създания непрекъснато излъчват от себе си. В живота на тия мъже нямаше равновесие. Тяхното мъжество, което по същество бе мъжество на звяра, се бе развило прекомерно, а другите, духовните им страни бяха притъпени, почти атрофирани.

Това бе дружина от ергони, които ежедневно грубо се сблъскваха помежду си и които ставаха още по-груби от тия сблъсквания. Понякога ми се струваше невероятно, че и тези мъже са имали майки. Те ми изглеждаха като от някаква полуживотинска, получовешка порода, особен вид същества, които нямат пол, сякаш тях ги излюпваше слънцето като яйцата на костенурката или се явяваха на света по друг някакъв необичновен начин. Всичките си дни те се валяха в грубости и пороци и в края

на краищата умираха също тъй грозно, както бяха и живели.

Под влиянието на тия мисли аз заговорих предната вечер на Йохансен. Това беше първият ни неофициален разговор, с който той ме удостои, откак бе започнало пътуването. Йохансен напуснал Швеция, когато бил на осемнадесет години, а сега бе на тридесет и осем, през цялото това време нито веднъж не се бил връщал у дома си. Преди няколко години срещнал свой земляк в някакъв пансион в Чили и от него узнал, че майка му била още жива.

– Наистина тя трябва да е вече много стара... – рече той, като погледна замислено компаса и изведнъж хвърли остър поглед към Харисън, който се бе отклонил от курса с един румб⁴⁰.

– Кога сте й писали за последен път?

Той пресметна на глас:

– В осемдесет и първа ... не, в осемдесет и втора. Или в осемдесет и трета? Да, в осемдесет и трета. Преди десет години. От някакво малко пристанище на Мадагаскар, където се занимавах с търговия.

– Виждаш ли – продължи той, като че ли се обръщаше през океана към забравената си майка, – всяка година се канех да си ида у дома. Тогава защо да пиша? Още една година, мислех си, и край! Но ето че всяка година се случваше по нещо и аз не можех да се върна. Сега обаче съм щурман и когато получа парите си във Фриско – може би петстотин долара, – ще се настани на някой ветроходен кораб и покрай нос Хорн ще достигна до Ливерпул, с което ще спечеля още пари. А там ще си купя билет за в къщи. Тогава моята стара майка не ще трябва вече да работи.

– Нима тя още работи? На колко е години?

– Около осемдесет – отвърна той и побърза да се похвали: – В нашата страна ние работим от люлката до гроба, затова живеем толкова дълго. Аз ще живея до сто!

Никога няма да забравя този разговор. Това бяха последните думи, които чух от него, и може би последните, които той изобщо произнесе. Същата вечер, когато се прибирах в каютата си да спя, реших, че там е твърде душно. Нощта бе тиха. Ние бяхме напуснали зоната на пасатите и сега „Призрак“ пълзеше напред със скорост не повече от една миля на час. Взех под мишницата си одеялото и възглавницата и се изкачих на палубата.

Като минавах между Харисън и компаса, закрепен в кормилната кабина, забелязах, че този път той се бе отклонил с цели три румба. Като

40. Румб – едно от 32-те деления на компаса, равно на 1/32 от хоризонта. – Б. пр.

предположих, че е заспал и в желанието си да го избавя от мърене или нещо повече, аз му заговорих. Но той не спеше, а ококорил очи, гледаше право пред себе си. Беше много развълнуван, просто не можеше да ми отговори.

– Какво има? – попитах го аз. – Болен ли си?

Той поклати глава и въздъхна дълбоко, като че ли се пробуждаше от сън.

– Внимавай по-добре в курса! – посъветвах го аз. Той завъртя малко руля и аз забелязах как стрелката на компаса бавно се обърна към северозапад, където спря след няколко леки отклонения.

Стиснах отново завивките си и се готвех да си тръгна, когато изведнъж някакво движение зад борда привлече вниманието ми. Нечия жилеста ръка, от която течеше вода, се улови за борда. Скоро в тъмнината до нея изникна и друга ръка. Гледах, смаян и учуден. Какъв ли посетител ще се покаже из морските глъбини? Който и да беше той, аз знаех, че се катереше нагоре по въжето на лага. Появи се глава с мокри и щръкнали коси, а след това очите и лицето на Вълка Ларсен. Дясната му буза беше цяла в кръв, която течеше от някаква рана на главата.

С усилие, но пъргаво той се прехвърли през борда и като се изправи на крака, стрелна с поглед кормчията, сякаш искаше да се увери, че го е познал и че няма защо да се страхува от него. Водата се стичаше от Вълка Ларсен, като издаваше някакво глухо клокочене, което съвсем ме обърка. Когато той пристъпи към мене, аз неволно отстъпих назад, защото в очите му ясно прочетох думата смърт.

– Почакай, Хъмп – прошепна той. – Къде е шурманът?

Аз поклатих глава.

– Йохансен! – тихо повика той. – Йохансен! – Сетне попита Хари-сън: – Къде е Йохансен?

Младият матрос очевидно се бе вече окопитил, защото доста спокойно отговори:

– Не зная, сър. Преди малко го видях да отива към носа.

– Аз също отидох към носа, но ти навярно си забелязал, че се върнах от противоположната страна. Как си обясняваш това?

– Трябва да сте паднали зад борда, сър.

– Да го потърся ли в кубрика, сър? – попитах аз. Вълка Ларсен поклати глава.

– Няма да го намериш, Хъмп. Но да вървим, ти ми трябваш. Зарежи завивките си. Остави ги тук!

Тръгнах по петите му. На палубата беше тихо.

– Проклети ловци! – мърмореше той. – Така затлъстяха и се отпуснаха, че не могат да стоят четири часа на вахта.

На носа намерихме трима матроси, които спяха. Той ги обърна и огледа лицата им. Те бяха дежурните на палубата. А на корабите е прието при добро време да се позволява на дежурните да спят, с изключение на началника, кормчията и наблюдателя.

– Кой е наблюдател? – попита Вълка Ларсен.

– Аз, сър – отговори с лек трепет в гласа Холиок, един от старите моряци. – Аз току-що задряхах, сър. Прощавайте, сър. Това няма вече да се случи.

– Чу ли, видя ли нещо на палубата?

– Не, сър. Аз ...

Но Вълка Ларсен се обърна, като изръмжа с презрение и остави матроса да търка очите си, учуден, че така евтино се отърва.

– Тихо сега! – прошепна Вълка Ларсен, като се сви и зализва надолу по стълбището в кубрика. Следвах го с разтупкано сърце. Не знаех какво щеше да се случи, както не знаех и какво се беше случило. Но разбрах, че се бе проляла кръв и не току-тъй, по своя воля, Вълка Ларсен бе полетял зад борда с пукнат череп. Освен това Йохансен бе изчезнал.

За пръв път се спусках в матроския кубрик и няма скоро да забравя какво впечатление ми направи картината, която се откри пред очите ми, когато стъпих на най-долното стъпало. Намиращо се в самия нос на кораба, помещението имаше триъгълна форма. Покрай трите му страни един над друг бяха наредени нарове – дванайсет на брой. То не беше по-голямо от една обикновена стаичка на Гръб стрийт и в това местенце бяха наблъскани дванайсет мъже, които ядяха, спяха и изпълняваха всичките си жизнени функции. Моята стая у дома не беше много голяма, но все пак в нея биха могли да се поберат десетина подобни помещения, а ако се вземе под внимание височината на тавана – и двайсетина.

Усетих миризма на нещо кисело, спарено и при светлината на клаушкация се корабен фенер видях, че всяка педя местенце на стената бе отрупано с ботуши, мушамы и всевъзможни дрипи – чисти и мръсни. Всичко това от поклащането на кораба се движеше напред-назад с шумолящ звук, който напомняше търкането на дърво о покрива или стената на някоя къща. От време на време някакъв ботуш глухо се удряше о стената. И макар че нощта беше тиха и морето спокойно, греди и дъски скрибуцаха в нескончаем хор, а изпод дъсчения под се разнасяха някакви странни звуци.

Всичко това съвсем не смушаваше спящите. Бяха осем души – две свободни от вахта смени. Застоялият въздух бе стоплен от тяхното дишане, чуваха се въздишки, хъркане и стонове – неизменни спътници на почивката на получовека-полуживотното. Но наистина ли спяха? Всички ли спяха? И кога са заспали? Отдавна ли? От това именно се интересуваше Вълка Ларсен: той искаше да открие тези, които се преструваха, че спят или пък са заспали неотдавна. За тази цел той прибягна до нещо, което ми напомни за един от разказите на Бокачо.

Ларсен свали корабния фенер от клатещата се рамка и ми го подаде. Почна от първите нарове, откъм дясната стена. На горния нар лежеше канакът⁴¹, отличен матрос, когото другарите му наричаха Уфти-Уфти. Той спеше на гръб и дишаше тихо и спокойно като жена. Едната му ръка беше под главата, а другата почиваше върху одеялото. Вълка Ларсен го хвана за китката и почна да измерва пулса му. Изведнъж канакът се събуди тъй безшумно, както спеше. Тялото му дори не трепна, само очите му, големи и черни, се разтвориха широко и той спря погледа си върху нас, без да мига. Вълка Ларсен постави пръст до устните си в знак на мълчание и очите отново се затвориха.

На долния нар лежеше Луис, дебел, горещ и потен той спеше непресторено, потънал в дълбок сън. Докато Вълка Ларсен измерваше пулса му, той неспокойносе обърна и така се изпъна, че за миг тялото му се крепеше само на раменете и петите. Устните му се размърдаха и той произнесе следните загадъчни думи:

– Шилингът е равен на квартал⁴², но ти внимавай, иначе ханджиите ще ти дадат три пенса за твоите шест.

После той се обърна настрана и като въздъхна тежко, добави:

– Шест пенса – тенеер, а шилингът – боб, но какво е това пони⁴³ – не знаем.

Успокоен, че Уфти-Уфти и Луис не се преструваха на заспали, Вълка Ларсен премина към следните два нара отъясно, заети – както забелязахме под светлината на фенера – от Лич и Джонсън.

Когато Вълка Ларсен се наведе над долното легло, за да потърси китката на Джонсън, аз, застанал с фенера в ръка, забелязах, че от горното легло Лич внимателно подаде глава, за да види какво става долу. Навярно той отгатна хитрите намерения на Ларсен, както и това, което го очакваше, защото в същия миг фенерът бе внезапно изтласкан от

41. Канак – хаваец или полинезиец. – Б. пр.

42. Монета от 25 цента. Б. пр.

43. Простонародно название на банкнота от 25 фунта-стерлинги. – Б. пр.

ръката ми и кубрикът потъна в мрак. В същия миг той скочи право върху Вълка Ларсен.

Първите звуци напомняха сблъскване между бик и вълк. Яростен рев се изтръгна от гърлото на Вълка Ларсен, а Лич ръмжеше тъй страшно, че кръвта ми замръзна в жилите. Джонсън навярно се бе присъединил към него незабавно, неговото угодническо държане пред Ларсен през последните няколко дни е било само една умишлена измама.

Бях толкова изплашен от това сбиване в тъмнината, че се опрях на стълбата и нямах сили да се изкача нагоре. Усетих, че пак ми прилошава, както винаги, когато пред очите ми се извършваше някакво физическо насилие. В този случай аз не виждах нищо, но чувах удари – глухи, съкрушителни удари върху човешката плът. Дочух хрушненето на вплетени едно в друго тела, затруднено дишане и кратки изохквания от неочаквана болка.

Изглежда, че в заговора да бъдат убити капитана и шурмана са участвували няколко души, защото по гласовете разбрах, че към Лич и Джонсън скоро се присъединиха някои от другарите им.

– Дайте ми нож! – викаше Лич.

– Удряйте по главата, пръснете му мозъка! – крещеше Джонсън.

След своя първи рев Вълка Ларсен не издаде вече никакъв звук, а мълчаливо и свирепо се бореше за живота си. Струпа му се твърде много. Повален още в началото, той не беше в състояние да се изправи на крака и аз чувствавах, че при всичката му чудовищна сила неговото положение беше безнадеждно.

За страшното ожесточение на тази борба получих и нагледна представа, тъй като сам бях съборен на пода от търкалящите се тела и силно се ударих. В общата суматоха на мене ми се удаде да пропълзя до един от свободните долни нарове и да се махна от полесражението.

– Дръжте го всички! Падна ни най-после в ръцете! – викаше Лич.

– Кой? – питаха ония матроси, които дотогава бяха спали и събудени от шума, не разбираха какво става.

– Проклетият шурман! – хитро отговори Лич, произнасяйки с усилените думите си.

Това известие бе посрещнато с радостни възгласи и от тази минута Ларсен беше притиснат от седмина мъже – струва ми се, че Луис не участвуваше в боя. Помещението напомняше сега кошер, пълен с разявени пчели.

– Ей, що става там долу? – чу се отгоре викът на Латимер. Той беше достатъчно благоразумен и не се решаваше да слезе в този ад на

бушуващи в тъмнината страсти.

– Няма ли кой да ми даде нож? Дайте ми един нож! – примили се Лич, когато шумът позатихна за миг.

Големият брой на нападателите се оказа и вреден. Те си пречеха един на друг, докато Вълка Ларсен имаше само една цел – да пропълзи някак си до стълбата – и той в края на краищата я постигна. Въпреки че беше тъмно като в рог, аз следях неговия напредък по звуците, които издаваше. И само някой исполин можеше да направи това, което направи той, когато се добра до стълбата. Хванал се веднъж за стъпалата, той започна малко по малко да се издига, докато след време застана на крака, въпреки че тълпата нападатели го теглеше назад и надолу. После, стъпало по стъпало, като си служеше с ръце и крака, той започна бавно да се изкачва нагоре.

Ето че можах да видя края на тази сцена. Защото Латимер бе донесъл най-последно фенер и освети люка. Вълка Ларсен – макар че не можех да го видя от вкопчилите се в него матроси – приближаваше върха. Това кълбо от вплетени тела напомняше някакъв огромен паяк с много крака, които се клатеха назад-напред в такт с олюляващия се кораб. И бавно-бавно, от време на време, като си почиваше дълго, тая сбирщина от човешки тела продължаваше да пълзи нагоре. Веднъж се олюля, готова сякаш да се понесе надолу, но равновесието бе възстановено и тя отново запъпли нагоре.

– Кой е това? – извика Латимер.

При светлината на фенера видях как учуденото му лице се наведе надолу.

– Ларсен! – чу се глух глас от купчината вплели се един в друг мъже.

Латимер протегна надолу свободната си ръка. Видях как друга една ръка бързо се подаде нагоре да я хване. Латимер почна да тегли и последните няколко стъпала бяха превзети с шум. После Вълка Ларсен се хвана с другата си ръка за ръба на люка. Кълбото се откъсна от стълбата, но нападателите все още не отпуснаха изплъзващата им се жертва. Един по един те почнаха да падат. Ларсен ги отърсваше о острия ръб на люка, риташе ги силно с крака, които, изглежда, бяха възвърнали предишната си сила. Лич се откъсна последен и падна с главата надолу върху прострениите си другари. Вълка Ларсен и фенерът изчезнаха и ние останахме в тъмното.

Глава XV

Матросите се заизправяха на крака, изливайки потоци от ругатни и стонове.

– Запалете лампата или клечка кибрит, изкълчил съм си палеца! – извика матросът Парсън, мургав, мрачен кормчия от лодката на Стендиш, в която Харисън бе гребец.

– Лампата трябва да е тука някъде, на пода – каза Лич, като седаше на ръба на нара, на който се бях скрил аз.

В суматохата се чу драскане на клечки, после опушената корабна лампа светна и при нейната мъждукаща светлина босоногите матроси се раздвижиха и започнаха да се занимават с раните и натъртванията си. Уфти-Уфти хвана палеца на Парсън, дръпна силно и го намести. В това време забелязах, че ставите на пръстите на канака са разрязани до кости. Той ги показва на всички и като се ухили и откри превъзходните си бели зъби, се похвали, че това му останало от зъбите на Вълка Ларсен, когато го ударил по устата.

– Значи, това беше ти, черно плашило? – войнствено попита Кели, американец от ирландски произход, бивш докер, който пътуваше по море за пръв път и бе гребец в лодката на Керфут.

При тия думи той изплю кръв и няколко зъба – приближи разярено то си лице до Уфти-Уфти. Канакът отскочи до нара си и веднага се върна назад с голям нож в ръка.

– А, престанете! Омръзнахте ми! – намеси се Лич. Очевидно, макар млад и неопитен, той бе станал главатар на бака. – Върви си на мястото, Кели. Остави Уфти-Уфти на мира. Как е могъл, по дяволите, да те познае в тъмнината?

Кели се подчини неохотно, а канакът показва белите си зъби, като се усмихна от благодарност. Той беше истински красавец, с почти женствена мекота в линиите на своята фигура, а големите му очи излъчваха известна нежност и мечтателност, нещо, което някак особено противоречеше със заслуженото му име на побойник и здравеняк.

– А как успя да офейка? – попита Джонсън.

Все още задъхан от борбата, той седеше на ръба на своя нар, цялата му фигура издаваше крайно разочарование и безнадеждност. Ризата му беше съвсем разпокъсана, кръвта от раната на бузата му се стичаше надолу по оголената му гърд, оставяше червена пътечка по бялото му

бедро и падаше капка по капка на пода.

– Офейка, защото, както ви казах, той е самият дявол – отговори Лич. Той скочи тутакси на крака и сълзи на ярост, безсилие и разочарование потекоха от очите му. – И нито един от вас да няма нож! – не преставаше да стене той.

Но останалите матроси бяха измъчвани от страх пред това, което ги очакваше, и не му обръщаха внимание.

– А как ще разбере кой именно се е бил с него? – попита Кели и като се огледа свирепо наоколо, добави: – Ако никой от нас не издаде?

– Трябва само да ни види – отговори Парсън. – Един поглед върху тебе и край!

– Кажете ми, че палубата е пропаднала и ти е избила зъбите – ухили се Луис. Само той не бе напускал нара си и сега ликуваше, че по него нямаше никакви следи, които биха могли да свидетелствуват за участие в нощната битка. – Почакайте само докато хвърли поглед върху мутрите ви утре сутринта – хилеше се той.

– Ще кажем, че сме го взели за щурмана – предложи някой.

А друг добави:

– Ще кажа: чух някаква врява, скочих от нара и някой ме цапна здравата по зъбите за проявеното любопитство. Разбира се, и аз не му оставах длъжен. Просто удрях, без да знам какво става в тъмнината.

– И разбира се, попадна на мене! – допълни Кели и за миг лицето му сякаш се поразведри.

Лич и Джонсън не вземаха участие в този разговор – ясно бе, че другарите им ги считаха за сигурни жертви, за обречени на смърт без никаква надежда за спасение. Лич известно време слушаше мълчаливо техните опасения и упреци, но най-после избухна:

– Не мога да ви слушам! Лигльовци! Ако мелехте по-малко с езичите си, а работехте повече с ръцете си, досега с него щеше да бъде свършено! Защо никой от вас, ама никой от вас не ми даде нож, когато извиках? Вървете по дяволите! И за какво сте се разхленчили сега, нима наистина мислите, че ще ви убие? Много добре знаете, че няма да го направи. Това би му развалило сметките. Тук няма корабни агенти, които да го снабдят с други нехранимайковци на ваше място. Кой ще гребе, кой ще стои на руля, кой ще се грижи за проклетия му кораб, ако се лиши от вас? Всичко ще се струпа върху мене и Джонсън. А сега лягайте и пазете тишина. Искам да поспя.

– Всичко това е вярно – продума Парсън. – Може би той наистина няма да ни убие, но помнете ми думата: на този кораб за нас вече няма

живот!

През цялото това време с тревога обмислях своето собствено незавидно положение. Какво ще стане с мене, когато тия хора открият моето присъствие? Никога не бих могъл да се изплъзна, тъй както се удаде на Вълка Ларсен. И в същата минута Латимер извика отгоре:

– Хъмп! Капитанът те вика!

– Няма го тук! – отговори Парсън.

– Не, тук съм – продумах аз, като се стараех да придам на гласа си твърдост и смелост и в същия миг се свлякох от нара.

Матросите ме погледнаха ужасени. По лицата им се изписа страх, а заедно с това и оная злоба, която идва със страха.

– Сега ще дойда! – извиках аз на Латимер.

– О, не! Никъде няма да вървиш! – извика Кели, като застана между мене и стълбата, готов да ме стисне за гърлото. – Ах ти, подла гадина! Аз ще ти запуша устата!

– Пусни го! – заповяда Лич.

– За нищо на света! – бе грубият отговор.

Без дори да се помръдне от мястото си, Лич повтори:

– Пусни го, ти казвам! – Този път гласът му прозвуча решително и твърдо.

Ирландецът се поколеба. Тръгнах към него и той се отмести настрана. Като

стигнах до стълбата, аз се обърнах и изгледах зверските жестоки лица, вперили поглед в мене из полумрака. Изведнъж дълбоко съчувствие се събуди в душата ми. Спомних си думите на готвача. Колко трябва да ги мрази бог наистина, щом ги е обрекъл на такива мъки!

– Бъдете спокойни, нищо не съм виждал и нищо не съм чул! – тихичко казах аз.

– Казвам ви, че той ще мълчи – чух думите на Лич, когато се качвах нагоре по стълбите. – И той не обича капитана повече от нас.

Намерих Вълка Ларсен в неговата каюта. Разсъблечен до голо и целият в кръв, той ме чакаше и ме поздрави с една от своите загадъчни усмивки.

– Хайде, докторе, залавяйте се за работа! По всичко изглежда, че ви предстои огромна практика по време на това пътуване. Не зная как би се справил „Призрак“ без вас. И ако бях способен на такова благородно чувство, аз бих казал, че стопанинът на този кораб ви е дълбоко признателен.

Аз бях вече Добре запознат със скромната корабна аптечка и се

заех да стопля вода на печката, както и да приготвя всичко нужно за промиване и превързване. В това време Ларсен се разхождаше из каютата, смееше се, говореше и най-хладнокръвно разглеждаше раните си. За първи път го виждах разсъблечен и сега просто ахнах от почуда. Никога не съм проявявал култ към плътта, но притежавам достатъчно художествени чувства, за да оценя великолепието на това тяло.

Трябва да призная, че бях очарован от съвършенството на Ларсеновата фигура и от неговата – бих казал – свирепа красота. Бях имал случай да видя и други матроси от нашия кораб. Мнозина от тях притежаваха необикновено развити мускули, но всички си имаха по някакъв недостатък: ту някоя недостатъчно развита част на тялото, ту друга – неправилно развита или пък някакво изкривяване, което разваля симетрията; едни имаха много дълги, а други – много къси крака, едни бяха прекалено кокалести, а у други жилите изпъкваха повече, отколкото трябва. Само Уфти-Уфти се отличаваше с приятно телосложение, но именно това, което се харесваше у него, аз бих нарекъл женствено. Вълка Ларсен обаче беше истински мъжки тип, съвършен образец на мъжественост, почти като бог. Когато ходеше или когато движеше ръцете си, силните му мускули мърдаха и подскачаха под атлазената кожа. Забравих да кажа, че само лицето и шията му имаха загорял бронзов цвят. Тялото му, благодарение на неговия скандинавски произход, имаше белия цвят на най-бялата жена. Когато вдигаше ръка, за да опипа раната на главата си, двуглавите му мускули се движеха като живи под тази бяла покривка. Същите тези мускули неотдавна насмалко щяха да ме удушат, а после ги бях виждал да нанасят толкова много убийствени удари. Не можех да си сваля очите от него и стоях като закован на място. Бинтът почна да се размотава от ръката ми и се повлече по пода.

Вълка Ларсен забеляза, че го гледам втренчено.

– Господ ви е направил много добре! – рекох аз.

– Наистина ли? – отвърна той. – И аз сам мисля така, понякога и се чудя защо е постъпил така.

– С цел... – започнах аз.

– Оползотворяване – прекъсна ме той. – Всичко в това тяло е направено да действа, да бъде от полза. Тия мускули са създадени да сграбчат, да разкъсват и да унищожават всичко живо, което застава между мене и живота. Но мислили ли сте за другите живи същества? И те имат някакви мускули, също така предназначени да сграбчат, да разкъсват и да унищожават. И когато тия същества се изпречат между мене и живота, тогава аз мога да сграбчам, да разкъсам и да

унищожавам по-добре от тях. Целта не обяснява това, ползата – да.

– Това не е красиво – възразих аз.

– Искате да кажете, че животът не е красив – засмя се той. – И при все това забелязахте, че съм добре сложен. А сега вижте!

Той обтегна силно краката си, застана върху пода и впи в него нокти. Възли, бразди и издадени мускули трепереха и изпъкваха под кожата.

– Пипнете ги! – заповяда той.

Мускулите му бяха твърди като стомана и аз забелязах, че цялото му тяло се сви и напрегна. Мускулите силно се извиваха и изпъкваха по хълбоците, гърба и плещите. Той леко повдигна мишци, мускулите трепнаха и пръстите започнаха да се свиват, докато самите му ръце заприличаха на огромни нокти. Дори и изражението на очите му се промени, в тях се появи напрежението, пресметливостта и пламъкът на борбата.

– Устойчивост, равновесие – каза той и в миг отпусна тялото си, което отново се намери в покой. – Крака, с които да се прикрепям на земята, да се задържам и да се съпротивявам; а ръце, зъби и нокти – за да се боря и убивам, та да не бъда убит. Каква цел е това? Ползата е по-правата дума.

Не му възразих. Бях видял механизма на примитивното, борещо се животно – бях тъй силно поразен, като че бях разгледал машините на голям боен кораб или на презатлантически параход.

Като си спомних жестоката схватка долу в бака, аз останах учуден, че Ларсен се е отървал с толкова незначителни рани, и мога да се похваля, че ги превързах доста добре. Само някои от тях бяха по-сериозни, останалите бяха по-скоро натъртвания и одрасквания. Ударът, получен преди да падне зад борда, бе разпорил кожата на главата му. По негово указание промих и заших този разрез – дълъг няколко инча, – след като обръснах космите наоколо. Освен това прасецът на единия му крак беше зле накълцан, като че го бе гложгал булдог. Някой от матросите – каза ми той – го бил ухапал за крака още в началото на борбата и останал увиснал на него, докато Ларсен стигнал горния край на стълбата, откъдето успял да го изрита.

– Знаете ли, Хъмп, забелязах, че сте сръчен момък – започна Вълка Ларсен, когато привърших работата си. – Както ви е известно, сега съм без помощник. От днес вие ще стоите на вахта, ще бъдете шурман, ще получавате седемдесет и пет долара на месец и ще ви наричат мистър Ван Уейдън.

– Но вие знаете, че аз нищичко не разбирам от мореплаване – въздъхнах аз.

– Не е нужно.

– Освен това аз нямам никакво желание да заемам високи длъжности – възразих аз. – Намирам, че и при сегашното ми скромно положение животът ми е достатъчно нестабилен. Аз нямам никаква опитност. Виждате ли, посредствеността също има своите преимущества.

Той се усмихна, като че ли се бяхме вече споразумели.

– Не искам да ставам шурман на този проклет кораб! – с възмущение извиках аз.

Лицето му изведнъж стана грубо, в очите му блесна безмилостно пламъче. Той тръгна към вратата с думите:

– А сега лека нощ, мистър Ван Уейдън!

– Лека нощ, мистър Ларсен – отвърнах аз тихо.

Глава XVI

Не мога да кажа, че положението на шурман ми донесе други радости освен тази, че вече не трябваше да мия съдове. Нямах представа и за най-елементарните си нови задължения и сигурно щях да се проваля, ако самите матроси не ми съчувстваха. Не разбирах нищо от предназначението на корабните въжа, нито от поставянето на платната, но матросите си дадоха труд да ме научат. Особено добър учител се оказа Луис и аз нямах почти никакви неприятности с подчинените си.

Но с ловците работите стояха по-другояче. Те всички бяха запознати малко или повече с морето и гледаха на моето назначение като на някаква шега. Всъщност и на мене самия ми се виждаше смешно, че аз, типичният сухоземен жител, изпълнявам длъжността на шурман, но да станеш за смях в очите на другите – това беше съвсем друго нещо. Аз не се оплаквах, но Вълка Ларсен сам настояваше по отношение на мене да се спазва строго морският етикет, нещо, с което той никога не беше удостоил бедния Йохансен, и с цената на няколко свади, заплашвания и доста мъмрене той съумя да респектира ловците. За тях, както и за матросите, аз станях „мистър Ван Уейдън“ ,и само Вълка Ларсен ме наричаше от време на време Хъмп.

Това ме забавляваше. Понякога, през време на вечеря, вятърът отклоняваше кораба с няколко румба и докато аз ставах от масата, той казваше:

– Господин Ван Уейдън, моля, бъдете тъй добър и обърнете кораба наляво!

Аз излизах на палубата, извиквах Луис и го питах какво трябва да сторя. Няколко минути по-късно, разбрал неговите указания и усвоил същността на маневрата, аз вече давах своите разпореждания. Спомням си как веднъж, още през първите дни, Вълка Ларсен се появи на палубата, когато бях почнал да давам някакви команди. Той застана с пура в уста и спокойно наблюдаваше провеждането на маневрата. След това дойде при мене на юта.

– Хъмп – започна той, – прощавайте, мистър Ван Уейдън. Поздравявам ви! Струва ми се, че вие нямате повече нужда от краката на баща си, сега можете да стоите на своите собствени. Още малко работа с въжетата и платната, опитност в бурно време и в края на пътуването вие ще можете да се настаните на който и да е каботажен кораб.

Дните от смъртта на Йохансен до пристигането ни в района на лова за тюлени бяха най-приятните ми дни, прекарани на „Призрак“. Вълка Ларсен бе достатъчно внимателен, матросите ми помагаха и аз бях избран от неприятното общество на Томъс Мъгридж. И позволявам си да кажа, че с всеки изминат ден започвах тайно да се гордея със себе си. Колкото и фантастично да изглеждаше, че един новак заема второ по ранг място на кораба, аз се справях с работата си добре. И през това кратко време бях доволен от себе си, дори обикнах плавното полюляване на „Призрак“ под краката си, докато той се плъзгаше през тропиците на северозапад, към островчето, където трябваше да се запасим с прясна вода.

Но моето щастие не беше безоблачно. Това беше един промеждутъчен период с ,по-малко мъки, но страшните мъки, които бях вече преживял, ме очакваха и за в бъдеще. За матросите „Призрак“ си оставаше все същият проклет от бога кораб. Никой не можеше да има спокойствие и почивка нито за минута. Вълка Ларсен не можеше да прости на матросите опита за покушението срещу живота му, както и побоя, който му бяха нанесли долу в кубрика. Така че той денонощно се стараше да направи живота им колкото се може по-непоносим.

Ларсен (познаваше добре психологическото значение на дребните неща и с помощта на такива именно дребни неща той умееше да докарва матросите до границата на лудостта. Видях как вдигна Харисън от леглото, за да прибере една поставена не на място бояджийска четка. Той разбуди и останалите матроси от техния морен сън и ги накара да придружат Харисън, за да видят как ще изпълни получената заповед. Дребна работа наистина, но неговият изобретателен ум ги измисляше с хиляди и човек лесно може да си представи какво бе настроението на хората от бака.

Разбира се, че имаше много мърморене и че разприте избухваха една след друга. Сипеха се удари и винаги имаше двама, трима матроси, които лекуваха раните си, получени от човека-звяр, техния господар. Обмислена акция от тяхна страна бе невъзможна поради наличността на цял арсенал оръжия, струпани в кубрика на ловците и в каюткомпанията. Най-много от всички страдаха Лич и Джонсън – на тях Вълка Ларсен си изкарваше своя сатанински гняв – и дълбоката скръб, която съзирах по лицето и в очите на Джонсън, караше сърцето ми да се свива от болка. С Лич работата бе по-друга. В него зверският инстинкт беше по-силен. Той сякаш бе обладан от някакъв бяс, който не го оставяше да тъгува. Устните му бяха изкривени от постоянно ръмжене,

което при вида на Вълка Ларсен избухваше в ужасен, заплашителен рев – нещо, което той вършеше, струва ми се, несъзнателно. Виждах го да следи с поглед Вълка Ларсен, както куче – пазача си, докато животинското злобно ръмжене излизаше дълбоко от гърлото му и трептеше между стиснатите му зъби.

Спомням си как веднъж на палубата, посред бял ден, аз го тупнах леко по рамото, за да му дам някакво нареждане. Той стоеше с гръб към мене и още при първото докосване на ръката ми подскочи във въздуха и диво изръмжа. За миг той бе ме взел за човека, когото мразеше.

И Лич, и Джонсън биха убили Вълка Ларсен при първия удобен случай, но такъв случай никога не им се представи. Вълка Ларсен беше много хитър. Освен това те не разполагаха с подходящо оръжие, а само с юруците си, не можеха да разчитат на никакъв успех. От време на време Ларсен и Лич се вкопчваха в ожесточени схватки. Лич се хвърляше върху него като дива котка, като си служеше със зъби, нокти и юруци, ала в края на краищата се просваше изтощен на палубата, понякога и в безсъзнание. И въпреки това той никога не се опитваше да избегне тия стълкновения. Дяволът в него предизвикваше на бой дявола във Вълка Ларсен. Достатъчно бе двамата да се появят едновременно на палубата и тутакси започваха да се псуват, да ръмжат и да се бият. А случваше ми се и да видя как Лич се нахвърляше върху Вълка Ларсен без всякакво предупреждение, без всякакво предизвикателство. Веднъж той хвърли срещу капитана тежкия си нож, ала не улучи гърлото му само с един инч. Друг път метна по него един стоманен лост от салинга. Трудно беше да се прицелиш върху клатушкащ се кораб, но заостреният край на лоста, засвирил из въздуха от седемдесет и пет фута височина, за малко не улучи главата на Ларсен, който се изкачваше по стълбата от каюткомпанията, и се заби повече от два инча в здравето дюшеме на палубата. Друг един път Лич се промъкна в кубрика на ловците, задигна една заредена пушка и се затича с нея към палубата, но Керфут го хвана и обезоръжи.

Аз често се учудвах защо Вълка Ларсен не го убие и сложи край на всичко. Но той посрещаше това със смях, като че ли то му доставяше удоволствие. Изглежда, че тази игра го изпълваше с някаква особена възбуда – възбуда, изпитвана от хора, които укротяват диви зверове.

– Животът съдържа особен трепет и вълнение – обясняваше ми той, – когато виси на косъм. Човекът по природа е комарджия, а животът – най-голямото нещо, което може да се заложи. Колкото по-голям е рискът, толкова по-голямо е и вълнението. Защо да се лишавам от

удоволствието да докарвам Лич до трескаво състояние? В това отношение аз му оказвам услуга. Ние и двамата се радваме на силната възбуда. Неговият живот е по-богат и по-славен от живота на всички други матроси, макар и сам да не съзнава това. Защото той има нещо, което те няма – цел, която го поглъща напълно, да ме убие и надеждата, че това ще му се удаде. Истина ти казвам, Хъм, Лич живее пълен и възвишен живот. Съмнявам се дали той някога е изпитвал такова напрежение и устремност в живота си и понякога искрено му завиждам, като гледам как беснее, стигнал крайния предел на своя гняв и чувствителност.

– Но това е подло, подло! – извиках аз – Всички преимущества са на ваша страна!

– Кой е по-голям подлец и страхливец от нас двамата – вие или аз? – попита ме той най-сериозно. – Ако това положение ви е неприятно, тогава вие правите компромис със съвестта си, като го търпите. Ако бяхте наистина силен и наистина верен на себе си, вие бихте се присъединили към Лич и Джонсън. Но вие се страхувате, страхувате! Искате да живеете. Животът във вас крещи, че иска да живее, на каквато и да е цена. Така че вие водите мизерно съществуване, изменяте на вашите идеали, грешите срещу вашия жалък морал и ако има ад, вие насочвате душата си право към него! Да! Аз съм си избрал по-достойна роля. Аз не греша, тъй като съм верен на жизнените повели вътре в мене. И най-после аз не действам против съвестта си, нещо, с което вие не можете да се похвалите.

В това, което той ми наговори, имаше горчива истина. Може би аз наистина бях страхливец и подлец. И колкото повече размишлявах върху това, толкова по-ясно ми ставаше, че моят дълг бе да изпълня неговия съвет: да се присъединя към Джонсън и Лич и да работя за неговата смърт. Към това, мисля, се прибавяше и строгата съвест на моите пуритански прадеди, която оправдаваше дори и убийството, когато то се извършва с благородна цел. Аз не можех да се откъсна от тези мисли. Да се освободи светът от подобно чудовище, ми се струваше проява на висш морал. От това човечеството ще стане по-добро и по-щастливо, а животът по-чист и по-приятен.

Като лежах в леглото си през безсънните нощи, дълго размишлявах върху всичко това, и отново и отново си приповтарях всички събития. Разговарях с Джонсън и Лич по време на нощната вахта, когато Вълка Ларсен беше долу. Те и двамата бяха загубили надежда – Джонсън поради унилата черта в своя характер, а Лич, понеже се чувствуваше победен, изтощил силите си в неравната борба. Една нощ той поривисто

сграбчи ръката ми и каза:

– Вие сте честен човек, мистър Ван Уейдън! Но стойте си, където сте, и дръжте устата си затворена. Гледайте си работата и не казвайте нищо. Нашата песен е изпята, зная аз. И все пак вие може би ще ни помогнете един ден, тъкмо когато ще имаме най-голяма нужда от вас.

И само на следния ден, когато на хоризонта откъм наветрената страна се очерта остров Уейнрайт, Вълка Ларсен изрече пророчески слова. Той току-що бе набил Джонсън, а също и Лич, който се бе притекъл на помощ на приятеля си.

– Лич – каза той, – ти знаеш, че рано или късно ще те убия, нали? ,
Вместо отговор последва ръмжене.

– А що се отнася до тебе, Джонсън, в края на краищата животът така ще ти омръзне, че ти сам ще се хвърлиш зад борда, преди аз да те довърша. Помни ми думата!

– Това е внушение – пошепна ми той настрана. – Обзалагам се с вас на една месечна заплата, че Джонсън така и ще постъпи.

Надявах се, че неговите жертви ще намерят случай да избягат, докато пълним буретата с прясна вода, но Вълка Ларсен бе избрал добре мястото, където да хвърли котва. „Призрак“ се спря половин миля навън от линията, на която се разбиваха вълните, която ни отделяше от един усамотен пясъчен бряг. Пред нас се откриваха тесни дефилета със стръмни вулканични стени, по които никой не можеше да се изкачи. И тук именно, под непосредствения надзор на капитана, който сам отиде на брега, Лич и Джонсън пълнеха малките бурета и ги търкаляха по пясъка. Така че на тях не им се удаваше никакъв случай да избягат с една от лодките.

Но такъв опит направиха Харисън и Кели. Те съставляваха екипажа на една от лодките, които отиваха до брега и се връщаха всеки път с по едно пълно буре. Малко преди обед, отправяйки се с празно буре към брега, те внезапно измениха направлението си, като се отбиха вляво, за да заобиколят носа, който се издигаше в морето между тях и свободата. Там, зад белите пенести вълни, които се разбиваха в него, се разстилаха живописни селца на японски колонисти и приветливи долини, които се връзваха дълбоко във вътрешността на острова. Ако се удадеше на двамата мъже да се скрият там, тогава Вълка Ларсен нямаше да бъде повече опасен за тях.

Хендерсън и Смок цялата сутрин се разхождаха по палубата и едва сега разбрах с каква цел. Като взеха пушките си, те спокойно откриха огън по бегълците. Това беше хладнокръвна демонстрация на точна

стрелба. Техните куршуми отначало незлобливо свиреха по водната повърхност около лодката; но тъй като бегълците продължаваха да гребат усилено, куршумите заудряха все по-близо и по-близо.

– А сега гледай как ще цапна дясното весло на Кели! – рече Смок, като се прицели по-старателно.

Видях през бинокъла как веслото се раздроби. Хендерсън извърши същата операция с дясното весло на Харисън. Лодката се завъртя на място. Същата участ постигна и двете останали гребла. Бегълците се опитаха да гребат с останалите парчета, но скоро и те бяха избити от ръцете им. Кели откърти една дъска от лодката и започна да гребе с нея, но изведнъж я захвърли и извика от болка – накълцаните от следващия куршум тресчици се бяха забили в ръцете му. Тогава те се примириха със съдбата и оставиха лодката да се носи по течението, докато втора лодка, изпратена от Вълка Ларсен, не ги изтегли на буксир и докара до кораба.

Привечер ние вдигнахме котва и потеглихме. Сега ни предстояха цели три или четири месеца лов на тюлени. Перспективите бяха доста мрачни и аз с натежало сърце се заех със своите задължения. На „Призрак“ беше настъпило някакво погребално настроение. Вълка Ларсен се бе тръшнал на легло с едно от своите странни и мъчителни главоболия. Харисън с унил вид стоеше на руля, подпирайки се целият на него, сякаш краката му вече не го държаха. Останалите мъже мълчаха, навъсени и сърдити. По едно време се натъкнах на Кели – обронил глава на колене и обгърнал я с ръце, той стоеше от подветрената страна на люка, на матроския кубрик, изпаднал в дълбоко отчаяние.

Джонсън намерих проснат на самия нос на кораба, втренчил мътен поглед в бушуващите вълни отпред, и с ужас си спомних за пророческите думи на Вълка Ларсен. Мина ми през ума, че това внушение почва да става действителност. Опитах се да прогоня неговите мрачни мисли и му извиках да се махне оттам, ала той само се усмихна тъжно и отказа да се подчини.

Когато се върнах на кърмата, Лич се приближи към мене.

– Искам една услуга от вас, мистър Ван Уейдън – каза той. – Ако имате щастието да се завърнете във Фриско, потърсете, ако обичате, Мат Маккарти, моя старец. Той е обушар и живее над хълма, зад пекарницата „Мейфср“. Там всички го знаят и вие лесно ще го намерите. Кажете му, че съжалявам много за неприятностите, които съм му причинил, и за това, което направих. И кажете му вместо мене: бог да го благослови.

Аз кимнах с глава и добавих:

– Ние всички ще се завърнем в Сан Франциско, Лич. Тогава двамата с тебе ще отидем да видим Мат Маккарти.

– Бих искал да вярвам в това – отвърна той, като стисна ръката ми, – но не мога. Вълка Ларсен ще ме погуби, зная. Бих желал само да стори това по-скоро.

А когато Лич ме остави, почувствавах, че и аз имам същото желание – да умра. Щом като това щеше да стане, нека стане по-скоро! Всеобщото отчаяние се бе вселило и в мене. Катастрофата изглеждаше неизбежна. И разхождайки се по палубата, час подир час, аз чувствавах, че съм заразен от отвратителните идеи на Вълка Ларсен. Защо е всичко това? Къде е величието на живота, щом той допуска такова лекомислено, безотговорно разрушаване на човешки души? Животът наистина е нещо евтино и мръсно, и колкото по-скоро свърши, толкова по-добре. Нека свърши и край! И ето че аз също се облегнах на ръба на борда и се взрях с очакване в моето, уверен, че рано или късно ще потъна там долу, долу, в неговата студена, зелена забрава.

Глава XVII

Колкото и да изглеждаше странно, въпреки общите очаквания, нищо особено не се случи на „Призрак“. Ние плувахме на северозапад, докато пред нас се мяркаха бреговете на Япония и настигнахме голямо стадо тюлени. Появило се тук кой знае от коя част на безграничния Тихи океан, то извършваше ежегодното си преселение на север, към своите леговища по бреговете на Берингово море. И ние пътувахме на север с тюлените, изстребвахме ги най-свирепо, хвърляхме одраните им трупове на акулите, а кожата им посолявахме, за да могат по-късно да красят хубавите рамене на градските жени.

Това безжалостно избиване се извършваше само заради жените. Никой не ядеше тюленовото месо, нито имаше нужда от мазнината. След няколко дни успешен лов нашата палуба се покри с кожи и тела, хлъзгави от мазнина и кръв, а из дупките за изтичане на водата от кораба струяха червени ручейчета. Мачтите, възетата на платната – всичко беше почервенияло. Мъжете с окървавени до лактите ръце, като касапи, работеха усилено с ножове, за да отделят кожата от хубавите морски същества, които бяха убили.

Моята работа бе да отчитам и разпределям животните, когато ги донасяха на кораба от лодките, да наглеждам одирането, а после да почиствам палубата и да привеждам всичко в ред. Не беше приятна работа. Всичко в мене се възмущаваше от нея; и все пак аз имах голяма полза от това ръководене и направляване на много хора. То разви незначителната административна способност, която притежавах, и аз чувствавах, че ставам по-твърд и решителен, нещо, което можеше да бъде само благотворно за Сиси Ван Уейдън.

Почнах да чувствавам, че никога вече не ще мога да стана предишния Хъмфри Ван Уейдън. Макар че моята вяра и надежда в човека и живота все още преодоляваше разрушителната критика на Вълка Ларсен, той все пак беше успял да ми повлияе в някои дребни неща. Той ми бе разкрил действителния свят, за който почти нищо не знаех и който винаги бях отбягвал. Аз се научих да гледам по-отблизо на живота, да признавам, че в света има неща, наречени факти, да излизам от сферите на мисълта и идеите и да отдавам известно значение на определените и обективни фази на съществуване.

От деня, в който започна ловът, аз имах възможност да прекарвам

все повече и повече време в компанията на Вълка Ларсен. Когато времето бе хубаво и ние попадахме сред стадо тюлени, всички се намираха навън, в лодките, на борда оставахме само той, аз и Томъс Мъгридж, който не влизаше в сметката. Но и ние не стояхме със скръстени ръце. Шестте лодки се разпръсваха като ветрило пред кораба, като разстоянието между първата, наветрена лодка, и последната, подветрена лодка, достигаше до десет, двадесет мили. Там те кръстосваха надлъж и нашир и само падането на нощта или лошото време ги заставяха да се приберат. Нашето задължение беше да направляваме умело „Призрак“ в подветрената страна на последната лодка, така че всички лодки да могат да се приберат на кораба с попътен вятър в случай на вихрушка или опасност от буря.

Не бе лесно на двама души, особено при по-силен вятър, да се справят с кораб като „Призрак“ – да въртят руля, да следят за лодките, да издигат и свалят платната; аз бях длъжен да овладеем всичко това и да го овладеем в най-кратко време. Да управлявам кораба се научих достатъчно бързо. Но да се изкачвам до салинга и да се катеря, когато трябваше да отида още по-нагоре, като придвижвам цялата тежест на тялото с ръцете си – това бе по-трудно. Обаче и това усвоих бързо, защото чувствавах някакво необяснимо желание да се издигна в очите на Вълка Ларсен, да му докажа своето право на живот, и то не само с доводите на ума си. И ето че дойде време, когато изпитвах удоволствие да се изкачвам до самия връх на мачтата и задържайки се само с нозете си, да търся от тая страшна височина лодките с бинокъл.

Спомням си един хубав ден, когато ловците напуснаха кораба рано сутринта и гърмежите от пушките им ставаха все по-глухи и по-далечни, докато съвсем замряха; лодките се бяха пръснали напред и встрани из морето. Лъхаше само лек западен ветрец, но и той затихна, докато успеем да направим нашата обичайна маневра от подветрената страна на последната лодка. От върха на мачтата видях как шестте лодки изчезнаха една след друга зад хоризонта, като преследваха плуващите на запад тюлени. Ние едва помръдвахме по спокойното море, без да можем да ги следваме. Вълка Ларсен почна да се безпокои. Барометърът спаднаше и небето на изток никак не му се харесваше. Той го разглеждаше с неотслабващ интерес.

– Ако бурята връхлети оттам – рече той – и ни отдалечи от лодките, вероятно ще има много празни легла и в двата кубрика.

Към единадесет часа морето стана гладко като огледало. По пладне, макар и да се намирахме доста на север, топлината бе просто

непоносима. Във въздуха не се чувствуваше никакъв полъх. Беше горещо и задушно. В Калифорния в такива случаи казват: „Като пред земетресение.“ Във всичко това имаше нещо зловещо и по някакви неосезаеми пътища човек чувствуваше, че приближава опасността. Полека-лека небето на изток се покри с облаци, които надвисваха над нас, подобно на някаква чудовищна черна планина, в която тъй ясно се виждаха усойте, пещерите, проходите и сенките, легнали по тях, че погледът неволно търсеше бялата линия, където вълните се разбиваха с рев о брега. Нашият кораб продължаваше да се люлее леко. Все още нямаше никакъв вятър.

– Няма да бъде само вихрушка – рече Вълка Ларсен. – Майката природа се готви да се изправи на задните си крака и да зареве с пълен глас. Тогава ще има да подскачаме доста, докато съберем поне половината от лодките си. Добре е да се покачите горе, Хъмп, и да отпуснете топселите.

– Но какво ще правим, ако „зареве“, като сме само двама? – попитах аз с протест в гласа.

– Ще трябва да използваме първите полъхвания на вятъра и да избързаме до лодките, преди платната ни да бъдат раздрани. А какво ще стане след това, не искам и да знам! Мачтите ще издържат и ние с вас също ще трябва да издържим, макар че няма да ни е леко.

Спокойствието продължаваше. Ние обядвахме на бърза ръка. Аз бях много разтревожен за съдбата на осемнадесетте души, пръснати по широкото море, докато към нас бавно се спускаше тази черна верига от облаци. Вълка Ларсен не изглеждаше разтревожен, макар че, когато се върна на палубата, забелязах, че ноздрите му леко потрепваха, а движенията му бяха станали по-спокойни. Лицето му беше сурово, чертите – строги, ала очите му – сини, светло-сини този ден – излъчваха някаква особено блестяща светлина. Порази ме обстоятелството, че той изглеждаше някак си весел, свирепо весел, като че се радваше на предстоящата борба; той ликуваше, изпълнен от съзнанието, че се намираше пред един от великите моменти на живота, когато стихии ще се нахвърлят върху него.

И не забелязвайки, че аз го гледам, без да съзнава какво върши, той изведнъж се изсмя високо, подигравателно и предизвикателно в лицето на приближаващата буря. И сега още го виждам: застанал като пигмей от „Хиляда и една нощ“ пред исполинската фигура на някакъв зъл дух. Да, той се осмеляваше да предизвиква съдбата и при това не се боеше.

Ларсен отиде към кухнята.

– Куки, щом свършиш с миенето на съдовете, ще ми трябваш на палубата. Бъди готов!

После като забеляза, че го гледам с възхищение, той се обърна към мене и рече:

– Хъмп, това е по-силно от уиски – нещо, което вашият Омар не е сънувал. Уверен съм, че той е познавал живота само наполовина.

Сега и западната част на хоризонта потъмня. Слънцето се помрачи и изчезна от погледа. Беше два часа и някакъв призрачен полумрак, прорязан от подвижни пурпурни лъчи, надвисна над нас. В тази пурпурна светлина лицето на Вълка Ларсен сякаш пламтеше и на мене ми се стори, че той целият е обкръжен от някакво сияние. Наоколо цареше необичайна, свръхестествена тишина, а същевременно всичко предвещаваше шум и движение. Задухът и горещината ставаха непоносими. Пот избиваше по челото ми и аз усетих как потече надолу по лицето ми. Стори ми се, че губя съзнание и протегнах ръка да се хвана за перилата.

И тъкмо тогава във въздуха се понесе най-слабият възможен полъх. Той дойде от изток и премина над нас като шепот. От него не трепнаха дори и увисналите платна и все пак лицето ми го почувствува като свежа прохлада.

– Куки! – извика Вълка Ларсен тихо и Томъс Мъгридж показва своето жалко, изплашено лице. – Прехвърли гика⁴⁴ на фок-мачтата. Когато фокът⁴⁵ забере, отпусни въжетата и стегни скрипеца. Но ако объркаш нещо, това ще бъде последната ти грешка в живота! Разбра ли? Мистър Ван Уейдън, бъдете готов да обърнете предните платна, сетне разгърнете топселите, развивайте ги бързо, много бързо – колкото по-бързо сторите това, толкова по-леко ще ви се види. А пък ако готвачът не е чевръст, бийте го право по муцуната.

Аз почувствувах похвалата в неговите думи и останах доволен, че те не бяха съпроводени с никакво заплашване. Носът на кораба беше обърнат към северозапад и капитанът имаше намерение да го завърти при първото полъхване на вятъра.

– Вятърът ще ни удари в кърмата – обясни ми той. – Ако съдим по последните гърмежи, лодките са се отдалечили малко на юг.

Той се обърна и отиде при руля. Аз се отправих към носа и заех мястото си при кливера. Полъхът във въздуха се усили. Платната лениво затрептяха.

44. Гик – хоризонтална греда, която се опира с единия си край на мачтата. За него се завързва долния край на долното платно. – Б. пр.

45. Фок – голямото платно на фок-мачтата (първата от носа мачта).

– Слава богу, че бурята не идва изведнъж, мистър Ван Уейдън! – възбудено извика готвачът.

И аз бях благодарен за това. защото бях научил вече достатъчно, за да разбера какво поражение ни очакваше, когато всички платна са опънати. Поривите на вятъра станаха по-силни, платната се опънаха и „Призрак“ потегли. Вълка Ларсен силно завъртя руля наляво и ние се понесохме напред. Сега вятърът ни удряше право в кърмата, той реवेशе все по-силно и предните платна почнаха да плющят оглушително. Не можех да видя какво ставаше по другите части на палубата, но почувствувах как корабът внезапно подскочи и се наклони, когато фокът и гротът се издуха от вятъра. Аз се занимавах с бом-кливера, кливера и стаксела⁴⁶ и когато най-последно се справих със задачата си, „Призрак“ летеше на югозапад с всички платна от дясната си страна. От силното напрежение сърцето ми удряше като чук, без да мога да си поема дъх, аз се хвърлих към топселите и преди вятърът да беше станал по-силен, ние успяхме да ги свием навреме. След това се отправих към кърмата за нови нареждания.

Вълка Ларсен одобрително кимна с глава и ми предаде руля. Вятърът непрекъснато се усилваше, морето се надигаше. Аз направлявах кораба цял час и с всяка измината минута това ставаше все по-тежко. Нямах още достатъчно опит, за да управлявам кораба при такъв силен страничен вятър.

– Хъмп, изкачи се на мачтата и потърсете с бинокъла някои от лодките. Ние сме изминали най-малко десет мили, а сега плуваме със скорост дванайсет-тринайсет възли. Моята старица знае как да бяга!

Аз се задоволих да се покатеря до салинга на около седемдесет фута над палубата. Претърсвайки огромното водно пространство наоколо, разбрах, че трябва много да бързае, ако искаме да спасим някои от нашите хора. Наистина, докато се вглеждах в бушувашото море, по което се движехме, аз се съмнявах дали ще се намери поне една оцеляла лодка. Изглеждаше невероятно, че такива крехки лодки ще могат да устоят на напора на вятъра и вълните.

Самият аз не усещах всичката сила на вятъра, тъй като се движехме в неговата посока, но горе, от високото, на мене ми се струваше, че се намирам не на кораба, а някъде извън него и че сякаш гледам отстрани фигурата му, очертана ясно върху фона на разпененото море. Понякога той се накланяше надясно, блъскаше се в някоя огромна вълна и тогава

46. Кливер, бом-кливер и стаксел – трите платна пред фок-мачтата. – Б. пр.

цялата му палуба от перилата до люка се скриваше под разпенената вода. В такива моменти – когато корабът залиташе от една страна на друга – аз с главозамайваща бързина описвах във въздуха дъга, сякаш се намирах на края на огромно, обърнато нагоре махало, амплитудата на колебанието на което достигаше до седемдесет фута или повече.

По едно време ужасът от един такъв шеметен полет ме обзе тъй силно, че се вкопчих за мачтата с ръце и крака и изтощен и разтреперан, престанах да търся лодките, виждах само разярените вълни под мене, които заплашваха да погълнат „Призрак“.

Но мисълта за хората сред морето ме накара да се опомня и докато ги търсех, забравих за себе си. Цял час не можех да видя нищо освен откритото бушуващо море. Изведнъж там, където един самотен слънчев лъч бе паднал върху океана и превърнал повърхността в разтопено сребро, забелязах как една малка черна точка се издигна за миг нагоре, и после отново потъна в бездната. Зачаках търпеливо. Черната точица скоро се мярна още веднъж сред свирепите вълни, вляво от носа на „Призрак“. Не се и опитах да извикам, но съобщих новината на Вълка Ларсен, като махнах с ръка. Той измени курса и когато точицата се показа право пред нас, аз му отправих утвърдителен сигнал.

Точицата порасна, и то така бързо, че сега за пръв път си дадох сметка за бързината, с която се носехме по вълните. Вълка Ларсен ми направи знак да слеза от мачтата и когато заставах до него при руля, той ми даде упътвания за намаляване хода на кораба.

– Очаквайте най-лошото – предупреди ме той, – но не се отчайвайте! Гледайте си работата и следете готвача да не напуска фока.

Успях някак си да се добера до носа, при все че водата непрестанно заливаше ту едната, ту другата половина на палубата. След като дадох необходимите нареждания на Томъс Мъгридж, аз се покатерих няколко стъпки по фор-вантите. Сега лодката беше доста близо и аз можах да установя, че тя бе обърната с носа срещу вятъра и че влачи подире си платното и мачтата, очевидно прехвърлени зад борда, за да служат вместо котва. Тримата мъже усилено изхвърляха вода. Всяка огромна вълна ги скриваше от погледа ми и аз чаках с примряло сърце, страхувайки се, че няма да се появят отново. Но ето че лодката излиташе от пенешите се гребени, насочила нос към небето, като показваше тъмното си мокро дъно и изглеждаше опряна само на кърмата⁴⁷ си. След това се гмуркаше, сякаш с главата надолу, изчезваше в зиналата бездна,

47. Кърма – задна част на кораб или лодка. – Б. пр.

извъртваше се и показваше цялата си вътрешна страна, давайки ни по този начин възможност да зърнем тримата мъже, които изгребваха водата с безумна бързина. И всяко нейно ново появяване беше цяло чудо.

„Призрак“ изведнъж измени направлението си и се отклони встрани и аз с ужас си помислих, че Вълка Ларсен счита спасението на лодката за невъзможно. Но после разбрах, че той искаше да спре отстрани и се спуснах долу, за да му бъда под ръка. Ние се понесохме точно срещу вятъра, а лодката се клатушкаше някъде далеч, успоредно с нас. По едно време почувствах неочаквано затишие върху кораба, за миг напрежението сякаш изчезна и ние се понесохме напред с нарастваща бързина. Корабът се бе обърнал почти на място, с нос срещу вятъра.

Когато „Призрак“ дойде в прав ъгъл с вълните, вятърът (който ние досега бяхме избягвали) връхлетя върху нас с всички сила. В своята неопитност, за нещастие, аз се обърнах с лице срещу него. Той се издигна пред мене като стена и изпълни дробовете ми с въздух, който не можех да издишам. После „Призрак“ силно се наклони към вятъра и задъхан, видях как една грамадна вълна се издигна точно над главата ми. Обърнах се настрана, поех въздух и погледнах отново. Вълната се издигна над кораба и аз сякаш гледах вътре в нея. Сноп слънчеви лъчи затрептя по горната ѝ част и можах да зърна някаква прозрачнозелена маса на фона на млечнобяла пяна.

После вълната се спусна над кораба, настъпи същински ад и всичко останало се случи само в един миг. Страшен унищожителен удар, който почувствах с цялото си тяло, ме повали на място. Намирах се под водата и през ума ми мина мисълта, че това именно е страшното нещо, за което бях слушал – да бъдеш погълнат от вълните. Нещо ме блъскаше, удряше и търкаляше неизвестно накъде и понеже не можех повече да съдържам дъха си, отворих уста и парливо солена вода нахлу в дробовете ми. Но въпреки всичко това нито за минутка не забравих, че трябва да обърна кливера срещу вятъра. Не се страхувах от смъртта. Не се съмнявах, че все някак си ще издържа. Настойчивата мисъл за необходимостта да изпълня нареждането на Вълка Ларсен не ме напускаше и ми се стори, че го виждам как стои на руля сред този адски водовъртеж, как претрива стихии и им противопоставя своята воля.

С усилие се довлякох до нещо, което взех за перилата, и почнах усилено да вдишвам свежия въздух. Опитах се да стана, но ударих главата си и отново паднах по корем. По някаква прищявка на водната стихия бях отнесен на носа, под полубака⁴⁸; като лазех на четири крака към изхода, аз се натъкнах на Томъс Мъгридж, който лежеше свит на две и

охкаше. Нямахме време да се занимавам с него. Трябваше да преместя кливера.

Когато се измъкнах на палубата, стори ми се, че бе настъпил краят на всичко. Отвсякъде се разнасяше шум от чупене на греди, раздиране на платна и прашене на стомана. Бурята разбиваше „Призрак“ на пух и прах. Фокът и фор-топселът⁴⁹ бяха увиснали без вятър вследствие нашата маневра и понеже нямаше кой да ги свие, се разкъсаха в някакви панделки, а тежкият гик се мяташе бясно от една страна на друга. Из въздуха свистяха летящи остатъци, а разпокъсаните въжета съскаха срещу вятъра като змии. А ето че сред всичко това с трясък се строполи на палубата и фор-гафелът⁵⁰.

Той падна само на няколко инча от мене и това ми напомни, че трябва да действам бързо. Може би положението не бе безнадеждно. И отново си спомних думите на Вълка Ларсен. Предвиденият от него ад настъпи. Но къде беше капитанът? Тогава го видях как работи с усилие на грот-мачтата, като сваляше грота с помощта на своите чудни мускули. В това време задната част на кораба се издигна високо във въздуха и фигурата му се очерта на фона на една пробягваща край нас бяла вълна. И всичко това, и много още – цял свят от хаос и разрушение – възприех със зрението и слуха си за по-малко от петнадесет секунди.

Без да се спирам да видя какво бе станало с малката лодка, аз се втурнах към кливера. Платното бе започнало да плющи, като се надуваше и изпъваше с остър шум, но напругайки всичките си сили, почнах постепенно да го оправям и намествам. Знам едно нещо: направих всичко, което можах. Опъвах, докато пръстите ми се обляха с кръв. И докато опъвах, стакселът и бом-кливерът се откъснаха и полетяха над морето.

Но аз продължавах да дърпам с двойни усилия, докато платното почна да се поддава все повече след всеки нов напън. В това време Вълка Ларсен застана до мене, почна да изтегля въжето, а аз – да го навивам.

– По-бързо! – извика той. – И ела с мене!

Докато го следвах, можах да забележа, че въпреки страшните разрушения на кораба все още съществуваше някакъв, макар и груб ред. „Призрак“ спря. Той все още беше в състояние да се бори и се бореше. Макар че бе загубил всичките си други платна, кливерът, както и гротът

48. Полубак – палубата под бака. – Б. пр.

49. Фор-топсел – горното платно на фок-мачтата. – Б. пр.

50. Фор-гафел – наклонена греда, която опира с единия си край о фок-мачтата и служи за повдигане на горното платно. – Б. пр.

бяха оцелели и държаха кораба с носа към разярените вълни.

После, докато Вълка Ларсен приготвяше подемните скрипци, аз се огледах за лодката и я открих на върха на една вълна, откъм подветрената страна, на не повече от двадесет фута от нас. Капитанът бе пресметнал всичко тъй добре, че ние изведнъж се намерихме до нея и не ни оставаше нищо друго, освен да я закачим с куките за двата ѝ края и да я издигнем на кораба. Но това не бе извършено тъй лесно.

На носа на лодката седеше Керфут, при кормилото беше Уфти-Уфти, а Кели – по средата. Докато се доближавахме към нея, лодката често се издигаше на някоя вълна, а ние потъвахме надолу и аз можех да видя почти над себе си главите на тримата мъже, наведени към нас през борда. В следния миг ние се издигахме и летяхме нагоре, докато те потъваха в бездната под нас. Това се повтаряше отново и отново и всеки път ми се струваше, че „Призрак“ неминуемо ще смаже крехката черупчица.

[# Грот-мачта – втората от носа мачта. – Б. пр.]

Но в един удобен момент хвърлих края на едното въже на Уфти-Уфти, а Вълка Ларсен края на другото на Керфут. И двете въжета бяха тутакси прикрепени за лодката и улучвайки подходящия момент, тримата мъже скочиха и се намериха едновременно на кораба. После, когато „Призрак“ се издигна над водата, лодката бе изтласкана към него и преди още да я отвлече следващата вълна, ние я издигнахме на палубата и обърнахме с дъното нагоре. Забелязах, че от лявата ръка на Керфут шурти кръв. Третият му пръст беше просто смазан на пихтия. Но той с нищо не даваше да се разбере, че го боли и с дясната си ръка ни помагаше да наместим лодката.

– Приготви се да прехвърлиш кливера, Уфти! – изкомандува Вълка Ларсен, веднага щом свършихме с лодката. – А ти, Кели, иди на кърмата и отпусни въжетата на грота. Керфут, бягай на носа и виж какво става с готвача! Мистър Ван Уейдън, качете се пак горе и очистете всички излишни парцали!

След като даде разпорежданията си, с характерния си тигърски маниер той заподскача към руля. И докато се катерех по предните ванги, „Призрак“ бавно се обърна по посока на вятъра. Той се втурна между вълните, на него нямаше нито едно платно, което би могло да се скъса. Още не стигнал до марса, бях притиснат до въжетата от силния вятър, тъй че не бих могъл да падна дори и да исках. В това време „Призрак“ лежеше на едната си страна, а мачтите сякаш стояха успоредно с водата, така че гледах не надолу, а почти под прав ъгъл към палубата. Но самата палуба не видях, защото всичко беше залято от бушуващата водна

стихия, изпод която се подаваха само двете мачти. В този миг целият кораб се намираше под водата. Но лека-полека той почна да се изправя заедно с отслабването на страничното налягане и ето че палубата му се показва изпод водата като гърба на кит, издигащ се на повърхността.

Сетне се понесохме стремглаво по бушуващото море, докато аз виех като муха на марса⁵¹ и търсех другите лодки. След половин час съгледах втората лодка – с дъното нагоре; С отчаяни усилия за нея се държаха Джок Хорнър, дебелият Луис и Джонсън. Този път останах горе, и Вълка Ларсен успя да задържи благополучно кораба на едно място. Както и преди, ние се отправихме бавно към лодката.

Скрипците бяха приведени в действие. Въжетата бяха метнати на мъжете, които се прехвърляха на борда като маймуни. Самата лодка се разби о борда на кораба, когато се опитаха да я издигнат. Но останалите от нея парчета бяха внимателно прибрани, тъй като можеше да се скърпи наново.

„Призрак“ отново се понесе в бурята и този път така се зарови за няколко секунди под водата, щото помислих, че никога вече няма да изплава. Даже и рулят, разположен значително по-високо от средната част на палубата, изчезваше на няколко пъти от погледа ми. В такива моменти ме завладяваше странното чувство, че се намирам тук сам, сам заедно с бога и наблюдавам проявите на неговия гняв. Но рулят се появяваше отново, показаха се широките плещи на Вълка Ларсен и неговите ръце, които въртяха руля и подчиняваха лудия бяг на кораба на волята на капитана. Той стоеше изправен като някакъв земен бог, повелител на бурите, разсичаше стихийните вълни със своя кораб и ги заставяше да му се подчиняват и да му служат. Наистина не беше ли това някакво чудо. Ето, тия нищожни хорица живеят и дишат, и работят през такива бушуващи стихии, направляват някаква крехка вещ, сглобена от дъски и платна!

Отново „Призрак“ изплава от бездната, отново издигна палубата си над водата и заскача под натиска на бесния вятър. Беше вече към пет и половина. Половин час по-късно, когато последният зрак на деня се превърна в тъмни, зловещи сенки, съгледах третата лодка. Тя бе с дъното нагоре без признаци от хора около нея. Вълка Ларсен повтори своята маневра – обърна срещу вятъра, спря кораба и го остави да се носи към целта. Тоя път обаче не улучи с никакви четиридесет фута и лодката ми на покрай нас, зад кърмата.

51. Марс – място за наблюдение на върха на мачтата. – Б. пр.

– Лодка номер четири! – извика Уфти-Уфти, чийто остър поглед успя да различи цифрата, когато лодката за миг се издигна над пяната с дъното нагоре.

Беше лодката на Хендерсън; заедно с него бяхме загубили и Холиок, и Уйлямс – и тримата опитни матроси. Че бяха загинали – в това не можеше да има никакво съмнение, но лодката беше останала и Вълка Ларсен направи още един отчаян опит да я спаси. Слязох на палубата, когато Хорнър и Керфут напразно протестираха против това.

– Аз няма да си оставя лодката, па ако ще и сам сатаната да разиграва бурята! – крещеше Вълка Ларсен и макар че ние стояхме наблизко, гласът му звучеше тихо, като от някакво огромно разстояние.

– Мистър Ван Уейдън! – извика той и сред рева на бурята гласът му прозвуча като шепот. – Застанете при кливера с Джонсън и Уфти-Уфти! А останалите, марш назад към грота! По-живо! Или ще изпратя всички ви в царството небесно! Разбрахте ли?

И когато той рязко завъртя руля и почна да обръща носа на кораба, на ловците не им оставаше нищо друго, освен да се подчинят и да вземат участие в рискованото предприятие. Колко голяма беше опасността, разбрах едва тогава, когато отново се намерих под вълните и неволно се хванах за перилата при основата на фок-мачтата. Пръстите ми се отскубнаха и аз бях завлечен към борда и през борда в океана. Не умеех да плувам, ала преди да потъна, вълната ме тласна назад. Една силна ръка ме бе сграбчила и когато „Призрак“ се издигна най-сетне над водата, разбрах, че дължа живота си на Джонсън. Той тревожно се озърташе наоколо и аз забелязах, че липсва Кели, който в последната минута беше дошъл на бака.

Като пропусна лодката и попадна в по-лошо положение, отколкото преди, Вълка Ларсен бе принуден да прибегне към друга маневра. Сетне, като прехвърли останалите платна от дясната страна на кораба и избяга напред под вятъра, той се обърна и почна да плава към лодката откъм лявата ѝ страна.

– Величествено! – извика на ухото ми Джонсън, когато благополучно издържахме и следващия потоп, и аз разбрах, че това възклицание се отнасяше не към мореплавателното изкуство на Вълка Ларсен, а към превъзходните качества на „Призрак“.

Беше се вече толкова стъмнило, че лодката не се виждаше никаква. Но Ларсен направляваше кораба през този ад, като че ли ръководен от безпогрешен инстинкт. Сега, при все че непрекъснато ни заливаха вълните, ние не се отклонявахме настрани и се натъкнахме право на

преобърнатата лодка, която разчупихме съвсем, когато я качвахме на борда.

Изминаха още два часа в непосилна работа, докато всички ние – двамата ловци, тримата матроси, Вълка Ларсен и аз – свихме кливера и грота. Като намалихме площта на тия две платна, палубата вече не беше заливана тъй много от водата и „Призрак“ заскача и се загмурка между вълните като тапа.

Още в началото пръстите ми се разраниха до кръв и през всичкото време, докато работех, сълзи, предизвикани от болката, непрекъснато течаха по бузите ми. И когато всичко бе свършено, аз се оттеглих, капнал от умора и паднах на палубата в пълно изнемощение.

В това време измъкнаха изпод полубака Томъс Мъгридж, който в страха си се беше заврял като плъх по време на наводнение. Видях как го мъкнеха по палубата към каюткомпанията и едва тогава с почуда забелязах, че кухнята беше изчезнала – на нейно място на палубата се откриваше празно пространство.

Намерих всички, включително и матросите, събрани в каюткомпанията, и докато на малката печка се вареше кафето, ние пиехме уиски и грияхме сухари. Никога през живота си не бях ял с такъв апетит. И никога през живота си не бях пил по-вкусно кафе: „Призрак“ така подскачаше и се люшкаше по вълните, че дори и матросите не можеха да се движат, без да се придържат към нещо, а няколко пъти, след като някои извикваше: „Внимание!“, ние се струпвахме един върху друг до стената, сякаш се намирахме на палубата.

– По дяволите наблюдателя! – заяви Вълка Ларсен, когато се нахранихме. – Сега няма що да се прави на палубата. Ако е речено нещо да връхлети върху нас, и без това не можем да го избегнем. Отивайте си всички и лягайте да спите!

Матросите се отправиха към бака, като окичиха пътем сигналните фенери на борда, а двамата ловци останаха да спят в каюткомпанията, тъй като беше опасно да се отваря люка към входа на техния кубрик. Ние с Вълка Ларсен отрязяхме премазания пръст на Керфут и зашихме раната. През всичкото време, през което го караха да поднася кафе и да поддържа огъня, Томъс Мъгридж се бе оплаквал от болки в слабните и сега се кълнеше, че му са счупени едно или две ребра. Но като го прегледахме, намерихме, че бяха три. Неговия случай обаче отложихме за следния ден поради това, че аз не разбирах нищо от счупени ребра и трябваше по-напред да прочета нещо по този въпрос.

– Мисля, че не си струваше да пожертвувате живота на Кели за

една счупена лодка – заявих аз на Вълка Ларсен.

– Но и самият Кели не струваше много нещо – бе отговорът. – Лека нощ!

Мислех си, че след преживените изпитания нямаше да мога да заспя. Измъчваше ме непоносима болка в пръстите, тревожих се за съдбата на трите неоткрити лодки, а и корабът все тъй лудо подскочаше по вълните. Но очите ми се затвориха, щом само главата ми се допря до възглавницата, и в пълно изнемощение спях до сутринта, докато „Призрак“, самотен и неуправляван от никого, се бореше с бурята.

Глава XVIII

На другия ден, когато бурята почна да поутихва, ние с Вълка Ларсен почетохме малко анатомия и хирургия и наместихме ребрата на Томъс Мъгридж. После, когато вятърът почти съвсем спря, Вълка Ларсен захвана да кръстосва с кораба назад-напред в тая част на океана, дето ни връхлетя бурята, като държеше курс малко на запад. През това време поправяхме лодките и шиехме нови платна. Все по-често и по-често се срещахме с други тюленоловни кораби, повечето от тях търсеха загубените си лодки, а някои бяха прибрали на борда си чужд екипаж, намерен по морето. По-голямата част от тия кораби се бяха струпали на запад от нас, а лодките, разпръснати надлъж и нашир, бяха потърсили убежище при най-близкия кораб.

Две наши лодки с цял екипаж ние си взехме от „Циско“, а от друг един кораб, „Сан Диего“, свалихме – за голямо удоволствие на Ларсен и за мое не малко огорчение – Смок, Нилсън и Лич. Тъй че след пет дни ни липсваха само четири души – Хендерсън, Хиолк, Уйлямс и Кели. И ние отново започнахме нашия лов.

Следвайки едно стадо тюлени на север, започнахме да се натъкваме на опасните морски мъгли. Ден след ден мъглата поглъщаше спуснатите лодки още щом докосваха водата, докато ние на борда надувахме рога през равномерни промеждутъци и стреляхме във въздуха всеки петнадесет минути. През цялото това време лодките ту се загубваха, ту биваха намирани, според морския обичай загубените лодки се прибираха от някой чужд, случаен кораб, за да бъдат върнати по-късно на истинския им стопанин. Но Вълка Ларсен, на когото не достигаше една лодка, постъпи така, както можеше и да се очаква от него: присвои си първата отдалечила се от своя кораб лодка, застави хората ѝ да работят за „Призрак“ и не им позволи да се върнат на собствения си кораб, когато той се показа в далечината. Спомням си как с пушка в ръка той натика ловеца и двамата матроси долу в трюма, заставяйки ги да мълчат, докато техният кораб мина покрай нас и капитанът им питаше за тях.

Томъс Мъгридж, вкопчил се в живота с такова удивително упорство, скоро закуцука по палубата, изпълнявайки двойката длъжност на готвач и юнга. Джонсън и Лич, тормозени и бити повече от преди, очакваха своя край заедно с края на ловния сезон. Останалите живееха като кучета и работеха също като кучета, като изпълняваха волята на своя

безмилостен господар. Що се отнася до Вълка Ларсен и мен, то ние се спогаждахме доста добре, макар че аз не можах да се освободя от мисълта, че най-правилната постъпка от моя страна би била да го убия. Той безкрайно ме очароваше и същевременно ме изпълваше с неописуем страх. И все пак не можех да си го представя проснат на смъртно легло. Това някак си не отговаряше на неговия образ на човек, който никога няма да остарее. Можех да си го представям само като жив, вечно жив, властваещ, борещ се и унищожаваш другите.

Когато попаднихме посред някое тюленово стадо и силното морско вълнение не позволяваше да се спускат лодки, Ларсен обичаше да излиза на лов сам, с двама гребци и един кормчия. Той беше добър стрелец и донасяше на борда множество кожи при такива условия на лов, които ловците считаха просто за невъзможни. Изглежда, че той можеше да диша леко само тогава, когато с риск за живота си водеше неравна борба с грозящите го опасности.

Аз все повече и повече усвоявах мореплавателното дело, а през един ясен ден – каквито сега се случваха рядко – имах удоволствието да се справя с „Призрак“ сам и да вдигна лодките без ничия помощ. Вълка Ларсен беше повален на легло от силно главоболие, аз стоях на руля през целия ден, летях по морската шир подир последната лодка, спирах на едно място и вдигнах всичките шест лодки без каквото и да е указание и команди от негова страна.

От време на време ни връхлитаха силни бури, тъй като се намирахме в неблагоприятен и ветровит район. Към средата на юни ни настигна и тайфун – особено паметно за мен събитие и твърде важно поради промените, които донесе в моя живот. Изглежда, че ние бяхме попаднали почти в центъра на тази исполинска вихрушка, но на Вълка Ларсен се удаде да се изплъзне от нея, отправяйки се на юг – отначало с помощта само на кливера, а после с голи мачти. Никога не бях и сънувал, че може да има такива грамадни вълни. Всички бури, през които бяхме преминали по-рано, изглеждаха като малки вълнения в сравнение с тази. От гребен до гребен имаше не по-малко от половин миля, а вълните – уверен съм – надвишаваха и мачтите ни. Тайфунът беше толкова страшен, че дори и Вълка Ларсен не се осмели да остане на едно място, макар че трябваше да се отпави доста на юг и да се отдалечи от тюленовите стада.

Когато тайфунът утихна, ние се намерихме на пътя на презокеанските параходи. И тук, за голямо учудване на ловците, попаднахме сред второ стадо тюлени, нещо като ариергард на първото. Това беше съвсем

необикновено явление. Раздаде се команда: „Спусни лодките!“, разнесоха се изстрели и безжалостното унищожаване продължи през целия дълъг ден.

Същата вечер при мене дойде Лич. Току-що бях свършил с отчитането на кожите от последната лодка, когато младият матрос се приближи до мене в тъмнината и тихо попита:

– Мистър Ван Уейдън, можете ли да ми кажете колко далеч сме от сушата и в коя посока се намира Йокохама?

Сърцето ми подскочи от радост, защото схванах какво е намислил, и му дадох нужните указания: направление запад-северозапад, разстояние петстотин мили.

– Благодаря ви, сър – рече той и отново потъна в мрака.

Сутринта изчезна лодка номер три заедно с Джонсън и Лич. Изчезнаха също и бъчонките с вода и хранителните припаси от другите лодки, както и постелите и торбите на двамата бегълци. Вълка Ларсен побесня. Той вдигна платна и се понесе на запад – северозапад. Двама от ловците не слизаха от марса, като претърсваха морето с бинокли, а самият той тичаше по палубата като разярен лъв. Ларсен знаеше много добре за моето съчувствие към бегълците, за да ме изпрати горе като наблюдател.

Вятърът беше приятен, но поривист, и по-лесно би било да се намери игла в купа сено, отколкото малката лодка в безпределните сини простори. Но капитанът реши да изтръгне от „Призрак“ всичките му възможности, само и само да пресече пътя на бегълците към сушата. След като постигна това, той почна да шари с „Призрак“ нагоре-надолу из района, където предполагаше, че ще минат.

Сутринта на третия ден Смок захвана да вика от мачтата, че е съгледал някаква лодка. Всички се струпаха на палубата. Откъм запад духаше остър вятър, който обещаваше да се усили. И ето че там някъде, откъдето идеше вятърът, под трептящата сребриста светлина на изгряващото слънце, се появяваше и изчезваше сред вълните една черна точица.

Изменихме курса и се понесохме към нея. Сърцето ми се сви от болка. Забелязах тържествуващия блясък в очите на Вълка Ларсен и обхванат внезапно от мрачни предчувствия, изпитах силно желание да се хвърля върху него. Мисълта за предстоящото насилие над Лич и Джонсън така ме развълнува, че умът ми се помрачи. Не помня как скочих в кубрика на ловците и вече почнах да се изкачвам нагоре с напълнена пушка в ръка, когато дочух викове на учудване:

– В лодката има петима души!

Изтощен и разтреперан, аз се облегнах на перилата на стълбището и почнах да се вслушвам в гласовете на палубата, потвърждаващи направеното вече откритие. Изведнъж коленете ми се подкосиха и аз се свлякох на стъпалото, дошъл отново на себе си, но изпълнен с ужаса на това, което насмалко не сторих. Като поблагодарих на съдбата, сложих пушката на мястото ѝ и се върнах на палубата.

Никой не беше забелязал моето отсъствие. Лодката се намираше вече достатъчно близо и аз видях, че беше по-голяма и построена по-иначе от тюленоловните лодки. Когато я наближихме съвсем, хората в нея свиха платното, спуснаха мачтата, прибраха веслата и зачакаха да спрем и да ги вземем на борда.

Смок, който се бе спуснал на палубата и застанал до мене, почна да се хили многозначително. Аз го погледнах учудено.

– Гледай ти каква каша! – озъби се той.

– Какво има? – попитах аз. Той продължаваше да се хили.

– Не виждате ли какво има там, на кърмата? Да не убия вече никога тюлен, ако това не е жена!

Аз се вгледах, но не бях сигурен, докато възклицанията, които се понесоха наоколо, не ме убедиха, че на лодката имаше четирима мъже и несъмнено – една жена. Това откритие развълнува всички ни освен Вълка Ларсен, който беше явно разочарован, че това не беше лодката с двете очаквани жертви на неговата злоба.

Спуснахме бом-кливера, пренесохме кливера на наветрения борт. свихме грота и почти спряхме да се движим. Веслата докосваха водата и с няколко удара лодката се допря до нашия борт. Едва сега можах добре да разгледам жената. Беше загърната в дълга широка дреха, тъй като утрото бе хладно. Видях само лицето ѝ и кичури светлокафяви коси, които се показваха изпод матроската фуражка. Очите ѝ бяха големи, кафяви и блестящи, устата – нежна и чувствена, правилно очертаното ѝ лице беше силно обгоряло от слънцето и вятъра.

Тя ми се видя като същество от друг свят. Почувствувах влечение към нея, като умиращият от глад човек – към хляба. Та нали не бях виждал жена вече доста време! Значи, това е жена? Захласнат в това прекрасно видение, съвсем забравих своите задължения на шурман и дори не взех участие в работата по прехвърлянето на хората от лодката. И когато един от матросите подаде жената в протегнатите ръце на Вълка Ларсен, тя само погледна нашите учудени лица и се усмихна приветливо и нежно, така както могат да се усмихват само жените. Колко отдавна не

бях виждал такава усмивка! Наистина бях вече забравил, че на света има същества, които могат да се усмихват така.

– Мистър Ван Уейдън!

Гласът на Вълка Ларсен изведнъж ме възвърна към действителността.

– Нали ще бъдете така добър да заведете тази дама долу и да я настаните по-удобно? Пригответе за нея лявата запасна каюта. Нека Куки се погрижи за това. И вижте какво можете да направите за лицето ѝ – цялото е обгоряло от слънцето и вятъра.

След това той бързо се отстригна от нас и почна да разпитва новопристигналите мъже. Лодката беше оставена на произвола на вълните, макар че един от спасените мъже се възмути, тъй като йокохама била съвсем близо.

Съпровождайки непознатата дама до каютата, забелязах, че се плаша от нея и че съм страшно несръчен. И като че ли за първи път в живота си разбрах какво крехко, нежно същество е жената. Като ѝ помагах да слезе по стълбите, аз ѝ хванах ръката и бях поразен от това, колко малка и мека беше тя. Да, жената наистина беше крехка и нежна, но на мене тя ми се стори толкова ефирна, че се боях да не смажа ръката ѝ в моята. Ето какво чувствавах, лишен тъй дълго от женско общество, когато видях Мод Брюстър и в нейното лице – жените въобще.

– Защо се безпокоите толкова много заради мене? – запротестира тя, когато я настаних в креслото на Вълка Ларсен, което измъкнах набързо от неговата каюта. – Тази сутрин всяка минута очаквахме да видим сушата, а до довечера вероятно щяхме да стигнем пристанището, нали така?

Нейната спокойна увереност в утрешния ден ме смути. Как да ѝ опиша положението, в което се намирах, как да ѝ опиша човека, който се носи по морето като зла орисия, как да и разкажа за всичко, което преживях и научих през последните няколко месеца? Но аз отговорих откровено:

– Ако тук бе капитан някой друг, бих ви казал, че утре сутринта ще пристигнем в Йокохама. Но нашият капитан е странен човек и аз ви моля да бъдете готова на всичко. Разбрахте ли? На всичко!

– Не ... да си призная, съвсем не ви разбирам – поколеба се в отговора си тя. В очите и се появи вълнение, ала не и страх. – Или криво съм разбирала досега, че на хора, претърпели корабкрушение, навсякъде се оказва особено внимание? А това е толкова дребна работа, нали? Ние сме тъй близо до сушата.

– Наистина не знам – опитах се да я успокоя. – Просто исках да ви подготвя за най-лошото, ако то наистина се случи. Този човек, този капитан е звяр, дявол! И никой не знае каква безумна мисъл може да му дойде на ума всеки миг.

Почнах да се вълнувам, но тя ме прекъсна с думите:

– О, разбирам!

И в нейния глас прозвуча умора. Изглежда, че ѝ беше трудно да мисли. Очевидно бе стигнала до последната степен на изтощение.

Не ми зададе повече въпроси, а аз се въздържах да правя забележки и се заех да приведа в изпълнение заповедта на Вълка Ларсен: да я настая по-удобно. Шетах около нея като работлива стопанка, извадих от аптекката крем за обгорялото ѝ лице, донесох от личните запаси на Вълка Ларсен бутилка портвайн и дадох нареждания на Томъс Мъгридж как да приготви каютата ѝ.

Вятърът бързо се усилваше. „Призрак“ все повече се наклоняваше и докато каютата беше приготвена, той почна пъргаво да подскача по вълните. Почти забравил за съществуването на Лич и Джонсън, аз бях страшно изненадан, когато надолу по стълбището като гръм се разнесе вик: „Лодка в морето!“ Без съмнение това беше гласът на Смок, който викаше от върха на мачтата. Хвърлих поглед към жената, но тя се отпусна назад в креслото, като затвори очи, капнала от умора. Съмнявах се, че бе чула гласа на Смок и реших да не допусна да бъде свидетел на зверството, което, знаех, щеше да последва при улавянето на бегълците. Тя бе уморена. Толкова по-добре – нека спи!

На палубата се чуваха бързи команди, тропот на крака и пляскането на отпуснатите платна. „Призрак“ се насочваше в обратна посока. Платната се надуха, корабът се наклони, креслото се плъзна по пода на каютата и едва успях да отскоча навреме, за да удържа задрямалата жена да не падне от него.

В погледа ѝ имаше само някакво сънливо учудване, когато ме погледна с натезжалите си очи. А когато я поведох към нейната каюта, почна да се препъва и залита. Мъгридж с някакъв мръсен намек ми се ухили, когато го изпъдих навън и му заповядах да си гледа кухненските работи. А той си отмъсти, като пусна сред ловците слуха, че съм се показал превъзходна „камериерка“.

Жената се опираше на мен с цялата си тежест и мисля, че заспа отново още докато я водех към каютата ѝ. В това се уверих, когато едва не падна върху леглото от неочаквания тласък на кораба. После се изправи, усмихна се сънливо и пак се унесе в сън. Така я оставих, заспала, под

Морският вълк

две дебели моряшки одеяла, с глава върху възглавницата, която донесох от леглото на Вълка Ларсен.

Глава XIX

Когато излязох на палубата, видях, че „Призрак“ догонва от наветрената страна познатата ми платноходка, която също се движеше срещу вятъра. Всички бяха на палубата, всички искаха да знаят какво ще стане, когато Лич и Джонсън бъдат докарани на борда.

Камбаната удари четири пъти. Луис отиде да смени кормчията. Въздухът беше влажен и аз забелязах, че той е навлякъл непромокаемите си дрехи.

– Какво ни очаква сега? – попитах го аз.

– Здравословна буря, сър – отвърна той. – А също и малко дъждец, колкото да ни измие вратовете. Нищо повече.

– Колко жалко, че видяхме лодката! – забелязах аз. Една голяма вълна удари кораба в носа и го отклони от курса цял румб: в това време лодката за миг се мярна между двата кливера.

Луис завъртя руля и след като помълча, каза:

– Те и без това никога не биха достигнали сушата, сър. Ето що мисля аз.

– Така ли мислиш?

– Да, сър. Не виждате ли? – Силен тласък на вятъра разтърси кораба и принуди Луис бързо да завърти руля. – Няма да мине и един час – продължи той – и за такава черупчица ще бъде невъзможно да продължи пътя си сред вълните. Имат късмет, че ние пристигнахме навреме и можем да ги приберем.

Вълка Ларсен остави спасените мъже, с които бе разговарял, и се отправи към юта. Неговата котешка походка сега особено биеше на очи: погледът му бе остър и неспокоен.

– Трима смазвачи и един механик – каза той вместо поздрав. – Но ние ще ги направим матроси или най-малкото гребци. А как е дамата?

Не зная защо, но когато Ларсен спомена за спасената жена, почувствувах остра болка, сякаш ме прободe нож. Разбира се, това бе глупава сантименталност от моя страна, но аз не можех да се избавя от това усещане и вместо отговор само повдигнах рамене.

Вълка Ларсен проточено и подигравателно изсвири с уста.

– А как се казва? – попита той.

– Не зная – отвърнах аз, – тя спи. Много е уморена. Всъщност аз чакам да чуя някакви новини от вас. Какъв е бил техният кораб?

– Пощенски параход – късо отговори той – „Град Токио“. Пътувал от Фриско за Йокохама. Старо корито. Тайфунът го поразил. Направил дъното му на решето. Четири дни се реяли по вълните. А вие наистина ли не знаете коя е тя? Каква е – мома, съпруга или вдовица? Е, е, добре!

Той заклати подигравателно глава и ме загледа със смеещи се очи.

– А вие ... – започнах аз. И на върха на езика ми беше да го попитам дали ще закара спасените в Йокохама.

– А аз какво? – попита ме на свой ред той.

– Какво възнамерявате да правите с Лич и Джонсън?

Той поклати глава.

– Наистина, Хъмп, не зная. Както виждате, с тия четирима пришълци аз вече имам достатъчно хора на кораба.

– Но Лич и Джонсън получиха добър урок, опитвайки се да избягат – казах аз. – Защо да не измените отношението си към тях? Вземете ги на борда и се дръжте добре с тях. Каквото и да са направили, те бяха заставени да го направят.

– От мене ли?

– Да, от вас – отговорих аз без колебание. – И нека ви предупредя, Вълк Ларсен, че ако вие отидете твърде далеч в издевателствата си над тия бедни нещастници, аз мога да забравя всичко, дори и любовта към собствения си живот и да ви убия!

– Браво! – извика той. – Аз се гордея с вас, Хъмп! Вие дяволски добре се изправихте на нозете си. Станали сте истинска самостоятелна личност. За нещастие животът ви е бил лек, но вие се развивате, а това ми харесва!

Гласът му внезапно се измени, лицето му стана сериозно.

– Вярвате ли на обещания? – попита той. – Свещени ли са те за вас?

– Разбира се! – отговорих аз.

– В такъв случай да сключим едно споразумение – продължи този тъй хитър актьор. – Ако аз ви обещаю да не се докосвам дори и с пръст до Лич и Джонсън, обещавате ли ми вие, от своя страна, да не посягате върху мене? Само не мислете, че се боя от вас. Не, не, не си въобразявайте това! – побърза да прибави той.

Аз просто не вярвах на ушите си. Какво е станало с този човек?

– Съгласен ли сте? – нетърпеливо попита той.

– Да! – отговорих аз.

Той ми протегна ръката си, но докато я разтърсвах най-сърдечно, мога да се закълна, че забелязах как в очите му за миг проблесна някакъв дяволски присмех.

Ние преминахме на подветрената страна на юта. Лодката бе съвсем близо и се намираше в отчаяно положение. Джонсън я направляваше, Лич изгребваше вода. Ние ги догонвахме, движейки се два пъти по-бързо от тях. Ларсен даде знак на Луис да се отклони и ние изпреварихме лодката, минавайки на около двадесет фута от нея. Изведнъж „Призрак“ я закри от вятъра, платното ѝ се отпусна и почна да плющи, лодката спря да се движи, като принуди пътниците бързо да променят положението си. Тук една голяма вълна ни издигна, а лодката потъна надолу в бездната.

В този именно миг Лич и Джонсън погледнаха в лице матросите, струпали се на борда. Никой не ги поздрави. В очите на своите другари те и двамата бяха вече покойници, между тях зееше оная пропаст, която разделя живите от мъртвите.

След един миг те се намериха срещу юта, където стояхме с Вълка Ларсен. Сега ние пропадахме надолу между вълните, а те се издигаха нагоре. Джонсън погледна към мене и аз успях да видя колко измъчено и изтощено е лицето му. Махнах му с ръка и той отговори на поздрава ми, но неговият жест издаваше безпомощност и дълбоко отчаяние. Сякаш той ми изпращаше последното си прости. Не можах да видя очите на Лич, понеже гледаше към Вълка Ларсен, но върху лицето му както и преди се четеше старата неумолима омраза.

После лодката се озова зад кърмата. Вятърът изведнъж наду платното и така наклони слабата ладийка, че тя едва не се преобърна. Вълните полетяха над нея и я заляха с белоснежна пяна. Сетне лодката отново се показа, наполовина пълна с вода. Лич усилено изхвърляше водата, а Джонсън, с бледо и тревожно лице, стискаше веслото, което му служеше за кормило.

Вълка Ларсен късо се изсмя, сякаш изляя в самото ми ухо, и отиде към наветрената страна на юта. Очаквах че ще даде заповед за спиране, но корабът продължаваше да плува напред, а той не даваше никакъв знак. Луис все тъй невъзмутимо стоеше на руля, но аз забелязах, че струпалите се на носа матроси се обърнаха и с безпокойство загледаха към нас. „Призрак“ продължаваше да се носи напред и лодката се превърна в малка, едва забележима точица, когато изведнъж се разнесе заповедническият глас на Вълка Ларсен и корабът се завъртя рязко на дясната си страна.

Ние се отправихме назад по посока на вятъра, срещу борещата се с вълните лодчица. и се намерихме на една или две мили от нея, когато се чу нова команда за сваляне на бом-кливера и спиране на кораба.

Тюленоловните лодки не са приспособени да лавират срещу вятъра. Единствената надежда за тях е да се държат в посоката на вятъра и когато е благоприятен, той сам ги подгонва право към кораба. Но сега, сред разбушувалото се море, за Лич и Джонсън нямаше никакъв друг изход, освен да бъдат прибрани от „Призрак“ и те направиха отчаян опит да плуват срещу вятъра. Но при такова едно вълнение трудно си пробиваха път напред. Всеки миг можеха да бъдат погълнати от разярените стихии. Отново и отново ние виждахме как лодката забиваше нос в бело-върхите гребени, които я отблъскваха назад като тапа.

Джонсън бе превъзходен матрос и знаеше как да се справя с малки лодки, така както и с кораби. След час и половина той почти се изравни с нас, недалеч от кърмата, като разчиташе да се добере до кораба.

– Значи, вие променихте намерението си? – промърмори Вълка Ларсен на себе си. а същевременно и на тях. сякаш можеха да го чуят. – Искате да се върнете на кораба, ха? Добре тогава, опитайте!

– По-здраво на руля! – заповяда той на Уфти-Уфти, канака, който през това време бе сменил Луис.

Командите следваха една след друга. Въжетата на фока и грота бяха отслабени и корабът заподскача напред по вълните, понесен от попътен вятър. Тогава Джонсън, с риск от незабавна гибел, прекоси нашия килватер⁵² на сто фута разстояние от кърмата. Вълка Ларсен отново се разсмя и същевременно махна с ръка, като подкани бегълците да ни следват. „Очевидно неговото намерение е да си поиграе с тях – помислих си аз, – да им даде урок вместо побой, и то опасен урок, защото неустойчивата лодка може всеки миг да се преобърне.“

Джонсън бързо извъртя лодката и се понесе подире ни. За него нямаше друг избор. Смъртта дебнеше двамата бегълци от вси страни, рано или късно една от тия огромни вълни щеше да връхлети върху лодката, да я обърне и потопи.

– Ето ги най-после, уплашиха се от смъртта! – продума Луис на ухото ми, когато отидох на носа да отдам команда за прибирането на кливера и стаксела.

– Той скоро ще спре кораба и ще ги вземе – казах уверено аз. – Искате само да ги понакаже, това е всичко.

Луис ме изгледа многозначително.

– Така ли мислите? – попита той.

– Разбира се – отвърнах аз – А ти?

52. Килватер – следа, която корабът оставя по водата. – Б. пр.

– Сега за сега аз мисля само за собствената си кожа – бе неговият отговор. – И не преставам да се учудвам как се нареждат нещата. Добра шега ми изигра ракията във Фриско, но и на вас няма да ви е по-леко с тая жена долу. Само аз ви познавам добре, голям простак сте вие!

– Какво искаш да кажеш? – попитах го аз, тъй като, щом хвърли тая бомба в лицето ми, той се обърна настрана.

– Какво искам да кажа ли? – извика Луис. – И вие ме питате? Не е важно какво искам да кажа аз, но какво иска да каже Вълка. Вълка, разбирате ли, Вълка.

– Ако се забърка някоя каша, ще застанеш ли на моя страна? – неволно попитах аз, защото той изказа моето собствено опасение.

– На вашата страна? Аз ще бъда само на страната на стария дебел Луис, и пак ще си имам достатъчно грижи! Но всичко това е само началото, само началото, казвам ви!

– Не мислех, че си такъв страхливец! – укорих го аз. Той хвърли към мене презрителен поглед.

– Аз не вдигнах ръка в защита на ей онези нещастници – и той показа назад към малката лодка, – та, мислите, ще оставя да ми разбият главата заради някаква жена, която очите ми не са виждали до този ден?

Аз се отвърнах с възмущение и се отправих към кърмата.

– Приберете топсела, мистър Ван Уейдън! – заповяда ми Вълка Ларсен, когато стъпих на юта.

Като чух тая заповед, аз се поуспокоих, поне що се отнасяше до съдбата на двамата бегълци. Беше ясно, че капитанът нямаше намерение да избяга далеч от тях. Тая мисъл ме изпълни с надежда и аз се захех да изпълня бързо разпореждането му. Едва бях успял да дам необходимите команди, и матросите тозчас се втурнаха: едни към въжетата, с които се управляваха платната, а други нагоре по вантите. Вълка Ларсен забеляза тяхното усърдие и мрачно се усмихна.

А разстоянието между лодката и кораба продължаваше да се увеличава и едва когато бегълците останаха няколко мили назад, ние намалихме ход и се спряхме да ги чакаме. Всички очакваха с тревога приближаването на лодката. Дори и върху лицето на Луис, отправил втренчен поглед назад, се изписа безпокойство, което той не можеше да скрие. Само Вълка Ларсен си остана все тъй невъзмутим.

Лодката се приближаваше все повече и повече, препускайки сред зелените бурни вълни като някакво живо същество. Тя ту се изкачваше по високите зъбести гребени, ту изчезваше зад тях, за да се мерне след малко пред очите ни, полетяла сякаш към небесата. Изглеждаше

невъзможно, че тя е още цяла, и всяко нейно появяване, съпроводено с главозамайващ скок, се възприемаше като някакво чудо.

– Внимание при руля! – извика Вълка Ларсен и сам скочи при руля и силно го завъртя.

„Призрак“ отново се метна и се понесе по вятъра и в продължение на още два часа Джонсън и Лич ни преследваха. А ние се застоявахме и пак избягвахме напред, пак се застоявахме и пак избягвахме и през всичкото това време малкото платно продължаваше да се подема към небето и отново да изчезва във водната бездна. Лодката бе на около четвърт миля от нас, когато една дъждовна вихрушка я скри от погледа ни. И вече не се показва. Подухна вятър, въздухът се проясни, но по развълнуваната морска шир нямаше ни следа от малкото платно. За миг ми се стори, че на върха на една висока вълна се мярна черното дъно на лодката. И това беше всичко. За Лич и Джонсън земните страдания се бяха свършили.

Хората продължаваха да се тълпят на палубата. Никои не искаше да слиза долу и никой не продумваше. Никой не смееше да погледне другите в очите. Всички бяха замаяни, стояха в мрачно мълчание, сякаш все още не можеха да повярват, да възприемат това, което се бе случило. Вълка Ларсен не ги остави дълго да размишляват. Той тутакси насочи кораба в неговия курс – към тюленовото стадо, а не към Йокохама. Ала матросите не бяха вече тъй усърдни и докато обтягаха въжетата аз ги чувах да ругаят помежду си, макар че устните им си оставаха все тъй свити и безжизнени, както и те самите. Не така обаче се чувствавах ловците. Смок, който не се смущаваше от нищо, им разправи някакъв виц и те със смях почнаха да се спускат надолу в своя кубрик.

Като се отправих към кърмата, аз срещнах спасения от нас механик. Той се приближи към мене. Лицето му бе бледо, устните му трепереха.

– За бога, сър, кажете ми що за кораб е това?

– Вие не сте сляп, сами виждате – отвърнах почти грубо, макар че сърцето ми беше изпълнено със скръб и страх.

– Такова ли е вашето обещание? – обърнах се аз към Вълка Ларсен.

– Аз не съм обещавал да ги взема на борда – отговори той. – И така или иначе, вие трябва да се съгласите, че не съм ги докоснал с пръст!

И като се разсмя, той повтори:

– Не, не, не съм се докосвал до тях!

Не отговорих.. Бях като зашеметен, не можех да отворя уста. Трябваше да си събера мислите. Чувствах се отговорен за жената, която

спеше долу, и в главата ми възникна една-единствена разумна мисъл: не трябва да действувам прибързано, ако искам да й бъда полезен с каквото и да било.

Глава XX

Денят завърши без нови произшествия. Слабата буря, която „ни изми вратовете“, почна да затихва. Механикът и тримата смазвачи след един горещ спор с Ларсен бяха разпределени по лодки под началството на ловците и зачислени към корабната вахта, за която цел бяха и екипирани от корабния магазин. И когато се отправиха към бака, те все още протестираха, но не много високо. От това, което бяха видели, те имаха вече ясна представа за характера на Вълка Ларсен, а историите, на които се бяха вече наслушали на борда, убиха у тях всяко желание да се бунтуват.

Мис Брюстър – името ѝ узнахме от механика – все още спеше. На вечерята помолих ловците да приказват по-тихо, за да не я безпокоят. Тя се яви пред нас чак на следното утро. Бях наредил да ѝ сервира храната отделно, но Вълка Ларсен тутакси се наложи:

– Коя е тя, та да се гнуси от общата трапеза и от нашето присъствие?

Обаче появяването на нашата пасажерка в столовата бе доста весело и забавно. Ловците мълчаха като риби. Само Джок Хорнър и Смок не проявиха никакво смущение: от време на време те скришом хвърляха погледи към нея и дори се опитваха да вземат участие в разговора. Останалите четирима мъже, забили поглед в чиниите си, дъвчеха замислено и равномерно, ушите им се движеха в такт с челюстите като на повечето животни.

Отначало Вълка Ларсен приказваше малко и даваше къси отговори, когато се обръщаха към него. Не може да се каже, че той се смущаваше, съвсем не. Тая жена представляваше за него нещо ново, непознат за него тип, и любопитството му се събуди. Той внимателно я изучаваше, като откъсваше поглед от лицето ѝ само за да следи движението на ръцете и раменете ѝ. Аз също я наблюдавах и макар че всъщност сам поддържах разговора, не можех да се избавя от чувството, че се смущавам и че не се владея напълно. Затуй пък Вълка Ларсен се държеше съвсем непринудено, с пълна увереност в себе си – увереност, която с нищо не можеше да се разколебае. От жените той се страхуваше не повече, отколкото от бурите и сраженията.

– А кога ще пристигнем в Йокохама? – попита тя, като се обърна към него и го погледна право в очите.

Въпросът бе зададен без заобикалки. Челюстите престанаха да работят, ушите спряха да се движат и макар че очите бяха както и досега приковани в чиниите, всеки очакваше отговора с напрежение и крайно внимание.

– След четири месеца, а може и след три, ако ловният сезон свърши по-рано – отвърна Вълка Ларсен.

Тя се задъха и неуверено промърмори:

– Аз ... аз мислех ... казаха ми, че отгук до Йокохама може да се стигне само за един ден. Вие ... – Тук тя се запъна и заоглежда обкръжаващите я безизразни лица, наведени над чиниите. – Вие нямате право да постъпвате така!

– Този въпрос трябва да обсъдите с мистър Ван Уейдън – отвърна Ларсен, като кимна към мене с насмешливо смигване. – Мистър Ван Уейдън е, както се казва, авторитет по въпросите на правото. Но аз съм прост матрос и гледам на работата малко по-другояче ... За вас може би е нещастие, че трябва да останете тук, но затуй пък това за нас е голямо щастие!

Той я гледаше усмихнато. Тя наведе очи под неговия поглед, но отново ги повдигна и някак предизвикателно ме погледна. В нейните очи прочетох неизказания въпрос: право ли е това? Но бях вече решил, че трябва да играя неутрална роля и затова не отговорих.

– А какво е вашето мнение? – настоя тя.

– Че това е нещастие, особено ако вие имате да вършите някаква належаша работа през идните няколко месеца. Но тъй като заявихте, че сте предприели това пътуване до Япония с цел да поправите здравето си, мога да ви заявя, че никъде няма да укрепнете така добре, както на борда на „Призрак“.

Видях как очите ѝ блеснаха от негодувание и този път наведох глава, като почувствувах как се зачервява лицето ми под нейния поглед. Това бе признак на страхливост, но какво друго можех да направя?

– Да, мистър Ван Уейдън знае какво говори – разсмя се Вълка Ларсен.

Кимнах с глава, а мис Брюстър, след като се посъзве, почна да очаква какво ще последва.

– Не може да се каже, че е станал някакъв особен здравеняк – продължи Вълка Ларсен, – но той изумително укрепна. Трябваше да го видите, когато го прибрахме на борда. Жалък съсухрен човечец – на нищо не приличаше. Не е ли така, Керфут?

Керфут бе тъй изненадан от този неочакван въпрос, отправен към

него, че изпусна ножа си на пода, но все пак успя да издаде някакъв одобрителен звук.

– Беленето на картофи и миенето на съдове му подействува добре. Нали, Керфут?

Керфут отново изгрухтя.

– А погледнете го сега! Наистина не би могъл да се нарече мускулест, но все пак у него се появиха мускули, нещо, което по-рано той нямаше. Освен това той стои вече на собствените си крака! Може би не бихте се убедили в това, като го гледате, но отначало, ще повярвате ли, той не можеше да се изправи без чужда помощ.

Ловците се закискаха, но тя ме погледна с такова съчувствие, че аз бях напълно възнаграден за безочливостта на Вълка Ларсен. Наистина тъй отдавна не бях получавал съчувствие от никого, че сега се развълнувах дълбоко и на драго сърце станах неин доброволен роб. Но ме хвана яд на Вълка Ларсен. Със своя намек той подложи на съмнение моето мъжко достойнство, подложи на съмнение самите тези нозе, с които, както се хвалеше, той ме беше снабдил.

– Възможно е да съм се научил да стоя на собствените си нозе – възразих аз, – но още не съм свикнал да тъпча с тях върху нозете на другите!

Ларсен ме погледна нахално.

– В такъв случай вашето възпитание е завършено само наполовина! – каза сухо той и като се обърна към мис Брюстър, продължи: – Ние тук на „Призрак“ сме много гостоприемни. Мистър Ван Уейдън вече се е убедил в това. Правим всичко възможно, за да се чувствуват гостите ни като у дома си. Така ли е, мистър Ван Уейдън?

– И дори ги оставяме да белят картофи и да мият съдове – отговорих аз. – Да не говорим за това, че понякога ги стискаме за гърлото в знак на особено дружелюбие.

– Моля, не си съставяйте за нас лъжлива представа от думите на мистър Ван Уейдън! – прибави Ларсен с превзета тревога. – Забелязвате ли, мис Брюстър, че той носи на колана си кама ... хм . нещо съвсем необикновено за един шурман! Общо взето, мистър Ван Уейдън е човек, достоен за уважение, но понякога .. как да кажа? ... почва да буйствува и тогава са необходими по-строги мерки. Но в спокойни минути той е твърде честен и разсъдителен и тъй като сега е спокоен, вярвам, няма да откаже, че само вчера заплашваше да ме убие.

Едва не се задуших от възмущение, очите ми наистина пламтяха; капитанът кимна с глава към мене.

– Погледнете го сега. Той едва се владее във ваше присъствие. Изглежда, не е свикнал с женско общество. Ще трябва да се въоръжа, преди да се осмеля да излезе с него на палубата.

– Наистина лоша е работата, много е лоша! – промърмори той и тъжно заклати глава, а в това време ловците се превиваха от смях.

Пресипналите от морския вятър гласове на тия хора и техният груб кикот звучаха в тясното помещение зловещо и диво. Всичко наоколо беше диво. И гледайки тая жена, тъй далечна и чужда, която съвсем не подхождаше на обстановката, за първи път забелязах колко бях привикнал с тази среда и как бях станал вече част от нея. Познавах добре всички тия хора, познавах техните мисли и чувства, самият бях станал един от тях, живеех като ловец на тюлени, хранех се като ловец на тюлени и повечето време мислех като тях. На мене вече не ми се виждаха странни техните груби дрехи и сурови лица, и лудият им смях, както и скърцащите стени на каютата, и лампата, която леко се полюляваше.

Като си мажех филийка хляб с масло, случайно хвърлих поглед на ръката си. Ставите ми бяха изподрани и възпалени, пръстите подпухнали, ноктите черни. Знаех, че лицето ми е обрасло с гъста четинеста брада, че ръкавът на куртката ми е скъсан, че на яката на синята ми риза липсва едно копче. Камата, за която бе споменал Вълка Ларсен, висеше в ножницата на колана. До този миг това ми се струваше съвсем естествено, но сега, когато погледнах наоколо с очите на мис Брюстър, разбрах колко странна трябва да ѝ се вижда камата, както и всичко останало в каютата.

Но тя бе схванала подигравката в думите на Вълка Ларсен и отново хвърли към мене съчувствен поглед. В очите ѝ имаше някакъв смут. Това подигравателно отношение на капитана към мене я караше да се тревожи още повече за своята съдба.

– Може би някой случайно минаващ кораб ще ме вземе на борда си – промълви тя.

– Тук не минават други кораби освен тюленоловни – отвърна Вълка Ларсен.

– Но аз нямам със себе си нито дрехи, нито нищо! – възрази тя. – Вие навярно забравяте, сър, че не съм мъж, че не съм свикнала с този скитнишки, безгрижен живот, какъвто водите вие и вашите хора.

– И колкото по-скоро привикнете към него, толкова по-добре – отговори той. – Аз ще ви дам плат, игли и конци. Предполагам, че за вас няма да е много трудно да си ушите една-две рокли!

Мис Брюстър сви устни, с което искаше да каже, че не разбира

нищо от шиене на дрехи. За мене бе съвсем ясно, че тя е уплашена и объркана и че се стареа героически да скрие това.

– Предполагам, че и вие като мистър Ван Уейдън сте свикнали други да работят за вас. Но на мене ми се струва, че няма да си навехнете ръцете, ако сама извършите някаква работа за себе си. А понеже стана дума – как изкарвате прехраната си?

Тя го погледна с нескривано учудване.

– Не желая да ви обиждам, повярвайте ми. Щом хората ядат, те са длъжни да си добиват храната. Тия хора тук убиват тюлени, за да си изкарват прехраната, по същата причина аз управлявам този кораб, мистър Ван Уейдън, поне засега, изкарва горчивия си залък, като ми помага. А вие какво работите?

Мис Брюстър сви рамене.

– Сама ли изкарвате прехраната си, или ви храни някой друг?

– Страхувам се, че други са се грижили за това през повечето време от живота ми! – засмя се тя, като се опитваше храбро да попадне в неговия подигравателен тон, макар че успях да видя как с нарастващ страх погледна в очите Вълка Ларсен.

– И навярно някой друг е оправял леглото ви?

– И аз съм си оправяла леглото – отговори тя.

– Често ли?

Тя поклати глава с престорена омърлушеност.

– Ами знаете ли как постъпват в Съединените щати с хора като вас, които не изкарват сами прехраната си?

– Аз съм страшно невежа – заоправдава се тя. – Наистина, как постъпват с нещастници като мене?

– Изпращат ги в затвора. Тяхното престъпление се състои в това, че не изкарват своето препитание, нещо, което там наричат скитничество. Ако бях на мястото на мистър Ван Уейдън, който вечно разсъждава върху това, що е справедливо и що не е, бих ви попитал: с какво право живеете на този свят, щом не вършите нищо, за да заслужите своето съществуване?

– Но тъй като вие не сте мистър Ван Уейдън, аз не съм длъжна да ви отговоря, нали?

Тя му се усмихна със своите изпълнени с ужас очи, а това сякаш прободеше сърцето ми. Почувствавах, че трябва да се намеся и да променя темата на разговора.

– Спечелили ли сте някога поне един долар със собствения си труд? – със някаква тържествуваща изобличителност попита Вълка Ларсен,

сигурен в нейния отговор.

– Да, спечелвала съм – отговори бавно тя и аз едва не се разсмях, забелязвайки как лицето на Вълка Ларсен се удължи.

– Спомням си как веднъж, когато бях още малка, моят баща ми даде един долар, защото стоях съвсем мирна цели пет минути.

Той се усмихна снизходително.

– Това се случи доста отдавна – продължи тя. – И едва ли бихте очаквали от едно деветгодишно момиченце да си изкарва само хляба – и след като помълча малко, добави: – Впрочем сега аз печеля по хиляда и осемстотин долара в годината.

Като по даден знак всички вдигнаха очи от чиниите и втренчено я загледаха. Жена, която печелеше хиляда и осемстотин долара в годината, заслужаваше да се поразгледа. Вълка Ларсен не скри възхищението си.

– От заплата или на парче? – попита той.

– На парче – отговори незабавно тя.

– Хиляда и осемстотин – започна да пресмята той. – Това прави по сто и петдесет долара на месец. Добре тогава, мис Брюстър, у нас на „Призрак“ има широко поле за работа. Смятайте се на заплата през всичкото време, докато сте тук.

Тя не отговори. Необикновените приумици на този човек за нея бяха нещо ново и тя не знаеше как да се отнася към тях.

– Забравах да попитам за вашата професия – ласкаво продължи той. – Какво произвеждате? Какви сечива и материали ще ви бъдат нужни?

– Хартия и мастило – засмя се тя. – Да, и, разбира се, пишеща машина.

– Значи, вие сте Мод Брюстър! – бавно и уверено продумах аз, сякаш я обвинявах в някакво престъпление.

Тя ме погледна с любопитство.

– Откъде знаете?

– Не сте ли вие? – настоях аз.

Тя кимна с глава. Сега бе ред на Вълка Ларсен да се учуди. Това магическо име не му подсказваше нищо. Аз се гордеех с това, че за мене то значеше много нещо, и за пръв път през целия този тежък разговор почувствувах своето превъзходство над него.

– Помня, че веднъж написах рецензия за едно малко томче... – започнах небрежно аз, но тя ме прекъсна.

– Вие? – възкликна тя. – Значи, вие сте ...

Тя ме гледаше с широко разтворени очи. Сега и аз утвърдително

кимнах с глава.

– Хъмфри Ван Уейдън – завърши тя, после, като въздъхна с облекчение и хвърли неволно поглед към Вълка Ларсен, възкликна:

– Колко се радвам! Помня тази рецензия – продължи бързо тя.

И почувствувала известна неловкост, която нейните думи произведоха, добави:

– Тази тъй похвална за мен рецензия.

– Не сте права – доблестно възразих аз. – Вашите думи подкопават моята безпристрастна критика и поставят под съмнение преценката ми. Освен това всички останали критици се съгласиха с мене. Мистър Ленг не причисли ли вашата „Неволна целувка“ към четирите най-добри сопети на английски език, написани от жена?

– Но вие ме нарекохте американската Мейнел!⁵³

– Не е ли вярно? – попитах аз.

– Не е там работата – отвърна тя. – Просто това ме обиди.

– Неизвестното може да бъде измерено само чрез известното – отговорих аз на изтънчен академически език. – Като критик бях длъжен да определя вашето място в литературата. А сега вие сама станяхте мярка за другите. Седем ваши томчета стоят на моята полица за книги, има още два дебели тома есета, които, – позволете ми да кажа – с нищо не отстъпват на стиховете ви, макар че не мога да определя за кои ваши произведения това сравнение е по-ласкателно. Не е далеч времето, когато в Англия ще се появи някоя неизвестна поетеса и критиците ще я нарекат английската Мод Брюстър.

– Наистина вие сте много любезен – промълви тя. И ето че самата условност на тази нейна забележка и тонът, с който произнесе думите, пробудиха в мене множество асоциации, свързани с моя живот далеко, далеко отвъд океана. Аз бях дълбоко развълнуван и изпълнен не само със спомени от миналото, но и с остра болка по родината.

– Кажете ми, защо сте се погребали в тая Калифорния? – попита след малко тя. – Това не е любезно от ваша страна! Ние, жителите на Изтока, много малко сме ви виждали, а вие сте нашият втори „наставник на американската литература“⁵⁴.

Отвърнах на комплимента с поклон, но тутакси възразих:

– Аз насмалко не се срещнах с вас веднъж във Филадельфия. Имаше

53. Мейнел, Алиса (1847–1822)# (# Така е и на хартията) – английска поетеса и литературен критик. – Б. пр.

54. Наставник на американската литература – епитет, даден на Ралф Уолдо Емерсон (1803–1882), американски поет и публицист. – Б. пр.

някакво празнуване на Браунинг и вие изнасяхте доклада. Но моят влак закъсна с четири часа.

И ние така се увлякохме, че съвсем забравихме къде се намираме, оставяйки Вълка Ларсен да слуша безмълвен нашето бърбене. Ловците напуснаха масата и излязоха на палубата, а ние все още разговаряхме. Само Вълка Ларсен остана при нас. Изведнъж аз почувствувах неговото присъствие: облегнат на масата, той с любопитство се вслушваше в тия чудни слова за някакъв непознат за него свят.

Млъкнах, не довършвайки една от своите фрази. Настоящото, със своите опасности и тревоги, се издигна с чудновата сила пред мене. Мис Брюстър очевидно почувствува това и някакъв смътен страх се появи в очите ѝ, когато погледна Вълка Ларсен.

Ларсен стана и някак неловко се засмя. Смехът му звучеше остро.

– О, не ми обръщайте внимание – продума той, като махна самоунижително с ръка. – Аз не влизам в сметката. Продължавайте, продължавайте, моля ви!

Но потокът на нашето красноречие бе прекъснат, ние станахме от масата и също неловко се засмяхме.

Глава XXI

Огорчението, което Вълка Ларсен изпита от това, че ние с Мод Брюстър го пренебрегнахме по време на нашия разговор, трябваше да си намери отдушник и Томъс Мъгридж стана жертва на яда му. Готвачът не бе променил нито своите привычки, нито ризата си, макар и да ни уверяваше, че се е преоблякъл. Неговият външен вид обаче опровергаваше това, както и дебелият слой мазнина върху печката и съдовете не свидетелствуваха за чистота в работата.

– Аз те предупредих, Куки! – каза Вълка Ларсен. – Сега ще си получиш заслуженото!

Лицето на Мъгридж побледня под слоя от сажди и когато Вълка Ларсен извика двама матроси и поиска въже, нещастният готвач избяга презглава от кухнята и се замята по палубата, преследван от смеещите се матроси. На тях едва ли нещо друго би могло да им достави по-голямо удоволствие, отколкото да го изкъпят в морето: защото готвачът продължаваше да изпраща на бака най-гнусните остатъци от яденето.

Времето беше благоприятно за целта. „Призрак“ се плъзгаше по водата с около три мили в час, а морето беше твърде спокойно. Но Мъгридж нямаше особено желание да се къпе. Той навярно бе вече виждал как потопяват хора в морето. Освен това водата беше страшно студена, а той не можеше да се похвали с отлично здраве.

Както винаги при такива случаи ловците и свободните от вахта излязоха да гледат предстоящото забавление. Мъгридж смъртно се боеше от водата и показва такава пъргавина и ловкост, каквито никой не очакваше от него. Притиснат в ъгъла между кухнята и юта, той скочи като котка върху кормилната кабина и изтича към кърмата. Но матросите му пресякоха пътя и той се върна назад, прескочи покрива на кухнята⁵⁵ и се намери отново на палубата. Сетне полетя напред, подгонен и почти настигнат от Харисън, гребца. Но Мъгридж направи внезапен скок и се хвана за въжето на кливера. Това стана само в миг. Увисвайки на ръцете си, той се сви, преметна се във въздуха, полетя с краката напред и удари в стомаха приближаващия се Харисън. Той изохка, подви нозе и падна възник на палубата.

55. Но ние добре си спомняме, че кухнята беше отнесена по-рано от една буря... Може би е била построена отново, за което уважаемият Лондон не е сметнал за нужно да ни разказва. Б. на Виктор от bezmonitor.com.

Този подвиг на готвача бе посрещнат от ловците с ръкопляскания и шумен смях; в това време Мъгридж, като се изплъзна от половината си преследвачи при фок-мачтата, се втурна назад към кърмата, като се провираше между останалите преследвачи подобно на играч на футболното поле. Той летеше по юта към кърмата. Тичаше тъй бързо, че когато се опита да заобиколи кормилната кабина, се подхлъзна и падна. Нилсън стоеше при руля и готвачът се блъсна в нозете му. И двамата се търкулнаха на пода, но само Мъгридж се изправи. По някаква прищявка на съдбата неговото крехко тяло не пострада, но при силното сблъскване кракът на здравеняка-матрос се счупи като сламка. На руля застана Парсън и гонитбата продължи. Мъгридж, обезумял от страх, се носеше по цялата палуба – от носа до кърмата. Матросите го гонеха с викове и поощрителни възгласи, а ловците ревяха от възторг и насърчаваха готвача. При предния люк Мъгридж падна, трима матроси се строполиха върху него. Но с окървавена уста и с разкъсана на парцали риза – станала причина за цялата тая беда, – той успя да се изплъзне из ръцете им като змиорка и да скочи на грот-вантите. Там почна да се катери все по-нагоре и по-нагоре, до самия връх на мачтата.

Шестима матроси се заизкачваха след него, четирима от тях останаха да чакат на салинга, а само двама – Уфти-Уфти и Блек, кормчията от лодката на Латимер – се понесоха нагоре по тънките стоманени въжета, като се издигаха със здравите си ръце.

Това бе опасно предприятие: те висяха във въздуха на повече от сто фута над палубата, положение, при което мъчно можеха да се защитят от нозете на Мъгридж. А Мъгридж риташе свирепо, докато канакът, провиснал на една ръка, не го хвана с другата за крака. Миг по-късно Блек хвана и другия му крак. После и тримата, сплели се в някакво живо кълбо, продължиха да се борят, подхлъзнаха се и паднаха в ръцете на другарите си, които чакаха на салинга.

Въздушното сражение се свърши и Томъс Мъгридж бе свален на палубата. Той реवेशе и пищеше, устата му бе покрита с кървава пяна. Вълка Ларсен направи възел на края на едно въже, което прекара под мишниците на готвача. Тогава го понесоха и го хвърлиха в морето. Въжето се размота четиридесет, петдесет, шестдесет фута, когато Вълка Ларсен извика: – Стига!

Уфти-Уфти закрепил въжето, то се опъна и „Призрак“, като се наклони с носа напред, издигна готвача на повърхността.

Това бе наистина жалко зрелище. Макар че не можеше да се удави и макар че у него, както у котките, имаше „девет души“, готвачът все

пак преживя всичките мъки на човек, който се дави. „Призрак“ напредваше доста бавно и когато кърмата му се издигаше над вълната и носът се спущаше надолу, нещастникът биваше изтеглен на повърхността и можеше свободно да си поеме дъх, но след това кърмата падаше, носът почваше да се издига, въжето отслабваше и той се скриваше отново под водата.

Аз бях забравил за съществуването на Мод Брюстър и си спомних за нея едва в минутата, когато тя внезапно се появи до мене. Бе излязла на палубата за пръв път, откакто попадна на кораба. Посрещна я мъртво мълчание.

– Що за развлечение е това? – попита тя.

– Попитайте капитан Ларсен – хладнокръвно и студено отговорих аз, макар кръвта ми да закипя при мисълта, че става свидетелка на такова зверство.

Мод Брюстър се готвеше да изпълни моя съвет, когато забележа Уфти-Уфти, който стоеше право пред нея. Той държеше в ръцете си края на въжето, изпънал грациозното си тяло, което излъчваше сила и красота.

– Риба ли ловите? – попита го тя.

Той не отговори. Очите му, устремени в морето зад кърмата, изведнъж засвяткаха.

– Акула, сър! – извика той.

– Дърпайте! По-живо! Всички на въжето! – почна да вика Вълка Ларсен и по-бързо от всички скочи към въжето.

Мъгридж дочу предупредителния вик на канака и диво закрещя. Аз вече забележах черните перки, които пореха водата и догонваха готвача по-бързо, отколкото ние успявахме да го теглим към кораба. Нашите шансове и шансовете на акулата бяха еднакви. Кой ще го грабне? Това беше въпрос на секунди. Когато Мъгридж се намери право пред нас, кърмата се спусна надолу по една вълна, което даде предимство на акулата. Плавниците изчезнаха, над водата бързо се мярна белият корем на акулата. Почти със същата бързина действуваше и Вълка Ларсен. Той изведнъж дръпна въжето с всичката си сила. Тялото на готвача се отдели от водата, но същевременно зад него се показва и главата на акулата. Мъгридж сви краката си, акулата сякаш едва докосна един от тях и отново се скри с плясък под водата. Но в този именно миг Томъс Мъгридж нададе пронизителен вик. После, като хваната на въдица риба, той прелетя през борда, падна върху палубата на ръце и крака и се претърколи няколко пъти.

Кървав фонтан шурна от него. Дясното ходило на Мъгридж липсваше: то бе отхапано до самия глезен. Погледнах веднага Мод Брюстър. Лицето и бе станало бяло, очите й разширени от ужас. Тя не гледаше Томъс Мъгридж, а Вълка Ларсен. Той забеляза това и с присъщото си късо размиване каза:

– Развлечение, мис Брюстър. Може би по-грубо от забавленията, с които сте привикнали, но мъжете си имат свои развлечения. Акулата не беше предвидена. Това...

В този миг Мъгридж повдигна глава и като се увери в размера на своята загуба, пропълзя по палубата и бързо впи зъби в крака на капитана. Ларсен се наведе и най-спокойно стисна с два пръста готвача за ушите. Челюстта неохотно се отвори. Ларсен се освободи.

– Както ви казах – продължи той, като че нищо не бе се случило, – акулата не влизаше в сметката ни. Това бе ... хм ... нека кажем, воля на providението!

Мис Брюстър сякаш не чу тия думи, но в очите й се появи гняв и отвращение. Тя едва се помръдна от мястото си, направи една-две крачки, олюля се и ми протегна ръка. Аз я подхванах навреме, за да не падне, и й помогнах да седне на покрива на кормилната кабина. Струваше ми се, че тозчас ще припадне, но тя успя да се овладее.

– Донесете турникета, мистър Ван Уейдън! – извика ми Вълка Ларсен.

Аз се поколебах. Устните на Мод Брюстър помръднаха, и макар че тя не изрече никакви думи, очите й ясно ми заповядаха да се притека на помощ на нещастника.

– Моля ви! – едва прошепна тя и аз трябваше да се подчиня.

По това време бях станал вече толкова добър хирург, че Вълка Ларсен, след като ми даде няколко съвета, ме остави с двама матроси за помощници. Сам той се зае с друга операция – да отмъсти на акулата. Зад борда хвърлиха във водата огромна кука, на която за стръв поставиха голямо парче солена сланина, и докато аз успях да зашия разкъсаните вени и артерии на Мъгридж, матросите с песни и викове изтегляха на борда провинилото се чудовище. Аз сам не можах да го видя, но моите „асистенти“ изтичваха един след друг до палубата, за да видят какво става там. Акулата, дълга шестнадесет фута, бе окачена на грот-вантите. Челюстите й бяха разтворени с лост до възможния предел, после пъхнаха в устата й кол, заострен от двата края, и то така, че когато изтеглиха лоста, челюстите не можеха вече да се затворят. След това отрязаха куката и пуснаха акулата обратно в морето. Все още силна и здрава, ала

безпомощна, тя бе обречена на бавна смърт от глад – смърт, за която бе по-достоеен човекът, който бе измислил това наказание.

[# Турникет – хирургически инструмент за прищипване на кръвоносните съдове при операции и пр., за да се спре кръвоизтичането. – Б. пр.]

Глава XXII

Когато Мод Брюстър се отправи към мене, аз вече знаех за какво ще стане дума. Цели десет минути я наблюдавах как сериозно разговаря с механика и като ѝ направих знак да мълчи, отведох я по-далеч от кормчията. Лицето ѝ бе бледо, но издаваше решителност, очите ѝ – разширени от вълнение – изглеждаха особено големи и втръчено ме гледаха. Почувствувах някакво смущение, дори страх, защото разбрах, че тя се готвеше да вникне в душата на Хъмфри Ван Уейдън, а в това отношение Хъмфри Ван Уейдън едва ли имаше с какво да се гордее, откакто бе паднал на „Призрак“.

Стигнахме края на юта, където тя се обърна и ме погледна право в лицето. Аз се озърнах наоколо – няма ли да ни чуе някой?

– Какво има? – попитах тихо, но решителният израз на лицето ѝ не се смекчи.

– Готова съм да допусна – започна тя, – че това, което се случи днес, беше просто един нещастен случай, но аз току-що говорих с мистър Хаскинс. Той ми разказа, че в същия ден, в който ни спасихте, докато аз съм спала долу в каютата, двама матроси са били удавени, нарочно удавени – просто убити.

В гласа и прозвуча настойчив въпрос и тя с укор ме гледаше, като че ли аз бях виновен за това злодеяние или поне бях негов съучастник.

– Казали са ви самата истина – отговорих аз, – двамата матроси бяха убити.

– И вие допуснахте това! – извика тя.

– По-право не бях в състояние да попреча на това – отговорих все тъй любезно.

– Но опитахте ли се да попречите? – попита тя, като подчерта думата „опитахте“ и в гласа ѝ прозвуча макар и слаба надежда. – Не, вие не сте опитали! – продължи бързо тя, като предусети моя отговор. – Но защо?

Свих рамене.

– Не забравяйте, мис Брюстър, че вие сте още съвсем нов обитател на този малък плаващ свят и че още не познавате законите, които действуват тук. Вие носите със себе си известни възвишени понятия за хуманност, чест, благородство и тем подобни, но скоро ще се убедите, че тук за тях няма място. – И след като въздъхнах неволно, добавих: – Аз

сам се убедих в това.

Тя недоверчиво поклати глава.

– Какво бихте ме посъветвали в такъв случай? – попитах аз. – Да взема нож или пушка, или брадва и да убия този човек?

Тя се отдръпна малко назад.

– Само това не!

– Тогава какво да сторя? Да убия себе си?

– Защо говорите само за физическо въздействие? – запротестира тя.
– Нали съществува също и нравствено мъжество, което всякога оказва своето влияние!

– А-ха! – усмихнах се аз. – Вие ме съветвате да не убивам нито него, нито себе си, а да го оставя той да ме убие! – И без да й дам възможност да възрази, продължих: – Нравственото мъжество е безполезна проява на този малък плаващ свят. У Лич, един от убитите, това нравствено мъжество беше развито необикновено силно. Същото мога да кажа и за другия матрос, Джонсън. Но ето че то не само не им допринесе никаква полза, а ги и погуби! Същата съдба очаква и мене, ако реша да употребя малкото мъжество, останало все още в гърдите ми. Вие трябва да разберете, мис Брюстър, и то веднъж завинаги, че Ларсен не е човек, а чудовище! Той няма съвест. За него няма нищо свято, няма ужас, пред който би се спрял. Само по негова прищявка аз бях задържан насила от този кораб и само по негова прищявка съм още жив. Аз нищо не предприемам и не мога да предприема, защото съм роб на това чудовище така, както и вие сега сте негова робиня, защото искам да живея, както и вие искате да живеете, и още, защото не съм в състояние да се боря с него и да го победея, както и вие не ще можете да сторите това.

Тя мълчеше и очакваше да продължа.

– И какво остава? В този случай аз съм слабият. Аз мълча и понасям всякакви унижения, така и вие трябва да мълчите и да търпите всякакви унижения. И това е разумно. Това е най-доброто нещо, което можем да сторим, ако искаме да живеем. Победата не винаги е на страната на силния. Ние нямаме сили да се борим открито с него, затова сме длъжни да се преструваме и ако можем, да го сразим с хитрост. Това бих ви посъветвал да направите и вие. Зная, че моето положение е опасно, но вашето – откровено казано – е още по-опасно. Ние трябва да стоим един до друг, да действваме заедно, но да държим нашия съюз в тайна. Аз не ще мога открито да ви защитавам и каквито и оскърбления да бъдат отправени към мене, вие трябва да се показвате безразлична. Ние не трябва да предизвикваме сцени с този човек, нито да

противоречим на волята му. Освен това трябва да му се усмихваме и да се държим любезно с него, колкото и неприятно да ни е това.

Тя прокара ръка по челото си и продума:

– Все пак аз нищо не разбирам!

– Трябва да правите това, което ви казвам – прекъснах я решително, защото забелязах, че Вълка Ларсен, който се разхождаше по палубата и разговаряше с Латимер почна да поглежда към нас. – Послушайте ме и не след дълго ще разберете, че съм прав.

– Но какво все пак трябва да правя? – попита тя, забелязвайки тревожния поглед, който хвърлих към Вълка Ларсен; изглежда, че моята сериозност ѝ бе направила силно впечатление – нещо, което можеше само да ме поласкае.

– Преди всичко забравете за каквото и да било нравствено мъжество – бързо казах аз. – Не навличайте върху себе си гнева на този звяр. бъдете любезна с него, разговаряйте с него, обсъждайте въпроси по литература и изкуство – той обича това. Ще откриете, че е внимателен слушател и съвсем не глупав човек. И за ваше собствено добро помъчете се да не ставате свидетел – доколкото можете – на зверствата, които се извършват на кораба. Тогава ще ви бъде по-леко да играете ролята си.

– Значи, трябва да лъжа! – с негодувание рече тя. – Да лъжа с думи и дела!

Вълка Ларсен остави Латимер и се отправи към нас. Аз изпаднах в отчаяние.

– Разберете ме, разберете ме, моля ви! – прекъснах я с тих глас. – Целият ви жизнен опит нищо не струва тук! Трябва да почнете отначало. Да, зная, много добре виждам, че вие сте привикнали да подчинявате хората на себе си само с помощта на очите си, които излъчват и вашето нравствено мъжество. Вие вече ме покорихте с очите си, направихте ме свой роб. Но не се опитвайте да въздействувате по този начин и на Вълка Ларсен. По-лесно би ви се удало да укротите лъв, а този човек само ще ви се присмива. Той ще ... Аз винаги ще се гордея с това, че открих този талант – казах аз, променяйки темата на разговора, когато Вълка Ларсен стъпи на юта и се приближи до нас. – Редакторите се бояха от него, а издателите не искаха и да чуят името му. Но аз не сгреших в моята оценка: неговият гений и моите предсказания напълно се оправдаха, когато той издаде своята великолепна „Ковачница“.

– И като си помисли човек, че това бяха само вестникарски стихове ... – бързо додаде тя.

– Да, по една случайност те наистина се появиха най-напред в един

вестник – отговорих аз, – но не защото редакторите на списанията не са имали възможност да се запознаят с тях.

– Говорим за Харис – обърнах се аз към Вълка Ларсен.

– О, Да – съгласи се той. – Помня неговата „Ковачница“. Поемата е пълна с много красиви чувства и непоколебима вяра в човешките илюзии. Сетих се, мистър Ван Уейдън, добре ще е да прегледате готвача, той е неспокоен и се оплаква от силни болки.

И тъй, мене най-безцеремонно ме отстраниха от юта: оказа се, че Мъгридж спи дълбоко от морфина, който бях му дал. Не бързах да се върна обратно на палубата, а когато сторих това, зарадвах се, като видях мис Брюстър заета в оживен разговор с Вълка Ларсен. Да наистина се зарадвах: тя бе послушала съвета ми. И все пак почувствувах някаква тъга – значи, тя е способна да върши това, което аз бях я помолил и което на нея й бе тъй неприятно!

Глава XXIII

Свеж попътен вятър духаше равномерно и подгонваше „Призрак“ на север, към стадото тюлени. Ние ги срещнахме почти на четиридесет и четвъртия паралел, в бурно студено море, над което вятърът непрекъснато гонеше гъсти мъгли. Понякога цели дни не виждахме слънце и не можехме да правим наблюдения. После вятърът прогонваше мъглата, вълните почваха отново да блестят и ние можехме да определим къде се намираме. Но след два-три ясни дни мъглата отново се спускаше над нас, още по-гъста и непроницаема.

Излизането на лов беше опасно, всеки ден спускахме лодки и сивата мъгла ги поглъщаше – не ги виждахме до мръкване, а често и до късно през нощта, когато почваха да изпълзват една след друга като морски призраци. Уейнрайт, ловецът, когото Вълка Ларсен бе отвлякъл заедно с лодката и матросите, се възползува от мъглата и избяга. Той изчезна едно утро заедно с двамата си матроси и ние вече не го видяхме. По-късно узнахме, че са се прехвърляли от кораб на кораб, докато стигнали до своя.

Реших да последвам техния пример, но все не ми се представяше удобен случай. На шурмана не се полага да излиза с лодка и при все че аз опитах много пъти да заобиколя с хитрост Това правило, Вълка Ларсен не ми разреши. Ако това беше ми се удало, щях по някакъв начин да взема със себе си и мис Брюстър. Нашето положение на кораба все повече се усложняваше и се приближаваше към онзи стадий, за който аз не смеех и да помисля. Колкото и да се мъчех да прогоня от себе си тази мисъл, тя непрестанно ме преследваше.

На времето си бях чел доста много морски романи, в които неизменно фигурираше сама жена на кораб, пълен с мъже, но едва сега се убедих, че никога не съм разбирал дълбокия смисъл на това положение, макар че авторите го описваха и разглеждаха тъй подробно. И ето го сега това положение; аз бях лице с лице срещу него и го преживявах доста тежко. Още повече, че неговата героиня бе Мод Брюстър, чиито книги отдавна ме бяха очаровали, а сега изпитвах силата и на нейното лично обаяние. Трудно бе да си представя някой, който да подхожда по-малко към тая среда. Мод Брюстър бе нежно, ефирно създание, гъвкаво и стройно, леко и грациозно в движенията си. Струваше ми се, че тя съвсем не стъпва по земята, поне така, както правеха обикновените

смъртни. Когато се приближаваше към мен, винаги оставах с впечатление, че не ходи, а се носи из въздуха като перушинка или лети безшумно като птица.

Нежна и крехка, тя напомняше дрезденска фарфорна статуетка, нещо, което непрестанно ме вълнуваше. От минутата, в която за пръв път я хванах под ръка и и помогнах да слезе в каютата, винаги очаквах, че при най-слабото съприкосновение с някаква грубост от нея няма да остане нищо. Никога не бях виждал по-пълна хармония между духа и плътта. Критиците наричаха стиховете и възвишени и одухотворени, но същото това можеше да се каже и за самата нея. Като че ли тялото ѝ съставляваше част от душата ѝ, притежаваше същите качества и бе свързано с реалния живот с най-тънка нишка. Наистина в нея нямаше почти нищо земно.

Тя представляваше поразителна противоположност на Вълка Ларсен. Между тях не само че нямаше нищо общо, но те рязко се различаваха един от друг. Когато една сутрин се разхождаха заедно по палубата, стори ми се, че представляват горното и долното стъпало на човешкото развитие: той – същината на всичко зверско, тя – завършеното произведение на изтънчената цивилизация. Наистина Ларсен притежаваше необикновено развит ум, но той си служеше с него за удовлетворение на своите зверски инстинкти, което го правеше да изглежда още по-голям дивак. Той имаше великолепна мускулатура, мощно телосложение, но въпреки че се движеше с увереността на силен човек, в неговата походка нямаше нищо тромаво или тежко. В начина, по който пристъпваше, имаше нещо, което напомняше хищник в джунглата. Той се движеше като котка, бе пъргав и винаги силен. Аз го оприличавах на огромен тигър – най-смелия и хищен звяр. Да, той наистина приличаше на тигър и в очите му от време на време се появяваше такъв пронизващ блясък, който бях наблюдавал някога в очите на леопарди и други хищници, поставени в клетка.

В този ден, като наблюдавах Ларсен и мис Брюстър да се разхождат напред-назад по палубата, забелязах, че не той, а тя прекъсна разходката, след това двамата дойдоха до мястото, където стоях аз – до входа в каюткомпанията. При все че мис Брюстър с нищо не даваше да се разбере, почувствувах, че е крайно разтревожена. Като ме погледна, тя произнесе няколко нищо незначещи думи и се засмя доста непринудено, но очите ѝ някак неволно се впериха във Вълка Ларсен, после тя ги сведе, но не толкова бързо, за да скрие отблясъка на ужас, който ги изпълваше.

Причината на нейното смущение обаче прочетох в неговите очи.

Обикновено сиви, студени и резки, сега те изглеждаха нежни, топли и златисти, в тях ту пламваха, ту гаснеха игриви огънчета и зениците им се разширяваха, изпълнени сякаш с някакво лъчисто сияние. Може би на това именно се дължеше и техният златист цвят. Тия златисти очи, омайващи и властни, изразяваха желание и вик на кръвта, в които не би могла да се излже нито една жена, а още по-малко Мод Брюстър.

Нейната уплаха се предаде и на мен и в този миг на най-голям страх, който може да изпита един мъж, почувствувах, че тя по някакъв необясним начин ми е станала безкрайно скъпа. Съзнанието, че я любя, ме изпълни с ужас. Тия две чувства – страх и любов – забушуваха в гърдите ми, от тях кръвта ми ту изстиваше, ту бурно кипеше; в това време почувствувах у себе си някаква сила, над която нямах никаква власт, и очите ми неволно се втреничиха в очите на Вълка Ларсен. Но той се бе вече успокоил. Златистият цвят и трептящите пламъчета бяха изчезнали. Очите му отново станаха сиви и студени. Той се поклони рязко и отмина.

– Страхувам се – прошепна с трепет тя. – Много се страхувам.

И на мене ми стана страшно и изпълнен със съзнанието колко скъпа ми е тя, просто изпаднах в ужас. Все пак направих усилие и успях да отговоря спокойно:

– Всичко ще се нареди, мис Брюстър! Вярвайте ми, всичко ще се уреди!

Тя ми се усмихна с благодарност и почна да слиза надолу по стълбата, а моето сърце затрептя.

Дълго стоях там, където ме остави. Трябваше добре да обмисля случилото се, да схвана значението на извършени те в моя живот промени. Ето я най-после ... дойде, любовта дойде, когато най-малко я очаквах и при най-неблагоприятни обстоятелства! Разбира се, моята философия винаги бе допускала неизбежността, че рано или късно любовта ще ме посети. Но дългите години, прекарани в умствени занятия, ме бяха направили безгрижен и неподготвен.

И ето, тя дойде! Мод Брюстър! В паметта ми тутакси възкръсна денят, в който малкото томче стихове се появи на моята маса. Като пред очите ми се заредиха и другите нейни томчета на полицата. С каква радост бях приветствувал всяко едно от тях! Всяка година излизаше от печат по едно томче и за мене това бе като настъпването на нова година. В тях намирах родствени за мен мисли и чувства и те станаха постоянни спътници на моя умствен живот. Но ето че сега заеха място и в сърцето ми.

В моето сърце? Изведнъж мислите ми взеха друго направление. Стори ми се, че стоя някъде настрана от себе си и се гледам с недоверие. Мод Брюстър! Хъмфри Ван Уейдън – „студенокръвната риба“, „безчувственото чудовище“, „демонът на анализа“, както ме наричаше Чарли Фърсет – е влюбен! И тогава, съвсем неволно, без никаква причина, аз си спомних няколкото реда в биографичния справочник „Кой какъв е?“ и ги повторих: „Тя е родена в Кембридж и е на двадесет и седем години“. И мислено възкликнах: „На двадесет и седем години и е още свободна, не е влюбена!“. Но откъде зная, че не е влюбена? И остро жило на новородената ревност разсея всичките ми съмнения. Не ще и дума – аз ревнувах, следователно обичах! И жената, която обичах, бе Мод Брюстър!

Аз, Хъмфри Ван Уейдън, бях влюбен! И в душата ми отново нахлуха съмнения. Не защото се страхувах от любовта или защото не й се радвах. Напротив – като убеден идеалист, винаги бях възхвалявал любовта, винаги я бях считал като най-великото нещо на света, целта и венеца на битието, най-ярката радост, най-голямото щастие, което повече от всичко трябва да бъде приветствувано и прието с открито сърце. И сега, когато любовта дойде, не можех да повярвам. Такова щастие не бе за мен! Това бе премного хубаво, за да бъде истина. И неволно си припомних стихове от Саймънс:

От толкова години бродех аз
сред множество жени да търся теб.

Но аз отдавна бях престанал да търся. Това „най-велико нещо“ на света не бе за мен – така си мислех. Фърсет бе прав: бях ненормален, „безчувствен чудак“, буквояд, способен само за наслади на ума. И макар че винаги съм бил заобиколен от жени, гледах на тях само от естетична гледна точка, нищо повече. Понякога си мислех, че съм човек не от този свят, нещо като монах, комуто е забранено да познае вечните или временни страсти, които така добре отгатвах и разбирах у другите. И ето, тя дойде! Неочаквана, неканена дойде любовта. Изпаднал в някакъв екстаз, напуснах входа на каюткомпанията и почнах да се разхождам по палубата, шепнейки прекрасните стихове на Елизабет Браунинг:

Отдавна аз приятелите прежни с видения безплътни замених и в тях другари искрени открих, нашепващи слова безкрайно нежни.

Но сега в ушите ми звучеше още по-сладка музика и бях глух и сяп към всичко, което ме обкръжаваше. В това време резкият глас на Вълка Ларсен ме накара да трепна:

– Какво, по дяволите, търсите тук? – извика той.

Бях се приближил до матросите, които боядисваха кораба, и на малко не катурнах с краката си ведрото с боя.

– Вие що, спите ли, или слънчасахте? – продължи да вика той.

– Не, имам стомашно разстройство – отговорих аз и продължих да се движа, сякаш нищо не бе се случило.

Глава XXIV

Събитията, които станаха на „Призрак“ четиридесет часа след мое-то откритие, че съм влюбен в Мод Брюстър, ще си останат завинаги един от най-вълнуващите спомени в моя живот. Преживял тридесет и пет години в тишина и уединение, аз неочаквано попаднах сред най-невероятни приключения, каквито човек може да си представи, и преживях най-бурни изпитания само за някакви си четиридесет часа. И някакво чувство на гордост ми нашепва, че като се вземат под внимание всички обстоятелства, аз не се държах толкова лошо.

Всичко започна с това, че на обяд Вълка Ларсен съобщи на ловците, че ще се хранят занаяд в своя кубрик. Това беше нечувано нещо за тюленоловните кораби, на които ловците се признаваха неофициално за офицери. Ларсен не даде никакви обяснения, но причините бяха ясни. Хорнър и Смок проявяваха известно внимание към мис Брюстър. Това бе само забавно и съвсем не я обиждаше, но то очевидно не се нравеше на капитана.

Разпореждането бе посрещнато с гробно мълчание, макар че останалите ловци хвърлиха многозначителни погледи към двамата виновници за тяхното изгонване. На Джок Хорнър, който си беше спокоен по природа, не му мигна и окото, но лицето на Смок почервения и той отвори уста да възрази. Вълка Ларсен го следваше с ледения си поглед и очакваше да чуе какво ще каже, но Смок затвори уста, без да пророни нито дума.

– Ти искаш да кажеш нещо? – попита враждебно капитанът...

Смок обаче не отвърна на предизвикателството.

– За какво? – попита той, приемайки такъв наивен вид, че Вълка Ларсен се смути, а останалите се усмихнаха.

– Така, за нищо – избърбори Вълка Ларсен. – Помислих си само, че ти се е дощяло да получиш някой ритник.

– За какво? – невъзмутимо попита Смок.

Ловците гръмко се разсмяха. Капитанът бе готов да убие Смок и аз не се съмнявах, че би се проляла кръв, ако на трапезата не присъствуваше мис Брюстър. Всъщност само нейното присъствие вдъхна смелост на Смок да се държи така. Той бе твърде сдържан и предпазлив човек, за да си навлече гнева на капитана в такава минута, когато неговите юмурици биха действували по-ефикасно от думите му. Аз се страхувах, че ще

избухне някоя разпра, но викът на кормчията разсея облаците.

- Дим на хоризонта! – чу се неговият глас през открития люк.
- В каква посока? – извика Ларсен.
- Зад кърмата, сър!
- Може би е руски – предположи Латимер.

При тия думи лицата на ловците се помрачиха. Руски параход – това можеше да бъде само крайцер. Ловците, макар и бегло запознати с координатите, в които се намираше корабът, знаеха добре, че не сме далеч от границата на забранените води, а браконьерските склонности на Вълка Ларсен бяха всеобщо известни. Всички очи се втреничиха в него.

– Ние сме в пълна безопасност! – успокои ги той, като се засмя. – Този път няма защо да се боиш от солните рудници, Смок! Но ето какво ще ти кажа: искаш ли да се обзаложим, пет срещу едно, че това е „Македония“?

Никой не прие неговото предложение.

– И ако това е „Македония“ – продължи той, – залагам десет срещу едно, че ние не ще се отървем без неприятности.

– Не, благодаря – отговори Латимер. – Предпочитам да рискувам, когато все пак имам някакъв шанс. Нима някога сте се срещали с този ваш брат, без да се стигне до разправия? Готов съм да заложа двадесет срещу едно, че и сега ще бъде така.

Всички се усмихнаха, включително и Вълка Ларсен. Обедът мина сравнително гладко, и то благодарение на моето търпение, защото през останалото време капитанът се държеше възмутително с мене, като ту ме подиграваше, ту показваше обидна снизходителност, тъй че целият треперех от сподавен гняв. Но знаех, че трябваше да се въздържа заради Мод Брюстър и бях възнаграден, когато очите ѝ, срещнали се за миг с моите, ясно ми казаха: „Дръжте се! Дръжте се!“.

Станахме от масата и излязохме на палубата. Всяка среща с параход внасяше някакво приятно разнообразие в монотонното морско плаване, а предположението, че това бе Смъртта Ларсен с неговата „Македония“, ни караше да се вълнуваме още повече. Силният вятър и вълните, които бушуваха предишния следобед, тая сутрин поотслабнаха, така че сега бе възможно да се спуснат лодките за следобеден лов. От изгрев слънце плавахме в празно море, а ето че сега настигнахме цяло стадо тюлени. Димът на парахода се виждаше все още в далечината, но бързо се приближаваше, докато ние спускахме лодките. Те се разгърнаха и се понесоха на север по океана. От време на време виждахме как на някоя от тях спускаха платното, разнасяше се пушечен изстрел, след което

платното отново се издигаше. Тюлените плуваха почти един до друг, вятърът съвсем утихна: всичко благоприятствуваше за обилен лов. Плавайки по посока на подветрената страна на последната наветрена лодка, ние забелязахме, че морето бе буквално осеяно от спящи тюлени. Никога не бях виждал подобно нещо – тюлените ни обкръжаваха от всички страни, проснаха се върху водата по два, по три или на малки групи, те спяха дълбоко като малки кучета.

Димът се приближаваше, вече можехме да различим корпуса и горната палуба на парахода. Да, това беше „Македония“. Прочетох името на парахода с бинокъла, когато той мина отядясно, почти на една миля от нас. Вълка Ларсен хвърляше свирепи погледи към него. По лицето на Мод Брюстър бе изписано любопитство.

– Къде са неприятностите, които вие с такава сигурност очаквахте, капитан Ларсен? – попита весело тя.

Той я погледна с усмивка и изразът на лицето му за миг се смекчи.

– А вие какво очаквате? Че ще дойдат на борда и ще прережат гърлата ни?

– Нещо от този род – призна си тя. – Виждате ли, аз тъй малко познавам нравите на тюленоловците, че съм готова да очаквам всичко.

Той ѝ кимна с глава.

– Тъй, тъй! Грешката ви обаче е в това, че не сте очаквали най-лошото.

– Нима има нещо по-лошо от това, да ни прережат гърлата? – попита тя с наивно учудване.

– Да ни отрежат кесията! – отговори той. – В наши дни човек е устроен така, че неговата жизнена способност се определя от парите, с които разполага.

– Който ми открадне кесията, ще открадне вятър и мъгла! – забеляза тя.

– А който открадне моята кесия, ще открадне правото ми на живот! – бе неговият отговор. – Същата поговорка, само че казана по-иначе. Защото той ще ми открадне хляба и парчето месо, и постелята и с това ще подхвърли живота ми на опасност. Вие навярно знаете, че хлябът и супата, които раздават безплатно на бедните, съвсем не могат да стигнат за всички. А когато човек няма нищо в кесията си, тогава не му остава нищо друго освен да умре, и то най-мизерно, или пък бързо да я напълни отново.

– Но не разбирам как този параход би могъл да посегне на вашата кесия.

– Почакайте и ще видите – отговори той мрачно.

Не трябваше да чакаме дълго. Като изпревари с няколко мили нашите лодки, „Македония“ почна да спуска своите. Знаехме, че на нея има четиринадесет лодки срещу нашите пет (ние бяхме вече загубили една, с която избяга Уейнрайт). „Македония“ спусна няколко лодки далече от подветрената страна на нашата последна лодка, сетне спусна други напреко на нашия ход, а последните отпрати далеч от наветрената страна на нашата първа лодка. По този начин нашият лов бе провален. Зад нас нямаше никакви тюлени, а пред нас редицата на четиринадесетте лодки като огромна метла помиташе стадото пред себе си.

Нашите лодки продължиха лова на едно разстояние само от три-четири мили до мястото, където „Македония“ бе пуснала своите лодки, и след това се принудиха да се откажат от лова и да се приберат на кораба. Вятърът отслабна и като някакъв шепот се носеше над спокойния океан. В такова време и при наличността на огромното стадо тюлени ловът би могъл да бъде блестящ. Такива дни се срещат рядко – по един-два или най-много три – дори и през най-благоприятния сезон. И нашите хора – гребците и кормчиите, както и ловците – се струпаха на палубата, ядосани и озлобени. Всеки се чувствуваше ограбен. Докато издигаха лодките на борда, матросите отправяха такива проклетия и ругатни, които, ако можеха да убиват, биха изпратили завинаги Смъртта Ларсен в ада.

– Да пукне дано! И да бъде проклет во веки веков! – благославяше го Луис и очите му святкаха, докато привързваше лодката си.

– Послушайте ги само и ми кажете какво би могло да развълнува техните души? – заговори Вълка Ларсен. – Вяра? Любов? Възвишени идеали? Доброто? Красотата? Истината?

– Оскърбено е тяхното вродено чувство за справедливост – намеси се в разговора Мод Брюстър.

Тя стоеше на десетина крачки от нас, опряла се с една ръка на гротвантите и полюлявайки се леко в такт с кораба. Не издигна глас, но аз все пак бях поразен от неговата чистота и звънливост. Ах, каква сладка музика беше това за ушите ми! В тая минута не смеех да я погледна от страх, да не се издам. Светлокафявите ѝ къдрави коси, които се показаха изпод моряшката ѝ шапчица, бяха позлатени от слънцето и изглеждаха като ореол около нежното ѝ овално лице. Тя беше просто очарователна и пълна със съблазън, а същевременно необикновената ѝ одухотвореност и придаваше нещо неземно. Моето предишно възторжено преклонение пред живота възкръсна при вида на това прелестно негово

въплъщение и студените разсъждения на Вълка Ларсен върху смисъла на живота ми се сториха глупави и смешни.

– Вие сте сантиментална като мистър Ван Уейдън – язвително забеляза Вълка Ларсен. – Тия хора ругаят, защото някой им попречи да изпълнят своите желания. Това е всичко. А какви са техните желания? Да похапнат нещо по-вкусно, да легнат на меко легло, когато слязат на брега, и получат по-голяма сумичка пари: жени, пиянствуване, да свинствуват – това са техните желания, техните възвишени стремежи, техните идеали, ако щете, С това са изпълнени душите им, това е техният духовен облик. Наистина начинът, по който изразяват своите чувства, не е много привлекателен, при все това той показва колко много са засегнати те, колко много са засегнати техните кесии. Защото, който посяга на кесии им, посяга на техните души.

– Но съдейки по държането ви, не личи да е засегната и вашата кесия – каза тя, като се усмихна.

– Това ще рече, че аз само се държа по-иначе, докато всъщност и кесията, и душата ми са засегнати. Според днешните цени на кожата на лондонския пазар, пресметнато грубо, „Македония“ ни лиши от стока на стойност около хиляда и петстотин долара.

– Вие говорите за това тъй спокойно ... – започна тя.

– Но аз съвсем не съм спокоен – прекъсна я той. – Бих могъл да убия човека, който ме ограби! Да, да, знай ... той е мой брат! Глупости! Сантименталности!

Изразът на лицето му се измени внезапно, гласът му стана по-мек и напълно искрен, когато добави:

– Вие, сантименталните хора, трябва да сте щастливи, наистина щастливи. Вие мечтаете за добри неща и тъй като понякога намирате добри неща в живота, сами се чувствувате добре. А сега кажете ми, вие двамата намирате ли, че аз съм добър?

– Външно изглеждате добър – определих аз.

– Вие притежавате всички данни, за да бъдете добър – отговори Мод Брюстър.

– Така си и мислех! – извика едва ли не гневно той. – Вашите думи нищо не значат за мене. В изказаната от вас мисъл няма нищо ясно, остро и определено. Вие не можете да я вземете в ръце и да я разгледате. Всъщност това не е никаква мисъл. Това е чувство, впечатление, произлязло от вашите илюзии, и съвсем не плод на ума.

Гласът му отново омекна и в него прозвучаха нотки на искреност.

– Знаете ли, понякога и мене ме обхваща желанието да бъда също

така сляп към фактите на живота и да познавам само илюзиите и измислиците. Те, разбира се, са лъжливи, съвсем лъжливи и противоречат на здравия разум. Но въпреки това моят разум ми подсказва, че човек изпитва по-голяма наслада, когато живее с мечти и илюзии, па макар и лъжливи. А нали в края на краищата насладата е нашата единствена награда в живота! Без наслада животът нищо не струва. Няма ли наслада – няма и живот! Да се трудиш, за да живееш, и да не получиш нищо от живота – това е по-лошо, отколкото да бъдеш мъртъв. Който се наслаждава повече, той живее и по-пълно, а вашите мечти и фантазии ви огорчават по-малко и ви облагодетелствуват повече, отколкото моите факти – мене.

Той бавно и замислено поклати глава.

– Често, много често се съмнявам в ценността на човешкия разум. Изглежда, че мечтите са нещо по-съществено и по-удовлетворително. Чувствените наслади са по-пълни и по-трайни от интелектуалните, освен това и за най-малката интелектуална наслада човек плаща с часове на тъга и меланхолия, докато чувствената наслада се съпровожда само от леко притъпяване на сетивата, нещо, което бързо се възстановява. Аз ви завиждам, завиждам ви!

Той млъкна изведнъж и по устните му пробягна една от неговите странни подигравателни усмивки.

– Но забележете, аз ви завиждам с ума, а не със сърцето си. Моят разум ме подтиква към това. Завистта е продукт на интелекта. Аз приличам на трезвен човек, който вижда пияни и от досада иска сам да бъде пиян.

– Или както умният човек гледа глупаците и иска сам да бъде глупав – засмях се аз.

– Точно така! – съгласи се той. – Вие сте славна фалирала двойка глупаци. Във вашите портмонета няма нито един факт.

– И все пак ние харчим тъй щедро, както и вие – забеляза мис Брюстър.

– Дори по-щедро, защото нищо не ви струва.

– И защото заемаме от вечността – добави тя.

– Дали правите това, или само си въобразявате, че го правите – то е все едно. Вие харчите това, което нямате, и в замяна получавате повече ценности, отколкото аз, който харча това, което имам и което съм добил с пот на челото.

– В такъв случай защо не измените вашата монетна система? – насмешливо попита мис Брюстър.

Той бързо я погледна и полуобнадежен продума с тъга:

– Твърде късно е! Аз бих желал да сторя това, но не мога. Кесията ми е пълна със стари монети, от които не мога да се отърва. Не мога вече да се принудя да призная други ценности.

Той млъкна. Погледът му се плъзна разсеяно покрай нея и се изгуби в затихналия океан. Старата първична меланхолия отново го овладя и той сякаш потрепера от нея. Тия разсъждения го хвърлиха в такова мрачно настроение че само след няколко часа, както и трябваше да се очаква в него отново забушува дяволът. Аз си спомних за Чарли Фърсет и разбрах, че тая тъга не е нищо друго освен наказанието, което постига всеки материалист.

Глава XXV

– Бяхте ли вече на палубата, мистър Ван Уейдън? – обърна се към мен Вълка Ларсен на другия ден, когато седнахме на закуска. – Как е времето?

– Доста ясно – отговорих аз и погледнах нагоре по стълбището, обляно от слънчева светлина. – Попътен западен бриз, който според предсказанията на Луис ще се усили.

Той кимна глава с доволен вид.

– Има ли някаква мъгла?

– Плътна пелена на север и северозапад.

Той отново кимна с глава в знак на още по-голямо доволство.

– А какво става с „Македония“?

– Не се вижда – отговорих аз.

Готов съм да се закълна, че при това съобщение лицето му се помрачи, макар че не можех да разбера ясно защо остана тъй разочарован. Обаче скоро ми стана ясно.

– Дим на хоризонта! – дочу се в това време вик от палубата и лицето му изведнъж се проясни.

– Отлично! – извика той и скочи от масата. Излезе на палубата и се отправи към кубрика на ловците, които закусуваха, за пръв път след изгонването им, в своето помещение.

Ние с Мод Брюстър почти не се докоснахме до храната, а мълчаливо и с тревога се споглеждахме и се вслушвахме в Ларсеновия глас, който се донасяше през дъсчената преграда. Той говори нещо доста време и неговите думи бяха изпратени с рев на бурно одобрение. Преградата беше доста дебела и ние не можахме да разберем думите му, но без съмнение те направиха огромно впечатление на ловците, защото след дивия рев последваха оживени разговори и весели възгласи.

Скоро корабът се изпълни с шум и врява и аз разбрах, че матросите са вдигнати на крак и се готвеха да спуснат лодките. Мод Брюстър ме придружи на палубата, аз я заведох до края на юта, откъдето можеше да наблюдава всичко и пак да бъде настрана. Матросите трябва да бяха узнали плана на капитана, тъй като работеха енергично и с необикновено въодушевление. Ловците се появиха на палубата с ловджийските си пушки и патронташи, а също и с винтовките си – което бе вече съвсем необичайно. Те много рядко излизаха на лов с винтовките си, защото

тюлен, ударен с куршум и от далечно разстояние, непременно потъва, преди лодката да стигне до него. Но ето че днес всички ловци носеха винтовките си и голям запас патрони. Забелязах как те със задоволство се усмихваха, когато поглеждаха към дима на „Македония“, който се издигаше все повече и повече с приближаването на парахода откъм запад.

И петте лодки бяха спуснати бързо във водата. Както и предишния ден те незабавно се пръснаха във вид на ветрило и взеха курс на север, а ние ги последвахме. Наблюдавах ги известно време с любопитство, но всичко си вървеше както обикновено. Ловците спускаха платната, убиваха тюлени, отново вдигаха платната и продължаваха напред така, както правеха всеки ден. „Македония“ повтори вчерашната си маневра – почна да спуска лодките си пред нас, с цел да „помете“ морето. За да могат четиринадесет лодки да извършат успешен лов, на тях им е необходимо по-голямо пространство в океана; и след като съвсем пресече нашия път, „Македония“ продължи да се движи на североизток и да спуска нови лодки.

– Какво ще става? – попитах аз Вълка Ларсен, като не можех повече да сдържам любопитството си.

– Не е важно – отвърна грубо той. – Вие няма да се досетите и след хиляда години. А засега молете се за повече вятър.

– Впрочем мога и да ви кажа – добави той само след минутка. – Сега ще заудрям брат си по главата с неговите камъни. С други думи, сега аз ще „помета“ морето, и то не само днес, а до края на сезона, ако имаме късмет.

– Ами ако нямаме?

– Това не се предвижда – засмя се той. – Ние просто трябва да имаме късмет, иначе сме загубени.

Той пое руля, а аз отидох в матроския кубрик да прегледам пациентите си – Нилсън и Томъс Мъгридж. Счупеният крак на Нилсън бързо зараставаше, той беше твърде бодър и весел, но готвачът бе обхванат от дълбока меланхолия и на мене ми стана жал за този нещастник. Изглеждаше просто невероятно, че след всичко преживяно бе все още жив и продължаваше да се държи за живота. Годишите на мъки и тежки изпитания бяха превърнали тялото му в някакви жалки останки, но все пак искрата на живота продължаваше да блести ярко в него.

– С една добра протеза, каквито ги правят сега, ще тичаш по корабните кухни до края на живота си! – весело го утешавах аз.

Но той ми отговори сериозно, дори тържествено:

– Не зная за какво говорите, мистър Ван Уейдън, но зная едно: няма

да умра спокойно, докато не видя края на този проклет скот! Той няма да ме преживее. Той няма право да живее и както се казва в Свещеното писание: „Той ще умре от позорна смърт!“, а аз ще добавя: „Амин“, и колкото по-скоро, толкова по-добре!

Когато се върнах на палубата, видях, че Вълка Ларсен въртеше руля с едната си ръка, а с другата наблюдаваше с бинокъла разположението на нашите лодки и внимателно следеше движението на „Македония“. Единствената станала промяна с нашите лодки бе, че те сега стояха право срещу вятъра, взели курс на северозапад. Но аз не разбирах смисъла на тая маневра, тъй като пътят им бе преграден от пет лодки на „Македония“, които на свой ред също се обърнаха срещу вятъра. По този начин те все повече се отклоняваха на запад, като постепенно се отдалечаваха от останалите лодки. Нашите лодки плуваха и с платна, и с весла. Гребяха дори и ловците, така че с помощта на три чифта весла във водата те бързо догонваха своите – тъй да кажа – неприятели.

Димът на „Македония“ се бе превърнал в някакво едва различимо петънце далеч на североизток. От самия параход вече нищо не се виждаше.

До този момент ние бавно-бавно се движехме напред и през цялото време нашите платна тихо плющяха, едва надути от вятъра; на два пъти почти спирахме на едно място, макар и не за дълго. Но ето че на това наше „лентяйство“ бе сложен край. Платната бяха опънати и Вълка Ларсен пусна „Призрак“ с пълен ход напред. Изпреварихме всички наши лодки и се приближихме към последната, наветрена лодка на „Македония“.

– Преместете бом-кливера, мистър Ван Уейдън! – изкомандува Вълка Ларсен. – И се пригответе да приберете кливера и стаксела.

Изтичах напред да изпълня заповедта и когато минавахме на стотина фута от подветрената страна на последната „неприятелска“ лодка, вече бях закрепил въжетата на бом-кливера. Тримата мъже в лодката, подозрително ни изгледаха. Те „помитаха“ морето и добре познаваха Вълка Ларсен, поне от това, което бяха чули за него. Забелязах, че ловецът – едър скандинавец, който седеше на носа – държеше винтовката в ръцете си, докато тя би трябвало да се намира на обичайното си място, в дъното на лодката. Когато се изравниха с нашата кърма, Вълка Ларсен ги поздрави с махане на ръка и извика:

– Елате при нас да си поиграем!

„Играя“ според езика на тюленоловните кораби значи „да посетя“, „да побъбрим“. Това е единственото приятно развлечение в монотонния

живот на матросите, когато се намират в открито море.

„Призрак“ се обърна срещу вятъра и привършил своята работа на носа, аз изтичах на кърмата, за да помогна при обтягането на грота.

– Моля ви да останете На палубата, мис Брюстър – продума Вълка Ларсен, като се отправи да посрещне гостите си. – И вие също, мистър Ван Уейдън!

В това време лодката със спуснато платно се приближаваше към кораба. Ловецът, който със своята златиста брада приличаше на викинг, се прехвърли през борда и се намери на палубата. Но този гигант се държеше някак нащрек. Съмнение и недоверие бяха изписани по лицето му. Въпреки гъстата брада ловецът имаше открито лице. Той се поуспокои, когато погледна от Ларсен към мене и видя, че сме само двама, после погледна и двамата си помощници, които, прехвърлили се на борда, се бяха присъединили към него. И той се изправи като Голиат до Вълка Ларсен. Ръстът му не бе по-малък от шест фута и осем или девет инча, а после узнах, че тежи 240 паунда⁵⁶. По него нямаше никаква тлъстина – само кости и мускули.

В очите му отново се появи тревога, когато Вълка Ларсен го покани да слязат долу в каюткомпанията. Ала гигантът бързо се успокои, когато хвърли поглед към своя домакин – наистина и Вълка Ларсен беше едър мъж, но сега изглеждаше като джудже до госта си. Това прекъсна колебанията му и двамата се спуснаха надолу. В това време неговите двама помощници, според моряшкия обичай, сами се запътиха към бака, за да се опознаят със своите колеги.

Изведнъж от каюткомпанията се дочу силен, оглушителен рев, последван от шума на яростна борба. Борба между лъв и леопард и лъвът издаваше тия страшни звуци. Вълка Ларсен бе леопардът.

– Виждате ли колко свещени са за нас законите на гостоприемството! – казах аз с горчивина на мис Брюстър.

Тя кимна утвърдително и аз забелязах на лицето ѝ признаци на същото прилошаване от проявите на физическо насилие, прилошаване, от което и аз тъй много страдах през първите седмици на моето пребиваване на „Призрак“.

– Не е ли по-добре за вас да отидете малко по-далече, нататък към бака например, докато всичко това се свърши? – предложих ѝ аз.

Мод Брюстър поклати отрицателно глава и ме погледна с нескрита жал. Тя не изглеждаше уплашена, а по-скоро потресена от тия зверски

56. Паунд – 0,454 кг. – Б. пр.

прояви.

– Моля ви, разберете – възползувах се от случая да ѝ кажа аз, – че каквото и участие да взема във всичко, което става сега или ще стане в бъдеще, ще бъда заставен да го направя ... ако искаме да се измъкнем оттук живи. И за мене не е леко – добавих аз.

– Разбирам! – продума тя. Гласът ѝ беше слаб и някак далечен, но очите ѝ потвърдиха, че наистина ме бе разбрала.

Шумът отдолу скоро утихна. След малко Вълка Ларсен се показва сам на палубата. Под бронзовата кожа на лицето му се забелязваше слаба червенина, но по него не личаха никакви други следи от борбата.

– Доведете ония двамата, мистър Ван Уейдън! – продума той.

Аз изпълних нареждането му и след минута-две те застанаха пред него.

– Вдигнете лодката си на борда! – заповяда им той. – Вашият ловец реши да постои малко при нас и не иска тя да се разбие о кораба. Казах да вдигнете лодката си! – повтори той по-рязко, като забеляза, че те се колебаеха. – А кой знае, може би ще трябва да поплавате с мен за известно време – продължи той, докато двамата матроси нерешително се отправиха да изпълнят нареждането му. Гласът му беше мек, но под тая мекота се долавяше заплаха. – Така че нека се разберем още в началото. По-живо! Смъртта Ларсен ви кара да скачате по-бързо, вие знаете това!

Неговите думи накараха матросите да побързат и когато лодката бе издигната на борда, аз бях изпратен да вдигна кливера. Вълка Ларсен застана на руля и насочи „Призрак“ към втората лодка на „Македония“.

През това време, останал без работа, аз почнах да наблюдавам лодките. Третата лодка на „Македония“ беше нападната от наши две, четвъртата – от останалите три, а петата се върна бързо назад, за да помогне на най-близката своя лодка. Сражението се откри на далечно разстояние и винтовките непрестанно трещяха. Остър вятър развълнува морето, а това пречеше на точното прицелване. Като ги приближихме, ние можахме да видим как куршумите скачат от вълна на вълна.

Лодката, която ние преследвахме, се впусна пред нас по посока на вятъра и като ни убягна, отиде да вземе участие в отбиването на нашата обща атака.

Зает с въжетата и платната, аз няхах много време да видя какво ставаше наоколо, но когато се върнах на юта, чух как Вълка Ларсен заповяда на двамата матроси от „Македония“ да се отправят в кубрика на бака. Макар и неохотно, те се подчиниха. След това капитанът предложи на мис Брюстър да слезе долу в каюткомпанията и се усмихна, като

забеляза страх в очите ѝ.

– Няма нищо страшно там – каза ѝ той. – Само някакъв си човек, здрав и невредим, с вързани крака и ръце. На палубата може да попаднат куршуми, а пък аз, знаете, не искам да ви видя убита.

В същия миг един куршум удари в окованата с мед дръжка на руля, между ръцете му, и като рикушира, отлетя с изсвирване срещу вятъра.

– Ето, виждате ли? – каза ѝ той, сетне, като се обърна към мен, добави: – Мистър Ван Уейдън, поемете руля!

Мис Брюстър слезе надолу само няколко стъпала, тъй че главата ѝ остана да се вижда. Вълка Ларсен взе една винтовка и я зареди. Молех с очи мис Брюстър да слезе долу, но тя се усмихна и каза:

– Ние може и да сме слаби, безноги сухоземни същества, но ще покажем на капитан Ларсен, че не сме по-малко храбри от него.

Той я погледна с възхищение.

– Ето, сега ми харесват много повече – каза той. – Книги, ум и храброст! Прекрасно съчетание! Вие сте достойна да станете жена на предводител на пирати. Но ще поговорим по този въпрос по-късно – усмихна се той, когато друг куршум се заби здраво в стената на кормилната кабина.

И аз отново видях златистите искрици в неговите очи и ужаса в очите на Мод Брюстър.

– Ние сме дори по-храбри – побързах да добавя аз. – Поне за себе си знам, че съм по-храбър от капитан Ларсен.

Сега пък аз бях удостоен с бърз поглед. Капитанът недоумяваше – дали не се подигравам с него? Корабът се наведе под вятъра, аз завъртях руля и го насочих отново в следваната посока. Вълка Ларсен все още чакаше обяснение и аз му показах коленете си.

– Гледайте тук! – рекох аз. – Ще забележите едно леко потрепване. Това е, защото аз се боя, плътта ми се бои. Боя се с ума си, защото не искам да умра. Но моят дух преодолява треперещата плът и безпокойствата на ума. Аз съм повече от храбър. Аз съм мъжествен! Вашата плът не се страхува. Вие не се страхувате. От една страна, на вас не ви коства нищо да се излагате на опасности, а от друга страна, това дори ви прави удоволствие. Вие се наслаждавате на това. Вие може би не се страхувате, мистър Ларсен, но трябва да се съгласите, че от нас двамата по-храбър съм аз.

– Прав сте – незабавно се съгласи той. – Аз никога не съм гледал на въпроса от тази страна. Но тогава е вярно и обратното? Ако вие сте по-храбър от мене, значи, аз съм по-страхлив от вас?

И двамата се засмяхме на този странен извод. Ларсен приклепна на едно коляно и опря винтовката на горния край на борда. В началото на престрелката ние се намирахме на една миля от лодките, но сега разстоянието се бе намалило наполовина. Прицелвайки се внимателно, Ларсен даде три изстрела. Първият куршум прелетя на петдесет фута от лодката, вторият покрай нея, а след третия изстрел кормчията изпусна руля и се преви в дъното на лодката.

– Мисля, че това им стига – рече Вълка Ларсен, като се изправи на крака. – Не можех да си позволя да погубя ловеца – той и без това не може едновременно да стреля и да държи руля, а гребецът, надявам се, не умее да направлява лодката.

Неговата сметка излезе вярна, защото лодката се завъртя на едно място и ловецът отскочи назад да замести кормчията. Оттук нови изстрели не последваха, но на останалите лодки винтовките продължаваха да трещят.

Ловецът успя да постави лодката отново под напора на вятъра, но ние се движехме два пъти по-бързо и скоро я настигнахме. Когато бяхме вече на стотина ярда от нея, видях как гребецът подаде винтовката на ловеца. Вълка Ларсен отиде напред кораба и сне от мачтата няколко дебели въжета. Сетне се наведе през борда с вдигната винтовка. Ловецът на два пъти отпуска руля с едната си ръка и посегна към пушката, но се поколеба. Ние се изравнихме с лодката и я подминахме.

– Ей, ти! – неочаквано извика Ларсен на гребца. – Дръж!

В същото време хвърли въжето. Краят му попадна на място и едва не катурна гребца, той обаче не се подчини, а погледна въпросително към ловеца. Самият ловец очевидно не знаеше какво да прави. Пушката беше между коленете му, но ако оставеше руля, за да стреля, лодката би се блъснала в кораба. Освен това той видя насочената към него винтовка в ръцете на Вълка Ларсен и разбра, че ще пострада, преди да успее да прицели.

– Закрепйай! – спокойно рече той на гребца. Гребецът се подчини и завърза въжето около предната скамейка, а когато краят му се обтегна, започна да го отпуска. Лодката бързо се извърна настрана, но ловецът я постави успоредно с борда на „Призрак“, на около двадесет фута разстояние.

– А сега свалете платното и се приближете към борда! – заповяда Вълка Ларсен.

Продължавайки да държи винтовката с едната си ръка, той започна да отпуска скрипеца с другата. Когато куките бяха закрепени за носа и

кърмата на лодката и двамата матроси се готвеха да се прехвърлят на борда, loveцът взе пушката си в ръка, уж да я постави на по-сигурно място.

– Хвърли я! – изкрещя Вълка Ларсен и loveцът изпусна пушката, сякаш бе опарила ръцете му.

Когато се намериха на борда, двамата пленници издигнаха лодката и под ръководството на Вълка Ларсен пренесоха ранения кормчия долу в матроския кубрик.

– Ако и петте наши лодки се справят с работата си както ние с вас, тогава ще имаме отличен екипаж – обърна се Вълка Ларсен към мене.

– А човекът, в когото стреляхте ... той ... надявам се ... – затрепера гласът на мис Брюстър.

– Ранен е в рамото – отговори капитанът. – Нищо сериозно. Мистър Ван Уейдън ще го излекува напълно за три-четири седмици. Но на тия там нещастници едва ли ще може да помогне – добави той, като посочи третата лодка на „Македония“, към която отпратих кораба. – Това е работа на Хорнър и Смок. Казвах им, че ми трябва живи хора, а не трупове. Но на човек му прави удоволствие да улучва право в целта, когато се научи да стреля, разбира се. Изпитвали ли сте това чувство, мистър Ван Уейдън?

Аз поклатих глава и погледнах „работата“ на двамата наши ловци. Те наистина бяха стреляли „право в целта“ и сега се присъединиха към трите наши лодки, за да нападнат последните две на „Македония“. Изоставената неприятелска лодка се клатушкаше по вълните като пияна, отпуснатото платно лежеше под прав ъгъл, удряше се и плющеше срещу вятъра. Loveцът и гребецът лежах в неестествени пози в дъното на лодката, а кормчията се беше проснал върху планшира⁵⁷, наполовина увиснал навън. Ръцете му браздяха водата, а главата му се мяташе ту на една, ту на друга страна.

– Не гледайте нататък, мис Брюстър, за бога, не гледайте! – замолих я аз. И за моя радост тя послушно се извърна настрана и се избави от това зрелище.

– Карайте право към тях, мистър Ван Уейдън! – изкомандува Вълка Ларсен.

Когато приближихме лодката, стрелбата престана. Боят бе свършен. Останалите две лодки бяха пленени от нашите пет и сега всички седем лодки се струпаха накуп, очаквайки реда си да бъдат прибрани на

57. Планшир – горният страничен ръб на лодката. – Б. пр.

борда.

– Гледайте! – неволно извиках аз и посочих на североизток.

На хоризонта отново се появи тъмно петънце – димът на „Македония“.

– Да, наблюдавам го – отговори хладнокръвно Вълка Ларсен. Той измери с очи разстоянието до падналата пред нас мъгла и за миг извърна лице срещу вятъра, за да изпита неговата сила. – Мисля, че ще успеем, но бъдете уверени, че моят мил брат е отгатнал нашата игра и сега бърза да ни настигне. Ето, гледайте!

Петънцето дим изведнъж порасна и стана съвсем черно.

– Но аз ще те надхитря, братле – закиска се той. – Непременно ще те надхитря. И надявам се, че твоята стара машина ще се пръсне на парчета!

Когато спряхме, на кораба тутакси настъпи безпорядък, но не и суматоха. Лодките бяха вдигнати на борда от двете страни едновременно. Щом пленниците стъпваха на палубата, нашите ловци ги отвеждаха на бака, а матросите прибираха лодките, захвърляха ги безразборно върху палубата, без да губят време да ги завързват. Едва-що последната лодка се отдели от водата и увисна на макарите, и ние се понесохме напред с всички платна, опънати под вятъра.

Да, ние трябваше да бързаме. Бълвайки черни кълба дим, „Македония“ препускаше подир нас от североизток. Като остави всичките си други лодки на произвола на съдбата, тя измени своя курс, за да ни пресрещне. Не плуваше право към нас, а отстрани, насочвайки се към началото на мъглата – там, където пътищата ни щяха да се срещнат. Само там „Македония“ се надяваше да ни хване. За „Призрак“ оставаше само една възможност за спасение – да достигне тази точка преди „Македония“.

Вълка Ларсен сам управляваше кораба и с пламнали очи следеше за всяка подробност, от която зависеше изходът на това преследване. Той ту оглеждаше морето, проверяваше дали вятърът се усилва, или отслабва, ту се обръщаше към „Македония“, ту спираше поглед на всяко платно и даваше нареждане да се отслаби или затегне някое въже, и изтръгваше от „Призрак“ последната скорост, на която беше способен. Всички лоши чувства и озлобления бяха временно забравени и аз се учудвах с каква готовност се надпреварваха да изпълнят нарежданията на капитана същите тия хора, които бяха страдали толкова много от неговия деспотизъм. И ето че когато ние устремено се понесохме напред, подскачайки по вълните, аз неволно си спомних за бедния Джонсън и ми стана

мъчно, че го няма между нас: той толкова обичаше „Призрак“ и се възхищаваше от неговото бързоходство!

– Пригответе си пушките, момчета! – извика Ларсен на нашите ловци и тутакси петимата мъже се строиха с оръжие в ръце на подветрения борд.

Сега „Македония“ бе само на една миля⁵⁸ разстояние от нас. Тя препускаше с такава бързина, че черният дим от комина се разстиляше над водата почти хоризонтално; навярно вземаше не по-малко от седемнайсет възли на час. „Като метеор в морето“ – забеляза Вълка Ларсен, хвърляйки поглед към нея. Ние не плавахме с повече от девет възли, но и завесата от мъгла не беше далече.

Изведнъж на палубата на „Македония“ се показа дим. Чухме глух гърмеж и в разпънатия грот се появи кръгла дупка. Обстрелваха ни с едно от малките си оръдия, за които се носеше мъгла. Нашите матроси, струпали се наред палубата, замахаха шапки и подигравателно почнаха да крещат. Отново над „Македония“ се показа дим и отново се разнесе изстрел. Този път снарядът падна само на двайсет фута от кърмата и като подскочи два пъти от вълна на вълна срещу вятъра, потъна в морето.

От „Македония“ не стреляха с пушки, тъй като ловците ѝ се намираха в лодките далеч по морето или в плен у нас. Когато параходът бе само на половин миля от „Призрак“, трети оръдеен изстрел проби втора дупка на грота. После навлязохме в мъглата. Тя ни обкръжи от всички страни и ни скри като някаква плътна, влажна завеса.

Внезапната промяна бе просто изумителна. Само миг преди това летяхме под ярките слънчеви лъчи, над нас се простираше ясното синьо небе, около нас морето реवेशе и шумеше на шир и дълж, а зад нас бясно препускаше параходът, като бълваше дим, пламък и оловни снаряди. И изведнъж слънцето сякаш угасна, небето изчезна: не виждахме дори върховете на нашите мачти и хоризонтът се превърна в сива пелена, сякаш гледахме към него с насълзени очи. Сивата мъгла струеше около нас като ситен дъжд. Всяко влакънце по дрехите ни, всяко косъмче по главата и лицето ни се покриха с кристална роса. От мокрите ванти и въжета започна да капе вода. От долната страна на двата гика водните капчици бяха образували бляскави гирлянди, които се откъсваха при всяко потреперване на кораба и падаха върху палубата подобно на дъжд. Някакъв смут изпълни гърдите ми и аз едва дишах. И както шумът на кораба, порейки вълните, се отразяваше обратно в мъглата, така

58. Миля (английска) = 1,600 м. – Б. пр.

се връщаха към мен и моите собствени мисли. Умът не можеше да си представи, че има и друг свят зад тая влажна пелена, която ни обгръщаше от всички страни. Това тук беше светът, това беше целият всемир, чиито предели бяха тъй близко, че на човек неволно му се приискваше да протегне ръце напред и да ги отблъсне. Изглеждаше просто невероятно, че зад тия сиви стени може да съществува нещо друго. Всичко останало беше сън или само спомен за някакъв сън.

Някакво тайнствено свръхестествено спокойствие царуваше навсякъде. Погледнах Мод Брюстър и се уверих, че и тя изпитва същите чувства. После хвърлих поглед към Вълка Ларсен, но не забелязах никаква видима промяна в неговото състояние. Цялото му внимание беше насочено върху настоящето. Ларсен стоеше все още на руля и аз почувствувах, че той сякаш измерва хода на времето, пресмятайки секундите с всяко повдигане на носа на „Призрак“ върху вълните или всеки негов наклон настрани.

– Идете на бака и пригответе всичко за обръщане, но без никакъв шум – каза ми тихо Вълка Ларсен. – Преди всичко вдигнете топселите. Изпратете хора по всички въжета. Но да няма никакъв шум, никакъв звук! Разбирате ли – никакъв звук!

Когато всички заеха местата си, командата бе дадена от човек на човек и „Призрак“ почти безшумно се завъртя на място. И ако някъде едва чуто изпляскваше някое платно или изскърцваше някоя макара, то тия звуци ми се струваха тъй странни, тъй призрачни в обкръжаващата ни мъгла, която тутакси ги поглъщаше.

Но едва-що бяхме насочили кораба назад и мъглата изведнъж се разпръсна – ние отново се намерихме под слънцето и пред нас отново заиграха безкрайните пенести вълни. В океана бе пусто. Разгневената „Македония“ не браздеше неговата повърхност и не помрачаваше небето със своя дим.

Вълка Ларсен изведнъж зави и насочи кораба покрай ръба на мъглата. Намерението му беше очевидно. Той бе навлязъл в мъглата от наветрената страна на парахода и докато „Македония“ се връза слепешката в мъглата с надеждата да ни улови, Ларсен обърна кораба, излезе от убежището и се готвеше отново да се скрие, но този път откъм подветрената му страна. Успееше ли в това, тогава брат му би имал по-малка вероятност да ни открие, отколкото – според старата поговорка – да намери игла в купа сено.

Ларсен не се движи дълго по ръба на мъглата. Като прехвърлихме на другата страна фока и грота и като издигнахме отново топселите, ние

се върнахме в мъглата. В този миг бях готов да се закълна, че зърнах смътните очертания на парахода, който излизаше от мъглата. Ние се бяхме вече скрили в мъглата, когато бързо погледнах Вълка Ларсен, който кимна с глава. Да, той също бе забелязал „Македония“. Брат му бе отгатнал неговата маневра и бе закъснял да ни изпревари само с минутка. Не ще и съмнение, ние се бяхме отскубнали незабелязани, в последния миг.

– Той не може да продължава играта дълго време – каза Вълка Ларсен. – Ще трябва да се върне при лодките си. Поставете някого на руля, мистър Ван Уейдън, и дръжте засега този курс. Назначете също и вахта, защото цяла нощ ще плуваме с всички платна.

– Ех, бих дал петстотин долара – добави той след малко – само да можем някак да се прехвърля на „Македония“ и да послушам как ругае моето братле!

– А сега, мистър Ван Уейдън – каза той, когато го смениха от руля, – трябва да покажем нашето гостоприемство на новодошлите. Дайте на ловците повече уиски, изпратете няколко бутилки и на бака. Обзалагам се, че утре нашите гости, до един, ще излязат на лов за Вълка Ларсен със същата охота, с която са вършили това за Смъртта Ларсен.

– Но няма ли да избягат, както направи Уейнгайт? – питах го аз.

Той лукаво се усмихна.

– Няма да избягат, защото нашите стари ловци не ще допуснат това. Вече им обещах по един долар за всяка кожа, добита от гостите. Това обяснява поне половината от днешното им въодушевление. О, не, те няма да позволят на никого да избяга! А сега добре ще е да посетите вашия лазарет. Навярно там ви чакат вече доста пациенти.

Глава XXVI

Вълка Ларсен ме освободи от длъжността да раздавам уиски и сам се зае да свърши тая работа. Докато аз се занимавах в матроския кубрик с ранените, бутилките вече почнаха да минават от ръка на ръка. Аз, разбира се, бях виждал и по-рано как се пие уиски например в клуба, където пиеха уиски със сода, но никога не бях виждал да се пие така, както тука. Всички пиеха с чаши, с канчета или направо от бутилките и поглъщаха наведнъж такова огромно количество, от което всеки друг би се опил незабавно. Една-две бутилки не ги задоволяваха. Те пиеха и пиеха и все повече и повече бутилки прииждаха на бака и това сякаш нямаше край.

Всички пиеха. Пиеха ранените. Пиеше и Уфти-Уфти, който ми помагаше. Само Луис се въздържаше, но той едва потапяше устни в течността, макар че вземаше не по-малко участие от другите в шума и виковете. Това беше същинска сатурналия⁵⁹. Всички ревяха, крещяха, говореха за днешното сражение, спореха по някои подробности. А после изведнъж се размекваха и почваха да се побратимяват със своите неотдавнашни врагове. Победители и победени се тупаха един друг по рамото и тържествено се клеха във вечна дружба и уважение. Те оплакваха злочестото си минало и още по-злочестото си бъдеще, което ги очакваше под желязната ръка на Вълка Ларсен. И всички го проклинаха и разказваха ужасни неща за неговите жестокости.

Това беше диво и страшно зрелище – тясното помещение, претъпкано с нарове, с клатушкащите се стени, скърцащият под, едва мъждукащата лампа, колебливите сенки, които ту чудовищно нарастваха, ту се смаляваха, разгорещените лица, изгубили сякаш своя човешки облик. И на всичко отгоре – дим, изпарения на тела, миризма на йодоформ. Забелязах как Уфти-Уфти, държейки в ръцете си края на бинта, наблюдаваше тази сцена със своите красиви, кадифени като на елен очи, в които играеха отблясъци от мъждукащата лампа. И аз знаех, че въпреки мекотата и дори подчертаната женственост на неговото лице и фигура в душата му дремеха грубите инстинкти на дивака. Забелязах също и младежкото лице на Харисън, някога добро и открито, а сега сгърчено от ярост и превърнало се сякаш в някаква дяволска маска; той разказваше

59. Сатурналия – разпуснато, необузвано веселие, вакханалия. От някогашния римски празник в чест на бога Сатурн. – Б. пр.

на пленените матроси на какъв проклет кораб са попаднали и с пресипнал глас сипеше хули върху главата на Вълка Ларсен.

Отвред се чуваше само „Вълка Ларсен“ и пак „Вълка Ларсен“ – поробител и мъчител! Цирцея⁶⁰ в мъжки образ! Всички тук бяха свине, измъчени, унижени от него животни, които пълзят в краката му и се бунтуват само в пияно състояние, и то тайно. „А аз? Не съм ли и аз свиня от неговото стадо? – помислих си. – И Мод Брюстър? Не!“ При тая мисъл заскърцах със зъби от яд и без да искам, причиних болка на матроса, когото превързвах, така че той изтръпна под ръцете ми, а Уфти-Уфти ме погледна с любопитство. Изведнъж почувствувах в себе си прилив на сила. Любовта бе направила от мен могъщ гигант. Не се страхувах от нищо. Аз ще преодоля всички препятствия напук на Вълка Ларсен и въпреки моите тридесет и пет години, прекарани сред книгите! Всичко ще се оправи! Аз ще го оправя! И въодушевен от съзнанието за своята сила, обърнах гръб на този разбушувал се ад и излязох на палубата. Мъглата като призрак се белееше в нощта, а въздухът бе чист, приятен и спокоен.

В кубрика на ловците, където лежах двама ранени, положението бе същото както при матросите, с тая разлика, че тук не проклинах Вълка Ларсен. С облекчение въздъгнах, когато се намерих отново на палубата и се отправих назад към каюткомпанията. Вечерята беше сложена, Вълка Ларсен и Мод ме очакваха.

Докато целият екипаж бързо се опиваше, капитанът оста ваше трезв. Той не вкуси нито капка алкохол. При дадените обстоятелства Ларсен не смееше да си позволи това, тъй като освен Луис и мене нямаше друг, на когото би могъл да разчита, а Луис вече бе поел руля. Плувахме из мъглата без наблюдател и без светлинни сигнали. Учудвахме ме обстоятелството, че Вълка Ларсен гошаваше тъй щедро матросите със спирт, но той очевидно познаваше добре техните нрави и умееше да спои със дружба това, което бе започнал с кръвопролитие.

Победата над Смъртта Ларсен очевидно му бе подействувала много благотворно. Предишната вечер бе стигнал със своите разсъждения до дълбока меланхолия и аз всеки миг бях очаквал едно от неговите характерни избухвания. Обаче нищо не се случи и сега той беше в отлично настроение. Може би успешното пленяване на толкова много ловци и лодки бе станало причина да се предотврати очакваното избухване. Във

60. Цирцея – вълшебница от гръцката митология, която превърнала в свине спътниците на Одисей, а след туй им върнала човешките образи. – Б. пр.

всеки случай меланхолията му се бе разсеяла и дяволите в него не си показваха рогата. Така мислех тогава. Но, уви – колко малко го познавах, колко малко подозирах, че именно в този момент той замисляше своето най-пъклено дело!

Както вече споменах, когато влязох в каюткомпанията, той се намираше в отлично разположение на духа. Неговото главоболие отдавна не беше го измъчвало, очите му блестяха, ясни като синьото небе, от бронзовото му лице лъхаше цветущо здраве, животът струеше в жилите му като мощен поток. Докато ме очаквали, той бе поел с Мод Брюстър оживен разговор. Темата на техния разговор бе изкушението и от няколкото думи на Ларсен разбрах, че според него изкушението е изкушение само тогава, когато човек му се е поддал и паднал.

– Защото, виждате ли – говореше той, – според мене всеки човек действа подбуден от своите желания. А желания човек има много. Той може да поиска да избегне страданията или да се наслади на удоволствията. Но каквото и да прави, неговите постъпки са продиктувани от желанието.

– Но представете си, че у него изникнат две противоположни желания, едното от които не му позволява да изпълни другото? – прекъсна го Мод Брюстър.

– Тъкмо към това свеждах разговора и аз – отговори той. Но тя продължи:

– И именно в борбата между тия две желания се проявява и душата на човека. Ако има благородна душа, той ще пожелае доброто и ще постъпи добре, и обратното – ще постъпи лошо, ако има порочна душа. Душата решава!

– Глупост и безсмислица! – нетърпеливо възкликна Вълка Ларсен. – Решава желанието. Вземете например човека, който иска да се напие. И същевременно не иска да се напие. Какво прави той? Как постъпва? Той е кукла, роб на своите желания и от двете желания той се подчинява на по-силното, това е всичко! Душата няма нищо общо с това. Ако у него се появи изкушението да се напие, то как би могъл да му се противопостави? Но ако желанието да си остане трезвен надделее, то значи, че това желание е било по-силно. Съблазънта не играе тук никаква роля, освен ... – той се спря, за да се позанимае с новата мисъл, блеснала в ума му – освен ако е съблазнен да си остане трезвен. Ха-ха-ха! Какво мислите вие за това, мистър Ван Уейдън?

– Че и двамата спорите за празни работи – отговорих аз. – Душата на човека, това е и неговото желание. Или, ако искате, съвкупността от

неговите желания това е и неговата душа. Така че и двамата не сте прави. Вие, Ларсен, считате желанието за по-важно и оставяте настрана душата, мис Брюстър смята душата за по-важна и пренебрегва желанието. Докато всъщност желанието и душата – това са едно и също нещо.

– Обаче – продължих аз, – мис Брюстър е права, като твърди, че изкушението си остава изкушение независимо от това, дали човек ще му се поддаде, или ще го превъзмогне. Вятърът раздухва огъня и той се разгаря с големи пламъци. А желанието прилича на огъня. Съзерцанието на предмета на желанието, всяко негово примамливо описание, както и всяко постижение на желания предмет – всичко това разпалва желанието, както вятърът разпалва огъня. В това именно се състои изкушението. То е вятърът, който раздухва желанието, докато това желание завладее напълно човека. Да, това значи изкушение! Понякога вятърът не е достатъчно силен, за да направи желанието всеизгарящо, но щом го раздухва, това е изкушение. И както вие казахте, то може да подтикне човека към добро, както и към зло.

Аз бях изпълнен с чувство на гордост, когато седнахме на масата. Моите доводи бяха решили въпроса или поне бяха сложили край на спора.

Но Вълка Ларсен беше през този ден необикновено словоохотлив – никога не бях го виждал такъв. Сякаш в него кипеше енергия, която търсеше някакъв изход. Почти в същата минута той започна разговор за любовта. Както винаги Ларсен пристъпи към въпроса от чисто материалистическа гледна точка, а Мод Брюстър го разглеждаше от идеалистическата му страна. Що се отнася до мене, аз почти не взех участие в спора освен с няколко бегли забележки и случайни поправки.

Ларсен спореше блестящо; но не с по-малък ентузиазъм излагаше своите мисли и Мод Брюстър. От време на време губех нишката на разговора, наблюдавайки лицето ѝ. То рядко се покриваше с руменина, но тази вечер просто пламтеше от оживление. Тя даде воля на своето остроумие и говореше с жар, а Вълка Ларсен истински се упиваше# (# Така е и на хартията) от спора. По някакъв повод – не зная точно какъв, тъй като се бях унесъл да съзерцавам една къдрица от косата на Мод – Ларсен процитира обръщението на Изолда към Тинтагел, дето тя казва:

Над всичките жени съм аз благословена, че няма по-велика грешница родена, отишла във греха докрай.

И ако по-рано, когато четеше Омар Хаям, в гласа му звучаха някакви песимистични нотки, то сега, четейки Суинбърн, той предаде неговите стихове възторжено, дори ликуващо. А четеше правилно и

изразително. Едва-що спря да чете, и ето че Луис подаде глава надолу през люка и прошепна:

– Не може ли по-тихо! Мъглата се вдигна и в тая минута проклетия паравод пресича нашия курс току пред нас. Видях левия му бордов фенер.

Вълка Ларсен тъй бързо изхвъркна на палубата, че когато го настигнаме, той бе вече затворил люка на кубрика, заглушавайки пиянския рев на ловците и бързаше да стори същото и на бака. Мъглата, макар и да стоеше още, се бе вдигнала високо над нас, скриваше звездите и правеше нощния мрак още по-непроницаем. Но ето че право пред нас се мярнаха две светлилки, червена и бяла, и аз можах да чуя глухото бумтене на парните машини. Не ще и съмнение, това бе „Македония“.

Вълка Ларсен се върна на люка и ние стояхме в пълно мълчание, следейки как светлинките бързо пресичаха нашия път.

– Имам късмет, че не нося на борда си прожектор! – продума Вълка Ларсен.

– А какво ще стане, ако извикам силно? – попитах го аз шепнешком.

– Тогава – край на всичко! – отговори той. – Но знаете ли какво ще стане непосредствено след това?

И преди да успее да изразя своето любопитство по тоя въпрос, той ме стисна за гърлото със силните си като на горилка лапи. Неговите мускули едва забележимо се свиха, но това беше доста изразителен намек, че нищо не би му коствало да ми пречупи врата. Следния миг той ме пусна и ние отново се втреничихме в светлинките на „Македония“.

– Ами ако аз извикам? – запита Мод Брюстър.

– Питая достатъчно добри чувства към вас, за да ви причиня болка – меко каза той и в гласа му прозвуча такава нежност и ласка, че аз потръпнах. – Но все пак съветвам ви да не правите това, защото тутакси ще превия врата на мистър Ван Уейдън – добави той.

– В такъв случай й позволявам да извика – предизвикателно каза аз.

– Съмнявам се дали тя ще пожелае да принесе в жертва „втория наставник на американската литература“ – подигравателно отвърна той.

Повече не говорихме, впрочем ние бяхме вече толкова привикнали един към друг, че не изпитахме никаква неловкост при настъпилото мълчание. И когато червената и бялата светлинка изчезнаха в далечината, ние се върнахме в каюткомпанията да продължим прекъснатата си вечеря.

Те отново почнаха да рецитират някакви стихове и Мод издекламира „*Impenitentia Ultima*“ на Даусън. Тя декламираше великолепно, аз обаче не наблюдавах нея, а Лицето на Ларсен. Бях пленен от неговия очарован поглед, прикован върху Мод Брюстър. По едно време той целият беше погълнат и забелязах несъзнателните движения на устните му, когато започна да повтаря дума по дума след нея:

Да светят нейните очи, когато слънцето залезе,
цигулките в гласа ѝ сетният да бъде звук на моя слух.

– И във вашия глас звучат цигулки – неочаквано я прекъсна той и в очите му отново се появиха златисти искрици.

Едва не възкликнах от радост – тъй пълно и съвършено бе нейното самообладание. Тя спокойно говореше последната строфа, а сетне постепенно сведе разговора към по-безопасни теми. Бях като замаян. През дървената преграда се донасяше пиянският рев на кубрика на ловците, а човекът, от когото се боях, и жената, която обичах, седяха пред мене и все говореха, говореха. Никой не дойде да раздигне масата. Матросът, който заместваше Мъгридж, сега вероятно се бе присъединил към другарите си в кубрика. Ако някога Вълка Ларсен е бил всецяло упоен от живота, то бе именно в тия минути. От време на време прекъсвах нишката на собствените си мисли, учуден се вслушвах в думите му и оставах поразен от неговия необикновен ум и от силата на страстите, с която говореше върху значението на бунта. Ларсен, разбира се, не можеше да не спомене за Луцифер от поемата на Милтон и остротата на анализа, с който той разгледа и предаде този образ, както и красотата на неговите описания показваха, че в него е погребан истински талант. Той ми напомни за Тен, но аз знаех, че капитанът никога не бе чел нищо от този блестящ, но опасен мислител.

– Неговото било предварително обречено на неуспех и все пак той водел борба, без да се страхува от божия гняв – говореше Вълка Ларсен. – Хвърлен в ада, той не се призна за повален. Той отвел със себе си една трета от ангелите, внушил на човека да встане срещу бога и завоювал за себе си и за ада цели човешки поколения. Защо е бил изгонен от рая? Затуй, че е бил по-малко мъжествен от бога ли? По-малко горделив, по-малко честолюбив? Не! Хиляди пъти не! Бог бил по-могъщ, както е казано там: „Възвеличан от силата на небесния гръм!“ Но Луцифер бил свободен дух. Да служи другиму за него било равносилно на гибел. Той е предпочел да страда и да бъде свободен, отколкото да благоденствува под робство. Не искал да слугува на бога. Не искал да служи на нищо. Не искал да бъде пионка. Стоял на собствените си нозе. Бил личност.

– Първият анархист! – засмя се Мод, като стана с намерение да се оттегли в каютата си.

– Тогава добре е да бъдеш анархист! – възкликна Ларсен.

Той също се изправи и като застана пред нея, на прага на каютата, издекламира:

Най-сетне тук ще сме свободни:

господ не е сътворил за себе си това,

не ще ни пъди той, спокойно можем да царим,

а според мен добре е да си цар дори и в преизподня;

цар в ада повече е от слуга във рая.

Това бе предизвикателен вик на могъщ дух; когато млъкна, каютата продължаваше да кънти от неговия глас. Като се полюшваше леко, той стоеше с отнетната назад глава, бронзовото му лице сияеше, а очите му, златисти и мъжествени, повелителни и нежни, отправяха страстен зов към Мод Брюстър, която стоеше на вратата.

И отново в нейните очи се появи несъмнен ужас, когато почти шепнешком произнесе:

– Вие сте Луцифер!

Вратата след нея се затвори, тя изчезна. Ларсен погледа минутка-две нататък, после се обърна към мене:

– Ще сменя Луис на руля и в полунощ ще ви разбудя! А сега си легнете и се опитайте да поспите.

Той си сложи топли ръкавици, нахлупи шапка и се заизкачва нагоре по стълбата, а аз последвах съвета му и си легнах. Не зная защо, сякаш по някаква тайнствена причина не се съблякох, а си легнах с дрехите. Известно време се прислушвах в шума, идещ от кубрика на ловците, и си мислех с възторг и изумление за своята неочаквана любов. На „Призрак“ вече се бях научил да спя здрав, дълбок сън и ето че песните и виковете заглъхнаха някъде в далечината, очите ми се затвориха и съзнанието ми потъна в небитието на съня.

Не зная какво ме бе събудило и изхвърлило от леглото, но когато дойдох на себе си, бях вече на крака. Сънят бе изчезнал, целият треперех от предчувствието за някаква опасност – предчувствие, което кънтеше в душата ми като зов на тръба. Отворих вратата. Светлината на лампата в каюткомпанията бе намалена. Видях Мод, моята Мод; тя отчаяно се бореше в зверската прегръдка на Вълка Ларсен. Видях как напразно се мятеше и опитваше да се освободи, опирайки ръце и глава в гърдите му. Видях всичко това и в същата минута скочих към тях.

Вълка Ларсен повдигна глава и аз го ударих с юмрук в лицето, но

това бе слаб удар. Той зарева като разярено животно и ме отблъсна с ръка. Само ме побутна с китката си и все пак силата му бе тъй чудовищна, че отлетях настрана, блъснах се във вратата на каютата, в която по-рано спеше Мъгридж, и вратата се разби на парчета. С усилие се измъкнах изпод натрошените дъски, изправих се на крака и не чувствайки никаква болка освен изпълнителата ме безумна ярост, отново се хвърлих срещу Ларсен. Струва ми се, че сега и аз изревах, като хванах дръжката на камата си.

Но нещо се бе случило. Капитанът и Мод Брюстър бяха се поотда-лечили един от друг. Приближих се към него, вдигнах ножа, но ръката ми увисна във въздуха. Беше ме поразила настъпилата промяна. Мод стоеше, изправена до стената, като се подпираше о нея с едната си ръка, а Ларсен залиташе, закрил очи с лявата си ръка, а с дясната неуверено опипваше пътя пред себе си като зашеметен. Най-после той докосна стената и изглежда, че при това съприкосновение с нея изпита някакво успокоение – не само защото бе разбрал къде се намира.

Тогава пак ми притъмня пред очите. Всички понесени от мен обиди и унижения, всичко, което аз и другите бяхме изстрадали от Вълка Ларсен, нахлу в мене като някаква светлина и в миг съзнах колко чудовищно е самото съществуване на този човек. В съляпа, безумна ярост се хвърлих върху него и забих ножа в рамото му. Веднага почувствах, че само леко съм го наранил – ножът едва бе докоснал плешката му, – затова го извадих, с намерение да го забия на по-опасно място.

Но Мод, която бе видяла всичко, неочаквано извика:

– Не, не трябва! За бога, не трябва!

Отпуснах ръка, но само за миг. Отново замагнах с ножа и Вълка Ларсен несъмнено би загинал, ако Мод не бе застанала помежду ни. Ръцете ѝ се обвиха около мене, косите ѝ погалиха лицето ми. Кръвта ми закипя някак особено, но и яростта ми избухна с удвоена сила. Тя ме погледна смело в очите.

– Заради мене! – помоли ме тя.

– Заради вас трябва да го убия! – извиках аз, като се опитах да освободя ръката си, без да ѝ причиня болка.

– Успокойте се! – каза тя и сложи леко пръсти на устните ми.

Дори и тогава, в състоянието ми на ярост, почувствах колко сладостно, тъй много сладостно бе усещането от допира на нейните пръсти и бих ги целунал, но не посмях.

– Моля ви, много ви моля! – настояваше тя и аз почувствах как нейните думи ме обезоръжаваха и че отсега нататък щеше да бъде все

така.

Отдръпнах се от нея, сложих камата в ножницата и погледнах към Вълка Ларсен. Той все още притискаше челото си с лявата си ръка. Тя покриваше също и очите му. Главата му беше клюмнала. Той целият се бе отпуснал, сякаш бе останал без кости, гръбнакът му се преви, огромните му рамене се наклониха напред и се свиха.

– Ван Уейдън! – хрипливо извика той с някаква уплаха в гласа си. – Хей, Ван Уейдън, къде сте?

Погледнах Мод. Тя мълчаливо ми кимна с глава.

– Тук съм – отговорих, като се приближих до него. – Какво има?

– Помогнете ми да седна – рече Ларсен със същия хриплив, уплашен глас. – Аз съм болен, много съм болен, Хъм! – добави той, като пусна ръката ми и потъна в креслото.

Той се наведе надолу към масата, зарови глава в ръцете си и от време на време я клатеше наляво-надясно, като че от болка. Когато я повдигна, забелязах, че по челото му, до самите коси, бяха избили едри капки пот.

– Болен съм, много съм болен! – повтори той няколко пъти.

– Но какво ви е? – попитах го, като сложих ръка на рамото му. – С какво мога да ви помогна?

Ларсен обаче отърси ръката ми с раздражение и аз дълго стоях до него мълчаливо. Мод ни наблюдаваше уплашена и разтреперана. Не можехме и да си представим какво се бе случило с него.

– Хъм! – продума той след време. – Трябва да си легна. Дайте ми ръката си. Скоро ще се оправя. Навярно това е от проклетото главоболие. Винаги съм се страхувал от него. Имах някакво предчувствие... Не, глупости, аз сам не зная какво говоря! Помогнете ми да си легна!

Но когато го сложих на леглото, той пак зарови глава в ръцете си и напускайки каютата му, аз го чух да повтаря:

– Болен съм, много съм болен!

Като излязох, Мод ме погледна въпросително.

– Нещо му се е случило, но какво, не зная – казах аз. – Той е безпомощен и изплашен, струва ми се, за пръв път в живота си. И разбира се, всичко е станало още преди да го ударя с ножа, който само го е одраскал. Вие трябва да сте видели по-добре какво се е случило.

Тя поклати отрицателно глава.

– Нищо не съм видяла. И за мене всичко това е загадка. Той изведнъж ме пусна и политна назад. Но какво да правим сега? Какво да правя аз?

– Моля ви, почакайте докато се върна – отговорих аз. Излязох на палубата. Луис беше на руля.

– Отивай да спиш! – казах му аз, като заех мястото му.

Той с охота се подчини и аз останах сам. Мъчейки се да правя колкото може по-малко шум, аз вдигнах топселите, спуснах бом-кливера и стаксела, преместих кливера на подветрената страна и свих грота. След това се върнах долу при Мод. Като ѝ направих знак да мълчи, влязох в каютата на Ларсен. Той лежеше в същото положение, в което го бях оставил, главата му все още продължаваше да се мята от една страна на друга.

– С какво бих могъл да ви помогна? – попитах го аз. Отначало той нищо не отговори, но когато повторих въпроса си, отвърна:

– Не, не, нищо ми няма! Оставете ме сам до сутринта.

Когато се обърнах да изляза, видях, че той отново затръска глава ту наляво, ту надясно. Мод търпеливо ме очакваше и с радост и възхищение забелязах царствената поза на главата ѝ и спокойната светлина в очите ѝ. Те бяха така спокойни и уверени, както и нейната душа.

– Готова ли сте да ми поверите живота си и да се отправите с мене на едно пътешествие от около шестстотин мили? – попитах я аз.

– Искате да кажете... – попита тя и аз разбрах, че бе отгатнала.

– Да – отговорих аз, – Искам да кажа, че не ни остава нищо друго освен откритото море.

– Това се отнася само за мене, нали? Вие сте тук в безопасност, както и преди.

– Не, единственото спасение за нас двамата е да избягаме с една от лодките! – твърдо повторих аз. – Облечете се моля, колкото може по-топло и веднага съберете всичко, което искате да вземете със себе си.

И когато тя се отправи към каютата си, добавих: – И побързайте!

Складът се намираще непосредствено под каюткомпанията. Взех свещ, отворих капака, спуснах се долу и почнах да ровя из корабните запаси, подбрах само най-необходимото – главно консервирани храни. И когато всичко бе готово, към мене се протегнаха две нежни ръце, за да поемат това, което им подавах.

Работехме мълчаливо. Запасихме се също с одеяла, ръкавици, непромокаеми дрехи, шапки – туй, което имаше на кораба. Предстояха ни тежки изпитания – да се впуснем с малка лодка в такова бурно море; трябваше по някакъв начин да се защитим от студа, дъжда и от силния вятър.

Действахме с трескава бързина. Пренасяхме нашата плячка и я

трупахме някъде посред палубата. Мод, чиито физически сили едва ли представляваха някакво положително качество, дотолкова се изтощи, че трябваше да седне на стъпалата на юта. Това обаче не ѝ помогна и тя се изтегна по гръб върху твърдата палуба, протегна ръце и отпусна цялото си тяло. Спомних си, че така си отдъхваше понякога и сестра ми и бях сигурен, че и Мод скоро ще възстанови силите си. Знаех също, че навярно ще ни потрябва и някакво оръжие, и се върнах в каютата на Ларсен за неговата винтовка и ловджийска пушка. Попитах го нещо, но той не отговори, макар че не спеше и все още продължаваше да клати глава.

– Сбогом, Луцифер! – прошепнах аз и тихичко затворих зад себе си вратата.

Сега ми предстоеше да се снабдя и с амуниции; това не беше трудно, макар че за тази цел трябваше да сляза в кубрика на ловците, там се съхраняваха сандъчетата с патрони, които те вземаха със себе си на лодките, когато слизаха на лов. Задигнах две сандъчета под самия нос на разгулната компания.

Оставаше още да се спусне лодката – не тъй лека задача за сам човек. След като я отвързах, закачих лодката първо на носовата кука, после на кърмовата и успях да я отделя от палубата. После, отпусайки внимателно ту едното, ту другото въже, оставих я да виси на две-три стъпки от водата, до самия борд на кораба. Проверих дали платното, веслата и вилките бяха на място. Важно нещо, разбира се, бе и запасът от прясна вода и аз задигнах бъчонките от всички останали лодки. Тъй като лодките бяха девет, у нас се оказа достатъчен запас от вода, а също и баласт. Впрочем, заедно с всичките други неща, които вече бях отделил и приготвил, имаше опасност и да претоваря лодката.

Докато Мод ми подаваше провизиите и аз ги нареждах на дъното на лодката, на палубата излезе един матрос. Той постоя известно време на наветрената страна (ние спуснахме лодката откъм подветрената), после бавно се затътри към средата на палубата, където постоя още малко с лице към вятъра и с гръб към нас. Аз се притаих на дъното на лодката, сърцето ми силно тупаше. В това време Мод лежеше съвсем неподвижно в сянката на фалшборда⁶¹. Ала матросът не се и обърна към нас: като се протегна и прозина високо, той се упъти към бака и се скри надолу в люка.

След няколко минути свършихме с товаренето и аз спуснах лодката във водата. Когато помагах на Мод да се прехвърли над перилото,

61. Фалшборд – издължена част на борда над горната палуба. – Б. пр.

почувствавах я тъй близо до себе си, че едва се съдържах да не извикам: „Обичам ви!“. Наистина Хъмфри Ван Уейдън се е влюбил най-последно, помислих си аз, когато пръстите ѝ се вплетоха в моите, докато ѝ помагах да слезе в лодката. С едната си ръка се държах за перилото, а с другата я поддържах цялата – нещо, което ме изпълни с чувство на гордост. Нямах тая сила преди няколко месеца, когато се сбогувах с Чарли Фърсет и отплавах за Сан Франциско със злополучния „Мартинец“.

Когато една вълна повдигна лодката, краката ѝ докоснаха дъното и аз пуснах ръцете ѝ. Сетне откачих въжетата от макарите и сам скочих при нея. Никога през живота си не бях гребал, но сега бързо поставих веслата във вилките и с цената на големи усилия успях да отдалеча лодката от „Призрак“. След това се опитах да вдигна платното. Много пъти бях виждал как ловците и кормчиите вдигаха платната, но сам аз за пръв път се залавях за тая работа. Ако за тази цел на тях им трябваша две минути, то на мене не ми стигнаха и двадесет, но в края на краищата успях да поставя платното на мястото, да го опъна и като хванах руля с две ръце, обърнах лодката по посока на вятъра.

– Право пред нас – забелязах аз – лежи Япония!

– Хъмфри Ван Уейдън – продума тя, – вие сте храбър мъж!

– Не – отговорих аз, – вие сте храбра жена!

Като че ли по даден знак ние едновременно се обърнахме, за да хвърлим последен поглед към „Призрак“. Ниският му корпус се повдигаше и поклащаше откъм нашата страна: платната призрачно се очертаваха в мрака, а завързаният рул изскърцваше, когато в кораба се удряше някоя вълна. После неговите очертания постепенно изчезнаха, звуковете заглъхнаха и ние се озовахме сами сред тъмния океан.

Глава XXVII

Настъпи денят – сив и студен. Духаше свеж бриз и компасът показваше, че ние плувахме направо към Япония. Макар че носех дебели ръкавици, пръстите ми измръзнаха и ме боляха от непрекъснатото стискане на кормилното весло. Нозете ми също бяха изтръпнали от студа и аз с нетърпение очаквах да се покаже слънцето.

Пред мен, на дъното на лодката, лежеше Мод. Надявах се, че поне на нея ѝ бе топло, тъй като бе загърната с дебели одеяла. Бях метнал края на горното одеяло върху лицето ѝ, за да го предпазя от нощния студ, така че сега виждах само смътните очертания на нейното тяло и светлокафявите ѝ коси, показали се изпод одеялото и посребрени от утринната роса.

Дълго я гледах, спирайки поглед върху нейните коси, както човек гледа най-драгоценното нещо на света. Гледах я непрекъснато и тъй втренчено, че най-сетне тя се размърда изпод одеялото, отметна горния му край и ми се усмихна с очи, все още натежали от сън.

– Добро утро, мистър Ван Уейдън! – поздрави ме тя. – Е, вижда ли се вече земя?

– Не – отговорих аз, – но ние се приближаваме към нея със скорост шест мили в час.

Тя направи гримаса на разочарование.

– Но това прави сто и четиридесет мили на денонощие – опитах се да я насърча аз.

Лицето ѝ просия.

– А колко трябва още да пътуваме?

– Сибир е там някъде – отговорих, показвайки на запад. – Но на северозапад се намира Япония, на около шестстотин мили оттук. Ако вярът не се промени, ние ще стигнем там за пет дни.

– Ами ако има буря? Лодката няма да издържи, нали? – Мод някак особено гледаше човека право в очите, когато искаше да узнае истината. Така ме погледна и сега.

– Само ако бурята е много силна – уклончиво отговорих аз.

– И ако бурята е много силна?

Наведох глава.

– Но нас всеки миг може да ни прибере някой тюленоловен кораб. Има ги много в тази част на океана.

– Но вие сте премръзнал! – изведнъж извика тя. – Целият треперите! Не отричайте, виждам. А аз тука си лежа на топло.

– Не зная дали би ни помогнало нещо, ако и вие бяхте седяли при мене и мръзнехте – засмях се аз.

– Ще помогне, ако и аз се науча да управлявам лодката. И непременно ще се науча!

Мод седна в дъното на лодката и се зае да оправя скромната си прическа. Тя разтърси глава и косите ѝ се спуснаха надолу като кафяв облак, закривайки лицето и раменете ѝ. Как ми се искаше да целувам тия коси, да ровя с пръсти в тях, да заровя лицето си в тях! Очарован, не можех да сваля погледа си от нея. Но ето че лодката обърна едната си страна срещу вятъра, платното изплющя, сякаш ме смъмри, че не си гледам работата. Идеалист и романтик какъвто бях до този момент, въпреки аналитичния си ум, аз имах само смътна представа за физическата страна на любовта. Любовта между мъжа и жената винаги бях възприемал като чисто духовен съюз, като някаква възвишена връзка между две сродни души. Плътските отношения играеха незначителна роля в моята представа за любовта. Но ето че сега сам научих сладостния урок, който ми откри, че душата се предава и изразява чрез тялото, че видът, ароматът и допирът до косите на любимата, както и блясъкът в нейните очи или думите, които се отронват от нейната уста, представляват също така дъхът и гласът, и същността на душата ѝ. Освен това чистият дух е нещо непознато, непостижимо и ние можем само да го предугаждаме, тъй като той не е в състояние да изрази сам себе си. Антропоморфизмът на Йехова се състои в това, че той е могъл да се явява на юдеите само в достъпен за техните възприятия вид: като образ, подобен на тях, като облак или като огнен стълб – с една дума, като нещо осезаемо, физическо възможно и достъпно за ума на евреите.

И ето, като гледах светлокафявите коси на Мод и им се любувах, аз научих за любовта повече, отколкото биха могли да ме научат всички поети и певци със своите песни и сонети. Изведнъж Мод разтърси глава, отметна косите си назад и аз отново видях нейното усмихнато лице.

– Защо жените не ходят винаги с разпуснати коси? – попитах аз. – Така е много по-красиво.

– Защото тъй страшно се объркват и пречат! – усмихна се тя. – Ето че съм загувила една от скъпоценните си фиби.

Платното отново заплющя: бях оставил лодката на произвола на вятъра – толкова ми бе приятно да следя всяко нейно движение, докато тя ровеше из одеялата и търсеше изгубената си фиба. Мод вършеше това

чисто по женски – нещо, от което бях приятно изненадан и изпълнен с възторг: изведнъж открих, че тя е истинска жена, жена до мозъка на костите. Защото аз я бях възнасял твърде много досега, бях я поставял, над всички смъртни и над самия себе си. Бях си създал от нея някакво богоподобно, недосегаемо същество. Затова сега с радост приветствувах и най-малката дреболия, в която тя се проявяваше като обикновена жена – движението, с което отметна косата си назад, или начинът, по който търсеше фибата си. Да, тя беше жена от моя кръг, от моето ниво, също такава земно същество, каквото бях и аз, и възхитителната близост между мене – мъжа, и нея – жената, сега стана тъй възможна, както уважението, което знаех, че винаги ще изпитвам към нея.

Тя нададе очарователен вик, когато намери загубената фиба, и аз отново можах да съсредоточа вниманието си върху управляването на лодката. Направих един опит – завързах и закрепих кормилното весло така, че лодката да може и без моята помощ да се движи по вятъра. Понякога тя се обръщаше извънредно рязко и се отклоняваше встрани, но се оправяше сама и, общо взето, спазваше задоволително избрания курс.

– А сега да закусим! – предложих аз. – Но преди това се облечете по-топло.

Извадих една съвсем нова плътна дреха, същата от одеяло – знаех, че тая тъкан може да устои и на най-поройния дъжд, без да пропусне капка вода. Когато Мод облече дрехата, свалих от главата ѝ момчешката шапчица и ѝ надянах една мъжка шапка, достатъчно голяма, за да скрие не само косите ѝ, но също така ушите и дори шията ѝ. В тая си премяна Мод изглеждаше просто очарователна. Тя имаше едно от тия лица, които при всички обстоятелства изглеждаха привлекателни. Нищо не можеше да наруши прелестта на това лице, неговия изискан овал, правилните, почти класически черти, изящно очертаните вежди, големите кафяви очи, винаги ясни и спокойни, удивително спокойни.

Изведнъж духна силен вятър и ни тласна, когато се изкачихме по гребена на една вълна. Лодката силно се наведе и през борда ѝ нахлу цяло ведро вода. В този миг аз отварях кутия с консервиран език, но тутакси отскочих към въжетата и едва успях да обърна платното. То се заудря, затрептя и лодката отново тръгна срещу вятъра. След още няколко минути усилия можах да я насоча в желаната посока и отново се заех с приготвянето на закуската.

– То като че ли работи добре – каза Мод и кимна одобрително към моето автоматично кормило, – макар че аз не разбирам много нещо от мореплаване.

– Но това устройство ще ни служи само докато плуваме байдевинд⁶² – обясних ѝ аз. – Обаче ако вятърът задуха откъм кърмата, галфвинда⁶³ или багщага⁶⁴, тогава ще трябва сам да управлявам.

– Трябва да си призная, че не разбирам вашите термини, но изводът ми е ясен и той не ми харесва. Вие не можете да управлявате ден и нощ без отдих! Така че, надявам се, след закуска ще взема първия си урок, а вие ще легнете да поспите. Ще стоим на вахта също като на корабите.

– Не разбирам как бих могъл да ви уча – запротестирах аз, – когато сам се уча сега. Вие ми се доверихте, навярно без да помислите, че нямам никакъв опит в управляването на малка лодка. За пръв път в живота си попадам в такава лодка.

– Тогава ще се учим заедно, сър! И тъй като вие добихте известен опит през нощта, ще ми предадете това, което вече сте научили. А сега на закуска! Боже, какъв апетит отваря този въздух!

– Да, но няма кафе! – със съжаление казах аз, като ѝ подадох сухар с масло и парче консервиран език. – И докато не стъпим на някаква земя, няма да има нито чай, нито каквото и да било топло ястие.

След скромната закуска, която поляхме с чаша студена вода, Мод взе първия си урок по управляване на лодка. Докато учех нея, аз сам научавах много неща, въпреки че бях придобил вече известни познания при управляването на „Призрак“ и от наблюдаването на кормчиите на лодките. Мод се оказа способна ученичка и бързо се научи да държи посоката, да обръща лодката срещу вятъра и да отслабва въжето в случай на нужда.

Тя очевидно се умори и като ми подаде руля, захвана да разстила на дъното на лодката дебелия одеяла, които бях вече сгънал и прибрал. След като приготви всичко колкото може по-удобно, тя предложи:

– Хайде, сър, лягайте! И спете до втората закуска. Не, до обяд – поправи се тя, като си припомни установения на „Призрак“ ред.

Какво можех да сторя? Тя така настойчиво повтори: „Хайде, моля ви!“, че в края на краищата се подчиних и ѝ предадох руля. Мушкайки се в постелята, която тя сама бе приготвила за мене, изпитах някаква особена наслада. Изглежда, че спокойствието и самообладанието, присъщи на нея самата, се бяха предали и на одеялата; обзе ме нежна мечтателност, чувство на доволство. И унесен в сладка дрямка, дълго още наблюдавах нейното овално лице и големите ѝ кафяви очи; изпод

62. Байдевинд – вятърът духа отпред и малко отстрани. – Б. пр.

63. Галфвинд – вятърът духа към борда. – Б. пр.

64. Багшага – вятърът духа косо в кърмата. – Б. пр.

краищата на рибарската шапка те се явяваха ту на фона на сивото небе, ту на фона на също тъй сивото море... докато най-после заспах.

Събудих се и погледнах часовника си. Беше един часът. Бях проспал цели седем часа! И цели седем часа тя бе управлявала лодката сама! Поемайки руля от ръцете ѝ, трябваше преди всичко да ѝ помогна да раздвижи вкочанените си пръсти. Нейният скромнен запас от сили бе тъй изтощен, че не можеше да се помръдне от мястото си. Бях принуден да зарежа руля и платното, да я пренеса до топлите одеяла и да разтривам ръцете и пръстите ѝ.

– Тъй съм уморена! – произнесе тя, като въздъхна дълбоко и безпомощно отпусна глава.

Но след минутка Мод се изправи.

– Само не ми се карайте, да не сте посмели да ми се карате! – добави тя с насмешлива предизвикателност.

– Нима имам такъв сърдит вид – попитах сериозно аз, – защото, уверявам ви, съвсем не ви се сърдя.

– Н-не – съгласи се тя, – само че на лицето ви има упрек.

– В такъв случай то е честно лице, защото изразява това, което чувствавам. А вие постъпихте нечестно по отношение на себе си, а също и към мене. Как мога занаяпред да ви се доверявам?

Тя ме погледна някак виновато.

– Ще бъда добра и послушна – каза тя, както би казало някое провинило се дете. – Обещавам ви...

– Да ми се подчинявате, както матросът се подчинява на своя капитан?

– Да – отговори тя. – Зная, постъпих глупаво.

– Тогава обещавайте ми и нещо друго – осмелих се аз.

– На драго сърце.

– Обещайте ми, че няма тъй често да казвате: „моля ви, моля ви“. Защото, правейки това, лесно можете да подроните моя авторитет.

Тя се засмя весело и някак поласкана, защото сама бе забелязала каква власт има над мене нейното „моля ви“.

– Думата е хубава ... – започнах аз.

– Но не трябва да злоупотребявам с нея – прекъсна ме тя.

Мод отново се засмя, но сега по-тихо, и оброни глава. Оставих руля, за да загъна краката ѝ с одеялото и да покрия лицето ѝ. Уви, тя не беше много силна. Погледнах тревожно на югозапад и си помислих за шестстотинте мили, които ни отделяха от брега, и за всички трудности, които ни очакваха. О, ако това бяха само трудности! В тая част на

океана можехме да бъдем погубени всеки миг от някоя силна буря. И все пак не се страхувах. Нямах много вяра в бъдещето, измъчваха ме тежки съмнения, но въпреки това не чувствавах никакъв страх. „Всичко ще се нареди, всичко ще се нареди“ – повтарях си хиляди пъти.

След обяд вятърът се усили, морето се развълнува, а това ми създаде немалко грижи. Ала запасите от храна, както и деветте бъчонки с вода, придаваха на лодката достатъчно устойчивост срещу вятъра и вълните и ние плавахме известно време с опънато платно. После свалих шпринга⁶⁵, притегнах и закрепих горния край на платното, като го наплавих триъгълно, и ние продължихме да се носим така по вълните.

Привечер забелязах на хоризонта, откъм подветрената страна, дим от параход и предположих, че това бе или някой руски крайцер, или по-скоро „Македония“, която все още продължаваше да търси „Призрак“. Слънцето не беше се показало през целия ден и стана страшно студено. Когато се стъмни, облаците на небето станаха още по-черни, студеният вятър се усили и ние с Мод трябваше да вечеряме с ръкавици; без да изпускам кормилното весло, аз гълтах зальците само в кратките промеждутъци от един порив на вятъра до друг.

Когато съвсем се стъмни, вятърът и вълните се оказаха тъй силни за нашата лодка, че аз неохотно прибрах платното и се заех да приготвявам плаваща котва. Това бе проста работа, за която бях научил от разговорите на ловците. Като свалих мачтата, завих я здраво заедно с шпринга, гика и двете запасни гребла с платното, пристегнах ги с насмолено въже и ги хвърлих във водата зад кърмата. Края на въжето завързах за носа на лодката и плаващата котва бе готова. Като плуваше по водата, без да бъде изложена на напора на вятъра, тя придаваше устойчивост на лодката и я държеше през цялото време с носа срещу прииждащите вълни и вятъра. Това бе най-добрият начин да попречим на вълните да ни обърнат.

– Какво ще стане сега? – весело попита Мод, когато свърших работата си и надянах ръкавиците.

– Сега вече не ще плаваме към Япония – отговорих аз. – Ние се носим на югоизток със скорост не повече от две мили на час.

– Значи, през нощта ще изминем само двадесет и четири мили – забеляза тя, – и то ако вятърът не утихне.

– Да, и само сто и четиридесет мили, ако този вятър продължи да

65. Шпринг – наклонен прът, прикрепен към долния край на мачтата на лодката, който служи за опъване на платното. – Б. пр.

духа три денонощия.

– Но той няма да духа все така! – уверено каза тя. – Той ще се обърне и ще стане попътен.

– Морето е коварно нещо.

– Не, вятърът – възрази тя. – Аз чух как вие красноречиво хвалехте славния пасат!

– Жалко, че не се сетих да взема хронометъра и секстанта⁶⁶ на Вълка Ларсен – додадох мрачно аз. – Когато плуваме в една посока, а вятърът ни носи в друга и морското течение може би ни тласка в трета, е невъзможно да се изчисли крайният резултат. Не след дълго не ще можем да определим къде се намираме, без да сбъркаме с най-малко петстотин мили.

След това поисках прошка от Мод и ѝ обещах повече да не се обезсърчавам. По нейно настояване ѝ позволих да дежури до среднощ – сега бе девет часът, но преди да си легна, аз я загърнах добре в одеяла и я заметнах с непромокаема мушама. Спах на пресекулки. Лодката прескачаше от гребен на гребен, вълните глухо се удряха о борда и струйки солена вода непрекъснато обливаха лицето ми. И все пак, мислех си аз, не е толкова страшна нощ – не можеше и да се сравнява с нощите, които бях преживял на „Призрак“, нито пък с нощите, които ни предстоеше да прекараме на тая черупка сред океана. Дебелината на обшивката ѝ не беше повече от три четвърти инч. Значи, само няколко дъски, по-тънки от един инч, ни отделяха от морската бездна.

Да, аз твърдя с пълна сигурност, че не се страхувах. Не изпитвах вече този страх от смъртта, който ми бе внушил Вълка Ларсен и дори Томъс Мъгридж. Появяването на Мод Брюстър в моя живот очевидно ме бе преродило. В края на краищата, мислех си аз, много по-добре е да обичаш, отколкото да бъдеш обичан! И само заради това чувство си заслужава човек да живее и ако трябва, да умре. От любов към друг аз забравих себе си и все пак – странен парадокс! – на мене никога не ми се бе искало толкова да живея, както тогава, когато ценях най-малко своя живот. Никога не съм имал толкова сериозни основания да живея – мислех си аз. И докато дрямката ме налягаше, с неизразимо доволство се вирах в мрака, знаейки, че там на кърмата се е свила Мод, че съзерцава разпенените вълни, готова да ме извика на помощ всяка минута.

66. Секстант – навигационен уред за определяне местоположението на кораба. – Б. пр.

Глава XXVIII

Едва ли има нужда да разказвам подробно за всички наши страдания в малката лодка през ония дни, когато се блъскахме и мятахме безпомощно по океанския простор. Силният северозападен вятър духаше цели двадесет и четири часа. След това настъпи затишие, но през нощта се появи вятър откъм югозапад, т. е. право срещу нас. Вдигнах плаващата котва, поставих платното и насочих лодката срещу вятъра с курс на югоизток. Вятърът позволяваше да се избира само между този курс и курса запад северозапад, но свежият въздух на юга разпали в мен желанието да попадна в по-топло море и това определи решението ми.

След три часа, точно в полунощ – помня, че беше тъмно като в рог, – този югозападен вятър така се усили, че трябваше отново да спусна плаващата котва.

Зората ме завари на кърмата. С възпалени очи гледах побелелия от пяна океан, сред който нашата лодка безпомощно се люшкеше и излиташе нагоре с носа, като се държеше само за котвата. Заплашваше ни неминуема опасност да бъдем погълнати от някоя вълна. Солени капки и пяна се изсипваха над нас като водопад и трябваше непрекъснато да изчерпвам водата. Одеятата се измокриха. Всичко бе подгизнало. Само Мод в своята непромокаема мушам, с високите си ботуши, бе добре запазена, макар че и нейното лице и подаващите се изпод шапката къдрици бяха вир вода. От време на време тя вземаше съда от ръцете ми и без да се страхува от бурята, храбро изхвърляше водата. Всичко е относително. Въсъщност това беше само по-силен вятър, но за нас двамата, борещи се за живота си в тая малка черупка, това бе същинска буря.

Премръзнали и измъчени, през целия ден се сражавахме с разярени вълни и със свирепия вятър, който ни удряше в лицата. Настъпи нощ, но никой от нас не можа да спи. Отново се разсъмна, а вятърът продължаваше да ни шиба в лицата и белите вълни с бяс препускаха край нас. През втората нощ Мод заспа от изтощение. Покрих я с мушамата и брезента. Дрехите и бяха сравнително сухи, но тя самата се бе вкочанила от студ. Много се боях, че няма да преживее нощта. Но ето че пак настъпи ден, студен и безрадостен, със същото смрачено небе, яростни вълни и свиреп вятър.

Не бях спал четиридесет и осем часа. Бях измокрен и премръзнал до мозъка на костите си и се чувствавах по-скоро мъртъв, отколкото

жив. Цялото ми тяло бе вкочанено от напрежение и студ и при най-малкото движение чувствавах страшни болки в мускулите си, а трябваше да се движа непрекъснато. През всичкото това време вятърът ни отнасяше на североизток, все по-далече от Япония и по-близо до студеното Берингово море.

Но ние бяхме живи, лодката бе здрава, а вятърът продължаваше да бушува. Към края на третия ден той дори се усили още повече. Лодката зарови нос под една вълна и една четвърт от нея се напълни с вода. Почнах да я изгребвам като луд. Нахлулата в лодката вода я накара да потъне още по-ниско и намали стабилността ѝ. Още една такава вълна би сложила край на всичко. Когато изчерпах водата, бях принуден да взема брезента, който покриваше Мод, и да го опъна на носа. И не сгреших: брезентът закри една трета от лодката и в близките няколко часа на три пъти отби водата, която налиташе срещу нас, когато лодката връзваше нос под някоя прииждаща вълна.

Мод бе в жалко състояние. Седеше превита в дъното на лодката, с посинели устни и безкръвно лице, по което ясно се четеше неопишуемо страдание. Но в очите ѝ все още светеше мъжественост и устните ѝ произнасяха насърчителни слова.

През тази нощ бурята като че бе изляла над нас последната си ярост, но аз не забелязах това. Бях се свил, капнал от умора, и заспал там, където си седях – на кърмата. Сутринта на четвъртия ден вятърът се превърна в лек бриз, морето утихна и над нас засия слънцето. О, благословено слънце! Ние цели се къпехме в неговата благодатна топлина и се съживявахме като буболечки след буря. Отново почнахме да се усмихваме, да се шегуваме и да гледаме с надежда на бъдещето. А в същност нашето положение бе по плачевно от преди. Намирахме се по-далеч от Япония, отколкото през нощта, когато напуснахме „Призрак“. Нито пък можех да определя поне приблизително на каква географска дължина и ширина се намирахме. Ако в продължение на седемдесетте и няколко часа, докато траеше бурята, сме се носили по течението с около две мили на час, то значи, че сега се намирахме горе-долу на сто и петдесет мили по на североизток. Но можеше ли да се разчита на подобни изчисления? Ами ако сме се носили по течението с четири мили на час? Тогава, значи, се бяхме отдалечили с нови сто и петдесет мили по-далеч от целта.

. И така, не знаех къде точно се намирахме, но имаше вероятност да сме някъде близо до „Призрак“. Около нас плуваха тюлени и аз всеки миг очаквах да зърна някой тюленоловен кораб. След обед, когато

отново задуха северозападният бриз, наистина видяхме някакъв кораб, но той бързо изчезна в далечината и ние останахме сами сред пустия океан.

Имаше мъгливи дни, когато дори и Мод падаше духом и от устата ѝ не излизаха весели думи; имаше дни на безветрие, когато плувахме по самотния, безбрежен океан, угнетени от неговата огромност и величие и изумени от чудото на живота – защото ние все още живеехме и се борехме за живот; имаше и мразовити дни със снежни вихрушки, когато нищо не можеше да ни стопли; имаше и дъждовни дни, когато пълнехме бъчлонките със стичащите се по платното капки.

И през всичките тия дни моята любов към Мод непрестанно растеше. Тя бе многостранна жена, пълна с разнообразни настроения – Протееви⁶⁷, както ги наричах. Но нея аз наричах и с по-нежни имена, само че мислено. Макар че любовните думи хиляди пъти трептяха на устните ми, аз знаех, че сега не бе време за подобни признания. Нима е възможно човек да иска любовта на една жена, когато я покровителства и спасява? Но колкото и сложно да бе – по тая и по много други причини – моето положение, ласкаех се от мисълта, че се държа добре и нито с поглед, нито с жест издавам своите чувства. Ние с Мод бяхме като добри приятели и с всеки изминат ден нашата дружба укрепваше.

Повече от всичко ме учудваше у нея пълната липса на боязливост и страх. Ни страшното море, ни крехката лодка, ни бурите, ни страданията, ни нашата самотност и необикновено положение – нищо от това, което би могло да изплаши дори и една физически закалена жена, изглежда, не ѝ правеше никакво впечатление, макар че познаваше живота само от удобната му и изтънчена страна. Самата тя като че бе изтъкана от огън, роса и приказна мъгла – възвишен дух, съсредоточил в себе си всичко нежно, ласкаво и примамващо у жената. И все пак – не съм прав! Мод бе боязлива и се страхуваше, само че обладаваше мъжество. Мъките и терзанията на плътта бяха и у нея като у всяка жена, само че духът ѝ надделяваше и тя страдаше само с плътта. Бе преди всичко дух, неизменен, спокоен дух, изпълнен с вяра във висшето постоянство сред непостоянната, вечно изменлива вселена.

Отново настъпиха бурни дни и нощи, когато целият океан ни заплашваше със своя бесен рев и вятърът подхвърляше нашата слаба лодка със силата на титан и ни отнасяше все по-далеч и по-далеч на североизток. И ето че в една такава буря, по-страшна от всички преживени

67. От Протей. – Б. пр.

досега, хвърлих уморен поглед към подветрената страна. Не търсех нищо, бях просто изтощен от непрекъснатото съзерцание на стихийната борба и сякаш не повярвах на очите си. Дните и нощите, прекарани без сън и в тревога, несъмнено бяха размътили моя разум. Погледнах към Мод, за да се уверя, че не сънувам. Видът на нейното мило мокро лице, развяващите се коси и смелите кафяви очи ме убедиха, че зрението ми е нормално. Отново се обърнах към наветрената страна и видях врязалия се в морето нос, горд, черен и висок; видях свирепия прибор, който бушуваше в основата му и хвърляше нагоре фонтани от разпенена вода; видях и тъмната брегова линия, насочена към югозапад и увенчана с огромна бяла лента.

– Мод! – извиках аз. – Мод!

Тя обърна глава и също видя брега.

– Нима това е Аляска? – извика тя.

– За жалост, не! – отговорих аз и тутакси я попитах: – Можете ли да плувате?

Тя поклати отрицателно глава.

– И аз не зная – рекох. – Значи, трябва да се доберем до брега не с плуване, а с лодката, като намерим някоя цепнатина между скалите. Само че трябва да бързаме ... и да запазим присъствие на духа!

Говорех с увереност, но душата ми съвсем не бе спокойна. Мод почувствува това и като ме погледна с нетрепващите си очи, каза:

.. – Аз още не съм ви поблагодарила за всичко, което направихте за мене, и...

Тя се поколеба, сякаш търсеше думи, с които по-добре да изрази своята благодарност.

– И какво още? – попитах я доста грубо аз, защото никак не ми хареса, че бе намислила да ми благодари.

– По-добре да бяхте ми помогнали ... – усмихна се тя.

– Да засвидетелствувате вашата признателност преди смъртта? – прекъснах я аз. – За нищо на света! Та ние няма да умрем! Ние ще слезем на този остров и ще се настаним удобно още преди да се стъмни.

Говорех с решителност, но сам не вярвах на думите си. И не страхът ме подбуждаше да лъжа. Не се страхувах, при все че очаквах да намерим смъртта си в този кипящ прибор сред скалите, които бързо израстваха пред очите ни. Немислимо бе да се вдигне платното и да се отдалечим от брега. Вятърът в миг би преобърнал лодката и вълните биха я погълнали. Освен това платното, привързано за запасните весла, бе спуснато зад кърмата.

Както вече казах, не се страхувах от смъртта, която ме очакваше на стотина ярда оттук, но мисълта, че Мод също трябва да умре, ме изпълни с ужас. В проклетото си въображение вече я виждах обезобразена, смазана о скалите, и това бе просто непоносимо; ето защо се опитвах да убедя себе си, че ще слезем благополучно, и говорех не това, в което вярвах, а това, в което исках да вярвам.

Изникналата пред очите ми картина на тая страшна смърт ме ужаси и в ума ми за миг проблесна безумната мисъл – да сграбча Мод и да скоча с нея през борда. Но после реших да почакам и в последния миг, когато наближим брега, да я взема в прегръдките си, да ѝ призная любовта си и да се хвърля заедно с нея в отчаяна борба срещу смъртта.

Инстинктивно се приближихме един към друг в дъното на лодката. Мод ми подаде ръка, без да сваля ръкавицата си. И така, ние безмълвно очаквахме края. Бяхме вече близо до линията на приборя, при западния край на носа, и аз напрегнато се вглеждах напред със слабата надежда, че някое случайно течение или силна вълна ще ни подемат, преди да стигнем водовъртежа.

– Ще преминем! – продумах с увереност, която не можеше да излъже ни Мод, ни мене. И след няколко минути отново извиках: – По дяволите, ще преминем!

Бях тъй развълнуван, че може би за пръв път в живота си проклинах.

– Простете ми! – промърморих аз.

– Вие ме убедихте във вашата искреност! – едва усмихвайки се, продума тя. – Сега вече знам, че ще преминем!

Зад края на носа видях далечна ивица земя, а скоро след това пред очите ни почна да расте бреговата линия на дълбоко заливче. В това време до ушите ни долетя проточен рев. Той напомняше далечен гръм и идеше откъм подветрената страна, като заглушаваше бумтенето на приборя и дивия вой на вятъра. Заобиколихме носа и изведнъж пред нас се откри целият залив – бял пясъчлив бряг във формата на полумесец, о който се разбиваше мощният прибор: водата в залива бе осеяна с хиляди тюлени. Ето откъде идеше чудовищният рев.

– Леговище! – извиках аз. – Сега ние наистина сме спасени. Тук трябва да има охрана и крайцери за защита на тюлените от ловците. Може би на брега ще намерим и някакъв пост.

Но като поразгледах вълните, които се разбиваха о брега, казах:

– Положението е сериозно, но не много. И ако боговете се смият над нас, ще заобиколим още един нос и може би ще попаднем в някое

по-безопасно заливче, където ще слезем на брега, без дори да си намокрим краката.

И боговете наистина се показаха милостиви. Едва избягвайки да се блъснем във втория нос, ние го подминахме, подгонени от югозападния вятър, и видяхме друг, трети нос, почти на една линия с първите два. Но какво заливче се откри пред нас тук! То се врязваше дълбоко в сушата. Течението веднага подхвана нашата лодка и я понесе към брега под прикритието на втория нос. Тук водата беше почти спокойна, чувствуваше се само равномерното мъртво вълнение; аз вдигнах плаващата котва и почнах да греба. Брегът завиваше все повече на югозапад и изведнъж, вътре в този голям залив, пред нас се откри друго малко заливче, нещо като естествено пристанище, с гладка като на езеро водна повърхност, по която само от време на време играеха малки вълни, и то когато иззад надвисналите над брега мрачни скали, на около сто фута от водата, задухваше по-силен вятър – отзвук от бушуващата в океана буря.

Тук не се виждаха никакви тюлени. Дъното на лодката се вряза в твърдия пясък. Сkochих и протегнах ръка на Мод, и само след миг тя вече стоеше до мене. Но щом пуснах ръката ѝ, тя бързо се хвана за мен. В същия миг сам залитнах и едва-що не паднах на пясъка. Така се почувствувахме и двамата след прекратяване на люлеенето. Тъй дълго се бяхме носили по морето и люшкали по вълните, че сега, застанали на твърда почва, бяхме като зашеметени. Струваше ни се, че пясъкът се издигаше и спадаше под краката ни, а скалите се люлееха като борда на лодката. И когато по навик се пригответихме да се противопоставим на тия движения, отсъствието им съвсем наруши нашето равновесие. – Наистина трябва да седна – продума Мод и като се усмихна нервно и размаха ръце като пияна, тя се отпусна на пясъка. Избутах лодката по-нависоко и се върнах при Мод. Така се намерихме на Острова на усилията – ние двамата, мечтаещи за земя след дългото пребиваване в морето.

Глава XXIX

– Глупак! – извиках аз, страшно раздразнен.

Току-що бях разтоварил лодката и пренесъл всички наши вещи далеч от водата, където смятах да си устроим бивак... На брега се търкаляха изхвърлени от вълните съчки и дърва и видът на тенекиената кутия с кафе, взета от склада на „Призрак“, ме наведе на мисълта да запала огън.

– Формен идиот! – продължих аз.

– Какво ви е? – попита Мод с мек укор в гласа и пожела да узнае защо съм формен идиот.

– Няма кибрит! – простенах аз. – Не съм взел нито една клечка. И сега няма да имаме ни горещо кафе, ни супа, ни чай, ни нищо!

– А нали казват, че ... хм ... Крузо добивал огън, като търкал две сухи дървета едно о друго? – провлече тя.

– Да, но аз съм чел поне двајсетина разказа от хора, претърпели корабкрушение, които също са се опитвали да сторят това, но без никакъв успех – отговорих аз. – Познавах и Уинтърс, известен журналист, живял в Аляска и Сибир. Срегнах го веднъж в клуба, той ми разказа как веднъж опитал да стъкне огън с помощта на две пръчки. Забавна история наистина и той я разказваше неподражаемо. Но и неговият опит излязъл несполучлив. Спомням си как черните му очи святкаха, когато в заключение каза: „Джентълмени! Може би това се удава на островитяните от Тихия океан, може би го правят и малайците, но повярвайте на думите ми, това не е по силите на белия човек!“

– Е, нищо. Минахме и без огън досега – весело каза Мод. – Все ще се оправим без него и в бъдеще!

– Но помислете си, ние имаме кафе! – извиках аз. – И то превъзходно кафе. Знам това, защото го взех от личните запаси на Вълка Ларсен. А вижте и тези сухи дърва!

Трябва да призная, че много ми се пиеше кафе, а както не дълго след това научих, Мод също имаше слабост към това питие. Освен това, прекарвали толкова дълго със студена храна, ние бяхме премръзнали както отвън, така и отвътре. Нещо по-топличко – няма значение какво – би било добре дошло. Но аз престанах да се оплаквам и почнах да издигам палатка за Мод от платното на лодката.

Имайки на разположение весла, мачта, ширинг и гик, както и куп

въжета, мислех, че лесно ще се справя с тая задача. Но тъй като нямах опит и трябваше сам да се досещам за всяка дреболия и да смятам всяка успешно изпълнена подробност за изобретение, палатката беше готова едва привечер. Но ето че през нощта заваля дъжд, палатката се напълни с вода и Мод се премести от нея в лодката.

На следния ден окопах палатката, но само час по-късно от високите скали зад нас връхлетя силен вятър, вдигна палатката и я захвърли върху пясъка на тридесет ярда от нас.

Като видя огорченото ми лице, Мод се разсмя, а аз ѝ казах:

– Щом вятърът утихне, ще тръгна с лодката да изследвам острова. Тук все трябва да има някаква станция, а, значи, и хора. И кораби навярно се отбиват насам. Тия тюлени сигурно се охраняват от правителството на някоя страна. Но преди да замина, ще се опитам да ви настаня по-удобно.

– Бих искала да дойда с вас – каза Мод.

– По-добре е да останете. Вие и така се измъчихте достатъчно. Просто е чудо, че сте още жива. Пък и не е толкова приятно да се гребе и да се нагласяват платна в това дъждовно време. Вие се нуждаете от почивка и аз ви моля да останете.

Нещо подозрително, което напомняше влага, премрежи красивите ѝ очи, преди тя да ги отпусне и да извърне глава.

– Предпочитам да дойда с вас – продума тихо тя и в гласа ѝ се чу едва доловима молба. – Бих могла да ви... – гласът ѝ трепна – помогна с нещо. При това, помислете си какво ще стане с мене, ако се случи нещо с вас?

– О, ще бъда предпазлив – отговорих аз. – Няма да се отдалечавам много и ще се върна още по светло. С една дума, считам, че най-добре за вас е да останете, да си починете и да си отспите.

Тя се обърна и ме погледна с неотстъпващ, но нежен поглед.

– Моля ви, моля ви! – тихо продума тя. И тъй сладко! Аз се наежих и отрицателно поклатих глава. Но тя продължаваше мълчаливо да ме гледа в очите. Опитах се да повтора своя отказ, но не намерих думи. Радост проблесна в очите ѝ и аз разбрах, че съм загубил играта. След това вече бе невъзможно да кажа „не“.

След обед вятърът поутихна и ние решихме да тръгнем на път рано на следващата сутрин. Да се изследва островът от нашето заливче беше невъзможно, тъй като скалите обкръжаваха целия пясъчен бряг, а от двете страни на залива те се издигаха направо от водата.

Настъпи сиво, мрачно утро, почти без вятър. Станах рано и се заех

да приготвя лодката.

– Глупак! Магаре! Гадина! – почнах да крещя аз, когато реших, че е време да събудя Мод. Но този път виках на шега, като се мятах с прес-торено отчаяние и гологлав на брега.

Нейната глава се подаде от под платното.

– Какво има? – попита тя сънливо, но с нескрито любопитство.

– Кафе! – извиках аз. – Бихте ли желали чаша кафе?

Горещо, димящо кафе!

– Боже мой – промърмори тя, – вие ме изплашихте! Колко сте жесток! Аз вече свикнах с мисълта, че трябва да минем без него, а вие ме дразните с празни обещания.

– Само погледайте! – казах аз.

Под надвесената скала събрах сухи пръчки и тресчици, които налягах на дребни подпалки. После откъснах един лист от бележника си и взех един от ловджийските си патрони. Отмахнах с нож сачмите и изсипах барута върху сух плосък камък. След това извадих предпазливо капсулата на патрона и я сложих върху купчинката барут. Всичко бе готово. Мод ме наблюдаваше от палатката си. В лявата си ръка държах лист хартия, а с дясната взех един камък и силно ударих капсулата. Появи се бяло облаче дим, избухна пламък и ръбът на хартията почна да гори.

– Прометей! – възкликна Мод и запляска с ръце. Но аз бях премного зает, за да отговоря на нейния възторг. Трябваше старателно да наглеждам и пазя слабия огън, докато събере сили и живот. Стъкнах го с клечици, докато най-послед той почна да пращи и обхвана малките трески и пръчки. Тъй като не бях предполагал, че ще бъдем изхвърлени на някой остров, не разполагахме нито с чайник, нито с каквито и да било други съдове, и аз прибягнах до услугите на съда, с който бях изгребвал водата от лодката. Ала по-послед, когато изядохме част от консервираните храни, опразнените тенекиени кутии попълниха нашия кухненски инвентар.

Кипнах водата, а Мод свари кафето. И колко вкусно бе то! Аз от своя страна приготвих консервирано телешко, сварено с влажните сухари и вода. Закуската бе великолепна. Сърбайки горещото кафе и обсъждайки нашето положение, ние се заседяхме край огъня по-дълго, отколкото можеха да си позволят двама предприемчиви изследователи.

Знаех, че тюленовите находища в Берингово море обикновено се намират под нечия охрана, и се надявах, че ще намерим някакъв пост в един от заливите. Но Мод, желайки очевидно да ме подготви за възможно разочарование, изказа предположение, че сме открили

неизвестно до сега леговище. Тя обаче беше в отлично настроение и предпочиташе да се шегува с нашето плачевно положение.

– Ако излезете права – казах аз, – тогава ще трябва да се приготвим да зимуваме тук. Припасите няма да ни стигнат, но тук има тюлени. Насен те ще отплуват, така че още сега ще трябва да се запасим с месо, и то колкото може по-скоро. Трябва също да се построи колиба и да се съберат дърва за топливо. За осветление ще се опитаме да използваме тюленовата мас. С една дума, ще бъдем претрупани с работа, ако островът се окаже необитаем – нещо, в което не вярвам.

Но Мод излезе права. Ние плувахме с попътен вятър край брега и оглеждахме с бинокъл всяко заливче, на някои места дори слизахме на пясъка, но не намерихме никакви признаци на човешки живот. Все пак научихме, че и други хора бяха слизали на Острова на усилията. Във втория от нас залив намерихме една разбита лодка, изхвърлена от вълните на брега. Това бе тюленоловна лодка: вилките ѝ бяха сплетени, от дясната страна на носа имаше ракла за оръжие, а на кърмата все още личеше поставеният с бяла боя надпис: „Газела N 2“. Изглежда, че тя бе лежала тук дълго време, тъй като бе наполовина засипана от пясъка, а разделените ѝ дъски – почернели и изгнили от времето. На кърмата намерих ръждясала десеткалибрена ловджийска пушка, един матроски нож, изкривен и ръждясал до неузнаваемост.

– Успели са да заминат! – извиках аз, но сърцето ми се сви от мъка при мисълта, че някъде на брега можем да се натъкнем на побелели човешки кости.

Не исках настроението на Мод да бъде помрачено от подобна находка, затова побързах да подкарам лодката назад и заобиколих североизточния нос на острова. На южната част намерихме само високи брегове и като заобиколихме отново черния нос, завършихме обиколката на острова рано след обед. Определих дължината на неговата обиколка на около двадесет и пет мили, а ширината – от две до пет мили. А според моите скромни изчисления по крайбрежието имаше не по-малко от двеста хиляди тюлена. Най-високата част на острова се намираще в югозападния му край и постепенно се снишаваше на североизток, където сушата се издигаше над водата само с няколко фута. Навсякъде освен в нашето заливче пясъчният бряг се издигаше нагоре и се превръщаше – на разстояние половин миля от морето – в каменисти площадки, покрити тук-там с мъх и блатна трева. Тук именно излизаха тюлените: старите самци пазеха своите хареми, а младите се държаха настрана. Островът на усилията едва ли заслужава по-подробно описание. На

места скалист, на места блатист, изложен от всички страни на вятъра и бурния прибой и непрекъснато разтърсван от рева на двеста хиляди морски животни, той представляваше наистина унило, безрадостно прибежище. Мод, която сама ме бе подготвила за възможното разочарование и която през целия ден не изгуби своята веселост и оживление, сега, когато се върнахме в нашето заливче, падна духом и оброни отчаяно глава. Тя се опита да скрие това от мене, но докато разпалвах нов огън, дотух как хълца, загъната под одеялата в палатката.

Сега беше мой ред да бъда весел и бодър. Постарах се да играя ролята си колкото може по-добре и изглежда, че това ми се удаде, защото не след дълго Мод отново се разсмя и почна да пее. Да, тя попя за мене, преди да си легне. За пръв път я чувах да пее и легнал край огъня, аз я слушах с упоение. Нейната артистична душа проличаваше във всичко, което вършеше, и гласът ѝ, макар и не силен, беше чудно нежен и изразителен.

Аз все още спях в лодката; тая нощ дълго лежах с отворени очи, наблюдавах звездите, които тъй отдавна не бях виждал, и размишлявах. Да, върху моите плещи лежеше голяма отговорност, а това беше нещо съвсем ново за мене. Вълка Ларсен се оказа съвсем прав: по-рано аз не стоях на своите собствени крака. Моите адвокати и довереници се грижеха за състоянието, оставено от баща ми. Аз нямах никакви отговорности. После на „Призрак“ се научих да се грижа за себе си и ето че сега, за пръв път в живота си, се намерих отговорен и за друг човек. И така се случи, че това бе най-тежката отговорност, защото трябваше да се грижа за живота на жената, която бе за мен единствената в света, за съдбата на „моята малка“, както любовно я наричах в своите мечти.

Глава XXX

Ненапразно го нарекохме Островът на усилията. Цели две седмици се трудихме да си построим хижа. Мод упорито настояваше да ми помага и аз бях готов да заплача, като гледах изранените ѝ и окървавени ръце. Но същевременно не можех и да не се гордея с нея. Имаше нещо наистина героическо в това, че тая нежна жена, отгледана в охолство, сега търпеше лишения и въпреки своите крехки сили се стараеше да изпълнява работата на селянка. Тя довлече много от камъните, с които издигах стените на хижата, и не обръщаше никакво внимание на молбите ми да спре. Едва успях да я склоня да се заеме с някаква по-лека работа: да готви и да събира дърва и мъх за зимата.

Стените на хижата растяха доста бързо и всичко вървеше гладко, докато стигнах до покрива. Каква е ползата от тия четири стени без покрив? От какво да направя покрив? Наистина, разполагах със запасните гребла, които можеха да послужат за напречни греди. Но с какво бих могъл да ги покривя? Мъхът не беше годен, блатната трева още по-малко. Платното ми бе нужно за лодката, а брезента почна да тече.

– Уинтърс е покривал хижата си с моржови кожи – забелязах аз.

– А тук има тюлени – подсказа ми Мод.

На другия ден излязохме на лов. Не умеех да стрелям, но почнах да се уча. И след като изразходвах не по-малко от тридесет патрона за три тюлена, реших, че нашите боеприпаси ще се свършат, преди да овладеем това изкуство. Осем патрона бях вече употребил за подклаждане на огъня, преди да се досетя да покривам недогорелите главни с влажен мъх. Така че в сандъчето бяха останали не повече от сто патрона.

– Ще ги убиваме с кол – казах аз, когато окончателно се убедих, че от мене няма да стане стрелец. – Слушал съм ловци да говорят, че това е възможно.

– Но те са тъй мили и красиви! – възрази Мод. – Не мога дори да помисля за това. Същинско зверство! По-друго е да стреляш по тях.

– Трябва да имаме покрив! – сурово отговорих аз. – Зимата е на прага. Нашият живот или техният – друг избор няма. Жалко е наистина, че нямаме повече патрони, но ми се струва, че животните ще страдат по-малко, когато ги удрям с кол, отколкото да стрелям по тях. И разбира се, ще излизам на лов сам.

– Там е работата ... – развълнувано почна тя, но изведнъж се смути

и млъкна.

– Тогава – казах аз, – ако вие предпочитате ...

– Но какво ще правя аз? – попита ме тя с познатата ми вече мекота в гласа, мекота, която означаваше настойчивост.

– Ще събирате дърва и ще готвите обед – отговорих аз.

Тя поклати глава.

– Не, не бива да отивате сам, много е опасно. Зная, зная – побърза да отклони моя протест. – Аз съм само една слаба жена, но може да се случи така, че именно моята малка помощ да ви избави от някоя опасност.

– Добре. А удрянето с кола? – напомних ѝ аз.

– Разбира се, това ще вършите вие. Аз навярно ще пиция и ще гледам настрана, когато ...

– Опасността е по-голяма – засмях се аз.

– Това оставете на моята съобразителност: кога да гледам и кога да не гледам – важно и тържествено отговори тя.

Разбира се, работата свърши с това, че на следната сутрин Мод дойде с мен. Седнахме в лодката и се отправихме към съседния залив. Водата около нас кипеше от тюлени, имаше хиляди тюлени и на брега. Те ревяха тъй оглушително, че трябваше да крещим, за да се чуем един Друг.

– Зная, че ги убиват с колове – насърчавах се аз и със съмнение гледах огромния салец, който се беше изправил на брега на около тридесет фута от нас и внимателно ни разглеждаше. – Но въпросът е как ги убиват?

– Не е ли по-добре да наберем за покрива блатна трева? – предложи Мод.

Тя беше изплашена не по-малко от мене; човек не можеше да не се изплаши, гледайки отблизо тия озъбени кучешки муцуни.

– Винаги съм мислил, че се боят от хората – забелязах аз. – Впрочем, откъде да знам, че не се страхуват? – попитах след малко, продължавайки да карам лодката близо до брега. – Може би ако изляза смело на брега, те ще го ударят на бяг и тогава няма да хвана нито един.

И все пак се колебаех.

– Чувала съм за един човек, който попаднал в гнездо на диви гъски – съобщи Мод. – И те го убили.

– Гъските?

– Да, гъските. Брат ми разправяше за това, когато бях още малко момиченце.

– Но аз знам, че ги убиват с колове! – настоявах аз.

– Мисля, че и блатната трева ще ни послужи в края на краищата за покрив! – каза Мод.

Без да иска, тя само ме ядоса с тия свои думи. Не можех да се призна за страхливец пред нейните очи.

– Да става каквото ще! – извиках аз и като потопих едното весло във водата, извих лодката към брега.

Стъпих на пясъка и смело се отправих към един гривест салец, заобиколен от многобройните си жени. В ръцете си държах също такъв кол, с каквото гребците доубиваха тюлените, качени на борда от ловците. Той беше дълъг само фут и половина, а в своето невежество не подозирах, че коловете, с които бият тюлените на брега, са дълги цели четири-пет фута. Женските се отстраниха от пътя ми и разстоянието между мен и салеца намаля. Той сърдито се изправи на перките си. Деляха ни само десетина стъпки. Продължавах да вървя напред, очаквайки всеки миг, че той ще ми обърне гръб и ще избяга.

След още няколко крачки изведнъж изтръпнах: „Ами ако не избяга? Е, какво, ще го убия с кола!“ – реших аз. В страха си бях забравил, че моята цел бе да убия животното, а не да го прогоня. Но в същия миг той зафуча, зарева и се втурна срещу мен. Очите му святкаха, муцуната му бе широко разтворена, острите зъби страшно блестяха. Без да се срамувам, трябва да призная, че побегнах аз, а не салецът. Той тичаше тромаво, но доста бързо и бе вече на две крачки от мене, когато скочих в лодката. И докато я отблъсквах от брега, той успя да впие зъбите си във веслото. Здравото дърво изпраща като черупка на яйце. Ние с Мод изтръпнахме. Салецът се гмурна във водата под лодката, захапа кила ѝ и почна да я разтърсва с всичка сила.

– Боже мой! – извика Мод. – Да се върнем назад!

Поклатих глава.

– И аз мога да сторя това, което правят другите мъже; аз знам, че други мъже са убивали тюлени с кол. Но струва ми се, че не трябва да се разправям с мъжките екземпляри.

– И аз съм на това мнение – каза Мод.

– Само не смейте да ми кажете: „Моля ви, моля ви!“ – извиках едва ли не грубо.

Тя не отговори, но почувствувах, че тонът ми я бе оскърбил.

– Прощавайте! – продумах или по-скоро извиках аз, за да бъда чул в този рев. – Ако толкова настоявате, ще се върнем. Но искрено казано, бих предпочел да останем.

– Само не ми казвайте: „Ето що значи да взема със себе си жена!“ – усмихна се лукаво тя и аз разбрах, че ми бе простила.

Загребах с веслата покрай брега, за да се успокоя, и след стотина ярда слязох отново на брега.

– Бъдете предпазлив! – извика след мене Мод.

Кимнах с глава и тръгнах да атакувам във фланг близкия харем. Всичко вървеше добре, докато замахвайки с кола срещу една от женските, не я улучих. Тя изхриптя и се опита да избяга. Изтичах подир нея и и нанесох втори удар, но в плешката вместо в главата.

– Пазете се! – дочух отчаяния вик на Мод.

Увлечен в лова, не забелязвах какво става около мен и когато се обърнах, видях, че към мен препускаше самият господар на харема. Плюх си на петите и отново се върнах в лодката. Но този път Мод не предложи да се откажем от лова.

– Струва ми се, че е по-добре да оставите харемите на мира и да се заемете със самотните тюлени, те са по-безобидни – предложи тя, – спомням си, че съм чела нещо по този въпрос. Вероятно в книгата на доктор Джордан. Това са млади тюлени, още невъзмъжали достатъчно, за да си имат харем. Джордан ги нарича „бекяри“ или нещо подобно. Трябва само да намерим сборното им място...

– Изглежда, че у вас се е пробудил бойният инстинкт – засмях се аз.

Лицето ѝ поруменя и стана още по-красиво.

– Вярно е, че и аз като вас не обичам да се признавам за победена, макар и да не ми е много присърце убиването на тия мили, безобидни същества.

– Мили! – ухилих се аз. – Не забелязах нищо мило в тия зверове, които препускаха подире ми със запенени уста.

– Това е от ваше гледище – засмя се тя. – Вие нямате перспектива. Знаете, че при наблюдаването на някой предмет не трябва да се намирате много близо...

– Там е работата! – извиках аз. – Значи, имам нужда от по-дълъг кол! За тази цел може да ми послужи счупеното весло.

– Сега си спомням ... – продължи тя. – Капитан Ларсен ми разказваше как ловците извършвали своите набези на тюленовите леговища. Подгонвали животните на малки групи навътре в сушата и там ги убивали.

– Нямам особено желание да подгонвам някакви „малки групи“ от харемите – възразих аз.

– Но нали има и „ергени“? – продума тя. – Те си стоят отделно.

Доктор Джордан пише, че между харемите биват оставяни пътеки и ако ергените не се отклоняват от тия пътеки, господарите на харемите не ги закачат.

– Ето един „ерген“! – извиках аз, показвайки един млад тюлен във водата. – Ще го следим и ако излезе на сушата, ще тръгнем подире му.

Младият тюлен изплува на брега и се затътри по неголямото празно място между двата харема, чиито стопани изръмжаха предупредително, но не го нападнаха, тъй като „ергенът“ вървеше строго по определената „пътечка“.

– Напред! – извиках аз, като скочих на брега. Но да си призная, сърцето ми се сви при мисълта, че трябва да премина между тия чудовишни стада.

– Няма да е зле, ако закрепим лодката – предложи Мод.

Тя бе застанала до мене на брега и аз учудено я погледнах.

Тя кимна утвърдително с глава.

– Да, аз идвам с вас, затова по-добре е да завържете лодката и да ме въоръжите с някой кол.

– Хайде да се върнем – омърлушено продумах аз. – Мисля, че в края на краищата можем и с блатна трева.

– Вие знаете, че тревата не е годна за нищо – бе нейният отговор. – Аз ли да вървя напред?

Свих рамене, но душата ми се изпълни с гордост и възхищение от нейната смелост. Дадох ѝ счупеното весло, а другото взех аз. Не без страх изминахме първите няколко крачки. По едно време Мод с ужас извика, когато една женска с любопитство мушна нос към краката ѝ, а и сам аз няколко пъти ускорявах крачките си все по същата причина. Но освен предупредителни ръмжения, идващи от двете страни, никакви други признаци на враждебност не се забелязваха. Това леговище никога не е било нападано от ловци, затова тюлените не се страхуваха и бяха кротки. Сред стадото цареше оглушителен шум. Аз се спрях и насърчително се усмихнах на Мод. Бях възвърнал вече хладнокръвието си, докато тя все още се боеше, и като се приближи до мен, извика:

– Ужасно ме е страх!

Аз не се страхувах. Макар че още не бях напълно спокоен, мирното поведение на тюлените разпръсваше тревогата ми. Мод обаче трепереше.

– Хем се боя, хем не се боя – тракаше със зъби тя. – Жалкото ми тяло се страхува, а не аз!

– Нищо, нищо! – ободрявах я и в желанието си да я защита,

инстинктивно я прегърнах.

Никога не ще забравя какъв прилив на мъжественост почувствувах тогава! В мене забушуваха първичните инстинкти и аз се почувствувах истински мъж, борец, защитник на слабите. Но най-ценното бе, че се почувствувах защитник на моята възлюблена. Тя се облегна на мене, нежна и крехка като лилия, и докато треперенето ѝ стихваше, усетих как в гърдите ми нарастват огромни сили. Сега бях готов да се срещна и с най-разярения самец от стадото и ако такъв самец ме бе нападнал в тая минута, бих се борил с него хладнокръвно и безстрашно и – уверен съм – бих го победил.

– Сега ми е по-добре – каза тя, като ме погледна с благодарност. – Да вървим!

И само съзнанието, че тя бе почерпила сили от мене и че разчиташе на мен, изпълни сърцето ми с гордост и възхищение. Като че ли в мен – разглезената рожба на цивилизацията – се пробуди дивият зов на моите далечни и забравени прадеди, живели някога из горите в непрестанна борба със зверовете. „Трябва да бъда благодарен на Вълка Ларсен за много неща“ – мислех си аз, докато крачехме по пътеката между ревящите тюлени.

Около четвърт миля навътре в сушата ние се натъкнахме на стадо „ергени“ – слаби млади самци, които живееха самотно и събираха сили за деня, когато ще сполучат да си завоюват място в редовете на щастливците.

Всичко вървеше добре. Вече знаех какво трябва да сторя и как да го сторя, сякаш цял живот се бях разправял с тюлени. Като виках и размахвах заплашително кола и дори побутвах по-ленивите екземпляри, аз бързо отделих двадесетина млади ергени от техните другари. Когато някой от тях се опитваше да се върне назад към водата, тутакси му преграждах пътя. Във всичко това Мод вземаше най-дейно участие и ми оказва голяма помощ, като викаше и размахваше застрашително счупеното весло. Аз обаче забелязах, че когато някой от „бекярите“ изглеждаше уморен и имаше измъчен вид, тя му позволяваше да се измъкне. Но от друга страна, щом някой особено войнствен екземпляр се опитваше да се провре назад, очите ѝ почваха да святкат и тя ловко го удряше с греблото.

– О, колко е забавно! – възкликна тя, като се спря да си откъдне. – Изглежда, че трябва да поседна.

Откарах малкото стадо – в което по милостта на Мод бяха останали само дванайсет глави – още на стотина ярда по-нататък. И когато тя се

присъедини към мене, аз вече бях пребил всичките и бях започнал да ги дера. След един час ние вървахме победоносно, натоварени с кожи, по пътеката между двата харема. После минахме още два пъти с товар от кожи, докато реших, че имаме достатъчно за покрива. Вдигнах платното и с едно завиване излязох от залива, а с друго навлязох в нашето пристанище.

– Сякаш се връщаме у дома! – извика Мод, когато лодката се връза в брега.

Радостно потръпнах от нейните мили, интимни и същевременно тъй прости думи и заговорих:

– Струва ми се, че винаги съм живял все така. Книгите и хората, посветили се на книгите, ми се мяркат смътно в ума, повече като спомен, отколкото като действителност. Несъмнено аз съм ходил на лов и съм нападал зверове в техните леговища през целия си живот! И вие, вие също сте част от тоя живот. Вие... – аз едва не произнесох: „сте моя жена, моя другарка!“, но се смутих и завърших; – Вие отлично понасяте трудностите!

Но чувствителното ухо на Мод долови колебанието в гласа ми. Тя разбра, че мислех за нещо друго и бързо ме погледна.

– Вие искахте да кажете нещо друго. Какво?

– Че американската мисис Мейнал води живот на дивачка, и то доста успешно – непринудено отговорих аз.

– О! – само произнесе Мод, но готов съм да се закълна, че бе останала разочарована.

Ала думите „моя жена, моя другарка“ звучаха в душата ми през целия ден и още много дни. Но те никога не бяха звучали така настойчиво, както през онази вечер, когато я наблюдавах как отстрани мъха от въглените, раздуха огъня и приготви вечерята. Навярно бе силна връзката ми с моите първобитни прадеди, щом като тия няколко стари думи, прозвучали най-напред още в утрото на човечеството, ме бяха развълнували тъй силно. И те продължаваха да ме вълнуват, докато произнасяйки ги хиляди пъти, се унесох в дълбок сън.

Глава XXXI

– Ще мирише – казах аз, – но пък ще държи топло и ще ви защити от дъжда и снега.

Ние оглеждахме току-що завършения покрив от тюленови кожи.

– Груб и нескопосан е, но ще върши работа, а това е главното – продължих аз, жадуващ да чуя някаква похвала от устата на Мод.

Тя плесна с ръце и каза, че е много доволна.

– Само че тук е тъмно – добави тя след минутка и раменете ѝ неволно потръпнаха.

– Трябваше да ми напомните да оставя прозорец, когато зидах стените – забелязах аз, – хижата се строеше за вас и вие трябваше да помислите за това навреме.

– Но нали знаете: аз никога не виждам очевидното – засмя се тя. – Освен това вие винаги можете да пробиее дупка в стената.

– Наистина! Съвсем не мислех за това – отговорих аз и поклатих важно глава. – Но вие, изглежда, сте забравили да поръчатے стъкла за прозореца, нали? Трябва само да позвъните в магазина – Ред. 44–51, ако не се лъжа – и да им кажете размера и вида на стъклата.

– Това ще рече?... – започна тя.

– Че няма да има прозорец.

Тъмна и неприветлива беше тази хижа. В цивилизования свят тя би могла да послужи само за кочина, но за нас, след мъчителните дни, прекарани в откритата лодка, представляваше малко, уютно убежище. След като отпразнувахме заселването в новото жилище под светлината на памучно фитилче, потопено в тюленова мас, почнахме да се запасяваме с храна за зимата и да строим втора хижа. Сега за нас бе обикновено нещо да тръгнем сутринта с лодката, а към обед да се върнем с пълен товар тюлени. После, докато аз работех на новата хижа, Мод топеше мас и поддържаше бавен огън под нарязаното месо; сега и ние направихме същото – изрязахме тюленовото месо на дълги, тънки парчета, окачихме ги над огъня и те се изсушиха превъзходно.

Изграждането на втората хижа беше по-лесно, тъй като я пристроих към първата, издигайки само три стени. Но все пак имаше страшно много работа. Ние с Мод се трудехме по цял ден, без да щадим силите си, и спяхме като пребити. И все пак Мод ме уверяваше, че никога в живота си не се е чувствувала тъй здрава и силна. Същото бих могъл да кажа и

за себе си, но Мод беше нежна и крехка като цвете и аз много се страхувах, че нейното здраве няма да издържи. Често я виждах, капнала от умора, да ляга на пясъка и да си почива с разперени ръце, както бе свикнала. После се изправяше на крака и работеше повече от всякога. Просто не можех да разбера откъде вземаше тия сили.

– Помислете само каква дълга почивка ще имаме през зимата! – отговаряше тя, когато я съветвах да не се преуморява. – Тогава просто ще се молим за някаква работа. Вечерта, когато и над моята хижа бе сложен покрив, ние осветихме и това жилище. Трети ден вече реवेशе страшен вятър; той се появи откъм югоизток, после се превърна в северозападен и сега духаше право срещу нас. Прибоят яростно се удряше в бреговете на външния залив и дори в нашето тихо пристанище се появиха доста големи вълни. Скалистият хребет на острова не ни запазваше от вятъра, който фучеше тъй страшно около хижата, че почнах да се страхувам дали стените ще издържат. Покривът, изопнат като кожата на барабан, сега почна да се свива и разпъва при всеки пристъп на вятъра и в стените, незапълнени добре с мъх, сега, както предполагаше Мод, се откриха множество дупки. Ала тюленовата мас ярко гореше и на нас ни беше топло и уютно.

Това бе наистина приятна вечер и ние едногласно решихме, че това са първите ни часове на светско развлечение, откакто бяхме попаднали на Острова на усилията. На душите ни беше леко. Не само се бяхме примирили с мисълта за суровата зима, но се бяхме и подготвили за нея. Тюлените можеха сега всеки ден да се отправят в своето тайнствено пътешествие на юг – това вече не ни безпокоеше. Да, и бурите вече не ни плашеха. Не се съмнявахме, че ще ни бъде сухо, топло и приятно, а освен това разполагаме и с най-разкошните меки матраци, приготвени от мъх. Това бе изобретение на Мод и тя сама бе тичала да събира мъх. Тая нощ за пръв път щях да легна върху такъв матрак и предчувствах, че ще спя още по-сладко, знаейки, че той е направен от нейните ръце.

Като си тръгваше към своята хижа, Мод се обърна към мене и с присъщата си загадъчност каза:

– Нещо ще се случи, нещо става! Просто предчувствам. Нещо се приближава към нас. Иде към нас в тая минута. Не зная какво, но нещо иде!

– Хубаво или лошо? – попитах аз. Тя поклати глава.

– Не знам, но то е някъде наблизо.

И тя посочи навън към морето, откъдето идеше вятърът.

– Там бушува буря – разсмях се аз. – Предпочитам да съм тук и

никак не завиждам на този, който би се опитал да слезе на брега в такава нощ. Да не би да се боите? – попитах, като станах да ѝ отворя вратата.

Вместо отговор тя смело ме погледна в очите.

– И добре ли се чувствувате? Съвсем добре?

– Никога не съм се чувствувала по-добре – отвърна Мод.

Побъбрихме още малко и тя си отиде.

– Лека нощ, Мод! – продумах аз.

– Лека нощ, Хъмфри! – отговори тя.

Ето че почнахме да се наричаме по име и това стана съвсем неочаквано и от само себе си. В тоя миг аз едва не прегърнах Мод и не я притиснах до себе си. Разбира се, сигурно бих направил това при друга обстановка, в света, към който и двамата принадлежахме. Но тук нашите отношения не можеха да преминат тая граница и аз си останах сам в моята хижа, сгрят от съзнанието, че между мен и Мод се бяха появили и нови, безмълвни връзки, които досега не съществуваха.

Глава XXXII

Пробудих се с някакво странно чувство на безпокойство и угнетеност, като че ли ми липсваше нещо. Но това чувство скоро изчезна, когато разбрах, че само вятърът бе спрял. Бях заспал в състояние на нервно напрежение, причинено от непрекъснати сътресения, звуци и движения, и се събудих все тъй настръхнал, готов да посрещна същото напрежение, причината за което обаче бе изчезнала.

Това беше първата нощ от толкова месеци насам, прекарана под покрив, и няколко минути лениво се протягах под сухото одеяло, запазен от мъглата и морската влага. Лежах и размишлявах колко странно бе ми подействувало прекратяването на вятъра и каква радост изпитвах от съзнанието, че почивам върху матрак, направен от ръцете на Мод. Когато се облякох и отворих вратата, чух вълните, които все още се блъскаха в брега и свидетелстваха за яростта на снощната буря. Бе ясен, слънчев ден. Бях спал до късно, затова изскочих навън с прилив на енергия и реших да наваксам изгубеното време, както подобава на един обитател на Острова на усилията.

Но щом излязох от хижата, замръзнах на мястото си. Сякаш не можех да повярвам на очите си: това, което видях, просто ме замая. Там, на брега, на някакви си петдесет фута от хижата, с носа напред и без мачти, се бе изправил черният корпус на кораб. Мачти и гикове, омотани с корабни въжета и разпръснати платна, леко се полюляваха, увиснали през борда. Разтърках очи и гледах поразен. Ето я кухнята⁶⁸, която ние сами бяхме построили, ето го и познатия, издигнат на палубата ют и невисоката кормилна кабина, едва извисяваща се над борда. Да, това беше „Призрак“!

Каква ли прищявка на съдбата го бе изхвърлила именно тук? Що за чудовищно съвпадение е това? Обърнах се и погледнах мрачната, непристъпна стена зад мене и ме обхвана неизразимо отчаяние. Да се бяга беше невъзможно, съвсем невъзможно. Помислих за Мод, която спеше в хижата, построена от нашите ръце, и си спомних как бе казала: „Лека нощ, Хъмфри!“ После думите „моя жена, моя другарка“ отново прозвучаха в душата ми, но сега – уви! – като погребален звън. И изведнъж ми притъмня пред очите.

68. А, ето къде става дума, че кухнята е била строена отново. По-добре късно, отколкото... Б. на Виктор от bezmonitor.com

Може би това трая само секунда – не зная. Но когато дойдох на себе си, пред мен както и преди чернееше корпусът на „Призрак“, негови-ят изкривен букшприт стърчеше над пясъчния бряг, а изпочупените части на рангоута⁶⁹ със скърцане се триеха о борда при всеки плисък на вълните. Разбрах, нещо трябва да се предприеме, и то неотложно!

Изведнъж ми се стори странно, че на борда нямаше никакъв признак на живот. Предположих, че хората, изтощени от борбата с бурята и претърпели корабокрушение, дълбоко спят. Следната ми мисъл бе, че ние с Мод все още бихме могли да избягаме. Ако можехме само да се доберем до лодката и да заобиколим носа преди някой да се събуди! Ще я повикам и ще тръгнем! Бях вече вдигнал ръка да почукам на вратата ѝ, когато изведнъж се сетих колко малък беше нашият остров. Никъде нямаше да можем да се укрим. Оставаше ни само просторният бурен океан. Помислих си и за нашите малки уютни хижи, за нашите запаси от месо и мас, и мъх, и топливо и разбрах, че не бихме могли да издържим на зимния студ и страшните бури в открито море.

Стоях разколебан, с вдигната ръка пред вратата на Мод. Да, това е немислимо, невъзможно! И изведнъж в ума ми премина безумната мисъл – да се втурна вътре и да убия Мод, докато още спи. Но тутакси реших: на кораба всички спят – какво ми пречи да се кача на борда, знаех пътя до каютата на Вълка Ларсен и да го убия? А след това?... е, ще видим! Главното е него да го няма, а след това ще помисля и за останалото. Във всеки случай, каквото и да бъде новото ни положение, няма да е по-лошо от сегашното.

Ножът висеше на колана ми. Върнах се в хижата, взех пушката, уверих се, че е пълна и се отправих към „Призрак“. С доста големи усилия и след като се намокрех до пояс, аз се изкачих на палубата. Люкът на матроският кубрик беше отворен. Спрях се и се вслушах: никакво дишане на спящи хора не се чуваше. Изведнъж ме поразих мисълта: ами ако „Призрак“ е напуснат? Вслушах се още веднъж, по-отблизо. Гробна тишина. Почнах да слизам предпазливо по стълбите. Застоял въздух, свойствен на необитавано жилище, ме удари в носа. Навсякъде бяха разхвърляни разкъсани дрехи, стари ботуши и продупчени мушамы – всичкият боклук, трупан в кубрика по време на дългото пътуване.

Реших, че корабът е бил изоставен набързо и се изкачих на палубата. Надеждата отново потрепна в гърдите ми и аз спокойно се огледах наоколо. Забелязах, че лодките ги няма. В кубрика на ловците пред

69. дървени или метални части, към които се привързват платната. – Б. пр.

очите ми се показа същата картина, както и в кубрика на матросите. Очевидно и ловците бяха събрали вещите си набързо. Да, „Призрак“ беше напуснат. Сега той принадлежеше на Мод и на мене. Спомних си за корабните запаси, за склада под каютата и реших да изненадам Мод, като ѝ поднеса нещо вкусно за закуска.

След преживения страх отново се почувствувах силен, а мисълта, че страшното нещо, което бях дошъл да извърша, се оказа ненужно, ме развесели като малко момче. Заизкачвах се през две стъпала нагоре по стълбата и си мислех само: дано успея да приготвя закуската, преди Мод да се събуди, за да бъде изненадата още по-голяма! Заобикаляйки кухнята, с удоволствие си спомних за прекрасните съдове, които щях да намеря там. Изтичах към юта и видях ... Вълка Ларсен! Изненадата ми бе тъй голяма, че се плъзнах още няколко крачки по палубата, преди да мога да спра. Ларсен стоеше във входа на каюткомпанията, подал само глава и рамене, и гледаше право в мене. Ръцете му почиваха върху полуоткрития капак на люка. Не се и помръдваше, просто стоеше и ме гледаше втренчено.

Аз се разтреперах. Както и по-рано, почувствувах, че ми прилошава. Подпрях се с ръка о покрива на кормилната кабина, за да не падна. Устните ми пресъхнаха и няколко пъти ги намокрих с език. И нито за миг не махнах очи от Вълка Ларсен. И двамата мълчахме. Имаше нещо зловещо в неговото мълчание, в неговата неподвижност. Всичкият ми предишен страх от него се възвърна със стократна сила. И тъй, ние стояхме и се гледахме един друг мълчаливо.

Чувствувах, че трябва да предприема нещо, но предишната ми безпомощност ме овладя и зачаках той да почне пръв. Секундите летяха, изведнъж това положение ми напомни за онзи миг, когато се приближих до самец-тюлен и от страх пред него намерението ми да го убия с кола се превърна в желание да го заставя да избяга. Най-после ми стана ясно, че съм тук не за да дам на Вълка Ларсен възможност да прояви инициатива, а сам аз да я проявя.

Вдигнах двата спусъка на пушката и я насочих към него. Ако се помръднал и опитал да се скрие във входа, без съмнение щях да го застрелям. Но той стоеше съвършено неподвижно и продължаваше да ме гледа. Докато се прицелвах с разтреперени ръце, можах да забележа колко измъчено бе лицето му, като че някакви силни преживявания бяха оставили следите си по него. Бузите му бяха хлътнали, челото му покрито с уморени бръчки. И очите, и те ми се видяха странни, и то не само изразът им: сякаш очните нерви и мускули не бяха в ред, а очните

ябълки бяха изкривени малко настрана. Видях всичко това, умът ми трескаво работеше, хиляди мисли нахлуха в главата ми и все пак не можех да дръпна спусъка. Свалих пушката и се приближих до ъгъла на кормилната кабина, исках да се успокоя и намирайки се на по-близко разстояние, да се прицеля отново. Вдигнах повторно пушката. Намирах се на две крачки от Вълка Ларсен. За него нямаше никакво спасение. Бях решил да стрелям. Имах всички изгледи да го улуча, макар и да не бях добър стрелец. И все пак – борех се със себе си и не можех да натисна спусъка.

– Е? – нетърпеливо попита той.

Напрасно се опитвах да натисна спусъка и напрасно се силех да продумам.

– Защо не стреляте?

Аз се изкашлях, но не можах да пророня нито дума.

– Хъмп – рече той бавно, – вие не можете да направите това. Не защото се страхувате, а защото сте безсилен! Вашият условен морал е посилен от вас. Вие сте роб на мненията, възприети от хората, които познавате и за които сте чели. Тия мнения са били тъпкани в главата ви още от люлката и въпреки всичката ви философия, въпреки всичко, което научихте от мене, те не ще ви позволят да убие един обезоръжен човек, който не ви оказва никаква съпротива.

– Зная това! – изхриптах аз.

– Но знаете също, че да убия един обезоръжен човек, е нещо така просто за мене, както да изпуша една пура – продължи той. – Вие знаете какво представлявам аз, знаете цената ми според вашата мярка. Вие ме наричате змия, тигър, акула, чудовище, Калибан. И все пак вие – жалка кукла, механически повтаряща чужди думи, – вие не сте в състояние да ме убие, както бихте убили змия или акула, само защото имам ръце, нозе и тяло, подобно на вашето. Ха-ха! Очаквах нещо повече от вас, Хъмп!

Той излезе от входа и дойде при мене.

– Оставете пушката. Искам да ви питам нещо. Още не съм успял да поразгледам наоколо. Какво е това място? Как е разположен „Призрак“? Защо сте мокър? Къде е Мод? ... Прощавайте, мис Брюстър, или може би мисис Ван Уейдън?

Аз отстъпих назад, готов да заплача от безсилие, от това, че не мога да го застрелям, но не бях толкова и глупав, та да сваля пушката. Надявах се отчаяно, че той ще се опита да ми напакости – да ме удари или да ме хване за гърлото, защото само тогава бих се решил да стрелям.

– Това е Островът на усилията – рекох аз.
 – Никога не съм чувал за него.
 – Така го наричаме поне ние – поправих се аз.
 – Ние? Кой сте тези „ние“?
 – Мис Брюстър и аз. А „Призрак“ е разположен, както сам можете да видите, с носа зарит в пясъка.

– Тук има тюлени – продума той. – Те ме събудиха със своя рев, иначе бих поспал още малко. Чух ги нощес, когато корабът заседна тук. Веднага познах, че се намирам на запазен от вятъра бряг. Навярно леговище, нещо, което търся от години. Благодарение на моя брат Смъртта Ларсен попаднах на имане. Това е същинска златна мина. Какво е географското разположение на острова?

– Нямам никаква представа – отговорих аз. – Вие трябва да знаете по-добре. Какви са последните ви изчисления?

Той загадъчно се усмихна, но не отговори.

– А къде са хората ви? – попитах аз. – Защо сте сам?

Очаквах, че Ларсен ще отклони и този мой въпрос, но за голяма изненада той отговори с готовност:

– Моят брат ме хвана за четиридесет и осем часа, и то не по моя вина. Нахлу на кораба, когато на борда бяха останали само подвахтените. Ловците ме напуснаха. Той им предложи по-голяма заплата. Чух го да се пазари с тях, и то пред очите ми. С една дума, всички минаха на негова страна, както и трябваше да се очаква. И ето ме сега – беглец на собствения си кораб, като човек, изхвърлен на пустинен остров. Този път беше ред на Смъртта Ларсен и той ме насади добре... Впрочем това са семейни работи.

– Но как изгубихте мачтите?

– Идете и поразгледайте тези въжета – продума той, като ми показва мястото, където трябваше да се намират грот-вантите.

– Прерязани са с нож! – извиках аз.

– Не съвсем – усмихна се той. – Работата бе свършена още по-маисторски. Вгледайте се добре.

И наистина, въжетата бяха почти съвсем разрязани и едвам поддържаха вантите, оставено бе само толкова, че при първия силен натиск да се скъсат.

– Това е работа на Куки – засмя се пак Вълка Ларсен. – Знам, макар че не съм видял с очите си. Все пак той се поразплати с мене.

– Браво на Мъгридж! – извиках аз.

– Така си рекох и аз, когато мачтите полетяха зад борда, само че го

казах с прехапани устни.

– Но какво правихте вие, когато той вършеше всичко това?

– Можете да бъдете уверен, че правех всичко, което можех... но за жалост беше много малко при дадените обстоятелства.

Отново почнах да разглеждам работата на Томъс Мъгридж.

– А пък аз ще поседна и ще се погрея малко на слънцето – дочух гласа на Вълка Ларсен.

Едва уловима нотка на физическа слабост прозвуча в гласа му и това ми се стори тъй странно, че бързо се обърна към него. Той нервно прокара ръка по челото си, като че ли отмахваше от него паяжина. Бях озадачен. Всичко това тъй малко подхождаше на Вълка Ларсен, каквото го познавах в миналото.

– Имате ли още главоболие? – попитах аз.

– Мъчи ме от време на време – отговори той. – Струва ми се, че и сега започва да ме боли главата.

Той се смъкна надолу и се изтегна на палубата, после се обърна на едната си страна и сложи ръка под главата си, с другата засенчи очи от слънцето. Стоях и с недоумение го гледах.

– Не пропускайте случая, Хъм! – рече той.

– Не ви разбирам – излъгах аз, макар че ми беше съвсем ясно какво искаше да каже.

– О, нищо! – тихо, като в дрямка, продума той. – Сега съм в ръцете ви ... Нали това искахте?

– Не, не съм искал това – възразих аз. – Предпочитам да сте някъде другаде, на хиляди мили отук.

Той се усмихна и не проговори повече. Не се и помръдна дори, когато минах край него и слязох в каюткомпанията. Повдигнах капака на пода и нерешително се вгледах надолу в тъмния склад.

Колебаех се дали да сляза. Ами ако Ларсен само се преструва? Тогава бих попаднал като мишка в капан. Изкачих се тихичко нагоре и хвърлих един поглед към него. Ларсен лежеше все тъй, както го бях оставил. Отново слязох в каютата, но преди да се спусна в склада, имах предпазливостта да хвърля долу самия капак. По този начин капакът поне нямаше да се затвори. Но всичко това се оказа излишно. Върнах се в каютата натоварен с мармалад, сухари, консервирано месо – колкото можех да нося – и отново наместих капака.

Един само поглед върху Ларсен ме убеди, че той не се бе помръднал. Внезапно ме озари нова мисъл. Промъкнах се в неговата каюта и взех револверите му. Друго оръжие не намерих, въпреки че претърсих

добре трите останали каюти. За по-голяма сигурност се върнах и прегледах още веднъж кубрика на матросите и кубрика на ловците. А от кухнята задигнах всички ножове. После си спомних за големия матроски нож, който Ларсен винаги носеше със себе си. Приблжих се до него и му заговорих – отначало тихо, сетне по-високо. Той не се помръдна. Наведох се и извадих ножа от джоба му. Сега вече можех да дишам спокойно: той не разполагаше с никакво оръжие, с което би могъл да ме нападне от разстояние, а аз бях добре въоръжен и винаги можех да осуетя всеки негов опит да ме стисне за гърлото със страшните си като на горила ръце. Като напълних чайника и тигана с пляката си и взех от каюткомпанията няколко порцеланови чинии, оставих Вълка Ларсен да лежи на слънцето и слязох на брега.

Мод още спеше. Раздухах въглените (още не бяхме си построили зимна кухня) и се заех трескаво да приготвя закуската. Когато бях вече към края, дочух как Мод се размърда в хижата, занимавайки се със своя тоалет. Когато всичко бе готово и кафето налято в чашите, тя отвори вратата и дойде при мене.

– Не е честно от ваша страна! – поздрави ме тя. – Присвоявате си мои задължения. Нали се уговорихме, че готвенето е моя работа.

– Само този път – заоправдавах се аз.

– Обещайте ми, че това няма да се повтори! – усмихна се тя. – Освен ако моите скромни домакински грижи са ви омръзнали.

За мое удоволствие нито веднъж не погледна към брега, а аз тъй успешно отвлякох вниманието ѝ със своето бърборене, че тя машинално пиеше кафе от порцеланова чаша, ядеше сушени картофи и мажеше сухара си със мармалад. Но това не можеше да продължи много. Видях как на лицето ѝ внезапно се изписа учудване. Мод бе забелязала, че пие кафе от порцеланова чашка. Тя огледа всичко пред себе си, не пропускайки нито една подробност. После ме погледна и бавно извърна глава към брега.

– Хъмфри! – извика тя.

Предишният неизразим ужас се показва отново в очите ѝ. – Нима е той? ... – с разтреперен глас попита тя. Кимнах с глава.

Глава XXXIII

Цял Ден очаквахме Вълка Ларсен да слезе на брега. Това бяха тревожни, мъчителни часове. Всеки миг един от нас хвърляше поглед към „Призрак“. Но той не дойде. Не се появи дори на палубата.

– Навярно има главоболие – рекох аз. – Оставих го да лежи на юта. Може да пролежи там цялата нощ. Ще отида да видя.

Мод ме погледна с молба.

– Не бойте се – успокоих я аз. – Ще взема револвера. Нали ви казах, че обрах всичкото оръжие от кораба.

– А ръцете му? Неговите страшни, чудовищни ръце! О, Хъмфри – възкликна тя, – аз се боя от него. Не отивайте, моля ви, не отивайте!

Тя сложи с молба ръката си върху моята и сърцето ми силно затупта. Струваше ми се, че в тоя миг моите чувства можеха да бъдат отгатнати в очите ми. О, скъпа моя, любима! В нея имаше толкова женственост, привързаност и миловидност. Тя бе за мен слънчев лъч и съживителна роса, вливаше в жилите ми мъжество и вдъхновение. Обхвана ме неудържимо желание да я прегърна – желание, което веднъж изпитах сред стадото тюлени, но се сдържах.

– Няма да се излагам на никаква опасност – продумах аз. – Само ще надзърна през борда.

Тя развълнувано стисна ръката ми и ме пусна. Но мястото на палубата, където бях оставил Вълка Ларсен, сега бе празно. Той очевидно бе слязъл в каютата си. През тази нощ ние с Мод се сменявахме на пост, тъй като едва ли би могло да се предвиди какво би предприел Вълка Ларсен. Той беше способен на всичко.

Почакахме ден-два, но Ларсен не се показа.

– Тия негови главоболия... тия припадъци... – каза Мод на четвъртия ден – може да е болен, тежко болен. А може би е вече мъртъв? – и тъй като не отговорих нищо, добави: – Или пък умира.

– Така ще е по-добре – рекох аз.

– Но помислете, Хъмфри. И той също е човек. И умира тъй самотен.

– Може би – вметнах аз.

– Да, може би – продължи тя. – А ние нищо не знаем. Но ако наистина умира, ужасно е да го оставим така. Никога не бих си простила. Трябва да сторим нещо!

– Може би – повторих аз.

Почаках, докато се усмихвах в себе си и си мислех: „Това е то жената, не може да не се безпокои дори за човек като Вълка Ларсен. А къде останаха грижите ѝ за мене? – продължих да си мисля аз. – Та нали само преди малко тя не ми позволяваше дори да надзърна през борда?“

Мод отгатна мисълта на мълчанието ми – тя бе достатъчно чувствителна и проникателна. А беше така прямодушна, както и проникателна.

– Трябва да отидете на кораба, Хъмфри, и да узнаете какво става там. А ако искате да се смеете над мене, имате моето разрешение и прошка.

Станах послушно и се отправих към брега.

– Бъдете предпазлив! – извика тя подире ми.

Магнах с ръка от полубака и скочих на палубата. Отидох към входа на каюткомпанията и извиках на Вълка Ларсен. Той ми отговори. Когато започна да се изкачва нагоре по стълбите, извадих револвера и не го изпуснах от ръка през цялото време, докато разговаряхме, но Ларсен не обърна никакво внимание на това. На глед той бе същият, какъвто го оставих, ала сега беше мрачен и мълчалив. Впрочем, няколкото думи, които разменихме, едва ли биха могли да се сметнат за разговор. Аз не го попитах защо не е слязъл на брега, нито пък той ме попита защо не съм се качвал на борда. Главата не го боляла, уведоми ме той, и без повече приказки го оставих.

Мод изслуша моето съобщение и облекчено въздъхна, а когато над корабната кухня се показа дим, съвсем се успокои. Димът продължаваше да се вие над кухнята и през следващите дни, а понякога и сам Вълка Ларсен се мяркаше за малко на палубата. Но това беше всичко. Той не се опита да слезе на брега. В това бяхме сигурни, защото не преставахме да дежурим през нощите. Очаквахме, че той ще предприеме нещо, че ще открие картите си – както се казва – и затова неговото бездействие ни учудваше и тревожеше.

Така измина цяла седмица. Нищо друго не ни интересуваше освен Вълка Ларсен; неговото присъствие ни подтискаше и изпълваше със страх, който ни пречеше да се занимаваме с нашата ежедневна работа.

Но в края на седмицата димът престана да се извива над кораба и Ларсен вече не се мяркаше на палубата. Забелязах, че Мод отново почна да се безпокои, но от боязливост, а може би и от гордост не повтори молбата си. В края на краищата в какво бих могъл да я упрегна? Тя беше преди всичко жена, и то жена, надарена с дълбоко чувство на алтруизъм. Освен това сам усещах някаква мъка при мисълта, че човекът,

когото се бях опитал да убия, умира самичък, тъй близо до нас. Да, Ларсен бе прав. Нравствените закони на моето общество бяха по-силни от мен. Фактът, че той има ръце, нозе и тяло подобни на моите, ме караше да чувствавам известна отговорност, която не можех да пренебрегна.

Затова не дочаках повторната молба на Мод. Изведнъж открих, че ни липсва кондензирано мляко и мармалад, заявих, че отивам на борда. Забелязах, че Мод се колебаеше. Тя дори промърмори, че тия неща не са ни чак толкова нужни и че не си струва да се ходи за тях на кораба. И както по-рано бе отгатнала какво означаваше моето мълчание, така и сега разбра истинския смисъл на моите думи, разбра, че отивам на кораба не за мляко и мармалад, а заради нея, че отивам, за да я избавя от тревогата, която не успя да скрие.

Когато стъпих на борда, аз си свалих обувката и тръгнах безшумно по чорапи. Този път не извиках Вълка Ларсен. Спускайки се предпазливо по стълбата, открих, че в каюткомпанията няма никой. Вратата на неговата каюта беше затворена. Отначало исках да почукам, но след като поразмислих, реших да свърша най-напред работата, която уж ме бе заставила да дойда на кораба. Стараейки се да не вдигам шум, повдигнах капака на пода и го оставих настрана. Тъй като в склада имаше не само храна, но и бельо, не пропуснах случая да взема и няколко чифта долни дрехи.

Когато напуснах склада, откъм каютата на Вълка Ларсен се разнесе шум. Притаих се и се заслушах. Дръжката на вратата щракна. Инстинктивно и предпазливо отстъпих зад масата и вдигнах ударника на револвера. Вратата се отвори и той се показа на прага. Никога не бях виждал такова дълбоко отчаяние, каквото изразяваше лицето на Вълка Ларсен – силния, неукротим борец. Той стенеше и кършеше ръце като жена. После разтвори единия си юмрук и прокара длан по лицето си, сякаш бършеше паяжина.

– Боже мой! Боже мой! – отново простена той и в безграничното си отчаяние размахна юмруци над главата си.

Това бе ужасно. Треперех, по гръбнака ми лазеха тръпки и по челото ми избиваше студена пот. Има ли на света по-ужасно зрелище от вида на силен човек в момент на крайна слабост и отчаяние?

Но напрегвайки удивителната си воля, Вълка Ларсен скоро се съвзе. Това действително бе крайно усилие от негова страна. Цялото му тяло се тресеше от напрежение. Сякаш ей сега щяха да му нанесат удар. Лицето му се свиваше и гърчеше, ала не успяваше да вземе предишния си вид. Ларсен отново вдигна юмруци и застана. Веднъж или Два пъти

въздъхна дълбоко и заридя. Най-после успя да дойде на себе си. Отново видях предишния Вълк Ларсен, макар че в движенията му се чувствуваха едва забележима слабост и нерешителност. Той закричи към стълбата така, както го бях виждал да прави много пъти и все пак в походката му се чувствуваха същата слабост и нерешителност.

И в този миг се уплаших за себе си – отвореният капак на склада лежеше право на пътя му. Ларсен веднага щеше да се досети за моето присъствие. Но същевременно ме досрамя, че може да ме открие в такова положение – скрит под масата от страх. И реших да предприема нещо, докато не е късно. Скочих бързо на крака и, струва ми се, съвсем несъзнателно заех предизвикателна поза. Ала Вълка Ларсен не ме забеляза, както не забеляза и отворения капак. И преди още да разбере в какво се състои работата или да направи нещо, той беше вече вдигнал крак над дупката, да стъпи в нея. Но когато кракът му не усети твърда опора, Вълка Ларсен изведнъж се преобрази и стана пак предишният. Другият му крак не бе успял да се откъсне от пода, когато неговите тигърски мускули се изпънаха и с един скок той се просна върху отсрещната стена на отвора, като при падането се удари в гърдите и в стомаха и безпомощно разпери ръце. Само след миг сви нозе и се търкулна настрана, право върху моя мармалад и долните дрехи.

Видях по лицето му, че усети нещо. Но преди още да успее да разбере какво именно, той сложи капака на мястото му и затвори входа на склада. Най-после разбрах всичко. Той мислеше, че ме е затворил в склада. Ларсен беше сляп, сляп като прилеп! Наблюдавах го с притаен дъх, за да не издам присъствието си. Той бързо се отправи към каютата си. Видях, че не успя изведнъж да напипа дръжката на вратата. Трябваше да се възползувам от този случай. Изтичах на пръсти през каюткомпанията и скочих на стълбата. В това време той се върна, като мъкнеше един тежък сандък, който постави върху затворения капак. Изглежда, че това не го задоволи, та донесе още един сандък и го намести върху първия. После прибра мармалада и бельото и сложи всичко на масата. Когато почна да се изкачва по стълбата, аз се измъкнах и тихичко се прехвърлих върху покрива на кормилната кабина.

Ларсен отново застана на стълбището, отпуснал ръце върху ръба на люка. Стоеше неподвижно и без да мига се взираше в някаква точка по дължината на палубата. Аз се намирах право пред него, на някакви си пет стъпки разстояние. Обхвана ме ужас. Почувствувах се невидим като някакъв призрак. Размахвах ръка наляво-надясно, но без никакъв резултат. Обаче когато сянката на ръката ми падна върху лицето му, видях, че

той изведнъж почувствува това. Лицето му доби очакващ и напрегнат израз, той се мъчеше да схване, да определи това усещане. Разбра, че неговата сетивна система бе възприела някакво външно въздействие, някакво изменение в окръжаващата го среда, но какво именно бе то? Престанах да махам ръка: сянката се спря на едно място. Ларсен почна бавно да върти глава ту наляво, ту надясно, да я накланя и повдига, като я поставяше ту под сянката, ту под слънцето, проверявайки по този начин своите усещания.

Наблюдавах го и на свой ред бях обхванат от силно желание да разбера по какъв чуден начин му се удава да усети такова неосезаемо нещо като сянката. Ако у него са повредени само очните ябълки или ако зрителният му нерв не е напълно атрофиран, обяснението би било просто. В противен случай бих могъл да направя само един извод – че неговата чувствителна кожа усеща разликата в температурата между сянката и слънчевата светлина. Или пък – кой може да каже? – че това бе прословутото шесто чувство, което му даваше възможност да чувствува сянката и очертанията на близките предмети.

Отказвайки се от опита да определи откъде иде сянката, Вълка Ларсен излезе на палубата и се отправи към бака с бързина и увереност, които ме учудиха. И все пак можеше да се познае, че там върви сяп човек. Едва сега разбрах в какво се състоеше работата.

За моя изненада и огорчение той намери обущата ми на палубата и ги отнесе със себе си в кухнята. Там почна да подклажда огън и да си приготвява храна. Тогава се промъкнах в каюткомпанията, грабнах мармалада и бельото, минах покрай кухнята, скочих на брега и се отправих по чорапи към хижата, за да съобщя на Мод.

Глава XXXIV

– Най-лошото е, че „Призрак“ е останал без мачти. Иначе ние бихме могли да отплаваме оттука. Какво ще кажете, Хъмфри?

Развълнувано скочих на крака.

– Ще помислим, ще помислим! – повтарях аз, като се разхождах напред-назад.

Очите на Мод се разшириха, тя ме следеше с надежда. Имаше такава вяра в мене! Мисълта за това ми придаваше огромна сила. И аз си спомних думите на Мишле: „За мъжа жената е същото, което е била земята за своя легендарен син: стигало му да се наведе над нея и да целуне гърдите ѝ, за да се изпълни с нови сили“. Едва сега разбрах дълбокия смисъл на тези думи. Те изпълниха целия ми живот. Мод беше за мене неизчерпаем извор на сила и мъжество. Достатъчно бе само да я погледна или да помисля за нея и аз ставах силен.

– Трябва да се опита, трябва да се опита! – разсъждавах гласно аз. – Това, което други са правили, мога да направя и аз! Дори и ако никой не е правил това по-рано, аз пак ще го направя!

– Но какво именно? За бога, не ме измъчвайте – каза Мод. – Какво можете да направите?

– Не аз, а ние ще го направим – поправих се аз. – Каквото и да ни коства, ще поставим отново мачтите на „Призрак“ и ще заминем.

– Хъмфри! – възкликна тя.

Аз бях тъй горд от тази своя идея, като че всичко бе вече осъществено.

– Но възможно ли е това? – попита тя.

– Не зная още – бе моят отговор. – Знам само, че сега съм способен да свърша всичко, което започна.

Аз гордо ѝ се усмихнах, дори много гордо, защото тя сведе очи и замлъкна.

– Но не забравяйте, че съществува и капитан Ларсен – възрази тя.

– Сляп и безпомощен – тутакси отговорих и махнах с ръка, сякаш го отстраних от себе си като сламчица.

– Но тия негови страшни ръце! Спомнете си само как е прескочил трапа. Вие сам ми разказвахте.

– А вие си спомнете как се промъкнах край него и му се изплъзнах от ръцете! – весело добавих аз.

– И загубихте общата си.

– Е да, общата не можеха да се изплъзнат от Вълка Ларсен без мощта на моите крака.

Ние и двамата се засмяхме, а после започнахме сериозно да разработваме плана как да поставим мачтите над „Призрак“ и да се върнем в цивилизования свят. Все още имах някакви смътни познания по физика, останали от ученическите ми години, а през последните няколко месеца бях придобил известен опит в използването на механически приспособления за повдигане на тежести. Все пак трябва да се признае, че когато се разхождахме до „Призрак“, за да се запознаем по-отблизо с предстоящата ни задача, видът на огромните мачти, които лежаха във водата, едва не ни хвърли в отчаяние. Откъде и с какво да започнем? Да имаше на борда му поне една мачта, та да закачим на нея макари и въжета! Но на борда нямаше никакъв висок предмет. Имах чувство – както казват, – че ми предстои да се повдигна сам за косите. Разбрах законите на лостовете, но отде да взема опорна точка?

Грот-мачтата беше дълга шестдесет и пет фута, а в основата си, там, където се бе счупила, бе петнайсет инча в диаметър. Според моята най-груба сметка тя тежеше навярно три хиляди и петстотин фунта. Откъде да започне човек? Мод стоеше мълчаливо до мене, докато аз мислено издигах приспособление, наричано от матросите „ножица“. Но макар че „ножицата“ беше известна на матросите, аз я изобретих отново на Острова на усилията. Свързвайки мислено краищата на две греди така, че да заприлича на римската цифра „V“, аз ги изправих на палубата, разбира се, с върха нагоре и по този начин получих опорна точка, на която бих могъл да закрепя макарата. Към тази опора в случай на нужда бих могъл да поставя и втора. Освен това имахме и скрипец.

Мод разбра, че вече бях намерил някакво решение и ме погледна с топлота и съчувствие.

– Какво смятате да правите? – попита тя.

– Най-напред да разчистя онзи боклук – отговорих аз, като посочих купчината мачти и корабни платна зад борда. Колко много ми харесаха тия звучни и решителни думи: „Да разчистя онзи боклук!“ Представете си такава цветиста фраза в устата на Хъмфри Ван Уейдън преди няколко месеца!

Навярно в моята поза и глас е имало нещо мелодраматично, защото Мод се усмихна. Тя живо чувствуваше смешните страни на нещата и във всичко безпогрешно долавяше отънъка на престореност, преувеличение и хвалба. Това именно намираще отражение в нейното творчество

и му придаваше особена ценност. Сериозният критик, който притежава чувство на хумор и сила на израза, винаги привлича към себе си вниманието на света. А Мод умееше да прави това. Нейното чувство за хумор не беше нищо друго освен свойственото на всеки художник чувство за мярка.

– Струва ми се, че съм срещала тази фраза някъде в книгите – весело промърмори тя.

Но чувството за мярка бе достатъчно развито и у мен и аз се смутих. От горделив повелител на стихииите тутакси се превърнах в жалък, объркан никаквец.

Мод бързо ми подаде ръка.

– Простете ми!

– Няма защо – отговорих аз, – тъй ми се пада! В мене има много хлапашки черти. А тук няма място за тях. Впрочем ние действително трябва да разчистим този боклук. И ако дойдете с мене в лодката, ще се заловим още сега за работа.

– „С нож в зъбите, матросите разчистват боклука“ – процитира Мод и ние до тъмно весело се трудихме.

Нейната задача беше да държи лодката на едно Място, докато аз се разправях с обърканите платна и въжета. И каква бъркотия беше това! Въжета за издигане на платна, платна, дебели въжета, ванти, удряни от вятъра и вълните, се бяха уплели най-безмилостно. Аз се стараех да не режа повече, отколкото бе необходимо, но все пак трябваше да прокарявам дългите въжета под гиковете на мачтите, да размотавам въжета, платна, да ги навивам и поставям на дъното на лодката или пък да ги размотавам наново и развързвам множество възли. От цялата тази работа скоро се измокрих до кости.

От платната трябваше да се изрязва доста много и тъй като бяха мокри, работата се оказа твърде уморителна. Но все пак до настъпването на нощта успях да ги извадя от водата и да ги простра на брега да съхнат. И двамата бяхме капнали от умора, когато се прибрахме за вечеря, но бяхме успели да свършим доста нещо, макар и на глед то да бе незначително.

На другия ден се спуснахме в трюма на „Призрак“, за да разчистим степсовете⁷⁰ на мачтите. Мод сръчно ми помагаше. Току-що бяхме започнали работа, когато ударите на моя чук привлякоха Вълка Ларсен.

70. Степс – дървен брус с вдлъбнатина, в която се поставя долния край на мачтата. – Б. пр.

– Ей, там долу! – извика той през отворения люк. Когато чу гласа му, Мод инстинктивно се приближи до мене, сякаш търсеше защита, и докато траеше нашия разговор, тя ме държеше под ръка.

– Ей, там горе! – отговорих аз. – Добро утро!

– Какво правите в трюма? – попита той. – Искате да потопите кораба ми ли?

– Напротив, поправам го! – бе моят отговор.

– Но какво, по дяволите, правите? – учудено попита той.

– Подготвям степените за поставяне на мачтите! – отговорих нехайно, сякаш това бе най-простото нещо на света.

– Изглежда, че вие най-после сте стъпили здраво на краката си, Хъм! – каза той и след като помълча няколко минути, извика: – Но слушайте, Хъм, вие не можете да правите това...

– Защо да не мога? – възразих аз. – Не само че мога, но и вече го правя.

– Но това е мой кораб, моя лична собственост. Какво, ако ви забраня?

– Вие забравяте – отговорих аз, – че сега вече не сте най-голямата буца мая. Това беше по-рано, тогава действително можехте да ме изядете според вашите думи. Но напоследък се смалихте и сега аз мога да ви изям. Маята се е вкиснала.

Той рязко и неприятно се засмя.

– Вие добре обръщате моята собствена философия срещу мене. Но не правете грешката да ме оценявате неправилно. Предупреждавам ви за ваше добро.

– Откога сте станали такъв филантроп? – попитах аз. – Съгласете се, че предупреждавайки ме за мое добро, вие проявявате непоследователност.

Без да обръща внимание на сарказма ми, той продължи:

– А представете си, че сега ви затворя долу в трюма? Този път не ще можете да ме изиграете както при склада.

– Вълк Ларсен – решително казах аз, обръщайки се за пръв път към него неофициално, – аз не съм способен да застрелям един безпомощен, несъпротивляващ се човек. Вие ми доказахте за мое както и за ваше удоволствие. Но сега ви предупреждавам, не толкова за ваше добро, колкото за мое собствено, че при първия ви опит да ми напакостите, ще ви застрелям. Мога да ви застрелям още сега и ако искате, помръднете само и се опитайте да затворите люка.

– И все пак аз ви забранявам, решително ви забранявам да

разполагате с моя кораб!

– Но какво става с вас? – укорих го аз. – Твърдите, че корабът е ваш, като че ли имате някакво морално право над него. Но нали вие никога не сте зачитали моралните права на другите? Защо мислите, че аз ще зачитам вашите?

Застанах под открития люк, за да мога да го виждам по-добре. Това съвсем не бе същото лице, което бях видял последния път – сега то бе станало съвсем безизразно и неговата непривлекателност бе подсилена от втрещените му немигащи очи. Аз едва можех да го гледам.

– Ето че дори и самият жалък Хъмп вече не ме уважава! – подигравателно проточи той, но лицето му си остана все тъй безпристрастно.

– Как сте, мис Брюстър? – попита внезапно Вълка Ларсен, след като помълча.

Изтръпнах. Мод не бе издала никакъв звук, не бе се дори и помръднала. Нима у него бе запазена някаква частица от зрението? Или пак то отново се възвръщаше?

– Здравейте, капитан Ларсен! – отговори Мод. – Как разбрахте, че съм тук?

– Дочух дишането ви, разбира се. А Хъмп напредва добре. Не намирате ли?

– Не зная – отговори тя, като му се усмихна. – Откакто го познавам, той си е все същият.

– Жалко, че не го познавахте по-рано!

– Вземам лекарството „Вълка Ларсен“, и то в големи дози – продумах аз. – Преди и след ядене.

– Нека ви предупредя пак, Хъмп – със заплаха произнесе той. – По-добре е да оставите кораба ми на мира.

– Нима вие не искате да се спасите заедно с нас? – недоверчиво попитах аз.

– Не! – бе отговорът. – Аз искам тук да умра.

– Но ние не искаме! – решително заявих аз и почнах отново да удрям с чука.

Глава XXXV

На другия ден, след като бяхме разчистили степсовете и подготвили всичко останало, ние се заехме да вдигнем на борда двете стенги. Грот-мачтата беше дълга повече от тридесет фута, а форстенгата – с няколко фута по-къса. Според моите планове те трябваше да ми послужат за направата на ножицата. Работата не беше лесна. Като закрепих единия край на въжето за лебедката, а другия завързах около основата на гротстенгата, почнах да въртя дръжката. Мод оправяше въжето на барабана и навиваше свободния му край на кълбо.

Останахме учудени от лекотата, с която стенгата се издигаше нагоре. Това бе осъвършенствувана# (# Така е и на хартията. Б. на Виктор от bezmonitor.com) лебедка за вдигане на тежести, която даваше огромна сила. Но, разбира се, колкото печелехме в сила, толкова губехме в разстояние. Колкото пъти се увеличаваше моята сила, толкова пъти се увеличаваше и дължината на въжето, което трябваше да затегна. Въжето се влачеше тежко през борда и се опъваше все повече и повече с издигащата се над водата стенга и напрежението на лебедката ставаше все по-голямо.

Но когато основата на стенгата се изравни с борда, работата спря.

– Трябваше да предвидя това! – нетърпеливо казах аз. – Сега ще трябва да почнем всичко отначало.

– А защо не привържем въжето до средата на стенгата – предложи Мод.

– Това трябваше да направим още отначало – отговорих, крайно недоволен от себе си.

Отпусайки скрипеца, спуснах стенгата обратно във водата, после завързах въжето на около една трета разстояние от основата ѝ.

След един час работа, с краткотрайни почивки, отново изтеглих стенгата до едно положение, от което тя повече не можеше да мръдне. Основата се намиреше на осем фута над борда, но въпреки това изтеглянето на горния ѝ край беше невъзможно. Седнах и почнах да търся изход от това положение. Не мина дълго време и радостно скочих на крака.

– Сетих се! – извиках аз. – Въжето трябва да се прикрепи точно в центъра на тежестта. Но нищо! Това ще ни послужи за урок, когато издигаме всичко останало на борда.

За втори път се заех да сменя стенгата във водата и да започна всичко отначало. Но бях премерил зле центъра на тежестта ѝ и когато започнах да тегля, изтеглих първо върха на стенгата вместо основата. Мод изпадна в отчаяние, но аз се засмях и почнах да я уверявам, че всичко ще се уреди.

Като ѝ показах как да държи дръжката и как по моя команда да отпуска въжето, хванах върха на стенгата с ръце и се опитах да я прехвърля през борда. Когато ми се стори, че вече бях постигнал целта, извиках на Мод да отпусне въжето, но стенгата се отскубна и въпреки моите усилия полетя отново към водата. Дойде ми друга мисъл и аз отново я изтеглих, където беше. Спомних си за двойния скрипец, твърде просто приспособление, и го донесох на борда.

Докато закрепвах скрипеца върху върха на стенгата и противоположната страна на палубата, се появи Вълка Ларсен. Ние само се поздравихме с добро утро и макар че не можеше да вижда, той седна отстрани и по шума следеше хода на работата.

Дадох нареждане на Мод да отслаби лебедката при първия даден знак и почнах да тегля въжето през скрипеца. Стенгата почна да се издига, докато спря под прав ъгъл напреко на борда. И тук, за свое учудване, забелязах, че беше излишно Мод да отпуска и обратно – да затяга въжето. Като закрепих здраво скрипеца, отидох при лебедката и почнах да изтеглям стенгата инч по инч, докато тя се преметна над оградата и падна на палубата.

Погледнах часовника си. Беше дванадесет часа. Гръбнакът страшно ме болеше, чувствавах се изморен и гладен. А като награда за труда ми през цялата сутрин на палубата лежеше една единствена стенга. Едва сега разбрах каква огромна работа ни предстоеше. Но аз се учех, непрекъснато се учех. След обед работата сигурно повече щеше да ни спори. И така излезе. В един часа ние се върнахме, отпочинали и подкрепени от сития обед.

За по-малко от един час изтеглихме грот-стенгата на палубата и почнах да строя ножицата. Вземайки пред вид нееднаквата им дължина, кръстосах горните краища на двете стенги и закрепих в точката на тяхното пресичане двойния скрипец. Заедно с простия скрипец и насмолените корабни въжета това вече представляваше истинска машина за повдигане на тежести. За да не се подхлъзнат основите на стенгите, приковах към палубата дебели летви. Когато всичко бе готово, завързах единия край на въжето около върха на ножицата и го опънах с лебедката. Почнах да вярвам все повече в тази лебедка, защото благодарение на

нея моите сили неимоверно нараснаха. Както обикновено Мод оправяше въжето, докато аз въртях дръжката. Ножицата бавно се повдигна във въздуха.

Тук открих, че съм забравил да снабдя ножицата с прикрепващи въжета. Трябваше да се изкача не веднъж, а два пъти на върха ѝ, за да я прикрепя към борда, към носа и кърмата. Почна да се мръква, когато всичко бе свършено. Вълка Ларсен, който през цялото време седеше и се вслушваше, без да отвори уста, влезе в кухнята и почна да си готви вечеря. Бях стоял тъй дълго наведен надолу, че сега кръстът ми бе съвсем схванат и с усилие се изправих. Но затова пък гледах с гордост на извършената работа. Резултатът бе налице. Както на дете се иска да си поиграе с новата си играчка, тъй и на мене ми се искаше да повдигна нещо с моята ножица.

– Жалко, че вече се стъмни – казах аз. – Тъй ми се иска да я изпробвам!

– Не бъдете такъв ненаситник, Хъмфри! – скара ми се Мод. – Не забравяйте, че и утре ни предстои работа. А вие едва стоите на краката си.

– А вие? – със съчувствие я попитах аз. – Вие също трябва да сте много уморена. Работихте упорито и истински. Гордея се с вас, Мод.

– Но аз се гордея повече с вас! И с по-голямо основание! – отговори тя, като ме погледна право в очите. Същевременно в нейните очи затрептяха огънчета, които виждах за пръв път, и макар че не разбирах тяхното значение, сърцето ми радостно затуптя. После тя сведе очи и когато отново ги повдигна, те все още се смееха.

– Ако нашите приятели можеха да ни видят сега! – рече тя. – Погледнете на какво сме заприличали! Не бихте ли искали да се видите как изглеждате?

– Но нали често виждам вас – отговорих аз, като недоумявах какво означаваша тия огънчета, които бях видял в очите ѝ, и защо тя смени темата на разговора тъй бързо.

– Мерси! – извика тя. – И как изглеждам аз, моля ви?

– Страхувам се, че изглеждате като някакво бостанско плашило – отговорих аз. – Погледнете изпомачканата си пола например! С тия разпокъсани краища. А блузата ви, цялата в петна! Не е нужен Шерлок Холмс, за да открие, че сте готвили над походен огън и сте топили тюленово месо! И отгоре на всичко – шапката! И същата тая жена е написала книгата „Неволна целувка.“

Тя направи дълбок церемониален реверанс и продума: – А що се

отнася до вас, сър...

Пет минути бързахме и се шегувахме, но под нашите шегички чувствах нещо сериозно и неволно го свързах с трепетните огънчета, които бях видял в очите ѝ. Какво беше това? Нима очите ни бяха заговорили въпреки волята ни? Знаех, че моите очи бяха проговорили, аз сам ги улових в това и ги усмирих. Това се бе случило вече няколко пъти. Но дали Мод бе забелязала техния зов и бе разбрала? И не бяха ли ми отговорили нейните очи? Какво друго можеха да означават тия трепкащи огънчета, тая неуловима светлина, която почувствувах в тях и която не може да се опише с думи? Но не, това е немислимо, невъзможно! Освен това аз не бях особено изкусен в езика на погледите. Аз бях просто Хъмфри Ван Уейдън, книжен червей, който се бе влюбил. На мен ми стигаше и това блаженство, че любя, че мога да чакам, старайки се да заслужи любов. Ето какво си мислех аз, докато се надсмивахме на нашата външност, и едва когато стигнахме на брега, вниманието ни бе привлечено от други неща.

– Жалко е наистина, че след цял ден работа не можем спокойно да си отспим през нощта! – почнах да се оплаквам след вечеря.

– Но каква опасност може да има сега, нали той е спял? – попита Мод.

– Никога не бих имал вяра в него – възразих аз. – Най-малко сега, когато е спял. Това безпомощно състояние сигурно го озлобява още повече. Впрочем зная какво трябва да сторя. Утре рано ще хвърля леката котва и ще издърпам кораба от брега. Всяка вечер, когато ние се връщаме с лодката на брега, мистър Вълк Ларсен ще остава пленник на борда. Тъй че тази е последната ни нощна стража и заради това ще мине полеко.

Събудихме се рано и когато се разсъмна, вече привършвахме със закуската си.

– О, Хъмфри! – отчаяно извика Мод.

Обърнах се към нея. Тя гледеше към „Призрак“. Погледнах нататък и аз, но не забелязах нищо особено. Тя се извърна и ме погледна с недоумение.

– Ножицата! – продума тя и гласът ѝ затрепера. Аз бях забравил за ножицата. Погледнах отново и не я видях.

– Ако само той... – свирепо промърморих аз. Тя сложи съчувствено ръка върху моята и каза:

– Ще трябва да започнете отново.

– О, не се безпокойте, моят гняв е празна работа. Аз не бих могъл и

муха да убия – горчиво се усмигнах. – И най-лошото е, че той знае това. Вие сте права: ако той е унищожил нашата ножица, аз не мога да сторя нищо друго, освен да почна отначало.

– Но отсега ще стоя на стража на борда – добавих след малко. – И ако той още веднъж се намеси...

– Но аз се боя да оставам нощем сама на брега! – каза Мод, когато дойдох на себе си. – Много по-добре ще бъде, ако той престане да враждува с нас и ни се притече на помощ. Тъй удобно бихме си живели всички на борда!

– Така и ще бъде! – свирепо отговорих аз, като продължавах да се ядосвам, заедно бяха унищожили драгоценната ми ножица.

– Искам да кажа, че ние с вас ще живеем на кораба, все едно дали в приятелски отношения с Ларсен, или не. След като се успокоих, аз се засмях и добавих:

– Това е просто детинщина от негова страна ... и глупаво от моя да му се сърдя.

Но когато се качихме на борда и видяхме разрушенията, направени от Вълка Ларсен, сърцето ми се сви. Ножицата бе изчезнала безследно. Въжетата, които бях опънал, бяха нарязани на парчета. Той добре знаеше, че не умея да правя възли и да снаждам. Изведнъж ме обхвана някакво лошо предчувствие, изтичах към лебедката. Да, и тя беше извадена от строя. Ларсен я бе счупил. Ние с Мод унило се спогледахме. След това изтичах към борда. Разчистените и подредени от мен въжета на мачтите, гиковете и гафелите не се виждаха никакви. Той бе напипал и прерязал въжетата, с които ги бях прикрепил на борда, и ги бе оставил да ги отнесе течението.

Очите на Мод се просълзиха и аз почувствувах, че тя плачеше от мъка за мене. Сам аз бях готов да заплача. Какво стана с нашия план да снабдим „Призрак“ с мачти? Ларсен наистина бе свършил добра работа. В пълно отчаяние седнах на ръба на люка и зарових глава в ръце.

– Той заслужава да умре! – извиках аз. – Нека бог ми прости, но не мога да стана негов палач.

Ала Мод беше вече до мене и като ме галеше нежно по главата, сякаш бях малко момче, каза:

– Успокойте се, успокойте се! Всичко ще се нареди. Трябва да се нареди! Ние сме прави.

Спомних си Мишле и притиснах глава о Мод. И в същия миг отново станах силен. Тази благословена жена бе за мене неизчерпаем извор на сили. В края на краищата какво значение имаше това, което се бе

случило? Само едно връщане назад, едно забавяне. Отливът не е могъл да отнесе мачтите далеко, а вятър нямаше. Трябваше само да ги намерим и да ги докараме обратно. Това бе за нас добър урок. Сега знаех какво трябва да очаквам от Вълка Ларсен. Той можеше да ни навреди още повече, ако бе почакал и разрушил работата ни, когато тя бъде завършена.

– Ето го, иде! – прошепна Мод.

Вдигнах глава. Вълка Ларсен бавно вървеше по юта откъм левия борд.

– Не му обръщайте внимание! – пошепнах аз. – Той е излязъл да разбере как ни е подействувало всичко това. Не се издавайте: все едно, че нищо не е станало. Не трябва да му правим това удоволствие! Свалете обувките си и ги носете в ръце.

И ето, ние започнахме да играем на „сляпа баба“. Когато той премина откъм лявата страна, ние избягахме на дясната, а после от юта следяхме как той се обърна и тръгна по следите ни.

Ларсен сигурно знаеше по някакъв начин, че сме на борда, защото уверено поздрави: „добро утро!“ и зачака нашия отговор. После се отправя към задната част на кораба, а ние се плъзнахме към носа.

– О, аз знам, че сте тук! – извика той и видях как напрегнато почна да се ослушва.

Ларсен ми напомняше огромен бухал, който след своя зловещ писък се ослушва да долови движенията на изплашената плячка. Ала ние не се издавахме и се движехме само тогава, когато се движеше и той. Така ние бягахме по палубата, хванати за ръце, като деца, преследвани от великан-людоед, докато Вълка Ларсен, явно раздражен, се прибра в своята каюта. Едва сдържахме смеха си и весело се споглеждахме, когато обувахме обувката си и се прехвърлихме през борда в лодката. И гледайки в ясните кестеняви очи на Мод, аз забравих злото, което Ларсен ни причини, и знаех само, че я обичам и че благодарение на нея ще намеря сили да направя възможно нашето връщане в цивилизования свят.

Глава XXXVI

Два дни ние с Мод скитахме с лодката около острова, оглеждахме брега и търсехме отнесените мачти. Едва на третия ден ги намерихме – всичките, дори и ножицата – в най-опасното място: в гърмящия прибой на мрачния югозападен нос. И каква работа падна! Вечерта на първия ден се върнахме капнали от умора към нашия малък залив, като влачехме на буксир грот-мачтата. Времето беше тихо и трябваше да гребем почти непрекъснато.

Вторият ден на изнурителен и опасен труд ни възнагради с двете стенги. На третия ден с цената на отчаяни усилия свързах заедно, подобно на сал, фок-мачтата, двата гика и двата гафела. Отначало вятърът бе попътен и се надявах да ги откарам с помощта на платната. Но скоро вятърът се обърна, после съвсем затихна, така че трябваше да гребем и да се движим с бързината на охлюв. Това изискваше страшно напрежение: натисках веслата със всички сили, но тежкия товар отдире едва позволяваше на лодката да се помръдне.

Почна да се мръква и сякаш като прибавка към всички беди, се появи и насрещен вятър. Ние не само спряхме да напредваме, но почнахме и да се движим назад към открито море. Натисках веслата с последни сили. Бедната Мод, на която не можах да попреча да работи до пълна изнемога, сега лежеше безсилна на кърмата. Не можех повече да гребя. Моите изранени, подпухнали ръце не можеха повече да държат веслата. Китките и плешките страшно ме боляха и макар че на обед здраво си похапнах, бях работил тъй усилено, че сега едва ли не припадах от глад.

Прибрах веслата и се наведох към въжето, което теглеше товара. Но Мод ми хвана ръката.

– Какво искате да правите? – попита тя с напрегнат, тревожен глас.

– Да махна товара – отговорих аз, като напипах въжето.

Но пръстите й стиснаха моите.

– Моля ви, не правете това! – извика тя.

– Няма смисъл – отговорих й аз. – Мръкна се вече, а вятърът ни отнася в морето.

– Но помислете си, Хъмфри. Ако не отплаваме на „Призрак“, ще останем на острова дълги години, може би цял живот. Ако този остров не е бил открит досега, значи, може би никога няма и да го открият.

– А забравихте ли за лодката, която намерихме на брега? –

напомних и аз.

– Това беше тюленоловна лодка – отвърна тя. – Но вие отлично знаете, че ако хората, които са били в нея, са се спасили, те биха се върнали, за да направят състояние от това леговище на тюлени. Вие знаете, че те са загинали тук.

Нерешително мълчах.

– Освен това – добави тя – този план е ваш и аз бих искала да го изпълните докрай.

Това ми придаде твърдост. Щом тя поставяше работата на лична почва, моето великодушие ме караше да упорствувам.

– По-добре е да останем с години на този остров, отколкото да умрем в лодката нощес или утре, или в други ден. Ние не сме подготвени за плаване в открито море. Нямаме нито храна, нито вода, нито одеяла – нищо! Вие няма да издържите нито една нощ без одеяло! Знам колко сте силна. Вие и сега треперите.

– Това е от нерви – отговори тя. – Боя се, че няма да ме послушате и ще изоставите мачтите. О, Хъмфри! Моля ви, моля ви, не правете това – избухна тя след малко.

И тъй, въпросът бе решен. Тя знаеше каква власт имат над мене тия нейни думи. Ние треперихме от студ цялата нощ. От време на време задрямвах, но жестокият студ веднага ме пробуждаше. Просто не мога да разбера как Мод можа да издържи! Бях тъй уморен, че не можех да се пораздвижа и погрее, но все пак от време на време успях да разтрия нейните нозе и ръце, за да се възобнови кръвообращението. И въпреки това тя ме молеше да не оставям мачтите. Към три часа сутринта почна да се гърчи от студ и след като я разтрих, съвсем се вкочани. Аз се уплаших. Дадох ѝ веслата и я накарах да гребе, но тя беше тъй изтощена, че се страхувах да не припадне.

Почна да се зазорява и в бледата предутринна светлина дълго търсихме нашия остров. Най-после той се показа на хоризонта – малко черно петънце, на около петнайсет мили от нас. Огледах морето с бинокъла. Далеч на югозапад, на повърхността на водата забелязах една черна ивица, която бързо се приближаваше към нас.

– Попътен вятър! – пресипнал извиках аз, като не можах да позная гласа си.

Мод се опита да каже нещо, но не успя. Устните ѝ бяха посинели от студ, очите ѝ хлътнали. Но как храбро ме гледаха тия ясни кестеняви очи! Как трогателно и все пак мъжествено.

Отново се заех да разтривам ръцете ѝ, да ги вдигам и отпускам,

докато тя почувствува, че може да ги движи сама. Тогава я накарах да стане и макар че щеше да падне, ако не бях я придържал, все пак я принудих да направи няколко крачки от кърмата до носа и най-после да кляка и подскача.

– О, вие сте храбра жена! – казах аз, като гледах как лицето ѝ се съживява. – Знаете ли колко сте храбра?

– Никога не съм била храбра – отвърна тя. – Никога, преди да ви срещна. Само вие ме направихте храбра.

– Но и аз не бях, преди да ви срещна – отговорих аз.

Тя бързо ме погледна и отново видях ония трепетни, танцуващи огънчета в очите ѝ и още нещо. Но това трая само миг. После тя се усмихна.

– Вас просто обстоятелствата са ви изменили – рече тя. Но аз знаех, че не е истина и се питах дали и тя самата знае това.

Задуха попътен вятър и скоро лодката се понесе по вълните към острова. Към три и половина часа след обед заобиколихме югозападния нос. Не само че бяхме гладни, но страдахме и от жажда. Устните ни бяха напукани и пресъхнали и ние напразно се опитвахме да ги намокрим с език. Вятърът постепенно отслабна, а през нощта съвсем утихна. Отново хванах веслата, но едва можех да гребя от слабост. В два часа сутринта лодката се вряза в крайбрежния пясък на нашето заливче и аз слязох да я закрепя. Мод не можеше да се изправи на крака, нито пък аз имах сили да я пренеса. Опитах се да я нося, но паднах с нея на пясъка и когато се оправих, хванах я с две ръце под мишница и я повлякох към хижата.

На другия ден не работихме. Спахме до три часа – поне аз спях, защото, когато се събудих, видях, че Мод готви обед. Нейната способност бързо да възстановява силите си беше просто поразителна. Това крехко като стебло на лилия тяло имаше някаква изумителна издръжливост, някаква жизнеспособност, трудно възприемчива при очевидната ѝ слабост.

– Знаете вече, че пътувах към Япония по здравословни причини – каза тя, когато след обяд седяхме край огъня и се наслаждавахме на почивката и безделието. – Никога не съм се радвала на особено здраве и сила. Лекарите ми препоръчаха пътуване по море и аз избрах най-продължителното.

– Едва ли сте знаели какво избирате – засмях се аз.

– Но сега ще бъда съвсем друга жена във всяко отношение и много по-здрава – отговори тя. – А надявам се, и по-добра! Поне много по-

добре ще разбирам живота, отколкото преди.

Когато късният есенен ден бе към края си, почнахме да говорим за страшната, необяснима слепота на Вълка Ларсен. За отчаяното му положение говореше желанието му да остане и умре на Острова на усилията. Когато един такъв силен, влюбен в живота човек се примирява със смъртта, ясно е, че го гнети нещо повече от слепотата. И това ужасно главоболие! Решихме, че навярно страда от някаква мозъчна болест и по време на нейните пристъпи изпитва нечовешки болки.

Аз забелязах, че колкото повече говорехме за тежкото състояние на Вълка Ларсен, толкова по-силно проникваше у Мод състраданието към него, а това беше тъй женствено, тъй трогателно. При това на нея й беше чужда всяка фалшива сантименталност. Мод се съгласяваше с мен, че трябва да приложим към Вълка Ларсен най-строги мерки, ако искаме да се спасим, но все пак потреперваше при мисълта, че мога да се видя принуден да отнема живота му за спасението на своя живот – „нашия“ живот, поправи се тя.

На другия ден закусихме рано-рано и веднага се заловихме за работа. В трюма, при носа на кораба, където се съхраняваше корабния инвентар, намерих една лека котва и с цената на големи усилия я измъкнах на палубата и спуснах в лодката. Като сложих на кърмата и кълбото дълго въже, отплавах доста навътре в заливчето и хвърлих котвата във водата. Нямахме никакъв вятър, приливът беше висок и корабът се бе издигнал върху водата. Като прехвърлих въжето през борда, започнах да дърпам с ръце, тъй като лебедката беше счупена. Скоро корабът заплава и се приближи почти до самата лека котва, която обаче не би могла да го задържи и при най-слабия бриз. Затова спуснах голямата котва отдясно на борда. След обед се заех да поправам лебедката.

Три дни се мъчих над нея. Най-малко от всичко бях механик и за тия три дни постигнах толкова, колкото един обикновен механик би постигнал за три часа. Трябваше да се запознавам с инструментите и да отгатвам най-простите механични принципи, които всеки механик знае наизуст. И след три дни разполагах с лебедка, която работеше много трмаво. Тя съвсем не ми служеше така, както преди да бъде счупена, но все пак без нея моята задача би била неизпълнима.

За половин ден вдигнах на борда двете стенги, поставих ножицата и я закрепих както преди. Нея нощ спях на палубата, до самата ножица. Мод отказа да остане на брега и спа в матроския кубрик. През деня Вълка Ларсен отново седеше на палубата и се прислушваше в работата ми, като разговаряше с Мод и с мене за най-различни неща. Никой от нас не

спомена за разрушената от него ножица, нито пък той повтори заплашването си, че трябва да оставя кораба му на мира. Но както и по-рано, аз се страхувах от него – сяп, безпомощен и през цялото време наострил слух. И докато работех, стараех се да се държа по-далеч от него, за да не му дам възможност да ме докопа със страшните си ръце.

През тази нощ заспах под моята любима ножица, бях събуден от неговите стъпки. Нощта бе звездна и видях как тъмната фигура на Вълка Ларсен се движеше по палубата. Отметнах одеялата и безшумно тръгнах след него по чорапи. Въоръжен с дърводелска пила, взета от сандъка с инструментите, Ларсен се готвеше да престърже въжетата, с които бях закрепил ножицата. Той напипа въжетата и откри, че не бях ги опънал добре. Това не подходеше за неговата пила и той ги изопна. Беше вече готов да заработи с пилата, когато му казах спокойно:

– На ваше място не бих правил това!

Той чу, като вдигна ударника на револвера, и се разсмя.

– Здравейте, Хъм! Знаех, че сте тук. Не можете да излъжете моя слух.

– Това е лъжа, Вълк Ларсен – рекох аз, без да повишавам глас. – Впрочем аз само чакам случай, за да ви убия, затова заповядайте, режете!

– Винаги имате такъв случай, Хъм – с насмешка каза той.

– Заповядайте, режете! – заплаших го зловещо аз.

– Предпочитам да ви разочаровам – засмя се той и като се обърна, отиде на кърмата.

– Трябва да се предприеме нещо, Хъмфри – заяви Мод сутринта, когато й разправих за нощното произшествие. – Оставен на свобода, той може да прави каквото си иска. Може да потопи кораба или да го подпали. Мъчно е дори да си представи човек на какво е способен. Трябва да го сложим под ключ.

– Но как? – попитах аз и безпомощно свих рамене. – Не смея да се доближа до него, за да не ме сграбчи в ръцете си, а той знае, че докато съпротивата му е пасивна, не мога да го застрелям.

– Трябва да намерим някакъв изход – продължи тя. – Почакайте. Нека да помисля.

– Има само един изход – мрачно казах аз. Мод чакаше.

Аз вдигнах кола за убиване на тюлени.

– Това няма да го убие – продумах аз, – само ще го зашемети. И докато той се съвземе, ще го овържа като пашкул.

– Не, само това не! Трябва да се намери някакъв по-малко зверски

начин. Да почакаме.

Ала ние не трябваше да чакаме дълго, работата се реши сама по себе си. На сутринта, след няколко несполучливи опита, намерих центъра на тежестта на фок-мачтата и я прикрепих на подемния скрипец, няколко фута над него. Мод направляваше и навиваше въжето, докато аз въртях дръжката. Ако лебедката беше в пълна изправност, това не би било така трудно, но така бях принуден с всичка сила да натискам дръжката, за да издигна мачтата нагоре само с един инч. Трябваше често да си почивам. И да си кажа истината, повече почивах, отколкото работех. Когато въпреки моите отчаяни усилия дръжката не се поддаваше, Мод, държейки въжето с една ръка, се изхитри още и да ми помага, като натискаше дръжката с другата.

След един час простият и двойният скрипец се срещнаха на върха на ножицата. Аз не можех повече да въртя, а мачтата все още не беше изтеглена цялата на борда. Основата и едва се опираше на външната част на левия борд и върхът ѝ висеше над водата, далеч зад десния борд. Ножицата се оказа твърде къса и трудът ми отиде напразно. Но сега вече не изпадах в отчаяние както по-рано. Бях повече уверен в себе си и имах по-голяма вяра в потенциалните възможности на лебедката, ножицата и подемните скрипци. Начин да се повдигне мачтата несъмнено съществуваше и на мене ми оставаше само да го открия.

Докато размишлявах над тая задача, Вълка Ларсен излезе на палубата. Ние изведнъж забелязахме в него нещо странно. В движенията му се долавяше нещо по-нерешително, още по-безпомощно. Той буквално залиташе, когато мина отляво на кормилната кабина. В началото на юта се олюля, прокара ръка пред очите си, както вече го бях виждал да прави, и изведнъж затрополи надолу по стъпалата. Разтворил широко ръце, залитайки и търсейки опора, той се спря пред стълбището на кубрика на ловците, където възстанови донякъде равновесието си. После изведнъж нозете му се подкосиха и се строполи на палубата. – Припадък! – прошепнах аз на Мод. Тя кимна с глава и отново видях състрадание в очите и. Приблжихме се до Вълка Ларсен. Той дишаше конвулсивно, като човек в безсъзнание. Мод тутакси се зае да му помогне, тя повдигна главата му, за да предотврати кръвоизлива, и ме изпрати в каютата за възглавница. Донесох и одеяла и ние го подредихме удобно. Пипнах пулса му. Той беше равномерно и силно и беше напълно нормален. Това ме озадачи и ми се стори подозрително.

– Ами ако се преструва? – попитах аз, продължавайки да държа ръката му.

Мод поклати глава и ме погледна с упрек. Но в същия миг ръката на Вълка Ларсен се отскубна от моята и пръстите му като стоманена примка стиснаха китката ми. От страх и изненада силно изревах. Можех да видя само как по лицето му се изписа гримаса на злобно тържество. Същия миг другата му ръка обгърна тялото ми и той ме смъкна долу при себе си.

Ларсен освободи китката ми, но същевременно ме обхвана през гърба и тъй силно ме стисна, че не можах да помръдна. С другата си ръка ме хвана за гърлото и в този миг изпитах целия ужас на приближаващата се смърт, която бях заслужил със своята глупост. Как можах да попадна тъй близо до тия страшни ръце? Изведнъж почувствувах около гърлото си и други ръце – Мод напразно се опитваше да отстрани ръката, която ме душеше. Разбрала, че това е безполезно, тя нададе остър вик, вик на жена, обхваната от ужас и отчаяние, който ми проряза сърцето. Бях чул този вик при потъването на „Мартинец“.

Лицето ми бе притиснато до гърдите на Ларсен и аз не видях, но чух как Мод се обърна и бързо изтича на палубата. Всичко това стана със светкавична бързина. Все още бях в съзнание, но ми се стори, че измина цяла вечност, докато чух отново бързите стъпки на Мод. И в същия миг почувствувах как тялото на Ларсен се отпусна под мене. Той въздъхна сподавено и гърдите му се свиха под моята тежест. Дали това беше просто издишване, или пък признак на безсилие, не знам, но от гърлото му се изтръгна дълбок стон. Пръстите, които стискаха гърлото ми, се отпуснаха. Аз си поех въздух. Пръстите потръпнаха и отново се свиха около гърлото ми. Но дори и неговата чудовищна воля не можа да преодолее безсилието. Тая воля се пречупи. Ларсен губеше съзнание.

Стъпките на Мод се чуха съвсем наблизко, когато ръката на Ларсен затрепера за последен път и отпусна гърлото ми. Аз се търколих на палубата и като се проснах по гръб, започнах бързо да поемам въздух и да премигвам от слънчевата светлина. Туккси потърсих с очи Мод, тя беше бледа, но спокойна и ме гледаше със смесено чувство на тревога и облекчение. Тежкият кол в нейната ръка привлече погледа ми, тя също погледна надолу към него. Мод изпусна кола, сякаш той я бе опарил, и в същия миг сърцето ми се изпълни с голяма радост. Наистина това бе моя жена, моя другарка, готова да се бие редом с мене и за мене, както се е била рамо до рамо със своя мъж жената на пещерния човек. В нея се бе събудил първобитният инстинкт, задушаван досега от културата и смекчаващото влияние на цивилизования свят, който тя познаваше.

– Мила моя! – извиках аз, като станах на крака. В същия миг тя се

намери в моите прегръдки и конвулсивно заплака на рамото ми. Като я прегърнах нежно, аз се загледах в гъстите ѝ кестеняви коси, техният блясък на слънцето бе за мене по-скъпоценен от блясъка на скъпоценните камъни в съкровищниците на царете. Наведох се и нежно целунах тия коси, тъй нежно, че тя не усети.

Но веднага се опомних. В края на краищата Мод е истинска жена, която пролива сълзи на облекчение в обятията на своя защитник, чийто живот е бил застрашен, но сега вече е спасен. Ако ѝ бях баща или брат, положението с нищо не би се изменило. Освен това нито времето, нито мястото подхождаха за любовни признания, а пък аз исках още по-добре да заслужи правото да ѝ говоря за своята любов. Почувствувах, че иска да се освободи от прегръдката ми и още веднъж я целунах нежно по косата.

– Сега припадъкът е истински – рекох аз, – като онзи, след който загуби зрението си. Отначало се преструваше и може би това именно бе причинило и истинския пристъп.

Мод вече оправяше възглавницата му.

– Не – казах аз, – почакайте! Щом той е безпомощен, нека си остане безпомощен. От днес нататък ние ще живеем в каютата. Вълка Ларсен отива в кубрика на ловците.

Аз го хванах под мишниците и го завлякох до стълбището, а Мод по мое желание донесе въже. Като го превързах под раменете, закрепих го на прага, после го спуснах по стълбата долу на пода. Нямах сили да го сложа на леглото, но с помощта на Мод повдигнах първо горната част на тялото му, а сетне вдигнах и краката му на леглото.

Ала това не бе достатъчно. Спомних си, че в каютата на Вълка Ларсен има белезници, с които той си служеше вместо старите железни окови, когато искаше да накаже някой провинил се матрос. Така че, когато го оставихме, той лежеше с оковани ръце и крака. За първи път от много дни насам можех да дишам свободно. Когато излязох на палубата, изпитах такова чувство на облекчение, сякаш огромна тежест бе паднала от раменете ми. Почувствувах също, че ние с Мод се бяхме сблизили още повече. И когато излязохме на палубата и се отправихме към ножицата, на която висеше издигнатата мачта, мислено се питах дали и Мод чувства същото.

Глава XXXVII

Незабавно се преместихме на кораба, заехме предишните си каюти и почнахме да си готвим в кухнята. Задържането на Вълка Ларсен дойде точно навреме, защото хубавите дни, които, изглежда, бяха „сиромашкото лято“ на тази ширина, сега изведнъж се свършиха, настана дъжделиво и бурно време. Но на кораба се чувствувахме уютно и удобно, а ножицата с издигнатата на нея фок-мачта придаваше на всичко делови вид и ни изпълваше с надежда за скорошно отплаване.

Оковането на Вълка Ларсен във вериги се оказа почти ненужно. Вторият припадък, както и първият, бе последван от сериозно нарушение на жизнените му функции. Мод направи това откритие, когато отиде вечерта да му занесе храна. Той бил в съзнание и тя заговорила с него, но не получила никакъв отговор. Лежал на лявата си страна и изглежда, че страдал от силни болки. С неспокойни движения извърнал глава и открил лявото си ухо, което било притиснато с възглавницата. Тогава веднага чул какво го питала Мод и отговорил. Тя изтича да ми съобщи своите наблюдения.

Като притиснах възглавницата към лявото ухо на Ларсен, аз го попитах дали ме чува, но той мълчеше. Отстраних възглавницата и повторих въпроса си, на който той тутакси отговори.

– Знаете ли, че сте оглушал с дясното си ухо? – попитах го аз.

– Да – отговори той тихо, но твърдо. – И нещо повече: цялата ми дясна страна е схваната. Като заспала. Не мога да си помръдна нито ръката, нито крака.

– Пак ли се преструвате? – сърдито попитах аз.

Той поклати глава и някаква странна, крива усмивка обезобрази усните му, раздвижи се само лявата му страна, докато мускулите от дясната страна на лицето му си останаха неподвижни.

– Това беше последната игра на Вълка – продума той. – Аз съм парализиран. Никога вече няма да се вдигна на крака. О, само единият е поразен – добави той, отгатвайки сякаш, че аз току-що бях хвърлил подозрителен поглед върху левия му крак, който в този миг се сви в коляното и повдигна одеялото.

– Нямам късмет, Хъм – продължи той. – А как исках най-напред да се разправя с вас! Мислех си, че все още ще имам толкова сили.

– Но защо? – попитах аз, обхванат от ужас и любопитство.

Неговите строги устни отново се изкривиха в усмивка.

– О, просто за да чувствавам, че живея и действавам, за да бъда докрай най-голямото парче мая, за да ви изям! Но да умирам така...

Той сви рамене или по-скоро опита се да направи това, защото само лявото му рамо помръдна. Както усмивката му, така и свиването на раменете му бе изкривено.

– Но как си обяснявате това, което се случи с вас? Къде е причината на болестта ви?

– В мозъка – веднага отвърна той. – Всичко иде от моето проклето главоболие.

– Но това са били само симптоми – казах аз. Той кимна с глава.

– Необясним случай. Никога не съм боледувал. Но в мозъка ми нещо не е в ред – рак, тумор или нещо подобно, нещо, което го яде и руши. Болестта е обхванала нервните центрове, поглъща ги клетка подир клетка... Съдя по болките.

– Но и вашите двигателни центрове са засегнати – забелязах аз.

– Така изглежда. И най-ужасното е това, че трябва да лежа в пълно съзнание, със здрав разсъдък и да чувствавам как нервите ми полека-лека се рушат и прекъсват връзката ми със света. Загубих зрението си, слухът и осезанието ме напускат и ако всичко върви така, скоро няма да мога и да говоря. И през всичкото време ще бъда тук, ще бъда жив, пълен с желание да действавам, но... безсилен!

– Когато казвате „ще бъда тук“, то значи, че имате душа – рекох аз.

– Глупости! – изсмя се той. – Това значи просто, че висшите нервни центрове на моя мозък още не са засегнати. Моята памет работи, мога да мисля и да разсъждавам. Когато и това изчезне, ще изчезна и аз. Няма да съществувам. Просто няма да съществувам. Каква ти тук душа!

Той избухна в извителен смях, после притисна лявото си ухо към възглавницата, с което ми даде да разбере, че не желае повече да разговаря.

Ние с Мод се заловихме за работа, подтиснати от страшната участ на този човек. Но колко тежка и страшна бе неговата участ, тепърва щяхме да узнаем. Изглежда, че това бе някакво възмездие за делата му. Обхванати от дълбоко тържествено настроение, ние разговаряхме помежду си само полугласно.

– Можете спокойно да ми свалите белезниците – рече Вълка Ларсен вечерта, когато отидохме при него. – Няма никаква опасност. Аз съм парализиран. Остава ми само да чакам рани от дългото лежане!

Той отново се усмихна накриво и очите на Мод се разшириха от

ужас, тя неволно извърна глава.

– Знаете ли, че усмивката ви е крива? – попитах го аз, тъй като знаех, че Мод трябваше да се грижи за него и поисках да я избавя от това ужасно зрелище.

– В такъв случай няма да се усмихам – спокойно отвърна той. – Тъй си и мислех, че нещо не е в ред. Дясната ми буза е съвсем безчувствена, да, вече три дни, откакто започнаха да се проявяват тия признаци. От време на време, дясната ми страна като че ли заспиваше – ту ръката, ту рамото, ту кракът, ту стъпалото.

– Значи, усмивката ми е крива? – попита той, след като помълча. – Е, какво, от сега нататък считаме, че се усмихам вътрешно: в душата си, ако желаете, в моята душа. Считайте, че се усмихам и сега.

Няколко минути той лежа безмълвно, доволен от това свое мрачно хрумване. Като човек той не бе се изменил. Това бе все същият неукротим и страшен Ларсен, затворен като в тъмница в своето омършавяло тяло, което някога беше тъй стройно и несъкруσιμο. Сега то го окува в невидими окови, потопа душата му в мрак и безмълвие, откъсна го от света, който бе за него метежна деятелност. Той никога вече няма да спряга глагола правя във всичките му времена и наклонения. Оставаше му глаголът съм. Та нали сам той именно така определяше понятието смърт – битие без движение: да искаш, но да не изпълняваш, да мислиш, да разсъждаваш и в това отношение да бъдеш жив, какъвто си бил преди, но с мъртва, безнадеждно мъртва плът.

И дори когато свалих от него белезниците, ние с Мод съвсем не можехме да свикнем с новото му състояние. Нашето съзнание отказваше да се примири с това. За нас той все още бе изпълнен със сила. Струваше ни се, че всеки миг може да победи немоцта на тялото си и да извърши някакво пъклено дело. Знаехме от опит какво можеше да се очаква от него. И затова се заловихме за работа все тъй с тревога и безпокойство в душата.

Успях да разреша задачата, възникнала пред мене, когато ножицата се оказа недостатъчно дълга. С помощта на скрипеца (бях си направил нов) издигнах основата на фок-мачтата над борда и я спуснах на палубата, после, като си послужих с ножицата, прехвърлих на борда и грот-тика. Той беше дълъг четиридесет фута и това се оказа достатъчно, за да повдигна и уравнился мачтата. С помощта на спомагателния скрипец, който прикрепих към ножицата, поставих мачтата почти отвесно, сетне пуснах основата ѝ на палубата, където заковах големи летви, за да не се подхлъзне. Простият скрипец, който беше на ножицата, сега прикрепих

към тика. По този начин, като свързах свободния край на въжето с лебедката, можех да вдигам и отпускам горния му край, тъй като основата на тика оставаше неподвижна, и служейки си с други странични въжета – да го наклонявам наляво или надясно. Към върха на тика прикрепих също така един скрипец и когато всичко това бе готово, системата работеше с учудваща лекота и сила.

Разбира се, изминаха цели два дни, докато се справя с тази работа, и едва на третия ден сутринта успях да издигна цялата фок-мачта на палубата, след това издялах основата и, за да ѝ придам необходимата форма, съответстваща на степса. В тази работа се оказах съвсем несръчен. Режах, пилях, цепех неподвижното дърво, докато то прие такъв вид, сякаш го бе гризала някаква гигантска мишка. Но все пак резултатът бе задоволителен.

– Ще стане, знам, че ще стане! – извиках аз.

– А знаете ли какво доктор Джордан счита за пробен камък на всяка истина? – попита Мод.

Поклатих глава и почнах да чистя наврелите се във врата ми съгъготини.

– Пробният камък, това е въпросът: можем ли да заставим тая истина да ни служи? Можем ли да ѝ доверим живота си?

– Той е ваш любимец – забелязах аз.

– Когато разруших моя стар пантеон и изхвърлих Наполеон и Цезар, и техните събрата, аз незабавно си издигнах нов пантеон и в него най-напред поставих доктор Джордан – сериозно отговори тя.

– Съвременен герой!

– И защото е съвременен, затова е още по-велик – добави тя. – Нима могат героите на стария свят да се сравняват с нашите?

Поклатих глава. У нас с Мод имаше толкова много общи неща, че рядко имахме за какво да спорим. Възгледите ни за живота бяха твърде сходни.

– Като двама критици, ние отлично се разбираме – засмях се аз.

– А също като корабен майстор и калфа – пошегува се тя.

Но в онези дни нямахме много време за смях, като се вземат под внимание тежката работа и страшната агония на Вълка Ларсен.

Той бе получил нов удар. Бе изгубил способността си да говори, или по-право, бе почнал да я губи. Сега можеше да говори само от време на време. Както той сам се изразяваше, у него като на борсата за ценни книжа „телеграфният апарат“ бил ту изключен, ту включен. Когато „апаратът“ беше включен, Ларсен разговаряше както винаги, само че

по-бавно и по-трудно. А после способността му да говори внезапно го напущаше – понякога и посред започнатата фраза – и ние трябваше да чакаме с часове, докато прекъснатата връзка се възстанови. Той се оплакваше от страшни главоболия, което го накара да измисли една особена съобщителна система, в случай че окончателно загуби говора си – едно свиване на пръстите означаваше „да“, а две свивания – „не“. И добре, че намисли това, защото още същата вечер съвсем се лиши от говор. След това отговаряше на нашите въпроси само със свиване на пръстите, а когато искаше сам да каже нещо, драскаше доста разбираемо с лявата си ръка на лист хартия.

Настъпи люта зима. Нижеха се буря след буря със сняг, дъжд и суграшица. Тюлените се отправяха в своето пътешествие на юг и леговището опустя. Аз се трудех неуморно. Въпреки лошото време и силния вятър, който особено много ми пречеше, прекарвах на палубата от сутрин до вечер и работата ми напредваше.

На времето, когато издигах ножицата, бях пропуснал да прикрепя предварително спомагателните въжета и тогава трябваше да се изкачвам по нея. Сега това ми послужи за урок и аз отрано привързах разните насмолени въжета за върха на фок-мачтата. И както винаги изгубих повече време, отколкото бях предполагал – цели два дни изминаха, докато свърша тази работа. А толкова много неща имаше за оправяне – например платната, които в същност трябваше да се съшиват отново. Докато привеждах в ред въжетата и фок-мачтата, Мод съшиваше платното, готова всяка минута да захвърли всичко и да ми се притече на помощ, когато се окажеше, че моите две ръце не стигат. Платното беше тежко и кораво, а тя шиеше с помощта на обикновен матроски напръстник и с триъгълна игла. Скоро ръцете ѝ се покриха с плюски, но Мод не губеше кураж, освен това тя готвеше и наглеждаше болния.

– Долу суеверията! – заявих аз в петък сутринта. – Ще издигнем мачтата още днес!

Всички подготвителни работи бяха завършени. Като навих главно-то въже около лебедката, повдигнах мачтата, така че тя се отдели от палубата. Прикрепих това въже, после съединих с лебедката въжето от ножицата, което бе завързано в горния край на мачтата, и с няколко завъртания на дръжката поставих мачтата в отвесно положение.

Мод, едва що откъснала ръце от въжето, свързано с лебедката, изръкопляска и извика:

– Отлично! Отлично! Можем да ѝ доверим живота си! Но изведнъж на лицето ѝ се появи тревога.

– Мачтата не е точно на дупката – извика тя, – нима ще трябва да започваме отначало?

Усмихнах се снизходително и като отслабих едно от връхните въжета, издърпах друго, преместих мачтата точно в центъра на палубата. И все пак тя не увисна точно над дупката. По лицето на Мод пак се появи тревога и аз отново се усмихнах снизходително. Манипулирайки повторно с въжетата, успях да поставя мачтата точно над отвора в палубата. След това обясних подробно на Мод как да спуска мачтата, а сам слязох в трюма при степса, в който трябваше да влезе основата на мачтата.

Извихах на Мод да почне и мачтата леко и свободно се придвижи надолу, право над квадратното гнездо. Но при спускането слабо се завъртя около оста си, тъй че страните на квадратния ѝ край не съвпаднаха със страните на квадратния степс. Но аз тутакси съобразих какво трябва да направя. Като извихах на Мод да спре да спуска, качих се на палубата и прикрепих скрипеца към мачтата. Оставих Мод да тегли въжето и се върнах в трюма. При светлината на фенера видях как крайт бавно се извърта, докато страните му съвпаднаха със страните на степса. Мод закрепил скрипеца и се върна при лебедката. Мачтата бавно се спускаше надолу, но на последните няколко инча отново се извъртя, макар и съвсем малко. Мод отново я оправи с помощта на скрипеца и отново я заспуска с лебедката. Квадратите съвпаднаха и мачтата легна в степса.

Надахдох радостен вик и Мод слезе при мене. При жълтата светлина на фенера ние разглеждахме резултата на нашата работа. После се спогледахме и ръцете ни неволно се сплетоха. Мисля, че и двамата се просълзахме от радост пред постигнатия успех.

– В края на краищата това се оказа лесна работа – забелязах аз. – Цялата трудност бе в подготовката.

– А цялото чудо в осъществяването – добави Мод. – Просто не ми се вярва, че тази огромна мачта е вдигната и поставена на мястото ѝ, че вие я извлякохте от водата, пренесохте я по въздуха и я поставихте тук, в нейното гнездо.

Това е работа на титан!

– „И много други неща изобретиха те ...“ – весело започнах аз, но тутакси млъкнах и поех въздух през носа. Погледнах фенера. Не, той не димеше. И отново помирих.

– Нещо гори! – с увереност заяви Мод.

И двамата се затичахме към стълбата, но аз изпреварих Мод и пръв

излязох на палубата. Гъст стълб дим се издигаше от люка на кубрика.

– Вълка е още жив! – промърморих аз на себе си и се втурнах надолу.

В тясното помещение димът бе тъй гъст, че трябваше да опипвам пътя си. И тъй мощно действуваше Вълка Ларсен на въображението ми, че очаквах този безпомощен великан да ме сграбчи за шията и да почне да ме души. В мене едва не надделя желанието да се втурна обратно нагоре към палубата. Тогава си спомних за Мод. За миг тя се мярна пред мене – такава, каквата я видях в трюма при светлината на фенера, мярнаха ми се и нейните влажни от радост кестеняви очи и разбрах, че не мога да се върна назад.

Задущавайки се от дима, аз се доближих най-после до леглото на Вълка Ларсен. Протегнах ръка и го напипах. Той лежеше неподвижно, но от допирането на ръката ми леко помръдна. Опипах одеялата отгоре и отдолу: не усетих никаква топлина, не открих никакви признаци на огън. Но откъде идваше този дим, който ме ослепяваше и караше да кашлям и да се задъхвам? За миг сякаш си загубих ума и се замяхах бясно из кубрика. Ударих се силно о масата и се опомних. Дойде ми на ум, че този парализиран човек би могъл да предизвика пожар само някъде около себе си.

Върнах се при леглото на Вълка Ларсен. Там се сблъсках с Мод. Не зная колко време бе стояла в този дим.

– Качете се горе! – заповядах ѝ аз.

– Но, Хъмфри... – започна да протестира тя с хриплив, непознат за мене глас.

– Моля ви! Моля ви! – рязко извиках аз.

Тя послушно се отдръпна от леглото и аз веднага се запитах: ами ако не намери стълбата? Тръгнах подир нея, на стълбата я нямаше. Навярно се е качила вече горе, помислих си. Спрях се нерешително и в същия миг дочух слабия ѝ глас:

– О, Хъмфри, аз се загубих...

Намерих я при задната стена, която тя безпомощно опипваше, и я издърпах на палубата. Чистият въздух ми се стори като нектар. Мод бе слабо зашеметена. Оставих я да лежи на палубата и се спуснах отново надолу.

Източникът на дима трябва да е съвсем близо до Вълка Ларсен, реших аз и тръгнах право към леглото му. Докато опипвах одеялата, нещо топло падна върху ръката ми. Опари ме и аз дръпнах ръката си. Изведнъж всичко ми стана ясно. През пролуките на нара, който се намираще

над него, Вълка Ларсен бе подпалил сламеника. Той все още можеше да си служи с лявата ръка. Влажната слама, подпалена отдолу и лишена от приток на въздух, бе тляла през всичкото време.

Когато изтеглих сламеника от нара, той се разпадна на парчета и в същия миг от сламата избухнаха ярки пламъци. Изгасих остатъците от сламеника, които тлееха върху нара, и се втурнах на палубата да вдъхна свеж въздух.

Няколко кофи вода бяха достатъчни да изгасят сламеника, който гореше на пода на кубрика. След десетина минути димът се разнесе и аз позволих на Мод да слезе долу. Вълка Ларсен лежеше в безсъзнание, но само след няколко минути свежият въздух го свести. Ние все още се суетяхме над него, когато той въздъхна и поиска молив и хартия.

„Моля да не ме прекъсвате – написа той. – Аз се усмихвам“.

„Както виждате, аз съм все още парче мая“ – написа той малко по-късно.

– Мога само да се радвам, че това парче е съвсем мъничко – проду-мах аз.

„Благодаря ви – написа той. – Но помислете си колко още има да се смалявам преди да умра.“

„И все пак аз съм още тук, Хъмп – написа той в заключение. – Сега мога да мисля по-ясно от когато и да било в живота си. Нищо не ме смущава. Пълна съсредоточеност. Аз съм целият тук, дори не само тук“...

Тия думи ми се сториха като послание от вечния мрак, त्याлото на този човек бе станало негова гробница, странен ковчег, неговият дух продължаваше да живее. Той ще продължава да трепти и да се прекъсне и последната нишка, която го свързва с този свят. И кой може да каже колко дълго ще трепти след това.

Глава XXXVIII

„Струва ми се, че си отива и лявата ми страна – написа Ларсен на сутринта след опита да запали кораба. – Вцепенението се увеличава. Едва мога да помръдна ръката си. Ще трябва да говорите по-високо. Последната съобщителна линия се къса.“

– Имате ли болки? – попитах аз.

Бях принуден да повтора въпроса си по-високо, преди той да отговори.

„От време на време“.

Лявата му ръка бавно и неуверено шареше по хартията и ние с голямо усилие разгадавахме неговите драскулки. Те бяха нещо като отговорите на духовете, каквито показват на спиритически сеанси срещу долар за вход.

„Но аз съм още тук, още съм тук“ – все по-бавно и по-неразбрано драскаше той с ръка.

Ларсен изпусна молива и ние отново го сложихме в ръката му.

„Когато нищо не ме боли, радвам се на пълна тишина и спокойствие. Мислите ми никога не са били тъй ясни. Мога да разсъждавам за живота и смъртта като йога.“

– И за безсмъртието ли? – попита Мод в ухото му.

Три пъти ръката му се мъчеше да надраска нещо, но безрезултатно. Моливът падаше и ние напразно се опитвахме да го сложим пак в ръката му, пръстите не можеха да го задържат. Тогава Мод сама притисна пръстите му към молива, докато ръката му написа огромни букви, и то така бавно, че за всяка буква минаваше по една минута:

„Г-Л-У-П-О-С-Т-И“

Това беше последната дума на Вълка Ларсен, който си остана непоправим скептик до последния си час. Ръката престана да се движи. Тялото леко се помръдна и затихна.

Мод пусна ръката му. Пръстите леко се разтвориха и моливът се търкулна на пода.

– Чувате ли още? – извиках аз, като взех ръката му и зачаках пръстите му да се стиснат веднъж, което би означавало „да“. Но отговор не последва. Ръката бе омъртъвяла.

– Устните му едва-едва мръдат – забеляза Мод. Аз повторих въпроса си. Устните му наистина мръдваха. Мод ги докосна с върха на

пръстите си и аз отново повторих въпроса.

– Да – заявя Мод и ние въпросително се спогледахме.

– Каква полза от всичко това? – продумах аз. – Какво можем да му кажем?

– О, попитайте го ...

Тя се поколеба.

– Попитайте го нещо, на което ще трябва да отговори с „не“ – предложих аз. – Тогава ще знаем със сигурност.

– Гладен ли сте? – извика Мод. Устните се помръднаха и Мод обяви: – „Да“.

– Искате ли месо? – попита го тя.

– „Не“ – беше отговорът.

– Бульон?

– Да, бульон иска – тихо каза Мод, като ме погледна. – Докато все още чува, ние ще можем да държим връзка с него. А след това.

Мод ме погледна някак странно. Устните ѝ затрепераха и в очите ѝ се показаха сълзи. Тя залитна към мене и аз я подхванах с ръце.

– О, Хъмфри – изхлипа тя, – кога ще свърши всичко това? Аз съм тъй уморена, тъй уморена...

Мод отпусна глава на рамото ми, ридания разтърсиха тялото ѝ. Приличаше на перце в моята прегръдка – тъй нежна, тъй крехка. „Тя е вече съвсем сломена – мина ми през ума. – А какво ще правя без нейната помощ?“

Но аз я утешавах и ободрявах, докато се съвзе, окуражи и се оправи душевно тъй бързо, както знаеше да се оправя и физически.

– Просто ме е срам от себе си! – рече тя. И след миг добави с лукава усмивка, която тъй много обожавах: – Но нали съм само една малка женица?

Думите „една малка женица“ ме пронизаха като електрически ток. Това бяха моите думи, моите любими, заветни думи, които отправях по-тайно към нея. ,

– Отде сте взели тия думи? – попитах тъй рязко, че тя трепна.

– Кои думи? – попита тя.

– Малка женица. ,

– Нима те са ваши?

– Да – отговорих аз. – Това са мои собствени думи. Аз ги измислих.

– Тогава трябва да сте говорили насън – усмихна се тя. Трептящите огънчета отново затанцуваха в очите ѝ.

Знаех, че в този миг и моите очи говореха по-красноречиво от

всички думи. Нещо неудържимо ме привлече към Мод. Наведох се към нея против волята си, като дърво, превито от вятъра. Как близко бяхме един до друг в тоя миг! Но тя разтърси глава, като че ли отърсваше от себе си някакви мисли или мечти, и каза:

– На мене тия думи ми са познати цял живот. Така баща ми наричаше майка ми.

– Все пак те са мои думи! – упорито повторих аз.

– С които сте наричали вашата майка?

– Не – отговорих аз, и тя не настоя повече, но съм готов да се закълна, че в очите ѝ още продължаваха да играят насмешливи, закачливи искрици.

Сега, когато фок-мачтата бе на мястото си, работата тръгна напред с бързи крачки. Почти незабелязано, без нито една сериозна спънка поставих и грот-мачтата. Това можах да извърша с помощта на подеumni скрипци, прикрепени към фок-мачтата. След още няколко дни всички въжета и ванти бяха по местата си и добре пристегнати. Топселите биха пречили и представлявали опасност за екипаж от двама души, затова прибрах стенгите на палубата и здраво ги овързах.

Още няколко дни минаха, докато оправим и поставим платната. Оставихме само три платна: кливера, фока и грота. Закърпени, изпорязани и обезобразени, те изглеждаха като някакви чудновати украшения за такъв строен кораб като „Призрак“.

– Но ще вършат работа! – радостно възкликна Мод. – Ще ги заставам да ни слушат и ще им поверим живота си!

Наистина сред всички мои новопридобити занятия най-малко блясах в качеството си на майстор на платна. По-добре умеех да ги управлявам, отколкото да ги кърпя, съшивам и поставям. Но във всеки случай, не се съмнявах, че ще успея да откарам кораба в някое северно пристанище на Япония. На борда на „Призрак“ вече бях преровил доста учебници по корабоплаване. Освен това звездната карта на Вълка Ларсен бе тъй проста, че с нея би могло да се справи и дете.

Що се отнася до самия изобретател на тази карта, то неговото състояние през изтеклата седмица почти не се промени, само глухотата му се усили и движенията на устните му станаха по-слаби. Но в същия ден, когато ние поставихме платната, замря и последното движение на устните му. Обаче преди това все пак успях да го попитам: „Тук ли сте?“. И той отговори: „да“.

Скъса се и последната съобщителна нишка. Неговата плът стана за него гроб, в който все още обитаваше душата му. Да, този буен,

неспокоен дух, който ние бяхме успели така добре да опознаем, продължаваше да гори, но сега вече в мълчание и мрак. За него тялото вече не съществуваше, той не го усещаше. Не съществуваше вече и външния свят. Той знаеше само себе си и цялата безпределност на дълбочината, безмълвието и мрака.

Глава XXXIX

Настъпи денят на нашето заминаване. Нищо не ни задържаше вече на Острова на усилията. Тромавите мачти на „Призрак“ стояха на местата си, грозните платна бяха закрепени. Всичко, поправено от ръцете ми, бе здраво, макар и не красиво. Знаех, че мачтите и платната ще ни послужат и ги разглеждах с безгранично съзнание за своята сила.

„Аз направих това! Сам направих това! С моите собствени ръце!“ – ми се искаше да извикам.

Често Мод бе изказвала на глас моите мисли или пък аз бях отгатвал нейните и сега, когато се готвехме да издигнем грота, тя каза:

– Помислете си, Хъмфри, че вие направихте всичко това със собствените си ръце!

– Но имаше и две Други ръце – отговорих аз. – Две малки ръчици. Само не казвайте, моля, че и това са думи на баща ви.

Тя се засмя, поклати глава и поднесе ръцете си да ги разгледам.

– Никога няма да мога да ги изчистя! – завайка се тя. – Никога няма да мога да направя отново мека загрубялата им кожа!

– В такъв случай замърсената и загрубяла кожа ще бъде и вашият почетен орден – казах аз, като взех ръцете ѝ в своите. Не бих се съдържал и въпреки тържествените си решения бих разцелувал тия малки ръце, ако тя не ги отдръпна бързо.

Нашите приятелски отношения придобиха тревожен характер. Аз дълго и умело усмирявах любовта си, но тя отдавна бе започнала да ме побеждава. Тя сломи волята ми, накара очите ми да заговорят, подчини на себе си езикът ми и дори устните ми, защото в този миг страшно ми се искаше да разцелувам тия малки ръчици, които тъй предано и неуморно се трудеха заедно с мене. И самият аз не бях на себе си. Сякаш в мене някакви тръби надаваха силен зов, който ме тласкаше към Мод. Някакъв неудържим вихър ме залюля, прекърши тялото ми и го наклони към нея, без да мога да се противопоставя. Мод бе почувствувала това, защото бързо отдръпна ръцете си. И все пак нещо я бе заставило да ми отправи бърз поглед, преди да извърне очи. С помощта на скрипците прехвърлих насмолените въжета към лебедката и по този начин можах да издигна едновременно предния и задния ъгъл на грота. Платното се закрепил на върха доста трмаво, ала здраво и сигурно затрепери под напора на вятъра.

– В такъв малък залив ние никога няма да успеем да вдигнем котва – забелязах аз. – Преди да успеем да сторим това, ще се разбием о скалите.

– Какво мислите да правите? – попита Мод.

– Да я изхвърля съвсем – отговорих аз. – А докато правя това, вие трябва да се заемете с лебедката. Щом свърша с котвата, ще изтичам на руля, а вие издигнете кливера.

Десетина пъти бях изучил и разработил маневрата по вдигане на котвата. Знаех, че с помощта на лебедката Мод ще съумее да вдигне кливера – най-необходимото за сега платно. Над залива духаше силен вятър и при все че водата беше спокойна, трябваше да се работи бързо, за да се измъкнем навън в морето.

Избих железния болт от макарата, котвената верига загърмя в отвърстието и падна във водата. Изтичах към кърмата и завъртях руля под вятъра. „Призрак“ сякаш затрептя и щом кливерът се изпълни с вятър, носът му зави и аз трябваше бързо да завъртя руля, за да го задържа в определения курс. Бях изобретил автоматически действащо въже за кливера, което да го обръща само, когато се налагаше, така че Мод не трябваше да се разправя с него. Това бе миг, изпълнен с тревоги, защото корабът се понесе право срещу брега, който се намираще само на хвърлей камък от нас. Но след като се наклони силно, „Призрак“ се обърна и послушно заплава срещу вятъра. Платната и опънатите въжета заудряха и заплъсяха и под тази тъй позната и приятна за ухото ми музика, корабът се наклони под вятъра на другата си страна.

Мод свърши своята работа, завтече се към кърмата и застана редом с мене. Вятърът развяваше кестенявите й коси, които се показваха изпод малката шапчица. Лицето й поруменя от напрежение, очите й се разшириха и заблестяха възбудено, а ноздрите й затрептяха, когато вдишваше хладния солена въздух. Притаила дъх, тя развълнувано и втрещено гледаше напред. Кестенявите й очи бяха като на уплашен елен. В тях имаше нещо диво, метежно, което никога не бях забелязвал по-рано. Устните й се разтвориха.

„Призрак“ се понесе покрай самата отвесна скала при входа на вътрешното заливче, но в последната минута бе подхванат от вятъра и излезе на безопасно място.

Моята предишна опитност като шурман сега ми се притече на помощ: благополучно заобиколих носа на първия залив и отправих кораба покрай брега на втория. Още едно обръщане на платната и „Призрак“ заплава в открито море. Мощното дишане на океана хвана кораба и той

плавно заподскача по разпенените вълни. Сутринта денят бе мрачен, но сега слънцето се показва през облаците – приятно предзнаменование в началото на нашето отплаване – и озари дългия извит бряг, където бяхме нападали господарите на харемите и избивали „ергените“. И целия Остров на усилията бе залян от слънчева светлина. Дори мрачният югозападен нос вече не изглеждаше тъй мрачен; на места, където вълните оросяваха повърхността му, светли искрици затрептяха под слънцето.

– Винаги ще си спомням с гордост за този остров! – казах аз на Мод.

Тя тръсна глава назад – имаше нещо царствено в това нейно движение.

– Скъпи, мили Остров на усилията! Аз вечно ще те обичам!

– И аз също! – бързо добавих аз.

Очите ни сякаш трябваше да се срещнат в пълно разбирателство, но уви! – след известно усилие отправихме поглед встрани.

Настъпи доста неловко мълчание, което аз най-последно наруших:

– Виждате ли онези черни облаци откъм наветрената страна? Ако си спомняте, снощи ви казах, че барометърът спада.

– Слънцето се скри... – рече тя, без да откъсва очи от острова, където доказахме нашето превъзходство над материята и където бяхме изпълнени с най-приятелските чувства, които могат да съществуват между мъж и жена.

– А сега с надути платна право към Япония! – весело извиках аз. – Как беше: „С попътен вятър и развети платна“...

Като закрепих руля, изтичах напред, отпуснах въжетата на фока и грота, закрепих гиковете и подредих каквото трябваше, за да уловим попътния вятър. Вятърът беше силен, много силен, но реших да използвам всичката му сила, докато не стане опасен. За жалост при такъв попътен вятър не можех да укрепя руля, така че трябваше да стоя на вахта цяла нощ. Мод пожела да ме отмени, но скоро се убеди, че няма достатъчно сили да върти руля при силното вълнение, дори и да би се научила на това изкуство в такъв кратък срок. Това откритие я отчая, но скоро се утеши, като навиваше на кълба дебелите насмолени въжета и ги подреждаше на палубата. Освен това трябваше да готви, да оправя леглата, да наглежда Вълка Ларсен. Своя трудов ден тя завърши с основно почистване на каюткомпанията и кубрика. Стоях на руля цяла нощ, вятърът бавно, но сигурно се усилваше, вълните ставаха все по-ярошни. В пет часа сутринта Мод ми донесе горещо кафе и сухари, които тя сама бе направила, а питателната и топла закуска, която ми поднесе в седем

часа сутринта ми вля нови сили.

Вятърът продължаваше да се усилва през целия ден все така бавно и неизменно, като че ли бе решил да духа и духа непрекъснато, все по-силно и по-силно. А „Призрак“ летеше напред, пореше вълните и развиваше не по-малко от единадесет възли в час. Страшно ми се искаше да запазя тази скорост, но през нощта силите ме напуснаха. Въпреки че физически се чувствавах превъзходно, тридесетте и шест часа, прекарани на руля, най-после ме сломиха. Мод ме увещаваше да спра кораба, но аз знаех, че ще бъде невъзможно да сторя това през нощта, ако вятърът продължаваше да се усилва все така. Ето защо, когато започна да се мръква, без желание, но заедно с това и с чувство на огорчение, поставих „Призрак“ срещу вятъра.

Нямах никаква представа какъв гигантски труд представлява за сам човек свалянето на три платна. Докато бягахме напред под напора на вятъра, не можех да преценя всичката му сила и само когато се обърнахме срещу него, почувствах със страх, а донякъде и с отчаяние цялата му свирепа мощ. Вятърът парализираше всяко мое усилие, дърпаше платното из ръцете ми и за миг унищожаваше всичко, което бях постигнал с цената на отчаян десетминутен труд. Към осем часа бях успял да свия само фока от мачтата. Към единайсет часа не бях направил никакъв понататъшен напредък. Кръв течеше от върховете на пръстите ми, целите ми нокти бяха изпочупени. От болка и изтощение плачех в тъмнината, скришом от Мод.

Изпаднал в крайно отчаяние, аз се отказвах от опита да сваля и грота и реших да оставя „Призрак“ на едно място, само с едно свалено платно. Изминаха още три часа, докато закрепя кливера и грота, и едва в два часа през нощта, капнал от умора, едва можах да установя, че опитът ми бе успял. Закрепеният фок служеше добре и корабът застана кротко срещу вятъра, без никакво намерение да се обръща с борда към него.

Умирах от глад, но Мод напразно се мъчеше да ме накара да похапна: заспивах с храната в уста, заспивах още докато поднасях залька до устата си и се събуждах, за да открия, че ръката ми все още виси във въздуха. Бях тъй безпомощен и умиращ за сън, че Мод трябваше да ме придържа на стола – иначе бих паднал при първия наклон на кораба.

Не помня как съм се добрал от кухнята до каютата си. Навярно съм бил като лунатик, когато Мод ме е водила за ръка. Всъщност не съзнавах нищо, докато се събудих в леглото си и забелязах, че обущата ми бяха свалени. Колко време бе изминало, не знаех. В каютата беше тъмно.

Всичко ме болеше, едва можех да се помръдна, а допирът на одеялото до пръстите ми причиняваше ужасни болки.

Очевидно утрото още не бе настъпило, затворих очи и отново се унесох в сън. Без да зная, бях проспал целия ден и се събудих едва на следната нощ.

Сънят ми бе станал неспокоен и аз отново се събудих. Драснах клечка кибрит и погледнах часовника си. Той показваше полунощ. Бях напуснал палубата в три! Отначало това ме учуди, но тутакси разбрах в какво се състои работата. Нищо чудно, че сънят ми бе станал тревожен – бях проспал цели двадесет и един часа! Полежах още малко, заслушан в скърцането на „Призрак“, в глухия рев на вятъра, в ударите на вълните о борда, сетне се обърнах на другата страна и спях тихо и мирно до сутринта.

Когато се събудих в седем и не намерих Мод в каюткомпанията, реших, че е в кухнята и приготвяла закуска. Излязох на палубата и се уверих, че „Призрак“ се държи отлично с помощта на своите две платна. Но и в кухнята, където гореше буен огън и водата в чайника вреше, не намерих Мод.

Заварих я в кубрика, до леглото на Вълка Ларсен. Погледнах човека, когото съдбата бе съкрушила в разцвета на неговите сили и го бе захвърлила да лежи тук – жив погребан. По безизразното му застиващо лице сега се четеше някакъв необикновен покой. Мод ме погледна и аз разбрах.

– Животът го е напуснал през време на бурята – казах аз.

– Но той е все още жив – забеляза тя с пълна увереност.

– В него имаше твърде много сила.

– Да, но сега тя вече не го гнети. Неговият дух е свободен – добави тя.

– Наистина сега той е свободен дух – съгласих се аз и като я хванах за ръка, изведох я на палубата.

През тая нощ бурята бавно утихна – тъй бавно, както бе и започнала. На другата сутрин, след закуска, когато изнесох на палубата и приготвих за погребение тялото на Вълка Ларсен, все още духаше доста силен вятър и наоколо играеха разярени вълни. Водата непрекъснато заливаше палубата и се изтичаше през борда. Изведнъж вятърът силно изрева в платната и възетата, корабът се наведе и зарови борда си във водата. Ние с Мод стояхме до колене във вода. Аз си свалих шапката.

– Спомням си само една част от погребалната служба – продумах аз. – а именно: „И тялото да бъде хвърлено в морето“.

Мод ме погледна учудено и същевременно някак смутено. Но възкръсналото впечатление от сцената, на която някога бях свидетел, настояваше да отдам на Вълка Ларсен същата почит, каквато той бе отдал на своя помощник. Повдигнах края на дъската и обшитото в брезент тяло се плъзна във водата с краката напред. Привързаната към него тежест го повлече надолу. То изчезна.

– Прощавай, Луцифере, горд дух! – прошепна Мод тъй тихо, че думите ѝ замряха в рева на вятъра и аз ги отгатнах само по движението на устните ѝ.

Когато ние, придържайки се за борда, се промъквахме към юта, случайно погледнах към хоризонта, откъм подветрената страна. В това време „Призрак“ бе издигнат от една вълна и можах ясно да видя на разстояние от две-три мили един малък параход, който препускаше право към нас. Беше боядисан в черно и от чутите разговори на ловците за техните браконьерски набези се досетих, че това е североамерикански митнически катер. Показах го на Мод и бързо я поведох към защитената от вълните част на юта.

Спуснах се долу да взема флаг, но си спомних, че при възстановяването на „Призрак“ бях забравил да поставя сигнално въже.

– Няма нужда да им даваме тревожен сигнал – забеляза Мод. – Стига им само да ни видят.

– Спасени сме! – извиках аз тържествено и важно. И в изблик на възторг добавих: – Но не зная дали да се радвам, или не.

Погледнах Мод. Очите ни сега вече не се побояха да се срещнат. Ние се наведохме един към друг и аз не усетих кога Мод се намери в ръцете ми.

– Нужно ли е да ти казвам?... – попитах аз.

Тя отговори:

– Не е нужно... Макар че да се чуе, би било тъй приятно, тъй приятно.

Устните ѝ се сляха с моите. И не зная защо, но пред очите ми изпъкна картината в каюткомпанията, когато веднъж Мод притисна пръсти до устните ми и прошепна:

„Успокойте се, успокойте се!“

– Мила моя, моя малка женичке! – казах аз, като я милвах с едната си ръка по рамото, нещо, което всички влюбени правят, макар че никой не ги е учил на това.

– Съпруже мой! – каза тя и като закри очи с премигващите си клепки, въздъхна щастливо и отпусна глава на гърдите ми.

Погледнах към катера, който беше вече наблизо. От него се спусна лодка.

– Още една целувка, моя скъпа! – прошепнах аз. – Още една целувка, преди да дойдат.

– И ни спасят от самите нас – добави тя с пленителна усмивка, изпълнена с още непознато за мене лукавство – лукавството на любовта.

[# Стиховете в романа „Морският вълк“ са преведени от Сидер Флорин.]

За автора

Известният американски писател Джек Лондон (истинско име Джон Грифит) е роден на 12. I. 1876 г. в Сан Франциско и е починал на 22. XI. 1916 г. в Глен-Елън. Лондон е фамилното име на втория му баща – разорил се фермер.

В младостта си писателят сменя множество различни професии. През 1893 г., едва седемнадесетгодишен, той се отправя като прост матрос на първото си морско пътешествие до бреговете на Япония; работи по шестнадесет часа на ден в консервен завод и фабрика за юта. През 1894 г. участва в похода на безработните до Вашингтон. Една година по-късно става член на Социалистическата работническа партия на САЩ. Подготвя се самостоятелно и успешно издържа приемните изпити за Калифорнийския университет, но поради липса на средства напуска следването, след като завършва три семестъра. Прекарва зимата на 1897–98 г. в Аляска, обзет от „треската за злато“.

През 1899 г. започва да публикува разкази за Севера, включени в сборника „Синът на вълка“ (1900 г.) и др. Тематично свързани с тях са последвалият роман „Дъщеря на снеговете“ (1902 г.) и талантливите повести за животни – „Дивото зове“ (1903) и „Белия зъб“ (1906 г.).

Герои на тези ранни произведения на Джек Лондон са силните и мъжествени хора, готови да се притекат на помощ на другарите си, способни на голяма и истинска любов.

Благодарството на човешката природа, яркият свят на екзотиката и приключенията са присъщи и за творбите на писателя на морска тема.

През 1904 г. е публикуван романът му „Морският вълк“, през 1911 г. – сборникът „Разкази от Южните морета“ и др.

„Хора от бездната“ (1903 г.) е книга за страшния живот на бедняците в Лондон, който писателят посещава малко преди написването ѝ.

Джек Лондон се проявява и като не по-малко талантлив журналист, майстор на документалния очерк. На няколко пъти е работил като военен кореспондент.

През 1908 г. е публикуван романът „Желязната пета“, който представява остра критика на финансовия капитал. В тази утопия авторът описва борбата за социалното преустройство на света.

На следващата година се появява полубиографичният роман „Мартин Идън“.

Джек Лондон – изразител на класовото съзнание на пролетариата – с право се смята за един от водещите представители на социалистическата литература на САЩ.

Цялостното му творчество обхваща четиридесет и девет тома проза, драми и очерци. Неговата романтическа белетристика е оригинална и значителна, защото Лондон с ентузиазъм възприема новите социални и научни теории, вълнуващи умовете на съвременниците му. Проблемите, върху които той се спира в своите творби, по-късно намират място в книгите на следващите същата традиция известни американски писатели – Драйзър, Хемингуей, Стайнбек и др.

О. И.

КРАЙ

© 1904 Джек Лондон
© Никола Милев, превод от английски

Jack London
The Sea-Wolf, 1904

Източник: <http://bezmonitor.com>, OCR: Виктор

Редактор Огяна Иванова
Художник Христо Жаблянов
Художествен редактор Венелин Вълканов
Технически редактор Иван Андреев
Коректор Мая Халачева
Индекс 11
9537644132 6126-15-8

Американска. Пето издание. Издателски номер 607. Дадена за набор на 28. III. 1981 г.
Подписана за печат на 22. V. 1981 г. Излязла от печат на 14. VI. 1981 г. Формат 1/16/
60/90. Печатни коли 18,50. Издателски коли 18,50. Усл. изд. коли 18.37

Цена: неподвързана 1.55 лева подвързана 1.81 лева.
Издателство „Отечество“, София, бул. „Г. Трайков“ 2а
Печатница „Тодор Димитров“, бул. „Г. Трайков“ 2а
София, 1981

c/o Jusauthor, Sofia

Jack London
The Sea-Wolf
Grasset & Dunlap
New York

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1888>]